IN MY LIFE

EDUARD ALBRACHT

GEÏLLUSTREERDE HAARLEMSE JEUGDHERINNERINGEN

1950-1970

In My Life

There are places I remember
All my life
Though some have changed
Some forever
Not for better
Some have gone
And some remain
All these places have their moments
With lovers and friends
I still can recall
Some are dead and some are living
In my life
I've loved them all

The Beatles

Omslagfoto: de auteur op de step op de hoek van de Pieter Kiesstraat en de Garenkokerskade ca. 1958, AI ingekleurd met Chat GPT.

Copyright © 2026 Eduard Albracht Productions Aerdenhout

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch databestand of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

eduardalbracht@ziggo.nl

Mijn bijzondere dank gaat uit naar Marijke Albracht, die alle teksten geduldig heeft doorgelezen en waar nodig gecorrigeerd.
Ook dank ik mijn zus Mia en mijn broer Simon voor aanvullingen, correcties en het beantwoorden van vragen.

29 november 2025

Eduard Albracht (1950) studeerde Engels en Aardrijkskunde aan de VL-VU te Amsterdam en werkte gedurende 35 jaar bij het Mendelcollege in Haarlem als docent Engels, aardrijkskunde en informatica. Sinds 2010 is hij met pensioen en in zijn vrije tijd houdt hij zich, behoudens veel sporten en reizen, onder meer bezig met de Beatles, Kuifje, de geschiedenis van Haarlem en de geschiedenis van zijn familie. Hij speelt gitaar en zong jarenlang in verschillende rockbands. Momenteel treedt hij op als zanger/gitarist in het duo Albracht&VanWetten met een uiteenlopend repertoire van Engelstalige rock classics, Franse chansons en Nederlandse, Italiaanse en Spaanse nummers.

Gezin Albracht

Vader en moeder
Thomas Albracht 1907-1989, Alida Stevens 1908-1991

Broers en zusters:
Mia (1938), Flavia (1939-2006), Olga (1941-1941), Simon (1943), Joop (1946-2018)

Dit is een uittreksel van mijn geïllustreerde memoires, dat betrekking heeft op Haarlem en omgeving.

Conspectus
(inhoudsopgave)

1 Vita Fugit Sicut Umbra, 6
(Het leven gaat voorbij als een schaduw)

Grootouders, 7
Autoverhuurinrichting Jos. Albrecht, 14
Bavogebouw Smedestraat, 15
Packard, 18
Garage Trio Lorentzplein, 18
Topjaar, 22
Oorlog en verhuizing, 25
Bombardement, 26

2 Ab Ovo, 28
(vanaf het begin)

Ons huis in Haarlem, 28
Nieuwe baan Schalkwijkerstraat, 32
Schiphol, 39
Lockheed Super Constellation, 42
Fokker F-22, 44
IJmuiden, 46
Treinen, 48
Op de stoep, 51

3 Capita Selecta, 54
(geselecteerde onderwerpen)

Begijnhof, 54
Mariakleuterschool, 57
Spaarndam, 61
Pianoles, 65

4 Sint Antonius,70

School aan de Zijlsingel, 70
Klassenfoto, 77
Looproute naar school, 82
De Sierkan, 84
Schoolgebouw, 87
Meester Versteijnen, 89
Sportfondsenbad, 93
Zijlweg, 95
Meneer Willeman, 96

5 Sursum Corda, 105
(verheft het hart)

Paterskerk Nieuwe Groenmarkt, 105
Jongenskoor, 112
Koorreisje, 124
Wiener Sängerknaben, 132
André Kaart, 133

6 Festina Lente, 136
(haastige spoed is zelden goed)

Verkeersongeluk Tempelierstraat, 136

7 Domus Dulcis Domus, 140
(eigen haard is goud waard)

Pieter Kiesstraat 40 rood, 140
Pieter Janszoon Kies, 144
Winkeliers, 145
Adresboek, 153
Pieter Kiesstraat 40 bewoners zwart (vanaf 1923) en rood (vanaf 1900) 1895-1977, 168
Strand, 170

8 Vanitas, 172
(ijdelheid)

Kapper, 172
Hippe kleding, 175

9 Homo Ludens,180
(spelende mens)

Speelgoed, 180
Straatleven, 181
Graffito, 187
Fietsen, 188
Hoelahoep, 189
Kattekwaad, 190
Garenkokerskade, 191
Betaald voetbal, 193
Luchtreclame, 197
Watersport, 198
Bekeuring, 198
Zeeverkenners Dorus Rijkers, 199

10 Praetorium, 200
(hoofdkwartier)

Dendrochronologie, 202
Koralensteeg, 205

11 Regina, 210
(koningin)

Kermis, 210
Koningin Juliana bezoekt Haarlem, 212

12 Camera Obscura, 215
(donkere kamer)

Bioscopen, 215
Boys Town, 219
West Side Story, 221
Mondo Cane en Africa Addio, 223

13 Lyceum Ssiae Trinitatis, 225
(Lyceum van de Allerheiligste Drievuldigheid)

Geschiedenis, 227
Augustijnen, 231
Schoolleven, 232
Zijlweg, 234
Bijvoet, 239

14 Mens sana in corpore sano, 241
(een gezonde geest in een gezond lichaam)

Zwembad De Houtvaart, 241
Stoop's Bad, 242
Zwemwedstrijd, 257
Medici, 258

15 Imagines, 260
(afbeeldingen)

Grote Kerk, 260

16 Cornucopia, 267
(hoorn des overvloeds)

Logboeken, 267
Ekseption, 269

Fontes, 274

1

Vita fugit sicut umbra

(Het leven gaat voorbij als een schaduw)

Ik zit in de kinderwagen in een hele lange rechte straat. De Wilhelminastraat in Haarlem. We gaan naar een huidarts omdat ik last heb van galbulten. Hij heet Van Vloten. Zijn praktijk is gevestigd in het pand nummer 62, aan de westkant van de straat. Om bij de ingang te komen is er een trap.

27 maart 1943. Het doktershuis Wilhelminastraat 62 van Dr. Tervoorden, de voorganger van Dr. Van Vloten, door NSB'ers beklad. (NHA)

Omdat de straat recht en breed is lijkt er geen eind aan te komen. Vanaf ons huis aan de Pieter Kiesstraat 40 is het helemaal aan het einde rechts, vlakbij het Wilsonsplein.

1950. Geheel links huisnummer 62. (NHA)

Vlootman, E., arbeider, Glasblazerstraat 27
Vlot, G., Jan v. Zurenstraat 7
— J. A., Eikenstraat 48
van Vloten, E. G. H., schilder, Nw. Kruisstr. 10
— E. L., schilder, Nieuwe Kruisstr. 10
van Vloten—Kop, Mevr. E. M., arts, Wilhelminastraat 62
van Vloten, Th. J., arts, Wilhelminastr. 62
Vlottes, V., melkslijter, Middenweg 96F
Vlug, E., beh. en stoff., Vergierdeweg 198
— F. C., handlanger, Brouwersstraat 40
— G., chem. wasser, Gouwstraat 10
— G., stoker-metsel., Steenbokstraat 6
— H., techn. teken. Meeuwenstraat 22

Adresboek Haarlem 1953

Dit zijn mijn eerste echte herinneringen. Ik denk uit 1953.

Grootouders

Mijn grootvader Joseph Albracht besloot in 1898 op 22-jarige leeftijd vanuit Den Haag te verhuizen naar Bennebroek. Dit schreef hij achterop een foto uit dat jaar:

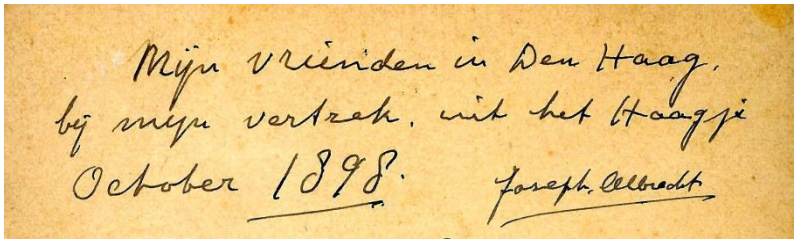

1898 Joseph zittend met arm op tafel (Albracht Archief)

In Bennebroek begon hij als privékoetsier van gefortuneerde inwoners. In 1900 maakte hij een reis naar de Wereldtentoonstelling in Parijs die gehouden werd van 15 april tot 12 november, getuige een toegangskaartje voor de Eiffeltoren die hij een week voor de sluiting van de tentoonstelling beklom:

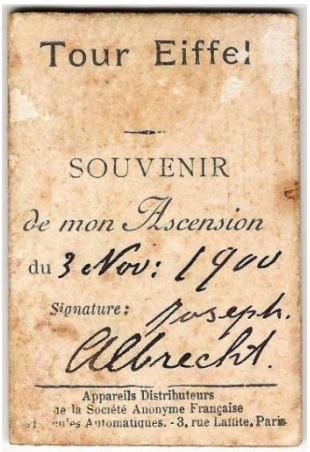

Joseph ontmoette begin 20ste eeuw in Bennebroek een meisje van zijn leeftijd, Christina Hulsbosch.

Christina Hulsbosch ca. 1899 (AA)

Christina, geboren op 24 augustus 1877 en een jaar jonger dan Joseph, woonde nog bij haar ouders aan de Zwarteweg bij de Centenbrug in koffiehuis "Het Oude Tolhuis" waar haar moeder de scepter zwaaide. Haar vader, Hendrikus, was in 1864 vanuit Budel in Noord-Brabant naar de Leidsevaart 108/109 in Haarlem verhuisd. Hij was afstammeling van een oud geslacht, oorspronkelijk afkomstig uit Bree in België dat in de 2e helft van de zeventiende eeuw naar Budel vertrok.
De rest van de familie Hulsbosch volgde in de zomer van 1866 onder leiding van de 63-jarige weduwe Barbara Hulsbosch-Olieslagers. Haar echtgenoot Nicolaas was in 1860 in Budel overleden.
Zij waren niet de eerste Hulsboschen die vanuit Budel naar Bennebroek verhuisden. Al in 1817 waren de eerste familieleden naar Bennebroek gegaan. Misschien behoorden zij tot de groep Brabanders die eeuwenlang vaste seizoenarbeiders op de blekerijen waren.
Hendrikus was net als zijn twee jaar jongere broer Joannes, metselaar en verwierf een stuk grond aan de Zwarteweg hoek Leidsevaart. Aan de overkant woonde de familie van der Hulst. Hij maakte kennis met Cornelia (Neeltje) van der Hulst, evenals Hendrikus van Rooms-katholieke afkomst. Ze trouwden op 14 januari 1875. Neeltje was al snel betrokken bij het uitbaten van het koffiehuis aan de Zwarteweg, mede door het vroegtijdig overlijden op 56- jarige leeftijd van haar man Hendrikus in 1889 en beheerde later ook van 1893 tot 1915 het koffiehuis Graaf Floris tegenover het station Vogelenzang.

Koffiehuis Graaf Floris (NHA)

Mijn vader werd op 2 oktober 1907 geboren in Vogelenzang, een jaar na het huwelijk van mijn grootouders.

Provincie NOORD-HOLLAND. GEMEENTE BENNEBROEK Arrondissement HAARLEM.

UITTREKSEL.

Uit het huwelijks Register van den Burgerlijken Stand der Gemeente BENNEBROEK blijkt, dat op den derden October des jaars negentienhonderd en zes zijn gehuwd

Joseph Henricus Lambertus Albracht

en

Christina Barbara Hulsbosch

3 oktober 1906, huwelijk Christina en Joseph (AA)

1908 Vader Tom, 10 maanden oud (AA)

Mijn opa, die aanvankelijk koetsier was, ging vanaf begin 20ste eeuw werken in de zich snel ontwikkelende automobielindustrie.

Ca. 1908 Mijn opa met achterin de Dion Bouton mijn oma. (AA)

In 1919 verhuisde het gezin naar Haarlem, met mijn overgrootmoeder Neeltje. Mijn opa nam een café-biljart aan de Harmenjansweg 1 over van de heer Albert Douwes, wonende aan de Papentorenvest 13, die zelf op 3 mei 1911 het etablissement had geopend.

Ca. 1920 Harmenjansweg 1 Café Billard. (Albracht Archief)

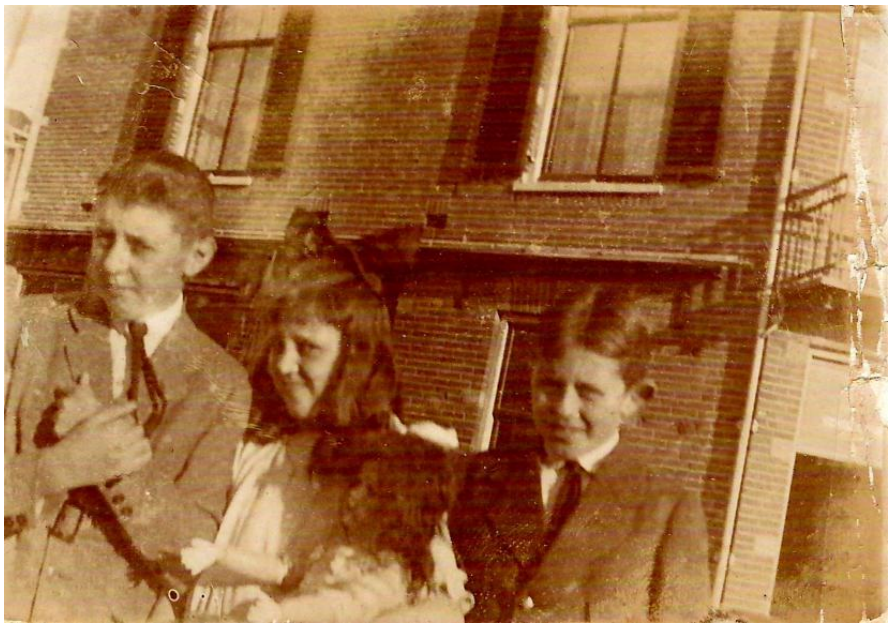

Ca. 1920 mijn vader, zijn zus Annie en broer Cees voor Harmenjansweg 1

Ca. 1920 Neeltje, moeder van Christina Albracht-Hulsbosch op de Catharijnebrug in Haarlem met molen De Adriaan. (Albracht Archief)

Mijn opa Joseph was naast het uitbaten van zijn café en zijn chauffeursbezigheden ook secretaris van de vereniging “Onderling Belang”, afdeling Haarlem van de Nederlandse Bond van Koffiehuis-, Restauranthouders en slijters. Hij schreef in 1924 regelmatig ingezonden brieven in het Haarlems Dagblad om de wens van de Geheelonthoudersbeweging voor een algehele drooglegging aan de kaak te stellen.

In het Haarlems Dagblad van 28 oktober 1920 vraagt Joseph een flinke werkster en laat in november een biljart plaatsen van de Haarlemse biljartfabriek “Kenau”, gevestigd aan de Nassaulaan.

Aanmelden iederen avond beh. Woensdag tusschen 7 en 8 uur. Mevr. DE VRIES, Frans Halsstraat 8.

Gevraagd een net dagmeisje, leeftijd 14—16 jaar, om in klein gezin de vrouw des huizes behulpzaam te zijn. Brieven onder no. 9510 bureau van dit blad.

Gevraagd

per 1 November een nette dienstbode voor den dag of ongehuwde werkster. Persoonlijke aanbieding: Groote Houtstraat 3 a.

Wordt gevraagd EEN NETTE

Dagdienstbode

Ripperdapark 33. Aanbiedingen liefst na 7 uur.

Mevrouw GEHRELS, Overveen vraagt met Nov. een flinke

Dienstbode

Gevraagd te Amsterdam een flinke

TEN.

Costumière

leerling of gevorderd kan geplaatst worden bij H. KOK, Roosveldstraat 1.

Gevraagd

begw. naaister, een dag in de week. Brieven onder no. 9518 bureau van dit blad.

Een flinke

Werkster

gevraagd voor een paar dagen per week. Adres Albrecht, Harmenjansweg 1.

Biedt zich aan

een nette werkster om in de avonduren kantoor o iets dergelijks schoon te houden, of behulpz. te zijn. Brieven onder no. 9501 bureau van dit blad.

Werkster gezocht

bij heer alleen voor een paar halve dagen. Brieven onder no. 9439 bureau van dit blad.

Fabrieksjongens bij de N. V. SALM's tabak en sigarenfabriek, Maerten van Heemskerkstraat 69 rood, Weekloon *f* 7 p. week.

Gevraagd

een nette leerling van pl.m. 13 tot 14 jaar, bij J. C. SNIJDERS, koperslager, Botermarkt no. 15.

Gevraagd

een nette jongen voor loop- en bakkerijwerk. Adres VAN VEEN Schouwtjeslaan 59.

Nette Jongen

gevraagd een nette jongen, leeftijd 15 a 16 jaar. C. H. VISSER, Plein 33.

Voor de behangerij en stoffeerderij (geen loopwerk) worden

2 nette Jongens

gevraagd bij L. VAN BASTEN & ZONEN, Wagenweg 104. Zich aan te melden tusschen 5 en 7 uur 's namiddags.

Net Meisje
gevraagd voor hulp in de huishouding. Spaarne 56.

Werk-Tweede Meisje
gevr. te A'dam voor 1 Dec. of later, gewend zelfst. zeer netjes te werken. Loon f 200 à f 250 per jaar, f 52 waschgeld. Br. no. 371 bur. van dit blad.

NOODHULP
gevraagd
jongen hoog loon, die goed kan koken 'en v. g. g. v. Adres: Parklaan 49.

Dames gevraagd
met de Fransche taal bekend en beslist een goede hand schrijvende, om schrijfwerk bij zich aan huis te verrichten. Br. no. 368 bur. van dit blad.

Nette Dienstbode
gevraagd, als Meisje-alleen, tegen 1 Januari, in gezin van 2 pers. Loon f 200 en waschgeld f 40. Brieven onder letter Z 1696 boekhandel P. STINS Pz., te Bloemendaal.

In klein gezin nette flinke

Billardfabriek „KENAU"
HAARLEM
Heden geplaatst een eerst klas Billard als bovenstaand bij den heer J. A. L. ALBRECHT, Harmenjansweg No. 1, voorheen Douwens. - Te beginnen Maandag 24 November zal een
gratis Billardwedstrijd
worden gehouden.
Minzaam aanbevelend
Hoogachtend
W. BOSCH

een
ongem. Kamer
voor heer alleen. Brieven onder no. 346 bureau van dit blad.

Gevraagd
gemeub. Etage
4 vertrekken met gebruik van keuken. Brieven met prijsopgave onder no. 367 bureau van dit blad.

Dat had
dat wij zoo g
Door aankoop van ee
tegen lagen prijs, zijn
geheel met veeren, a
kooper dan zes gewon
met extra mooie zwar
massief eiken en veer
Nu allen naar Sp
Aan hetzelfde ad
gev
Arbeidersbelang

Autoverhuurinrichting Jos. Albrecht

Hij verhuisde in 1927 met zijn gezin naar Plein 33 (het latere Houtplein) waar hij op 1 februari een Luxe Autoverhuurinrichting overnam van Willem Bos. Hoewel de officiële wettelijke naam Albracht was, noemde hij zich tot de Tweede Wereldoorlog Albrecht met een e. In een advertentie meldt hij: *"Daar ondergeteekende reeds vanaf het begin van het Automobilisme daarin werkzaam is geweest, hoopt hij het vertrouwen door zijn voorganger steeds genoten, waardig te maken, door voor prima Automobielen zorg te dragen. Jos. Albrecht".*

Haarlem, 31 Januari 1927

L.S.

Hiermede heeft ondergeteekende de eer U te berichten dat de alom bekende 1ste klas Luxe Autoverhuur inrichting van de Heer **WILLEM BOS, HOUTPLEIN 33 TELEFOON 13210, 1 FEBRUARI** a.s. door hem wordt overgenomen. Daar ondergeteekende reeds vanaf het begin van het Automobilisme daarin werkzaam is geweest, hoopt hij het vertrouwen, door zijn voorganger steeds genoten, waardig te maken, door voor prima Automobielen zorg te dragen.

SPECIAAL TARIEF VOOR TROUWGELEGENHEDEN.

HOUTPLEIN 33 HOOGACHTEND,
Telefoon 13210 JOS. ALBRECHT.

TEN ALLEN TIJDE STEEDS BEREIKBAAR

Het pand bevatte een afzonderlijk opgaande bovenwoning, 33 rood. Het Plein was vanouds de zuidelijke toegangspoort tot de stad en er bevonden zich veel stalhouderijen met paarden en rijtuigen. Zijn telefoonnummer 3210 nam hij mee naar Plein 33 en inmiddels was het telefoonnet zo uitgebreid dat er een cijfer bij kwam: 13210.

Ca. 1927 Plein Haarlem. (Foto Albracht Archief) **Plein 33 (detail)**

Om reclame te maken voor zijn nieuwe zaak adverteerde mijn opa in diverse bladen en liet hij fotograaf M.Vellinga, Raamvest 27 te Haarlem, een briefkaart maken met enige photoshop avant-la-lettre trucs zodat de garage twee keer zo groot leek (verdubbeling ingang en rechts extra pui) en het wagenpark in spiegelbeeld ervoor geplakt:

Bavogebouw Smedestraat

Mijn moeder werd in 1908 geboren in Haarlem en verhuisde met haar ouders enige tijd naar Den Haag. In 1920 kon haar vader, Cees Stevens, als huismeester aan de slag in Haarlem en verhuisde weer terug naar de stad. Op 27 oktober werden hij en zijn gezin ingeschreven in de gemeente. Zij gingen wonen op de bovenverdiepingen van het Sint Bavogebouw aan de Smedestraat 23, een statig patriciërshuis daterend uit midden 18e eeuw. Ze beschikten daar over een riant dakterras met een schitterend uitzicht over de stad en de Grote Kerk. Mijn moeder vertoefde daar als het mooi weer was vaak met haar aanstaande man, mijn vader.

Ca. 1933 Mijn moeder en vader op dak Bavogebouw (Albracht Archief)

Telefoon 13210 JOS. ALBRECHT Telefoon 13210
Verhuurinrichting van Luxe Automobielen
PLEIN 33 HAARLEM
POSTREKENING No. 134284
HAARLEM, 193
Rekening voor
Debet aan JOS. ALBRECHT
Zegel f | c. | 10

Het bedrijf Jos. Albrecht floreerde inmiddels en nieuwe automobielen namen de plaats in van het eerste wagenpark waarbij de kentekenplaten hetzelfde bleven. Uit correspondentie van mijn vader uit 1932 bleek dat hij een wagen bestuurde met kenteken G 51784, hier te zien rechts op een foto uit 1939 genomen bij het Kopje van Bloemendaal met opa Albracht tweede van rechts:

Naarmate mijn vader en zijn broer Cees ouder werden namen ze een prominente plaats in het bedrijf. Ook hun neef Nic uit Vogelenzang werkte mee.

Nic. Hulsbosch en Cees Albracht in hun chauffeurs uniform achter de garagedeur Plein 33 Haarlem. (AA)

Aan Plein 33 kwam ook een benzinetankinstallatie, op de foto hieronder goed te zien. Vanuit de garage was aan de overkant het Wijde Geldeloze Pad zichtbaar.

Ca, 1934 Mijn opa bij de benzinepomp (Albracht archief)

13 februari 2011 Wijde Geldeloze Pad (foto Eduard Albracht)

Packard

Een van de aanwinsten was een 1927-28 Fourth Series Packard Eight Model 4-43 seven-passenger limousine. Deze voitures werden vaak ingehuurd door kerkgangers, zoals hier bij Huize De Drie Klaveren, naast de Spaarnekerk. Links een foto uit het Albracht archief, rechts mijn foto.

Ca. 1930 Packard Spaarne

26 augustus 2022 Spaarne

Garage Trio Lorentzplein

Terwijl er sprake was van een verloving in 1932, getuige een zinsnede uit een van hun brieven, traden vader Tom en moeder Alida pas in 1937 in het huwelijk. Dat had ongetwijfeld te maken met een verhuizing van de autoverhuurinrichting van Joseph Albracht van Plein 33 naar Lorentzplein 41-42. Op 5 oktober 1936 werd de garage overgenomen door het net opgerichte garagebedrijf “Trio”. Een notariële akte legde een overeenkomst vast tussen de vennoten Tom (mijn vader), Cees en mijn opa. Tom en Cees werden de garagehouders en hun vader chauffeur. Zij namen hun herkenbare telefoonnummer 13210 mee. Het bedrijf specialiseerde zich nog meer in de verhuur van trouwauto’s met chauffeur. Door de toegenomen ruimte werd de garage ook lucratief gebruikt als autostalling.
Het in 1932 gebouwde pand was een stuk groter dan Plein 33 en had naast een ruime garage op nummer 41 rood en 42 rood twee bovenwoningen van elk 135 m^2 met 5 (slaap)kamers, ideale huisvesting voor mijn vader en zijn broer. Ze verhuisden na hun huwelijken in 1937 naar de woningen boven de garage. Tom nam zijn intrek in nr. 42 rood en Cees in nr. 41 rood. Hun vader en moeder woonden een jaar lang op nr. 42rd voor hun verhuizing naar Badhuisstraat 12, niet ver van het Lorentzplein.

13 februari 2011 Badhuisstraat 12 (EA)

Ca. 1938 Reclamekaart Garagebedrijf "TRIO". 7 Cadillacs 1928 341 A sedan

In het pand was vanaf de oplevering de Lorentzgarage gevestigd, genoemd naar het Lorentzplein dat op zijn beurt zijn naam ontleende aan Hendrik Antoon Lorentz (Arnhem, 18 juli 1853 – Haarlem, 4 februari 1928), die een van Nederlands grootste natuurkundigen was en winnaar van de Nobelprijs voor Natuurkunde in 1902. Schuin tegenover nr 41 en 42, op de gevel van het huis Lorentzplein 6 in Haarlem, waar Lorentz zijn laatste levensjaren doorbracht, (voorheen Julianastraat 49) is een gedenksteen.

Looze, P. B., de tuinier, Djambistraat 20.
Looze, T. den, Dr. Leydsstraat 14.
Looze, Th. de, Nachtegaalstraat 39.
Loppersum, A., Allard Piersonstraat 42.
Lorentz—van Vollenhoven, M. E., violiste, Goltziusstraat 11.
LORENTZGARAGE, LORENTZPLEIN 42. T. 13000.
Lorentz. R., bibliothecaris, Goltziusstraat 11.
Lorje, H. G., kantoorboekhandel, Groote Houtstraat 101. Tel. 11632.
Lorrier, C., Heussenstraat 48.
Kloppersin-

1934 adresboek Haarlem. Let op het telefoonnummer: 13000!

Toeval of niet, nog voor de overdracht van het pand was hier op 24 mei 1936 de start van een motorrit, vastgelegd op een foto van de motorclub van Theo Welman, de verloofde van de zus van mijn vader, Annie Albracht. Theo staat vooraan, vierde van links.

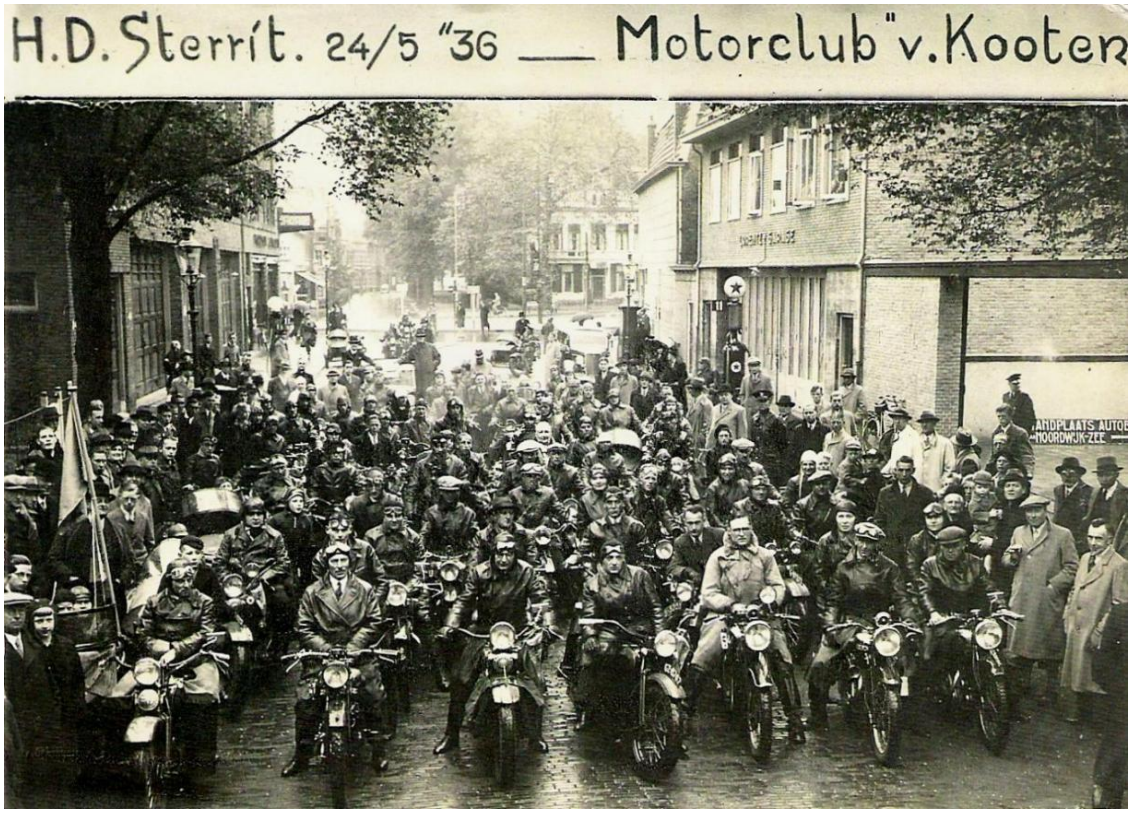

24 mei 1936 Lorentzplein 41 en 42 rechts met het opschrift Lorentzgarage (Welman Archief)

Interessant is dat de Lorentzgarage werd voortgezet op (Hout)plein 33, eerst als Laurens Taxi en vervolgens als Taxi 13000, genoemd naar het meegenomen telefoonnummer. Een soort huizenruil dus. Na de Tweede Wereldoorlog werd het een befaamd taxibedrijf.

1946 Taxi 13000 reclamefoto voor Houtplein 33 (Taxi 13000)

1936 De letters Lorentz op de gevel zijn al verwijderd op deze foto uit het Albracht archief.

10 mei 2013 Lorentzplein 41 (Foto Eduard Albracht)

Topjaar

1939 was een absoluut topjaar voor mijn vader. Maar liefst 350 bruidsparen huurden het garagebedrijf in. We zien mijn opa hieronder in gelukkige omstandigheden in de Koningstraat met kennissen. Op de achtergrond de in aanbouw zijnde nieuwe vleugel van het stadhuis.

1939 Opa Albracht 2e van rechts (AA)

10 mei 2013 zelfde plek. (Foto Eduard Albracht)

1937 Koningstraat vlak voor de afbraak, zelfde plek (NHA)

TROUW AUTOMOBIELEN

Heden hadden wij het genoegen het 350ste Bruidspaar in het jaar 1939 ten trouw te mogen rijden.

GARAGEBEDRIJF „TRIO", ALBRECHT.
Lorentzplein 41—42 - Telef. 13210 - Haarlem

KERSTBOOMEN

die in alle maten voorradig zijn, van 1 tot 8 Meter.

Het 350ste „trouwtje" gereden!

De fa. Albrecht herdenkt een bijzonder feit

Vanmorgen reed het garagebedrijf „Trio" der firma Albrecht van het Lorentzplein net 350ste paartje van dit jaar naar 't Stadhuis.

Driehonderdvijftig paartjes in een jaar naar het Stadhuis rijden, het is inderdaad wel een prestatie, die het herdenken waard is. Deze meening was ook de heer Jos. Albrecht, oudste firmant, toegedaan en hij sprak het 350ste paar, dat door zijn auto's werd gereden vanmorgen op het Stadhuis toe. Het was het bruidspaar Vos-Hendriks.

In zijn toespraak herdacht hij deze zeer bijzondere gebeurtenis en als herinnering aan deze plechtigheid schonk hij het bruidspaar een mooie schemerlamp.

Een felicitatie met dit record is wel op haar plaats!

13 december 1939 Nieuwe Haarlemsche Courant

Nog voor op 10 mei de Tweede Wereldoorlog voor Nederland uitbrak ging het mis met garagebedrijf Trio. Onze familie ging er altijd vanuit dat de bezetting door de Duitsers hiervan de oorzaak was maar al in februari 1940 werd de zaak opgebroken.

23 maart 1940 HD Verplaatsing garagebedrijf TRIO naar Zandvoorterpad 5 Overveen

De broer van mijn vader verplaatste het bedrijf naar Overveen en handhaafde de naam uit commerciële overwegingen. Waarschijnlijk waren aanvankelijk ook mijn opa en vader erbij betrokken. Maar op 23 maart 1940 was duidelijk dat alleen Cees de zaak leidde. Hij liet op de visitekaarten het nieuwe adres drukken. Onder de zwarte balk was op het origineel nog het adres Lorentzplein 41-42 te lezen:

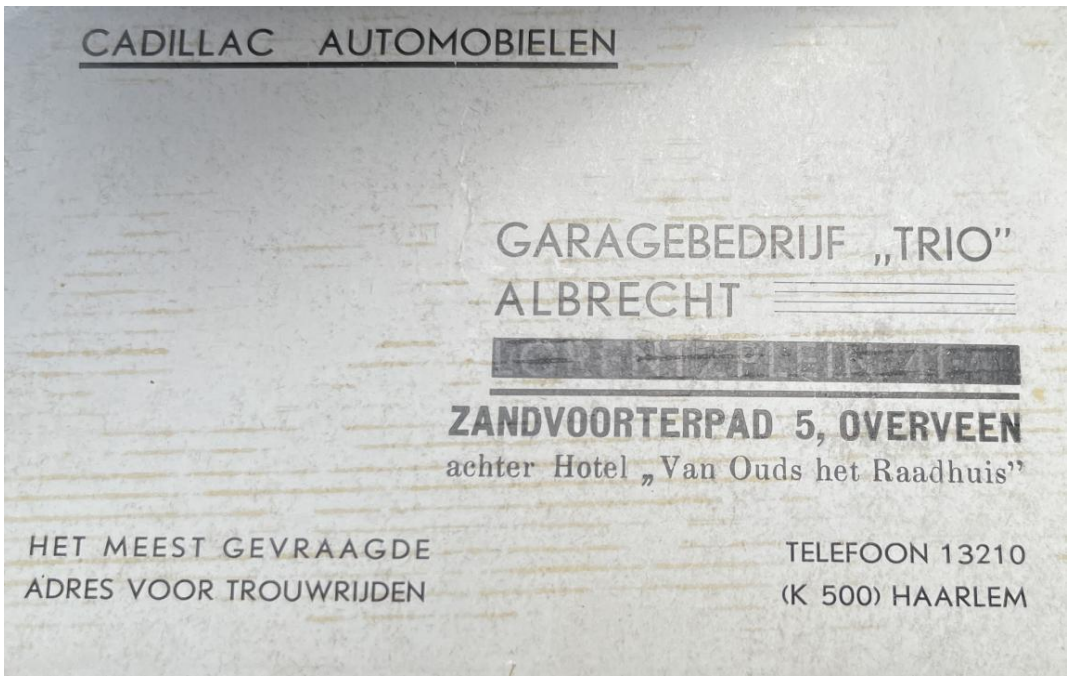

Een paar dagen later liet Cees een extra telefoonnummer registreren in geval 13210 niet te bereiken was.

NIEUWE AANSLUITINGEN RIJKSTELEFOON

27348 Sigmund Enrst i/fa Ersi Speelgoederen Amsterdam, Asterlaan 2, Aerdenhout.
18935 Smit W., Pontianakstraat 10.
24718 Staalman B., Part. Verpleegster, Platanenlaan 25, Bloemendaal.
18639 Vries Mej. J. J. de, Jordenstraat 28.
19139 Waal P. de Agentuur en Comm. Handel, Louise de Colignylaan 4.
19035 Albrecht, C. N., Zandvoorterpad 5a, Overveen.
18736 Asselt, J. v., brood-, koek- en banketbakkerij, Theemsplein 24.
27446 Bruinier, J. E., Dahlialaan 23, Aerdenhout.
19335 Burg, Mr. B. van der, subst. officier van Justitie, Middenlaan 16.
29799 Derlagen, A. G., Richard Holplein 6, Heemstede.
19038 Directiekeet Industriehaven Waarderpolder (M. C. Bolsenbroek).
24617 Donkersloot, M., Raadhuisplein 15, Haarlem-Noord.
25120 Eerste Haarlemsche Bestel Centrale, Iepenstraat 3.
29894 Haveman, H. M., diacoon, Voorweg 27, Heemstede.

29 maart 1940 Het Bloemendaals Weekblad met nieuw telefoonnummer.

Garage Trio moet in Overveen een kort leven beschoren zijn geweest want al op 22 mei werden een aantal panden aan het Zandvoorterpad door de Duitse bezetters gevorderd, waaronder hotel "Van Ouds Het Raadhuis" , de garage, Domi en de Aloysiusschool...

Oorlog en verhuizing

Mijn vader en moeder gingen noodgedwongen op zoek naar nieuwe woonruimte en vonden die in de Kamperstraat 28 zwart. De Kamperstraat was een zijstraat van de Kampersingel en nummer 28 lag vlakbij de Barendsestraat aan de noordkant van het Rozenprieel.

13 februari 2011 Kamperstraat 28 (foto Eduard Albracht)

Het was een vrij nieuw huis uit 1934 met beneden een kamer en suite, hal, gang, keuken, wc en openslaande deuren naar de tuin. Mijn vader Tom vond een baan als chauffeur bij de Eerste Haarlemse Stoommaatschappij (EHS) om de hoek van de Kamperstraat. Dat was een geluk bij een ongeluk voor het gezin in deze hectische tijden.

18 april 1987 Eerste Haarlemsche Stoomwasserij Kampersingel 58 Haarlem. (NHA)

Hij reed met de gewassen en gestoomde artikelen door de regio met een bestelauto of vrachtwagen al naar gelang de hoeveelheid wasgoed, zolang dat toegestaan werd door de bezetters en mogelijk was door de beperking van brandstoffen.
Mijn ouders maakten in de oorlog veel ellende mee; het overlijden van hun dochter Olga door ondervoeding na acht maanden, een bombardement vlakbij hun huis, een jongere broer van mijn moeder, die op de vlucht uit Duitsland door de Duitsers bij Kampen werd doogeschoten en de hongerwinter met een tekort aan voedsel.

Bombardement

Op 3 oktober 1940 werd Haarlem opgeschrikt door zo'n 24 bommen die per vergissing door de RAF (Engelse Royal Air Force) werden afgegooid. In de wijk Rozenprieel waren er door 3 brisantbommen 24 slachtoffers te betreuren.

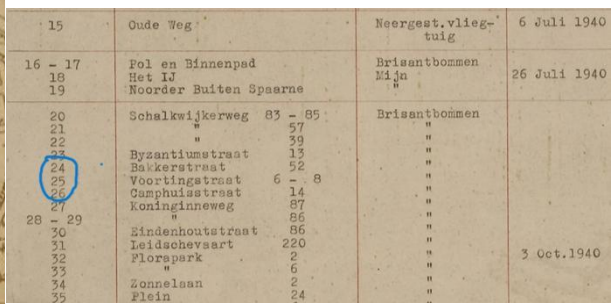

15	Oude Weg		Neergest.vlieg-tuig	6 Juli 1940
16 - 17	Pol en Binnenpad		Brisantbommen	
18	Het IJ		Mijn	26 Juli 1940
19	Noorder Buiten Spaarne		"	
20	Schalkwijkerweg	83 - 85	Brisantbommen	
21	"	57	"	
22	"	39	"	
23	Byzantiumstraat	13	"	
24	Bakkerstraat	52	"	
25	Voortingastraat	6 - 8	"	
26	Camphuisstraat	14	"	
27	Koninginneweg	87	"	
28 - 29	"	86	"	
30	Zindenhoutstraat	86	"	
31	Leidschevsart	220	"	
32	Florapark	2	"	3 Oct.1940
33	"	6	"	
34	Zonnelaan	2	"	
35	Plein	24	"	

Door de Duitsers vervaardigde kaart van Haarlem uit 1943 met bombardementen vanaf 1940 detail. Blauwe stip linksboven is locatie Kamperstraat 28.

In nabijgelegen buurten verloren nog eens drie mensen het leven. De materiële schade was groot. De dichtstbijzijnde voltreffer bij Camphuisstraat 14 was op nog geen 164 meter verwijderd van de woning van mijn ouders. Dat moet een enorme traumatische ervaring zijn geweest waar nooit over gesproken werd.
Er was later een taboe om over dit 'kleine leed' te praten. Wat zij hadden meegemaakt, werd gerelativeerd door de verhalen uit de vernietigingskampen, over martelingen en executies van verzetsstrijders. Mensen die explosies van dichtbij hadden ervaren waren vaak angstig bij geluiden die leken op de vliegtuigen uit die tijd of bij onweer of vuurwerk. Dit soort psychische klachten werd pas ver na de oorlog erkend en behandeld.

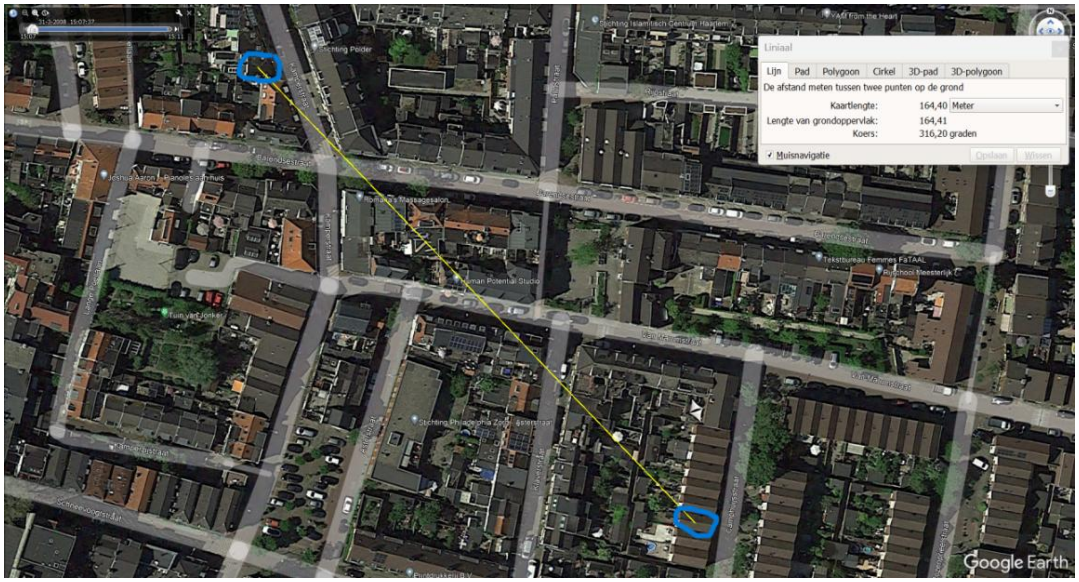

Google Earth Afstand Kamperstraat 28 - Camphuisstraat 14: 164 meter.

Brisantbom uit WOII. (Wikipedia)

Ze woonden tot 1946 in de Kamperstraat en verhuisden naar Spanbroek in West-Friesland waar mijn vader werk vond. In 1951 verhuisden ze naar de Pieter Kiesstraat 40 in Haarlem.

2

Ab Ovo

(vanaf het begin)

Ons huis in Haarlem

14 mei 1967 Pieter Kiesstraat 40 rd (Albracht archief)

Het pand, dat verderop uitgebreid wordt beschreven, evenals de hele straat en zijn inwoners, bevond zich in originele staat met geornamenteerde plafonds van bloemmotieven waarin nog gasbuizen voor de verlichting zichtbaar waren. Ik nam twee foto's toen we het plafond witten en het houtwerk verfden.

15 november 1972 Geornamenteerd plafond Pieter Kiesstraat 40 rood (EA)

Op de eerste verdieping was een kamer en suite met lijstdeuren en glas-in-lood ramen en suitedeuren.

15 november 1972 Deel van en suitedeur Pieter Kiesstraat (EA)

In zowel de voor- als de achterkamer stond een natuurstenen schouw. De voorkamer had een zijkamer, die oorspromkelijk afgescheiden was van de woonkamer. Op de gang waren de leuning en balustrade fraai gedetailleerd. De gang gaf toegang tot een WC, de keuken, de achterkamer, de voorkamer en de zijkamer. Op de tweede verdieping waren aan de straatzijde twee slaapkamers, een kolenhok waar ook de toegang was tot de vliering en aan de achterzijde nog twee slaapkamers. De badkamer was een kleine ruimte met een wastafel zonder warmwatervoorziening. Er waren een steekraampje en

eternit wanden met lichtgroen tegelmotief. De elektra buizen liepen aan de buitenkant van de muur en hadden oude draaischakelaars. Op de foto links hadden we al een schakelaar “vernieuwd”.

Juli 1977 Tweede verdieping met badkamer en knopkruk. Foto Albracht archief tijdens verhuizen piano’s. Rechts oude schakelaar, 1 maart 2024 (EA)

De deurknoppen van het type “knopkruk” waren in originele staat. De entree tot de woning op de begane grond was een vestibule met granieten vloer en een meterkast.Toevallig stond het huis in juni 2023 te koop zodat ik fraaie foto’s verkreeg van het huidige interieur waar sommige originele details nog aanwezig waren. (VK Makelaars & Taxateurs)

2023 VK Makelaarsfoto gang, houten trapspijlen en schouw voorkamer Pieter Kiesstraat 40 rood

De makelaar prees het huis in 2023 zo aan:

"Deze leuke bovenwoning is gebouwd in het jaar 1895 en is gelegen in het gewilde Garenkokerskwartier en kijkt schuin uit op de prachtige Garenkokerskade. Wat zo ontzettend fijn is aan deze plek is dat je vanuit hier letterlijk dicht bij alles zit. Bijvoorbeeld:
Het centrum van Haarlem begint op 240 meter afstand van jouw voordeur. Chillen in het prachtige Kenaupark kan je binnen 2 minuten lopen. Fietsen naar het NS-station Haarlem doe je in ca. 4 minuten. Hardlopen, sporten, wandelen, zwemmen of spelen in de prachtige natuur van het Nationale park Zuid-Kennemerland kan op slechts 1,8 kilometer afstand".

Na lezing van dit makelaarsproza besef ik nu terdege het belang van al deze zegeningen maar toentertijd waren er zo veel ongemakken zoals slechte kolenverwarming, belabberde isolatie (het vroor wel eens in de slaapkamers!) en muren van tengel en behang die heen en weer bewogen als de deur van een kamer werd geopend of gesloten, dat de voordelen weleens ondersneeuwden.

2023 en 1963. Uitzicht op de Garenkokerskade vanuit de voorkamer. (VK makelaars en Albracht Archief AI ingekleurd)

De verhuizing vond vermoedelijk plaats half juli 1951 want mijn oudste broer Simon maakte in Spanbroek de eerste klas van de lagere school af tot het begin van de grote vakantie, die op zaterdag 14 juli begon. Hij ging vanaf september 1951 naar de tweede klas op de Antoniusschool aan de Kinderhuissingel.

Betreft perceel Pieter Kiesstraat 40rd No.

VEREENIGDE HUISEIGENAREN
van HAARLEM en OMSTREKEN
GOEDGEKEURD BIJ KONINKLIJK BESLUIT VAN 2 APRIL 1909

ONTVANGEN van Th.J.M.Albracht

de Somma van Een honderd gulden vijftien cents

voor Waarborgsom, die door mij zal worden terugbetaald, wanneer bij opzegging van de huur de woning in goede staat afgeleverd wordt.

voor perceel

ZEGGE F 100.=

Zegel . . f 0.15

8 Augustus 1951.

Vóór men op deze kwitantie verhuurt, eerst 't Informatie-Bureau raadplegen!

8 augustus 1951 Waarborgsom Pieter Kiesstraat

De definitieve bezegeling van de verhuizing was rond op 8 augustus. De "Vereenigde Huiseigenaren van Haarlem en Omstreken" verordonneerde dat de woning in goede staat moest worden afgeleverd. Dat was niet zo'n probleem gezien de matige staat waarin het huis verkeerde. Uiteindelijk zou de opzegging na 26 jaar zijn, in juli 1977...

Nieuwe baan Schalkwijkerstraat

Vader, paspoort 1952

Vader's achtergrond als medevennoot van zijn autoverhuurinrichting TRIO tot 1940 en zijn gevoel voor detail maakte hem zeer geschikt voor het administratieve werk dat hij voor zijn nieuwe baan verrichtte bij Garage Heeremans aan de Schalkwijkerstraat 25.

De garage was officiële dealer van Austin bedrijfswagens en reviseerde alle soorten motoren. Aan de waterkant van het Spaarne was een breed onverhard terrein waar vrachtwagens werden geparkeerd.

1967 Schalkwijkerstraat met uiterst links de garage (inmiddels Volvo dealer) en rechts de parkeerplaats vlak voor een reconstructie. (NHA)

Vader had de onderstaande foto in de sneeuw op groot formaat heel lang in zijn bezit. Het gedeelte van het pand waar Austin op staat leek al in verval getuige de gebroken ruiten in de garagedeur. Wim Heeremans, de jongere broer van eigenaar Dick, woonde daarboven.

Op 16 januari 2024 was ik in de wielersportzaak Dasia dat toen in een gedeelte van het pand gevestigd was. De employee waarmee ik een gesprekje voerde zei dat niet lang geleden een oud werknemer van de garage nog binnen was komen kijken. Afgezien van de grootte en vooral de diepte van de ruimte was het totaal onherkenbaar.

Ca. 1966 Schalkwijkerstraat 25. Foto aangeboden door JHB Duijn Westergracht 21 Haarlem. (Albracht archief).

17 januari 2024, zelfde plek. (Foto Eduard Albracht)

De entree tot de straat zag er toen onherkenbaar anders uit. Vanuit het noorden was een smalle brug over de Zomervaart waar ternauwernood twee auto's tegelijk uit tegenovergestelde richting konden rijden. Een smal gedeelte met aan het Spaarne de houthandel Peltenburg leidde naar een breder gedeelte waar de garage was.

1969 Zomerbrug naar Schalkwijkerstraat ziende naar het zuiden (NHA)

2014 Schalkwijkerstraat ziende naar het zuiden zelfde plek. (Google streetview met braakliggend terrein bij Zomervaart)

16 januari 2024 Schalkwijkerstraat ziende naar het zuiden met links nieuwe bebouwing en de oorspronkelijke Zomerbrug. (Foto Eduard Albracht)

1968 Smal gedeelte Schalkwijkerstraat ziende naar het noorden. (NHA)

16 januari 2024 Schalkwijkerstraat ziende naar het noorden zelfde plek. (Foto Eduard Albracht)

Bij de reconstructie in de 70er jaren werd de straat verbreed en alle bebouwing bij het smalle gedeelte gesloopt. Dat gaf ruimte aan een vrije busbaan en naast een groenstrook een breed fietspad.

Links 1952, rechts 2023 Schalwijkerstraat. (Topotijdreis)

Ik was vaak op zaterdag te vinden bij mijn vader in de garage om mijn fiets te poetsen en auto's te kijken. Ik had (en heb) een passie voor glimmende objecten. Dat had ik niet van een vreemde. Vader had zijn fiets zo vaak gepoetst dat de opschriften gedeeltelijk verdwenen waren! Op het terrein buiten aan het Spaarne mocht ik wel eens achter het stuur gaan zitten van een Chevrolet legertruck met een platte neus.

1945 Chevrolet C-60L

De monteurs vonden mijn enthousiasme zo leuk dat ze eens een "zeepkist" voor mij en mijn broers bouwden waar een echt stuur en stuurinrichting in zaten. Ze lasten een stalen frame en werkten dat af met grijze houten planken. De wielen waren van een kinderwagen. Er zat zelfs een voetrem op. Mijn broer Simon had nog nare herinneringen aan deze zeepkist omdat hij zijn

linker been had opengehaald aan de afgezaagde voetsteunen met een blijvend litteken tot gevolg.
Helaas hadden we in de Pieter Kie een bovenwoning zodat we de wagen naar boven moesten sjouwen. Mijn vriendje Wim de Wilde die schuin aan de overkant woonde, verhuisde in 1960 naar de De Bazellaan in Parkwijk waar hij met zijn ouders een portiekflat kreeg met uitzicht over weilanden tot Amsterdam. Ze hadden daar een bergkelder en ik mocht daar mijn kar in bewaren. Met bus 15 ging ik vaak naar hem toe en natuurlijk speelden we er vaak mee.

Schiphol

Vader nam ons ook regelmatig mee naar Schiphol, het station van Haarlem, de bollenstreek in het voorjaar en de sluizen van IJmuiden. Schiphol was in de jaren 50 booming. Het lag aan de oostkant van de Haarlemmermeer wat we nu Schiphol-Oost noemen.

Links 1961. De pijl wijst over het platform heen in de richting van het hoofdgebouw. Rechts 2023 met links een deel van het huidige Schiphol (Topotijdreis)

Er waren nog geen pieren of slurven. De vliegtuigen stonden opgesteld op een platform en de passagiers werden, zoals op kleine vliegvelden in de wereld en zelfs nu nog bij de B-pier op Schiphol, met een bus naar de aankomsthal gebracht. De toeschouwers hadden vanaf het dak van het hoofdgebouw een schitterend uitzicht op de vliegtuigen. Vader kende vele types en ik vond de Super Constellation met tiptanks (tanks aan het uiteinde van de vleugels) het mooist. De romp had een glooiende vorm en de staartvleugel bestond uit drie opstaande gedeelten.

Ca. 1955. Het platform van Schiphol met achter het voorste vliegtuig, een Vickers 803 Viscount, een viermotorige Lockheed Super Constellation met tiptanks. Rechts de toeschouwers.

Vliegen had toentertijd de jetset uitstraling. Met jetset werden meer vermogende reizigers aangeduid die met straalvliegtuigen regelmatig Acapulco, de Bermuda's of New York bezochten.
Van Sinterklaas kreeg ik een keer een metalen modelvliegtuig cadeau. Absoluut het mooiste wat ik als kind ooit ontvangen had. Als je het vliegtuig in beweging bracht gingen de propellers draaien. Die waren door middel van een fietsventielslangetje verbonden met het vliegwiel.
Binnen een week sloeg echter het noodlot toe: er viel iets op de romp vlak achter vleugel waardoor er een deuk ontstond. Ik was ontroostbaar. Mijn broer Simon heeft toen een wonder verricht door de romp voorzichtig uit te kloppen. Tot op heden heb ik het vliegtuig in een vitrinekast staan. Het bleek een Convair 240 te zijn. Voor die tijd waren de opdrukken op het schaalmodel zeer gedetailleerd. Op de staart stond PH-TGJ (PH is het landteken voor vliegtuigen, de H verwijst naar Holland) en Koninklijke Luchtvaartmij Holland.

Daarboven het KLM logo. Aan bakboord stond “The Flying Dutchman” en aan de andere zijde “De Vliegende Hollander”. Ook ontbrak een afbeelding van het schip De Vliegende Hollander niet.

De Vliegende Hollander

Ca. 1955 Convair 240 van de KLM. (foto Chalmers Butterfield)

18 april 2024 mijn Convair 240 met vlak voor de staart de beschadiging.(EA)

(De Vliegende Hollander is een fictief spookschip dat volgens
de overlevering voor eeuwig in de omgeving van Kaap de Goede Hoop bij Zuid-Afrika rondvaart).

De Vliegende Hollander. Foto Historianet.

Lockheed Super Constellation

Mijn favoriete vliegtuigtype had regelmatig problemen met de motoren. De Constellation stond bekend als het 'beste driemotorige vliegtuig', omdat de vierde motor vaak stilgezet werd wegens een motorstoring.
Dat leidde in 1958 tot een grote ramp. De zevende met dit type in de KLM geschiedenis.

1958 Mijn lievelingsvliegtuigtype "Connie"de Super Constellation. Hier de KLM PH-LKM Hugo de Groot op het platform van Schiphol Amsterdam. Rechts is het toeschouwersgebouw te zien. Het schip de Vliegende Hollander is boven de deur te zien. (Anefo)

De Hugo de Groot werd op 22 april 1958 in dienst genomen en bij het zoeken naar nog een foto zag ik dat dit toevallig een ramptoestel was! Op 14 augustus 1958 stortte het neer in de Atlantische Oceaan ten westen van Ierland. Alle inzittenden kwamen hierbij om het leven.
Het vliegtuig was om 23.55 u. met 99 passagiers en bemanning vertrokken vanaf Schiphol naar Gander op New Foundland met een tussenlanding op Shannon in Ierland. Na om 03 uur 40 nog contact te hebben gehad met de luchtverkeersleiding van Shannon werd van het vliegtuig niets meer vernomen.

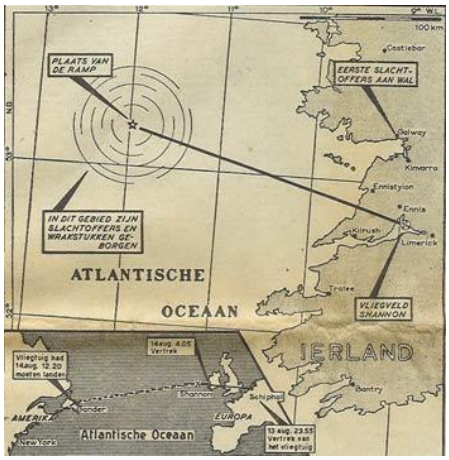

Locatie van neerstorten

Fokker F22

Een andere vroegere vliegramp vond dicht bij Schiphol plaats. Als we naar Schiphol reden over de Schipholweg, nu N232, wees vader altijd op een afwijkende kleur van het gras van het talud van de Rijksweg 4 (nu A4) vlak voor het viaduct en vertelde dat voor de oorlog daar een vliegtuig was neergestort. Nader onderzoek wees uit dat het de 21 meter lange, splinternieuwe viermotorige Fokker F22 – de PH-AJQ 'Kwikstaart' betrof. Een luxe toestel, ook wel 'het vliegende restaurant' genoemd, vol luie stoelen en eten en drank in overvloed. Op zondagmorgen 14 juli 1935 vertrok het om 9.30 uur van Schiphol.

Aan boord bevonden zich vijf bemanningsleden en vijftien passagiers. Al direct na de start bleek dat twee motoren van de linkervleugel haperden. Daarop keerde de piloot terug naar Schiphol, maar nog voor hij het vliegveld bereikte, klapte de linkervleugel tegen het talud bij de Schipholweg van de Rijksweg 4 die toen in aanleg was. Het vliegtuig vloog in brand en vier bemanningsleden en twee Engelse passagiers kwamen om in de vlammen.

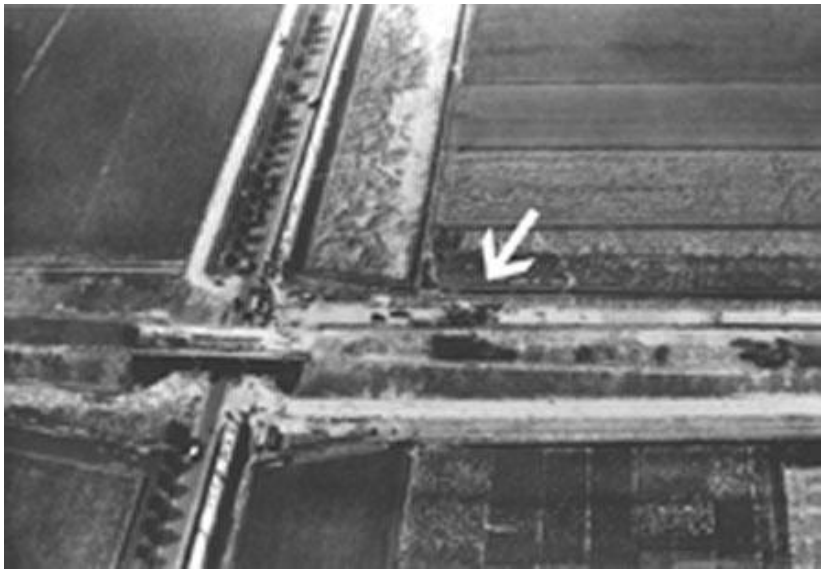

1935 De Rijksweg 4 in aanleg bij het talud bij de Schipholweg. Westen boven.

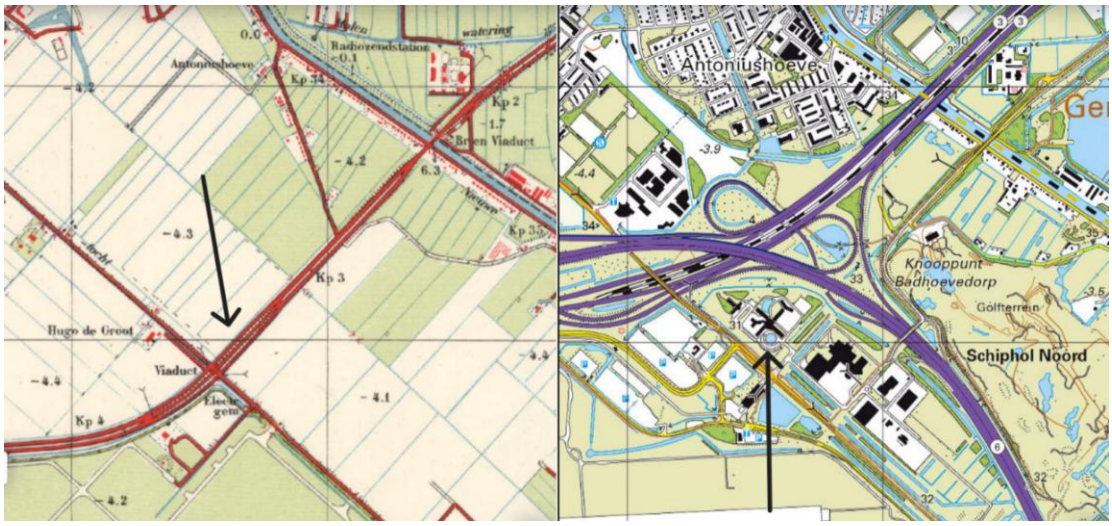

1956 Links de net voltooide Rijksweg 4 met de plaats van de crash. Rechts de onherkenbare situatie van 2023 (Topotijdreis)

Door de aanleg van het knooppunt Badhoevedorp is de plek moeilijk te lokaliseren. Toch is iets ten oosten van de huidige A4 op de rechter kaart het talud te zien van de oude Rijksweg 4. De exacte plek van de crash was bij de ronde vijver van het KLM gebouw bij de N 232.

1 mei 2024 Een stukje ten westen van de plek waar de Fokker F22 neerstortte; toepasselijk staat er een afgedankte Boeing 747 van Corendon als blikvanger. (foto Eduard Albracht)

53e Jaargang No. 15967 — Verschijnt dagelijks, behalve op Zon- en Feestdagen — Maandag 15 Juli 1935

HAARLEM'S DAGBLAD

Directie: F. W. PEEREBOOM en ROBERT PEEREBOOM. — UITGAVE LOURENS COSTER MAATSCHAPPIJ VOOR COURANT-UITGAVEN EN ALGEMEENE DRUKKERIJ N.V. — Hoofdredacteur: ROBERT PEEREBOOM.

ABONNEMENTEN: per week f 0.25, per maand f 1.10, per 3 maanden f 3.20, franco per post f3.55, losse nrs. f 0.05. Geïllustreerd Zondagsblad: per week f 0.05, p. maand f 0.22, p. 3 mnd. f 0.65, franco p. post f 0.72½.

Bureaux: Groote Houtstraat 93 ◆ Drukkerij: Zuider Buitenspaarne 12 Telefoon Nos.: Directie 13082 ◆ Hoofdredactie 15054 ◆ Redactie 10600 Drukkerij: 10122, 12713 ◆ Administratie: 10724, 14825 ◆ Postgiro 38810 Bijkantoor: Soendaplein 37, Haarlem-Noord, Telefoon 12230.

ADVERTENTIEN: 1—5 regels f 1.75, elke regel meer f 0.35. Reclames f 0.60 per regel. Tarieven regelabonnementen op aanvraag. Vraag en aanbod 1—4 regels f 0.60, elke regel meer f 0.15. Ons Grootjes zie hoofd rubriek.

Gratis Ongevallenverzekering voor betalende abonnés. — Levenslange ongeschiktheid f 600.-, Overlijden f 600.-, Verliès van Hand, Voet of Oog f 400.-, Duim f 250.-, Wijsvinger f 150.-, Elke andere vinger f 50.-, Arm- of Beenbreuk f 30.— Idem voor Abonnés op het Geïllustreerd Zondagsblad: — Levenslange ongeschiktheid f 2000.-, Overlijden f 600.-, Verliès van Hand, Voet of Oog f 400.-, Verliès Duim f 75.-, Verliès Wijsvinger f 75.-, Verliès andere vinger f 30.-. Alles indien het gevolg van een ongeval en volgens gratis ten kantore van dit blad verkrijgbare voorwaarden.

DIT NUMMER BESTAAT UIT TIEN BLADZIJDEN.

HAARLEM, 15 Juli.

De Serene Koning.

Indertijd hebben de Engelschen eens uitgemaakt dat cricket „the King of Games" is, en de geheele wereld heeft dit koninglschap aanvaard. Het is traditioneel en onaanvechtbaar geworden. Deze Koning zal nimmer worden ontroond. Niet door zijn onderdanen Hockey, Tennis, Honkbal, Slagbal. Evenmin door die zonderlinge tweelingbroeders: Polo (op paarden) en Polo (water-). Evenmin door zulke buitenbeentjes als Pelote Basque, Real Tennis en Badminton, en tenslotte zelfs niet door zijn luidruchtigste en populairste sujet: Voetbal, gezegd het Bruine Monster. Men verheft een monster toch ook nimmer tot de koninklijke waardigheid. En Ping Pong is te klein en te oppervlakkig.

Temidden van zijn variabele onderdanen troont Koning Cricket in serene rust en hoogheid.

Zondagmiddag heb ik hem weer eens zien eeren en dienen, en het was een serene middag.

's Morgens had Rood en Wit 156 runs gemaakt, en nadat de spelers zich aan 's Koenings dienst vereend hadden ging de H.C.C. batten. Z.M.'s dienaren Schill en de Klerck „openden" en deden dit zoo bedachtzaam dat Kunen een halfuur een stemming van vrede, zomerwarmte en milde waardeering-van-den-medemenseh ons allen bevangen had. Het zou niet denkbaar geweest zijn in deze sfeer over het Abessinische oorlogsgevaar, of over de Ethiopische partijpolitiek te spreken. Ook niet over automobielrace, of de Zeeslagsche, of de jacht op een misdadiger. Al die heviglheden des levens, en zoovele andere, verdwenen ver aan den horizont. Zachtkens ruischte de wind door het hoog en schoon geboomte van dieBanjaardsiaan, zachtkens blokten de dienaren Schill en de Klerck het bowlen van de dienaren Yates en Kramer (of lieten het zamechzlik onaangeroerd) en slechts nu en dan klonk een milde, korte klap en teekende Z.M.'s geheimschrijver, de scorer, een loom streepje bij in zijn boek. King Cricket's Centraal Bureau voor de Statistiek beheert tot de best-georganiseerde sliner departementen. „Het schijnt nogal vervelend", zei lemand, die pas aangekomen was.

„Neen", zeiden wij vriendelijk. „Het is orthodoxe cricket. Wacht maar even tot je in de stemming bent".

De lastige diplomatie van Schill en de Klerck werd op den duur beloond, want de Rood en Wit-bowlers, zijnde de eenigen die in deze loome en gelukkige sfeer zich bepaaldelijk vermoeiden, werden trager en minder snuver, waarop de Klerck werd geslumpt en Willem van den Bosch verscheen. Deze hooggeplaatste hoveling van Koning Cricket naam daarop „het bowlen onderhanden" zooals de cricket-reporters dat plegen te noemen. Het klinkt wat raw, maar is het niet. Het is stijlvol, ja elegant. Alleen de klappen worden wat harder, en de fielders bezeeren hun vingers er wel eens wat bij.

Maar de sfeer van statige afwachting blijft lederen bowlers-aanloop beheerschen. En als hoveling Willem of hoveling Schill, die nu ook „leekvam", eens een vier, ja soms een zes sloegen, werd dat gemarkeerd door bijzondere rust, want dan hoeft er niet tusschen de wickets gelopen te worden. Plechtig, in een Koning Cricket-aanbiddend gebaar, reien des umpire's armen ter signaleering van de Zes.

Zoo begaf Schill zich naar zijn 50, en Willem van den Bosch zich naar zijn 100, en de nederlaag van Rood en Wit werd steeds duidelijker, en de fielders misten verschillende vangen, en niemand werd boos. Schill ging, andere hovelingen kwamen en gingen na veel correct gebaar en sonnige klappen, en ieder kreeg een applausie als hij uit was. Een trage applausie, voortkiatterend als een mild beekje langs zijn terugweg. Waarop hij dan even zijn cap aanraakte of zijn hat ophief, helgeen het voorgeschreven ceremoniel is aan Koning Cricket's Hof. Hoe schoon, hoe sonnig, hoe vredelievend kan deze wereld toch zijn . . . aan de Spaanjaardlaan, op een Zondagmiddag.

Aan den kant verteilden ze cricket-anecdotes. Van dien bowler, die een zwalow doodde die juist de pitch wou passeeren toen 's bowlers worp hem trof. En hoe die bowler zich dat aangetrokken had, want de vogelen des velds worden gebiedlieid in het Rijk van Koning Cricket. Er beerschi vooral eerbied. En van dien fielder ergens bij de boundary, die staande in slaap viel, en toen zijn dichtst-bijzinde teamgenoot hem toeriep, omdat hij al twee bullen had laten passeeren, nog niet wakker werd. En van nog veel meer, want talrijk zijn de vriendelijke anecdoten van het stille, gelukkige Hof van dien serenesten aller serenissimi, Koning Cricket. Die zwalow moet er met vreedige eer begraven zijn.

Maar benijdete werd het mijn tijd. De ruwe, luidruchtige wereld daarbuiten slachte weer haar rechten op. En met een zucht overschreed ik den vlonder en liet het kleinteeke achter mij dichtvallen van Koning Cricket's Rijk, waar het goed is te leven . . . waar het gras zacht en malsch is, en de flanneels smetteloos-wit zijn, en waar men applaudisseert als de grens overschreden wordt. Applaudisseert..... als een traag-voortkiaterend beekje....

R. P.

DIEF VAN CEMENT AANGEHOUDEN.

In den nacht van Zondag op Maandag omstreeks kwart voor een hebben twee agenten in de Bakkerstraat aangehouden een 33-jarigen huisschilder wonende alhier, die op zijn rijwiel een haaltje cement van ongeveer 50 K. G. vervoerde. De man bekende het cement te hebben weggenomen van een in aanbouw zijnd perceel in de Badhuisstraat. Na een nader onderzoek is de man in verzekerde bewaring gesteld. Het cement is in beslag genomen.

K. L. M. weer door een ramp getroffen.

„Kwikstaart" nabij Schiphol neergevallen.

Zes dooden en twee gewonden.

Na de Uiver- en Leeuwerik-ramp is ons land Zondagmorgen opgeschrikt door een vliegtuigcatastrofe in de onmiddellijke nabijheid van Schiphol. Kort na de start is de F 22 P. H.—A. J. Q., de „Kwikstaart" verongelukt. Vier leden van de bemanning en twee passagiers zijn bij het ongeluk om het leven gekomen. De veertien andere inzittenden, dertien passagiers en de hofmeester, wisten zich te redden in de enkele seconden, welke verliepen tusschen de botsing met den grond en het in brand vliegen van de machine. Zij liepen echter meerendeels verwondingen op, zij het meestal niet van ernstigen aard.

De „Kwikstaart" startte om 9.58 uur met bestemming naar Hamburg, Kopenhagen en Malmö. Even later is het toestel op ruim twee kilometer afstand van Schiphol naar beneden gekomen.

Dertien passagiers en hofmeester gered.

Volgens verklaringen van den geredden hofmeester Haberer en den eveneens geredden Deenschen passagier Petersen kreeg het toestel onmiddellijk na den start op geringe hoogte — naar schatting ongeveer 25 M. — moeilijkheden, vermoedelijk door het sterk terugloopen in toeren van de twee linker motoren. De vliegtuigbestuurder gezagvoerder H. Silberstein probeerde het vliegtuig in den polder te doen landen. Bij deze poging botste de linkervleugel tegen den dijk, van den nieuwen weg, in aanleg tusschen Amsterdam en Den Haag. Tengevolge hiervan viel het vliegtuig onmiddellijk achter dezen dijk — aan de Noordwestzijde — op een bouwland.

Direct daarop vloog het toestel in brand, waardoor slechts een gedeelte van de inzittenden zich in veiligheid konden stellen. Twee passagiers, de heeren Neuman en Hodson, beiden van Engelsche nationaliteit en op weg van Londen naar Kopenhagen, en vier leden van de bemanning zijn beklaas in het vliegtuig omgekomen. De namen van de leden der bemanning die bij deze vliegramp het leven hebben gelaten, zijn de gezagvoerder H. Silberstein, de radio-telegrafist G. F. Nieboer, de werktuigkundige G. Broos en de leerling-werktuigkundige L. J. van Dijk.

Dadelijk na het eerste bericht over de vliegramp togen wij met onzen fotograaf per auto naar de plaats. Aanvankelijk wisten wij alleen dat het in de nabijheid van Schiphol moest zijn. Waar de nieuwe rijksweg Amsterdam-Schiphol met een viaduct den Spaarnwouderweg snijdt, stonden veel auto's en belangstellenden. Aller oogen waren Noordwaarts gericht, waar tegen den dijk, op ongeveer 50 Meter van den weg, een stapel verwrongen metaal lag. Het wrak van den „Kwikstaart".

De politie — agenten uit Haarlemmermeer en Amsterdam, alsook militaire politie en rijksveldwachters — zorgde voor de afsnijding. Niemand werd bij het wrak toegelaten. Wel kregen wij toestemming op eenigen afstand foto's te maken, zelfs gelukte het ons nog één foto van zeer dichtbij te knippen. Wij zagen dat de omgekomen slachtoffers nog onder het wrak bedolven waren. Een vreeselijke aanblik. De auto's van den Geneeskundigen Dienst uit Amsterdam stonden klaar om als daarvoor toestemming gegeven zou worden, de lijken onder de ruine weg te halen om die naar Amsterdam over te brengen.

Ooggetuigen aan het woord.

Een landbouwer, die in de onmiddellijke nabijheid woont (beschelden verzocht hij ons zijn naam niet te vermelden) heeft het ongeluk bijgewoond. Ik reed, zoo verteldie hij ons, per fiets op den Spaarnwouderweg op ongeveer 200 Meter van het viaduct. Ik zag om half tien de „Kwikstaart" op Schiphol starten. De afstand van het viaduct tot het vliegveld is nog geen 2 K.M.). Al dadelijk was het — wij zien niet zoovel machines starten zoodat wij er als ondeskundigen ook een kijk op gekregen hebben — te zien, dat het niet ging zooals het moest. De „Kwikstaart" kon blijkbaar niet goed van den grond komen, de hoogte niet krijgen. Eerst hoorde ik een motor afslaan en later nog een (de machine heeft er vier). „Dat gaat mis" — zei ik in mij zelf. De hoogte leek af en toe niet meer dan 6 Meter. Eerst was zij in Noordelijke richting gevlogen, maar toen zag ik haar draaien. Was het de bedoeling van den bestuurder om zeer naar het vliegveld terug te keeren? Opeens hoor ik een harden slag, achter den dijk zie ik de machine vallen. Ik hasst me per fiets naar de plaats van het ongeluk. Dat duurde maar een oogenblik, want ik was tijdens de manoeuvres, die de machine in de lucht gemaakt had, al dicht bij den dijk gekomen. Maar toen ik aankwam sloegen de vlammen al uit het wrak. Ik wilde naar de machine snellen om de menschen te redden. Eenige wielrijders die in de nabijheid stonden, wilden me tegen houden. „Pas op" — zoo waarschuwden zij — „dadelijk komt een explosie. Maar ik liet me niet weerhouden. Wie zou niet helpen als er medemenschen in gevaar zijn. Verschillende inzittenden van het vliegtuig konden de reeds brandende machine verlaten. Eenige gewonden hebb ik geholpen uit de onmiddellijke nabijheid van het vuur te brengen, o.a. een meisje. Dadelijk nam het vuur in hevigheid toe. Het was duidelijk dat wie zich niet gauw in veiligheid had kunnen stellen in de vlammen moest omkomen. Het was een verschrikkelijk oogenblik. Wij wisten dat er nog menschen in het brandende vliegtuig waren, maar konden toen niets meer ter redding doen....

Een auto van de Amsterdamsche brandweer kwam wel spoedig, maar toen die gearriveerd was, kon zij niet anders meer doen dan het vuur van het toen al uitgebrande wrak blusschen. Het was duidelijk dat de slachtoffers die onder de ruine bedolven waren, niet meer te redden waren. Hun lijken waren vreeselijk verminkt. Ik ben vlak bij het wrak geweest. In de ruine waren 6 lijken te tellen. De besturder had nog de vliegkap op het hoofd en de bril voor de oogen.

Intusschen waren de geredden met taxi's en geregulleerde particuliere auto's naar Schiphol gebracht. Ik kreeg den indruk, dat er niet veel ernstig gewonden zijn, wel waren de meesten erg van streek.

Een andere ooggetuige verteldie, dat hij de Kwikstaart langs den dijk had zien vliegen. Plotseling zloeg de linkervleugel tegen den dijk. De vleugel brak en daardoor draaide het toestel een halven slag om. Een halve minuut nadat de botsing had plaats gehad sloegen de vlammen al uit. Eerst brandde alleen de cabine, maar weldra verspreidde het vuur zich over de geheele machine. De vlammen laaiden huizenhoog op, bovendien werd er veel rook gevormd.

H. S. Boersma, uit Amsterdam verteldie ons, dat hij de eerste was die bij het gevallen vliegtuig kwam. Hij is met andere wielrijders uit Amsterdam gereeld op Zondagmorgen op die plaats aan het trainen. Toen ik er bij kwam — zoo zei hij — brandde het vliegtuig nog niet. Ik heb onmiddellijk geholpen bij de redding van de passagiers. Een dame die ik uit de machine trok was blijkbaar nog al vrij ernstig gewond, zij bloedde uit haar mond. De passagiers zijn door de achterdeur ontkomen. Ik kreeg den indruk, dat na de val onder de passagiers een paniek is uitgebroken. Daarom verwondert het mij nog, dat er nog zoovel in veiligheid gebracht konden worden. Toen de machine al brandde zag ik den bestuurder tegen een ruit der cabine slaan, blijkbaar wilde hij mij nog iets betoonen, maar ik begreep het niet. Het bloed stroomde hem uit den mond. Hij was dus al bij den val gewond.

Spoedig kreeg het vuur zoo'n omvang, dat wij ons ook verwijderen moesten, geen hulp meer konden bieden.

(Vervolg op pag 2)

Het wrak van de „Kwikstaart".

Vliegramp.

Een zonne Zondag vol van lichte
zomerkleuren,
Van tintlend leven, opgewekt en vrij.
Een uittocht uit de stad naar bosch en hei,
Waar de natuur bedwelmt in tinten en in
geuren.

Een zonne Zondag, die verlangen doet naar
baden,
In 't zonlicht en in 't zilte nat der zee
Naar 't strand dus op de fiets, het badpak mee,
Of met den trein of autobussen volgeladen.

Een zonne Zondag, die een feest van sport
kan geven,
Al naar de keus, op 't water of het land,
Met fokkeschoot of racket in de hand,
Een dag voor onbezorgd genieten van het
leven.

En als een donderslag door deze sonnestralen
Wordt plotseling het wreed bericht gehoord
Dat alle feestelijke vreugd verstoort,
Waarop de zomerzon ons gul wilde enthalen.

Zes menschen die, als wij, een zonne Zondag
zagen,
Toen zij vol levenskracht zijn opgestaan,
Zijn uit het zonlicht in den dood gegaan
En maakten dezen dag den grauwsten aller
dagen.

P. GASUS.

Wandgedierte.

Radicale verdelging, onder geheimhouding en schriftelijke garantie. Alleen onze tweevoudige methode garandeert U afdoende verdelging. Waar anderen faalden, slaagden wij.

ZUIVERONDERNEMING „RADICAAL", Gen. Cronjéstraat 135 — Telefoon 11637.

(Adv. Ingez. Med.)

Het Belangrijkste

DE F 22 „KWIKSTAART" IS ZONDAG NABIJ SCHIPHOL VERONGELUKT. ZES DER INZITTENDEN ZIJN GEDOOD. pag. 1 en 2
De auto, waarin dr. Schuschnigg zat, is verongelukt, zijn vrouw is overleden. pag. 2
Oud-Minister Cort van der Linden is in den Haag overleden. pag. 2
De A. A. A.-kampioenschappen. pag. 5
De 3de testmatch Engeland-Zuid-Afrika. pag. 4
De Haarlemsche honkbalploeg verliest van Amsterdam. pag. 6
Het negental voor den honkbalwedstrijd tegen België samengesteld. pag. 6
Laatste Berichten. pag. 8

ARTIKELEN, ENZ.

R. P. De Serene Koning. pag. 1
G. J. Kalt: Het zangconcours van „Vox Humana". pag. 7
J. H. de Bois over Henk de Vries. pag. 9
Bekende Haarlemmers: De heer Henk Bakker pag. 7

Geen staking bij „Vooruitgang" en „Eendracht".

Uitspraak van Coöperatieraad wordt afgewacht.

Naar wij vernemen is het bij de Coöperaties de Vooruitgang en de Eendracht dreigende conflict tusschen besturen en bakkers in zooverre afgewend, dat de voor heden afgekondigde staking niet plaats vindt. Wel is door de besturen de loonsverhoging ingevoerd, doch men kwam overeen deze kwestie aan den Coöperatieraad voor te leggen. Men zal dus eerst de uitspraak van dezen raad afwachten vóór verdere stappen gedaan worden.

TOTALE MAANSVERDUISTERING.

De Haarlemsche weer- en sterrekundige kring schrijft ons:

Op 16 Juli zal de tweede maanseclips van dit jaar plaats vinden. In tegenstelling met die van 19 Januari j.l., waarvan het einde zichtbaar was, zal van deze eclips slechts het begin zichtbaar zijn. De verschillende phasen zijn in Amsterdamsche Zomertijd:

Intrede in de halfschaduw	3u.33m.
Intrede in de kernschaduw	4u.31m.
Begin totaliteit	5u.29m.
Midden eclips	6u.19m.
Einde totaliteit	7u.09m.
Uittrede uit de kernschaduw	8u.07m.
Uittrede uit de halfschaduw	9u.03m.

De grootte der verduistering is 1.761 (middelpuntsafstand van maan — 1 periode).

Aangezien de maan bij ons echter reeds om 3u.30m. ondergaat, zullen we van de totaliteit zelf dus niets kunnen waarnemen.

Haarlems Dagblad 15 juli 1935 Voorpagina met artikel over ramp.

IJmuiden

Zeer memorabel waren onze tripjes naar IJmuiden. Vader wist precies de plek van een betonnen Schnellbootbunker uit de Tweede Wereldoorlog. Een Schnellboot was een topedoboot. Dit soort boten voerden bliksemaanvallen uit op geallieerde schepen die zich in de kustwateren rond de Britse eilanden

bevonden. De bunker was een enorme betonnen kolos met muren van 2,5 m dik en een dak van 3 m dik. die in de buurt lag van de kleine vuurtoren.

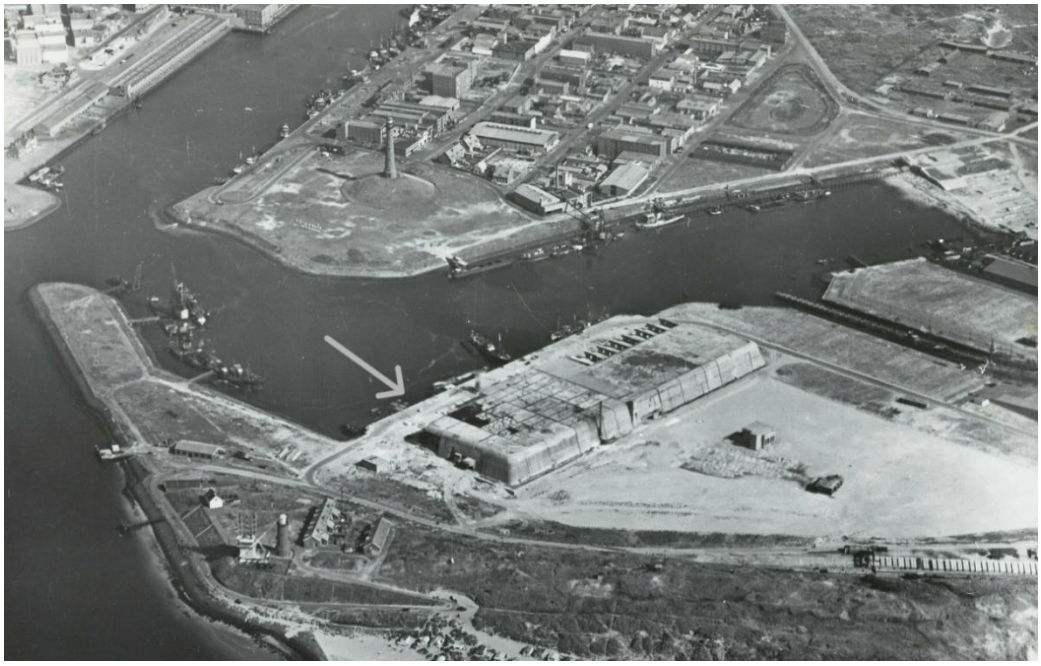

1946 Luchtfoto van de gigantische Schnellbootbunker B in IJmuiden. Collectie Nederlands Instituut van Militaire Geschiedenis (NIMH).

29 april 2026 De Schnellbootbunker tegenwoordig. (Foto Eduard Albracht)

Natuurlijk gingen we ook vaak kijken naar het schutten van de boten in de sluizen en voeren op en neer op de pont tussen IJmuiden en Velsen. Absoluut hoogtepunt was een bezoek aan de Velsertunnel bij de opening in 1957. Op 28 september reden we er naar toe en wat ik me kan herinneren is dat we vanaf de noordkant de westelijke tunnelbuis via een smalle stoep inliepen hetgeen absoluut verboden was! Onvergetelijk. We werden door de politie gemaand om rechtsomkeert te maken.

28 september 1957, De zuidzijde van de Velsertunnel ziende naar het noorden; de smalle stoep is links langs de betonnen muur goed zichtbaar. Grote drukte vlak na de opening. (NHA)

Treinen

Ook het prachtige station van Haarlem bezocht ik met mijn vader. Hij kocht dan speciaal een perronkaartje omdat je toen niet zomaar het station in kon. Er zat bij de ingang een controleur die je het perronkaartje moest laten zien. Dat kostte zo'n 10 cent. Soms was er een speciale gelegenheid om er heen te gaan zoals de komst van de laatste stoomlocomotief die in Nederland gereden heeft. Niet zeker is of het deze loc was die ik toen gezien heb maar ik heb het nog op mijn netvlies staan. De NS 3737 maakte op 7 januari 1958 zijn laatste reguliere rit van Geldermalsen naar Het Spoorwegmuseum. Dit was ook de laatste officiële stoomtreinrit van Nederland.

De NS 3737 van 1911 tot 1958 in dienst, nu in het Spoorwegmuseum.

1950 Haarlem Station met rechts de Beynes rijtuigenfabriek. (NHA)

15 september 1979 DB 23023 station Haarlem (Foto collectie De Boer)

Bij het schrijven van dit gedeelte stond toevallig in het Haarlems Dagblad van 17 april 2024 een artikel over "Stoom naar de Bollen", in het kader van het dat weekend te houden bloemencorso.

Waar valt de stoomtrein zondag te spotten?

Frans van den Berg

Haarlem/regio ■ Voor liefhebbers van stoomtreinen is het altijd de grote vraag, hoe laat en waar komt die trein voorbij? En waar staat de trein zondag op de stations van Haarlem en Leiden?

Onder de naam Stoom in de Bollen, gaat zondag vijf keer een stoomtrein pendelen van Haarlem naar Leiden. Per retourrit kunnen steeds vijfhonderd mensen mee. „Alle kaartjes zijn verkocht en dat is ontzettend snel gegaan. Het is als organisatie toch altijd een financieel risico dat je neemt, maar het is echt boven verwachting gegaan", stelt organisator Martijn Lankhaar van het Stoomgenootschap tevreden vast.

De organisatie uit Den Bosch huurt de Duitse stoomlocomotief 23023, een oude elektrische NS locomotief en twaalf wagons. Tien rijtuigen zijn van de voormalige Deutsche Bundesbahn en twee van de oude Belgische spoorwegen uit de jaren dertig. Om 8.15 uur komt de trein zondag in Haarlem op spoor 8 aan. De stoomlocomotief haakt dan even af om op het rangeerterrein water in te nemen. Om 9.30 uur staat de trein aan het perron en kunnen de passagiers instappen, waarna de eerste rit om 9.56 uur vertrekt. „Dat is prima te zien vanaf het perron bij spoor 6."

Eerder reed het Stoomgenootschap al met een andere stoomtrein door de Bollenstreek. FOTO STOOMGENOOTSCHAP

Stoomlocomotief voorop

Voor de spotters is het belangrijk om te weten dat de stoomlocomotief steeds voorop zit van Haarlem naar Leiden. Omdat in Leiden niet kan worden gekeerd, zit de elektrische locomotief voorop op de rit naar Haarlem toe. Om 10.33 uur komt de trein in Leiden op spoor 8 of 9a. Na tien minuten gaat de trein weer terug, waarbij het niet mogelijk is om in Leiden in of uit te stappen.

De rest van de zondag vertrekt de trein weer om 11.10 uur, 12.10 uur, 15.00 en 16.12 uur uit Haarlem en komt dan om 11.36 uur, 12.36 uur, 15.36 en 16.42 uur in Leiden. De laatste drie ritten zijn vanuit Haarlem vanaf spoor 6.

Onderweg komt de trein dan om kwart over en kwart voor langs Lisse en Hillegom. Daarbij benadrukt de organisatie dat spotters zeker niet te dicht langs het spoor mogen komen. „Maar geen nood, er zijn meer dan genoeg legale plekken om foto's te schieten."

Een grote tegenvaller voor de organisatie is nog wel dat de Blokkendoos toch niet komt. Dat is de eerste elektrische trein die in 1924 speciaal is gebouwd toen de lijn Amsterdam via Haarlem naar Rotterdam van stroom werd voorzien. Maar vanwege technische problemen kan de Blokkendoos niet rijden.

"Onder de naam Stoom in de Bollen, gaat zondag vijf keer een stoomtrein pendelen van Haarlem naar Leiden. Per retourrit kunnen steeds vijfhonderd mensen mee. „Alle kaartjes zijn verkocht en dat is ontzettend snel gegaan. Het is als organisatie toch altijd een financieel risico dat je neemt, maar het is echt boven verwachting gegaan", stelt organisator Martijn Lankhaar van het Stoomgenootschap tevreden vast. De organisatie uit Den Bosch huurt de Duitse stoomlocomotief 23023, een oude elektrische NS locomotief en twaalf wagons. Tien rijtuigen zijn van de voormalige Deutsche Bundesbahn en twee van de oude Belgische spoorwegen uit de jaren dertig. Om 8.15 uur komt de trein zondag in Haarlem op spoor 8 aan. De stoomlocomotief haakt dan even af om op het rangeerterrein water in te nemen. Om 9.30 uur staat de trein aan het perron en kunnen de passagiers instappen, waarna de eerste rit om 9.56 uur vertrekt. „Dat is prima te zien vanaf het perron bij spoor 6."
Op zondag 21 april stond ik met mijn vrouw Marijke om 15 uur bij de spoorwegovergang bij de Pijlslaan om de stoomlocomotief en rijtuigen te bewonderen. Op de afbeelding stond een voor mij niet bekende loc.

(foto Het Stoomgenootschap)

Een enorme verrassing wachtte ons. Het was de door mij nog nooit geziene DB 23023, dezelfde serie als de Märklin loc van de treinbaan die wij vroeger hadden! Het artikel in het Haarlems Dagblad had het wel vermeld maar door

het affiche met de dienstregeling, waar een andere loc opstond, had ik er verder niet op gelet.

21 en 22 april 2024. Stoomlocomotief bij Pijlslaan en het Märklin model 23014. (Foto's Eduard Albracht)

Op de stoep

Mijn zus Mia had in 1953 al verkering met Frits Heeremans uit de Gaelstraat 38, een zijstraat van de Pieter Kiesstraat. Zijn vader had daar een melktransportbedrijf. Op de hoek Pieter Kiesstraat/ Nicolaas van der Laanstraat voor melkboer Stut mocht ik even op de sportfiets van Frits zitten!

Zomer 1953 Twee dochters van de familie Leijh, ik op de stoep, Mia in vensterbank en Frits op zijn stoere fiets. (AA)

Zomer 1953. Hoek Pieter Kiesstraat Nicolaas van der Laanstraat. Ik op fiets van Frits. Mia half zichtbaar bij de winkeldeur. (AA)

1953 Ik op de stoep van Pieter Kiesstraat 52 voor C. Gerritsen, groentehandel. (AA)

20 februari 2024 Zelfde locatie, veel fietsen en auto's. (Foto EA)

3
Capita selecta
(geselecteerde onderwerpen)

De winter van 1954 was streng. Na wat ijsdagen in januari begon het op 22 januari te vriezen. Vanaf 26 januari begon het streng te vriezen, hetgeen sinds 1947 niet meer was voorgekomen. Temperaturen van -5 overdag en in de nacht strenge vorst, -16. Tot 2 februari volgden 10 ijsdagen (maximum temperatuur onder 0) in successie met vaak een straffe oosten wind. Na een paar dagen met iets minder wind kwam de kou op 1 februari verscherpt terug met 's nachts strenge en overdag matige vorst met daarbij een vrij krachtige oostenwind, windkracht 5.

Winter 1954, broer Joop, Menno Sonnemans (overbuurjongen van nummer 47) en twee zusjes van de Garenkokerskade op sneeuwheuvel. (AA)

Begijnhof

Mijn eerste herinneringen waren, zoals eerder beschreven, de Wilhelminastraat en dokter van Vloten. Een andere wat latere herinnering was het uitzicht aan de voorkant van Begijnenhof 5 rood. Haarlem, waar oma en opa Stevens woonden na hun pensioen. Wat mij nooit was opgevallen als kleuter maar mijn zus Mia des te meer was dat je door het zijraam schuin aan de overkant een raamprostituee zag! Nog steeds is deze buurt een bescheiden "red light district".

17 februari 2024 Begijnhof 5 rood Haarlem (EA)

Door het voorraam boven het naambordje keek ik dan uit op een somber bakstenen gebouw waar vracht- en bestelwagens regelmatig iets brachten. Het adresboek uit 1953 vermeldt dat op nummer 2 een bestelhuis gevestigd was.

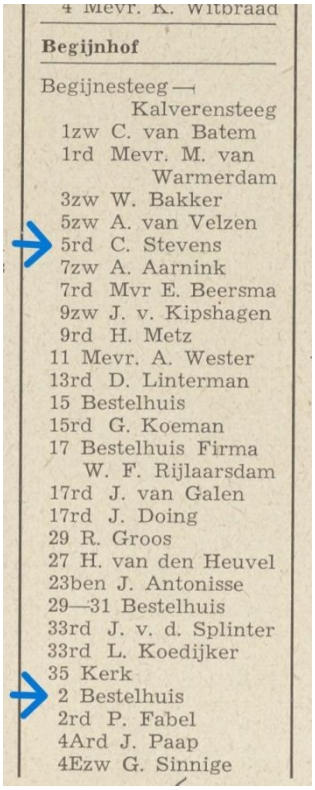
4 Mevr. K. Witbraad

Begijnhof

Begijnesteeg — Kalverensteeg
1zw C. van Batem
1rd Mevr. M. van Warmerdam
3zw W. Bakker
5zw A. van Velzen
5rd C. Stevens
7zw A. Aarnink
7rd Mvr E. Beersma
9zw J. v. Kipshagen
9rd H. Metz
11 Mevr. A. Wester
13rd D. Linterman
15 Bestelhuis
15rd G. Koeman
17 Bestelhuis Firma W. F. Rijlaarsdam
17rd J. van Galen
17rd J. Doing
29 R. Groos
27 H. van den Heuvel
23ben J. Antonisse
29—31 Bestelhuis
33rd J. v. d. Splinter
33rd L. Koedijker
35 Kerk
2 Bestelhuis
2rd P. Fabel
4Ard J. Paap
4Ezw G. Sinnige

Adresboek Haarlem 1953 Begijnhof

Een bestelhuis was een gebouw dat werd gebruikt voor het verwerken, opslaan en distribueren van goederen die werden besteld door klanten of

winkels. Klanten zouden bijvoorbeeld een catalogus ontvangen van een groot warenhuis of postorderbedrijf en het bestelhuis zou dan de ontvangen bestellingen verwerken, de goederen uit het magazijn halen, inpakken en verzenden naar de klanten. Op de zelfde wijze waarop we nu via internet iets kopen.

17 februari 2024 Begijnhof 10 (voorheen 2). Toen bestelhuis, nu Theater De Liefde. (EA)

De meeste wagens waren van expeditiebedrijf De Snelle Visser, dat gevestigd was in de Warmoesstraat, vielen op door de prachtige gele kleur en een origineel logo met een zeemeeuw.

Daf vrachtwagen van De Snelle Visser, hier voor het Hilversumse stadhuis.

VISSER'S AUTODIENSTEN N.V., K. „DE SNELLE VISSER" dagelijks (behalve Zaterdags) meerdere snelle diensten op Rotterdam, Den Haag, Zandvoort, Amsterdam, gehele Goo en Utrecht, Zeist, Hoofdkant.: Warmoesstr. 15-19, tel. 12400-12100-11700

Logo

Maria kleuterschool

Eind augustus ging ik voor het eerst naar de kleuterschool. Het was de Mariaschool, gelegen aan de Koningstraat met ook een ingang aan de Jacobijnenstraat.

17 februari 2024. Gevel van mijn kleuterschool, Koningstraat

Koningstraat 20 (huis van Mr.H.A.van Wickevoort Crommelin, sinds 1882 Maria-school, na verbouwing). Aquarel van P.van Looij (NHA)

De Mariaschool werd op initiatief van de katholieke parochie van Antonius gesticht in 1882. De zusters Franciscanen van Heythuizen gingen de school leiden. Bij het zoeken naar een geschikt terrein voor de nieuwe school dacht men eerst aan het nog braakliggende erf naast de Paterskerk (nu Nieuwe Groenmarkt 18), maar met de St. Vincentiusvereniging kwam men niet tot overeenstemming om een deel van hun gebouwen over te nemen ter vergroting van het terrein. Ook zijn er nog plannen geweest de school op het Wilsonsplein te bouwen. Maar in 1881 kreeg men de kans enkele panden in de Koningstraat te kopen die redelijk te verbouwen waren tot school en zusterklooster.
Na de koop van die panden begon men meteen met de verbouwing en in 1882 betrokken de zusters hun nieuwe nederzetting en startten de school. Het schoolgebouw moest al spoedig uitgebreid worden: in 1883 in de Stoofsteeg en in 1895 in de Jacobijnenstraat. Daar was toen ik naar het eerste jaar van de school ging de ingang.

1954 eerste klas kleuterschool. Staand v.l.n.r. o.a. Jeroen Dirkse, Carla van Straaten, John Schavemaker (van de bakker aan de overkant van de Koningstraat), zuster Bernadette, meisje Koehorst, ik, rechts van meisje met strik, Marian Vet. Zittend o.a. Brigitte Samson, Hans Spruijt, Peter Essenberg en rechts Pim de Vos. (AA)

1954 met geheel rechts Freek Beelen en half zichtbaar Jeroen Dirkse. Ik sta derde van rechts met gestreept hemd. (AA)

Ik werd aanvankelijk door mijn moeder naar deze school gebracht maar ook vaak door Mia die inmiddels al 16 jaar was. Incidenteel door Wim, een zoon van melkboer Stut. Ik weet nog dat ik achterop zijn fiets een keer met mijn voeten tussen de spaken kwam. Kinderstoeltje met voetensteunen waren er niet. Je zat gewoon op de bagagedrager. Bij mijn vader zat ik voor op de stang op een soort dubbelgevouwen dekentje met mijn handen aan het stuur maar dat was niet heen en weer naar school.
In het eerste jaar hadden we zuster Bernadette van de foto hierboven. In haar lokaal stond een knikkerbaan die we thuis niet hadden.
Bovenin stopte je in een gat de knikker die dan naar beneden rolde waarbij op het laatst een toonladder werd gepasseerd.

Knikkerbaan

In het lokaal stond ook een missie spaarpot. Deze spaarpot stond er om geld op te halen voor de witte paters. Bij het inwerpen van een munt knikte het hoofdje op en neer. Het was gemaakt van keramiek en met de hand beschilderd.

Missiepop: merci

Om het duimzuigen af te leren kreeg een meisje jodium op haar duim. Dat vond ik toen heel zielig. Ik weet nog precies welk meisje het was...

1954 detail. Meisje dat jodium op haar duim had (rode pijl). Ik (oranje pijl)

Er waren in de familie warme contacten. Ik had een tante die To Voormeulen heette, de vrouw van Oom Antoon, de broer van Moeder. Tante To had een broer die Jaap heette. Jaap was getrouwd met Tante Ali. Zij kwamen uit Amsterdam en waren erg hartelijke mensen. Hun dochter heette Tonny. Zij bezat een auto wat zelfs toen nog vrij zeldzaam was en kwam af en toe met haar ouders bij ons op bezoek. Op onderstaande foto staat het gezelschap in de Pieter Kiestraat ter hoogte van nummer 42.

1956 Moeder met schort, Mia, tante Ali en Tonny in de Ford Consul uit 1954 (kenteken PX) (Albracht Archief)

Spaarndam

Niet al te vaak vanwege de toen al stroeve verhouding tussen mijn vader en moeder hadden we een familie uitje. We bezochten met mijn broers

Spaarndam. Mijn broer Joop droeg de tas van ons toenmalige fototoestel, een Agfa box, bij de brug over de Kolksluis.

Ca. 1949 Agfa box met tas

Juli 1956 Vader, moeder en Joop met cameratas, naast De Balkbrug (AA)

De leukste foto was ongetwijfeld die waar Simon, ik en Joop stonden opgesteld voor het beeld van Hansje Brinker aan de IJdijk. Vader was zichtbaar tussen de benen van geknielde Hansje.

Juli 1956 Simon, ik, vader, Joop. Foto Moeder (AA)

2 augustus 2015. Ik voor Hansje Brinker. (Foto Marijke Albracht)

Hansje Brinker zou zijn vinger in een lekkende dijk hebben gestoken en zo Haarlem behoed hebben voor een overstroming. Het verhaal berustte op een Amerikaans boek "Hans Brinker, of de zilveren schaatsen (Engels: Hans Brinker, or the silver skates: a story of life in Holland) ", geschreven door de destijds 34-jarige Mary Mapes Dodge en uitgegeven in 1865. De eerste Nederlandstalige vertaling kwam in 1867 uit.

Juli 1956 Vader, Joop, Simon en ik op de Balkbrug over de Kolksluis. (Foto Moeder)

Juli 1956 Simon, ik en Joop (AA)

Juli 1956 Moeder, Simon, Joop en ik bij de Kolksluis. (Foto Vader)

Pianoles

Omdat wij in huis een piano hadden staan voor Joop trok dat instrument ook mijn aandacht. Al snel leerde ik eenvoudige deuntjes van mijn broer. De allereerste was een toonladderoefening in C

- **3x F-G** (F en G samen, drie keer herhaald)
- **3x E-G** (E en G samen, drie keer herhaald)
- **3x D-B** (D en B samen, drie keer herhaald)
- **1x C laag-C hoog** (twee C's samen, één keer gespeeld)
- Terug naar **F-G** via de toonlader tot F en G samen.

Daarna de Vlooienmars in Fis waarbij de zwarte toetsen een goede leidraad waren.

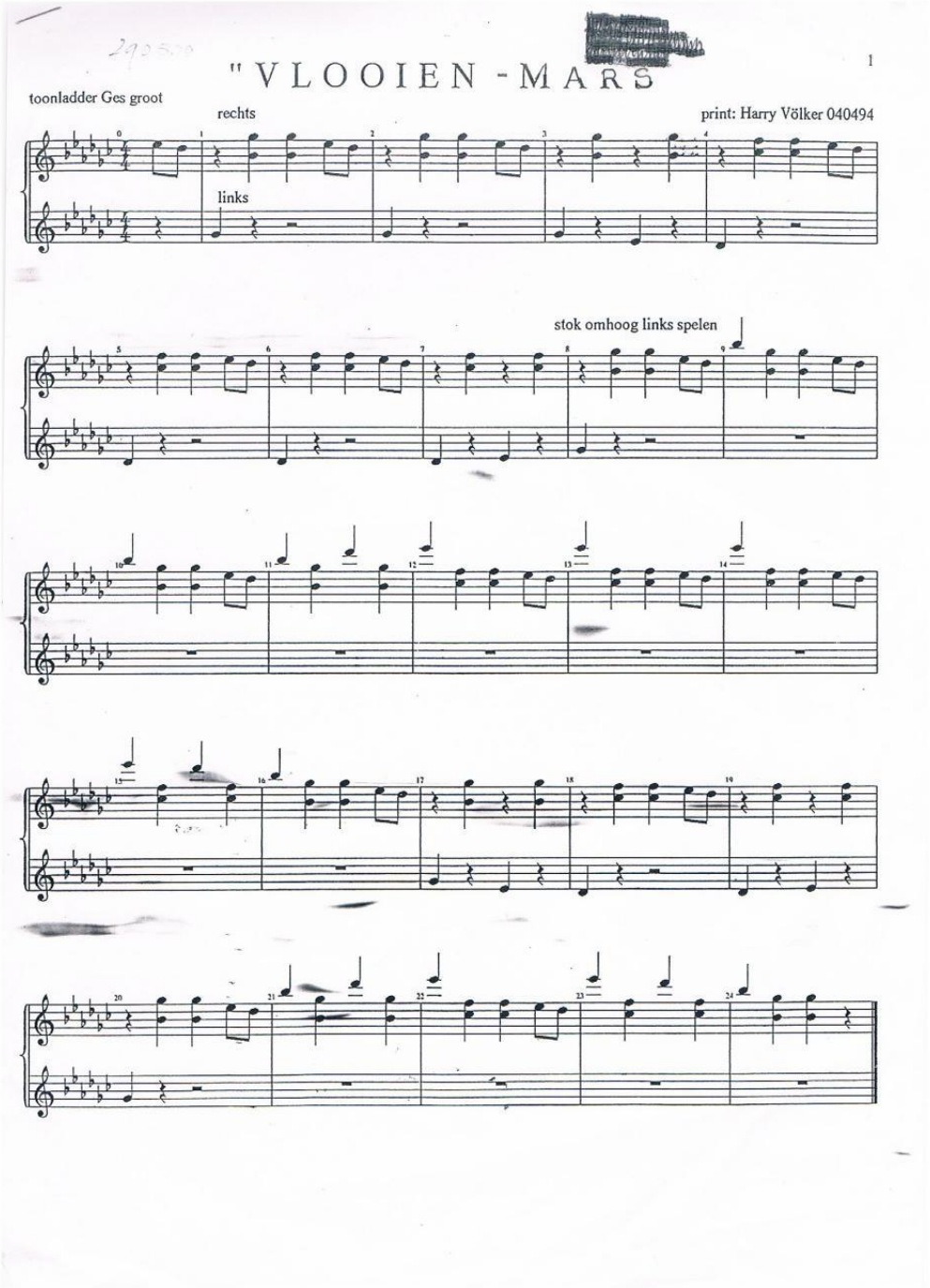

In september 1956 ging ik op pianoles bij de muziekschool aan de Nieuwe Gracht 41. Het was een statig pand met vele kamers. De school stond onder

leiding van Piet Vincent, wiens zuster Jo Vincent internationale bekendheid verwierf als zangeres. Ze werd door mijn moeder op handen gedragen.

25 april 2026 Nieuwe Gracht 41 Haarlem (Foto Eduard Albracht)

telef. 14618.
STICHTING MUZIEKSCHOOL van de Maatschappij ter bevordering der Toonkunst, Haarlem.
Directeur: J. P. Vincent, Nieuwe Gracht 41, telef. 13086. Opleiding voor alle staatsexamens voor muziek.

1960 Adresboek Haarlem (NHA)

Ik kreeg les van als ik me zijn naam goed herinner, meneer Kappen. Het leek net school maar dan op een onprettige manier. Ik kreeg huiswerk en bij het voordoen van de toonzetting aan de piano was hij onprettig dicht bij me. In mijn herinnering liet hij ook wel eens een hand op mijn been rusten.

1956 Mijn muziekboekje

De eerste les was op 13 september 1956, min of meer tegelijk met het begin van mijn lagere school periode.

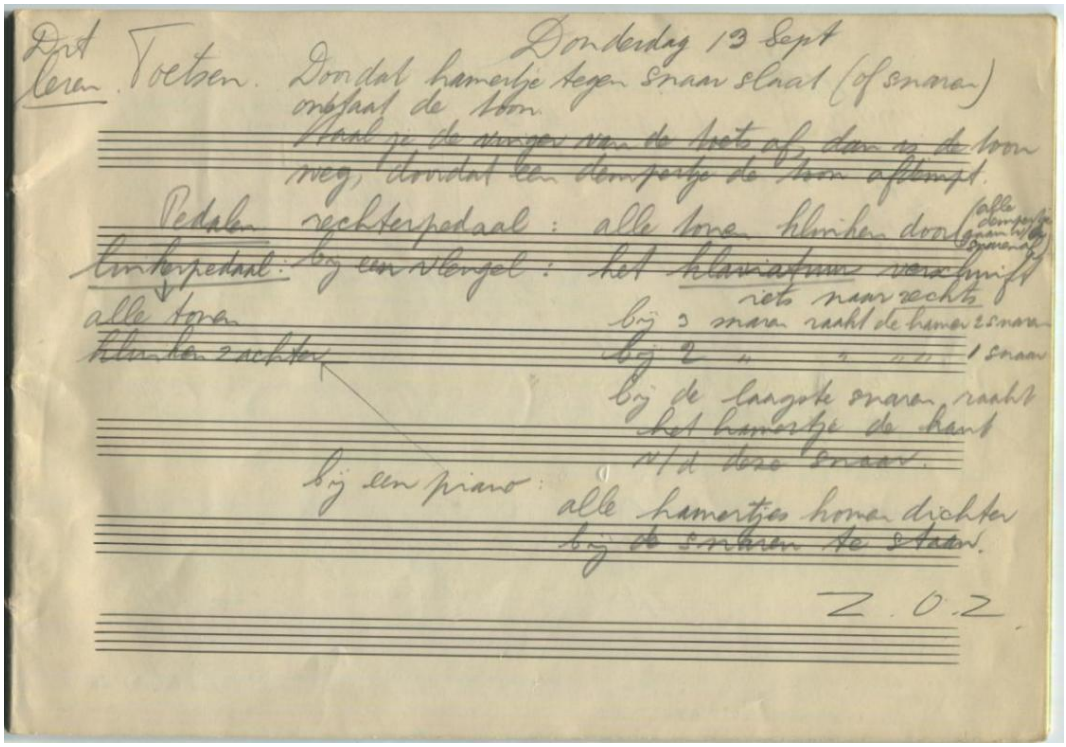

Huiswerk voor donderdag 19 september 1956. Handschrift Kappen.

De methoden die werden gebruikt waren van W. Petri en J. Last. Dat waren beproefde, weliswaar wat ouderwetse beginnersmethoden. Verder niets mis mee. Maar de ervaring met die pianoleraar leidde ertoe dat ik voor het eind van het jaar met de lessen stopte, tot verdriet van mijn moeder. De ware aanleiding heb ik nooit verteld.

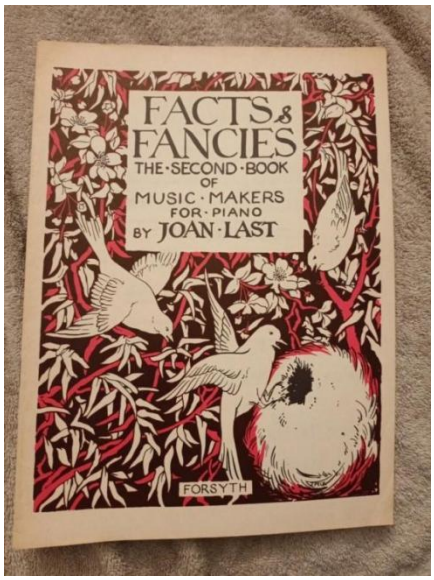

Joan Last Facts & Fancies

Willem Petri Eerstbeginnenden

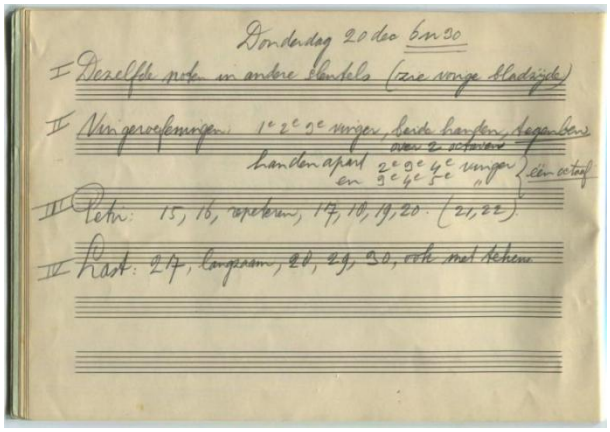

Donderdag 20 december 1956. Laatste pianoles.

Mijn hele leven ben ik piano en keyboard blijven spelen maar haalde nooit het niveau dat ik met goede lessen had kunnen bereiken. Onze eerste piano is goed te zien achter een vriend van mij uit de straat en mij bij onze Eerste Heilige Communie.

26 mei 1957. Hans van Lieshout en ik voor de piano in de Pieter Kiesstraat.

4

Sint Antonius

School aan de Zijlsingel

Ik ging in 1956 naar de eerste klas van de Antoniusschool. De jongensschool met patronaatsgebouw op de Zijlsingel stamde uit 1913. In 1910 werd een gedeelte van een symmetrisch pand aan de Zijlsingel aangekocht door het kerkbestuur van de Groenmarktkerk en in 1912 afgebroken waarna de bouw van de school kon aanvangen.

1911 Het gebouw aan de Zijlsingel hoek Brouwersvaart (NHA)

In 1913 werd de school in gebruik genomen. Voor de bouw van deze school leende het kerkbestuur geld van het "Indemnisatiefonds Zuid-Shansi" dat aan de missie van de Franciscanen in Zuid-Shansi (China) toebehoorde. Deze lening kon in 1936 afgelost worden met de afkoopsom van de jaarlijkse vergoeding over de geschatte waarde van het schoolgebouw.

1915 St. Antonius Patronaat en School, Zijlsingel (NHA)

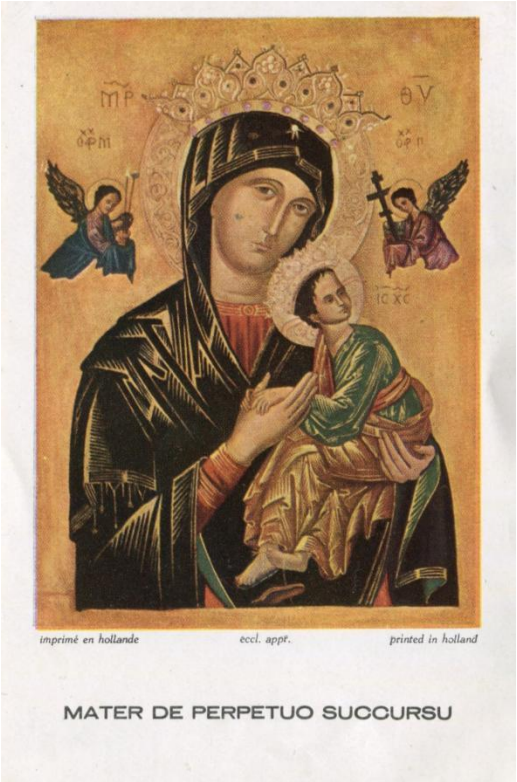

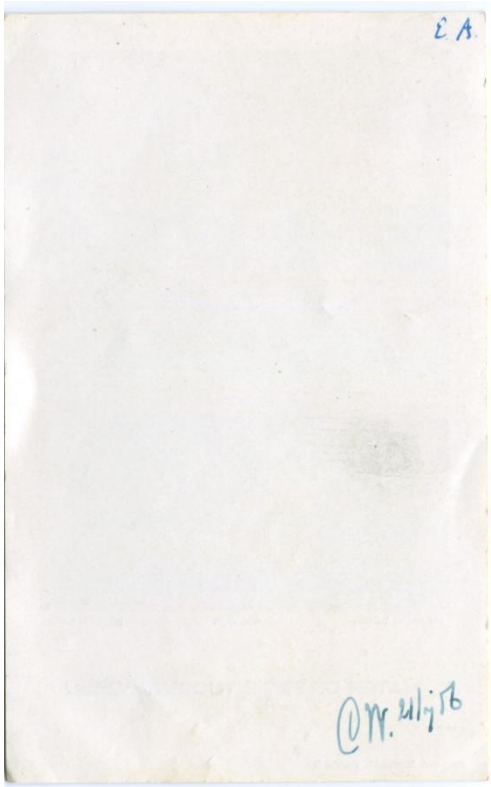

21 juli 1956 Welkomstprentje van het hoofd van de Antoniusschool, meester Willeman

Nog voor het begin van de overstap naar de lagere school kreeg ik van Willeman, hoofd van mijn nieuwe school, een gebedsprentje. In de beste katholieke traditie was dat een plaatje van een heilige, in dit geval van Mater de perpetuo succursu (Moeder van Altijddurende Bijstand).

In de eerste klas, in 1956 en 1957, kwam ik bij juffrouw Veringa, een al wat oudere juf, die altijd een schort droeg.

1951 Juffrouw Veringa

Er moet een foto zijn die hoort bij de klasbeschrijving hieronder die ik opschreef ter gelegenheid van een reünie bij mij thuis op 27 februari 1982. Bron waarschijnlijk de vader van klasgenoot Karel Oosterling.

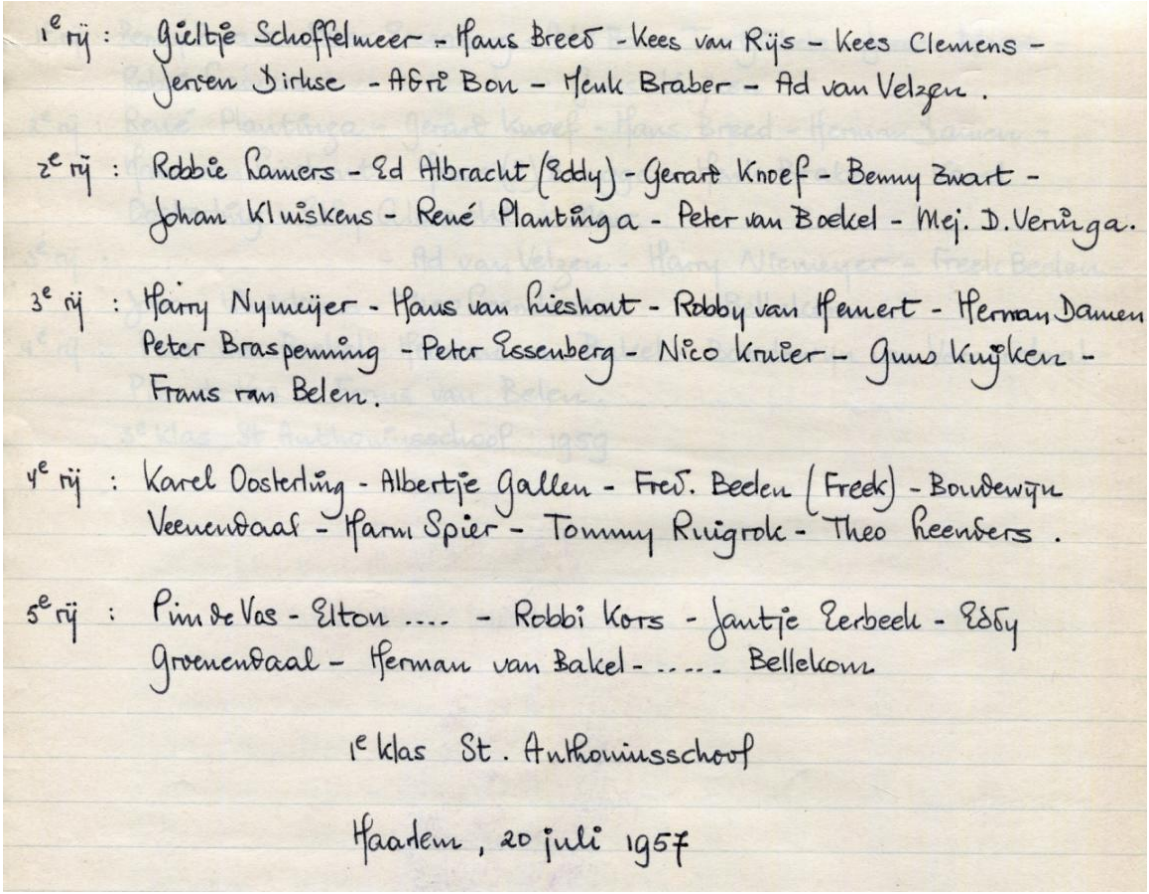

1e rij : Gieltje Schoffelmeer - Hans Breed - Kees van Rijs - Kees Clemens - Jersen Dirkse - Agri Bon - Henk Braber - Ad van Velzen.

2e rij : Robbie Ramers - Ed Albracht (Eddy) - Gerard Knoef - Benny Zwart - Johan Kluiskens - René Plantinga - Peter van Boekel - Mej. D. Veringa.

3e rij : Harry Nymeijer - Hans van Riesbout - Robby van Hemert - Herman Damen Peter Braspenning - Peter Essenberg - Nico Kruier - Guus Kuijken - Frans van Belen.

4e rij : Karel Oosterling - Albertje Gallen - Fred. Beelen (Freek) - Boudewijn Veenendaal - Harm Spier - Tommy Ruigrok - Theo Reenders.

5e rij : Pim de Vas - Elton .... - Robbi Kors - Jantje Zerbeek - Eddy Groenendaal - Herman van Bakel - ..... Bellekom

1e klas St. Anthoniusschool

Haarlem, 20 juli 1957

Klasgenoten eerste klas 20 juli 1957

Juffrouw Veringa leerde ons lezen en schrijven met behulp van de methode Aap, Roos, Zeef, Muur uit 1905, een katholieke versie van Aap, Noot Mies, Wim. Voordien leerden kinderen spellen door de letters hardop uit te spreken. Volgens deze 'spelmethode' werd Muur dan hardop als /em-u-u-er/ gezegd. Met de nieuwe 'klankmethode' moesten we /m-uu-r/ zeggen.

1905 Katholieke leesplankmethode

Bij de methode hoorden kartonnen letters die je op een plankje kon leggen net als bij Scrabble. De dunste letters, zoals de 'i' vouwden vaak dubbel en raakten beschadigd. De grote plaat met aap, roos, zeef stond op een schuin bord rechts voorin de klas waardoor ik een jaar lang de plaatjes bestudeerde. 'Voet' en 'Neus' vond ik maar smerig; bij 'Neus' was het net of die jongen in zijn neus peuterde. De tenen van de voet waren ook niet al te flatteus getekend.

Er stonden ook woorden bij waarvan je de betekenis niet wist, zoals 'Juk', ondanks de bijbehorende afbeelding. Maar goed, het ging om de klinkers hoewel 'au' er niet bij stond. Twee keer 'o' ? Hok en Bok werden naar verluid in sommige dialecten verschillend uitgesproken. Om daaraan te gemoed te komen stond er op bok een accent omdat in sommige regio's bok korter klonk dan hok. Klinkt logisch toch?
We leerden schrijven met een kroontjespen die in een houder werd geschoven tot de rand tegen de kroon kwam. In elke lessenaar zat een inktpot met een schuif die je open deed wanneer je ging schrijven. Je doopte de pen niet te diep in de inkt zodat je niet morste. Met een inktlap kon je de pen na gebruik schoon vegen.

De lessenaars waar wij aan zaten waren al behoorlijk oud zoals op bladzijde 85 te zien is. Ze hadden sierlijke gietijzeren verstevigingen aan de zijkant waardoor ze onverwoestbaar waren. Ze stamden uit vermoedelijk de opening van de school in 1913!

Gietijzeren lessenaar uit 1900.

Ik vond nog een klassenfoto uit dat schooljaar van de zesde klas van hoofdonderwijzer Willeman met een aantal voor mij bekende leerlingen zoals Harry Bende en Cees Pronk. Met Cees zat ik later in de band 40 LOVE.

1956-1957 Zesde klas met Cees Pronk op bovenste rij vierde van links, Harry Bende een na onderste rij, derde van links.

De juf van de tweede klas, Strijbos, was super aardig. Helaas heb ik geen klassenfoto waar zij op staat maar ik kon wel een foto van een andere klas bemachtigen waarop zij wel was afgebeeld.

1955 Juf Strijbos

De onderwijzer van de derde klas was meester van Lent. Een nog jonge kerel met iets uitstaande oren. Hij liet mij op het bord vaak een tekening maken omdat hij kennelijk vond dat ik dat goed kon. Het was een keer een afbeelding van een auto met een reservewiel op de kofferbak zoals bij de Citroen Traction Avant model 1950.

Ik tekende de auto exact vanuit het midden zodat het wiel op de achterzijde precies middenin zat.
Helaas was meester Van Lent een tijdje ziek en werd vervangen door Mevrouw De Bruin die het bij mij al spoedig verbruid had. Dat kwam omdat ik een inktlap had die de basis vormde van een hondenhokje van stevig vilt met een wit hondje erin. Ze vond dat kennelijk niet bij jongens horen en smeet het ding door de klas. Ik was enige tijd ontroostbaar en was blij dat mijn meester weer spoedig terugkeerde.

1958 Mevrouw de Bruin

Klassenfoto

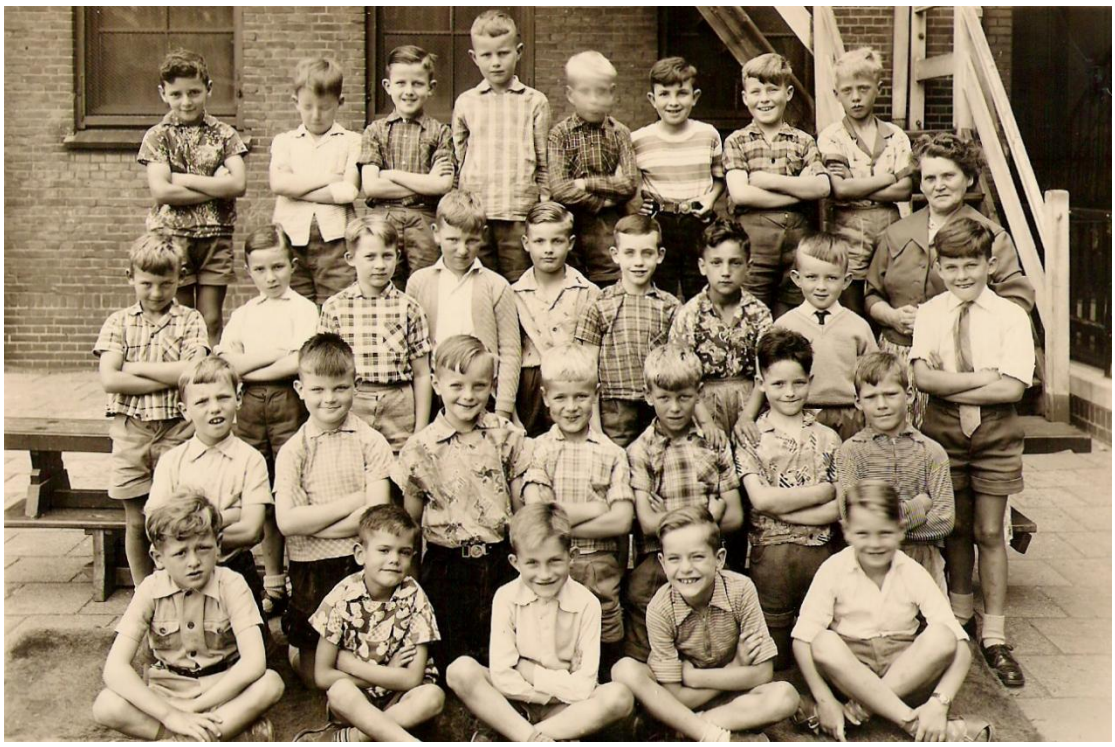

1958-1959 Derde klas met Mevrouw de Bruin achter mij.

Toen ik in 1971 een memorie album maakte verzamelde ik de namen van mijn klasgenoten. Door contacten met een paar van hen kwam ik tot deze lijst:

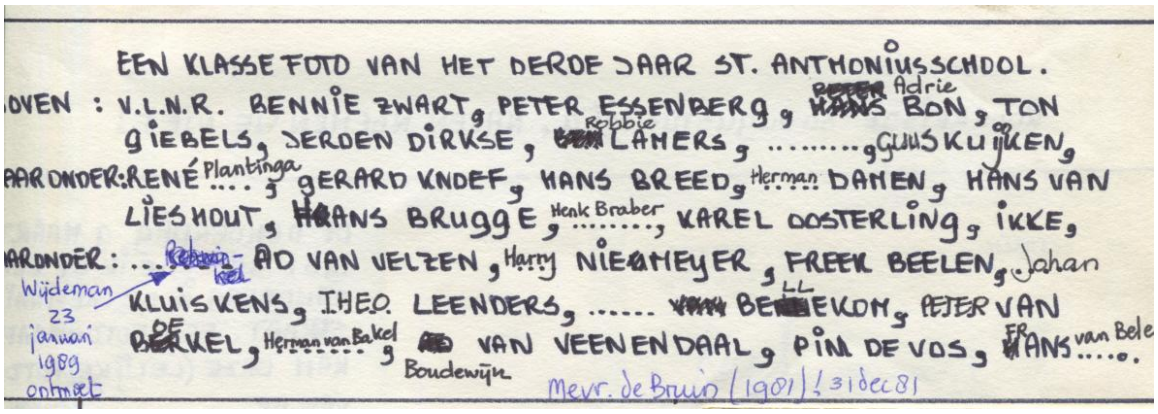

EEN KLASSE FOTO VAN HET DERDE JAAR ST. ANTHONIUSSCHOOL.
OVEN : V.L.N.R. BENNIE ZWART, PETER ESSENBERG, Adrie BON, TON
GIEBELS, JEROEN DIRKSE, Robbie LAMERS, ..., GUUSKUIJKEN,
AARONDER: RENÉ Plantinga ...., GERARD KNOEF, HANS BREED, Herman DAMEN, HANS VAN
LIESHOUT, HANS BRUGGE, Henk Braber ....., KAREL OOSTERLING, IKKE,
ARONDER: ... AD VAN VELZEN, Harry NIEMEYER, FREEK BEELEN, Johan
KLUISKENS, THEO LEENDERS, ... BELLEKOM, PETER VAN
DE KEL, Herman van Bakel, Boudewijn VAN VEENENDAAL, PIM DE VOS, FRANS van Bele ....
Wijdeman 23 januari 1989 ontmoet
Mevr. de Bruin (1981) ! 31 dec 81

Opvallend was dat Karel Oosterling en ik als enigen een stropdas droegen! Er zaten veel vriendjes van mij in de klas, sommigen zelfs al vanaf de kleuterschool. Op de bovenste rij waren dat Peter Essenberg uit de Schermerstraat 27 rd en Jeroen Dirkse uit de Burgemeester Sandbergstraat 15.

4 oktober 2024 Burgemeester Sandbergstraat 15

Peter zat later met mij op de verkenners net als Jeroen. Jeroen ken ik nu nog. Beiden bewogen op de groepsfoto zodat ik uit dat jaar geen goede afbeelding van ze heb.

1959-1960 4e klas Peter Essenberg

1958-1959 3e klas Gerard Knoef

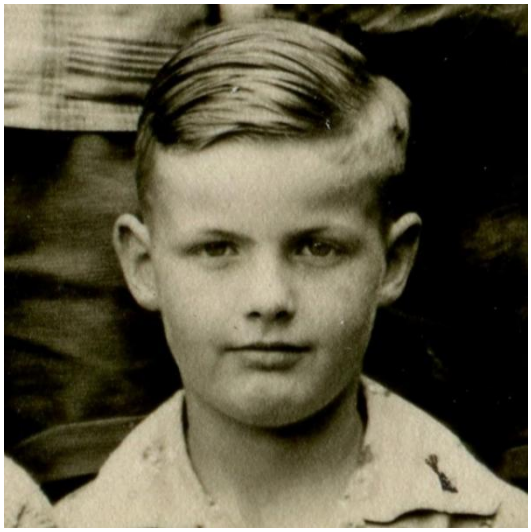

1958-1959 3e klas Hans van Lieshout

1958-1959 3e klas Karel Oosterling

Op de tweede rij van boven waren Gerard Knoef, Hans van Lieshout en Karel Oosterling mijn vrienden. Gerard woonde in de Anslijnstraat 5 aan de zuidkant van de Zijlweg. Bij hem thuis keek ik wel eens tv en we speelden met buurtgenoten indiaantje. Dat ging er soms ruw aan toe.

4 oktober 2024 Anslijnstraat 5 en 7

Hans woonde in de Pieter Kiesstraat 63 zwart. Als ik bij hem speelde was zijn moeder altijd bezorgd om haar interieur.
Karel Oosterling woonde wat verder aan de Kinderhuisvest 23. Zijn opa en oma woonden vlakbij in de Pieter Kiesstraat 6 en hadden een sigarenwinkel. Op weg vanuit school gingen we daar vaak naartoe. Ze hadden aan de gevel een Miss Blanche reclamebord. Dat was een bekend sigarettenmerk.

Tot op heden zie ik Gerard en Karel nog regelmatig.

1957 Sigarenwinkel Pieter Kiesstraat 6 R.J. Teeuwen Miss Blanche

Op de derde rij waren Ad van Velzen en Freek Beelen goede vrienden.

1958-1959 3e klas Ad Van Velzen

1958-1959 3e klas Freek Beelen

Ad woonde in de Van Oosten de Bruijnstraat 25 bij de sportvelden. De familie van Velzen kenden we goed omdat ook broers en zussen met elkaar om gingen. Bovendien woonde op nr 27 Bob van Oploo die Flavia goed kende. Zelfs Marijke kende deze familie via het jeugdkoor van de Bavo! Ad was altijd de beste van de klas.

4 oktober 2024 Van Oosten de Bruijnstraat 25 en 27

Freek woonde in de Nicolaas van der Laanstraat 15, een zijstraat van de Pieter Kiesstraat. Later zat hij ook op de zeeverkenners.

1958-1959 Boudewijn van Veenendaal

1958-1959 Pim de Vos

Boudewijn van Veenendaal woonde in de Johan van Vlietstraat 92, zijstraat van de Pieter Kiestraat en kwam uit een talrijk katholiek gezin. Pim de Vos, die altijd de tweede beste van de klas was, woonde in de Duvenvoordestraat 40, de meest noordelijke straat van onze buurt, die tegenwoordig Garenkokerskwartier wordt genoemd.
Hans, Gerard, Boudewijn en Peter zaten ook nog op het koor van de Paterskerk. Ik kon het met alle leerlingen eigenlijk wel goed vinden behalve met Guus Kuiken. Hij kwam uit de Leidse buurt en was een pestkop. We hadden allemaal een hekel aan hem.

1958-1959 3e klas Guus Kuiken

Looproute naar school

Wij liepen altijd met een groepje samen vanuit school naar huis. Door de Pieter Kie als we naar de sigarenwinkel gingen en door de Previnairestraat om te voetballen. Mijn moeder wilde later, toen vader bij zijn zus in de Pieter Kiesstraat 12 ging wonen, dat ik niet langs hem in de straat liep. Ik zou hem maar eens tegen kunnen komen! Ik trok me daar overigens niet veel van aan.

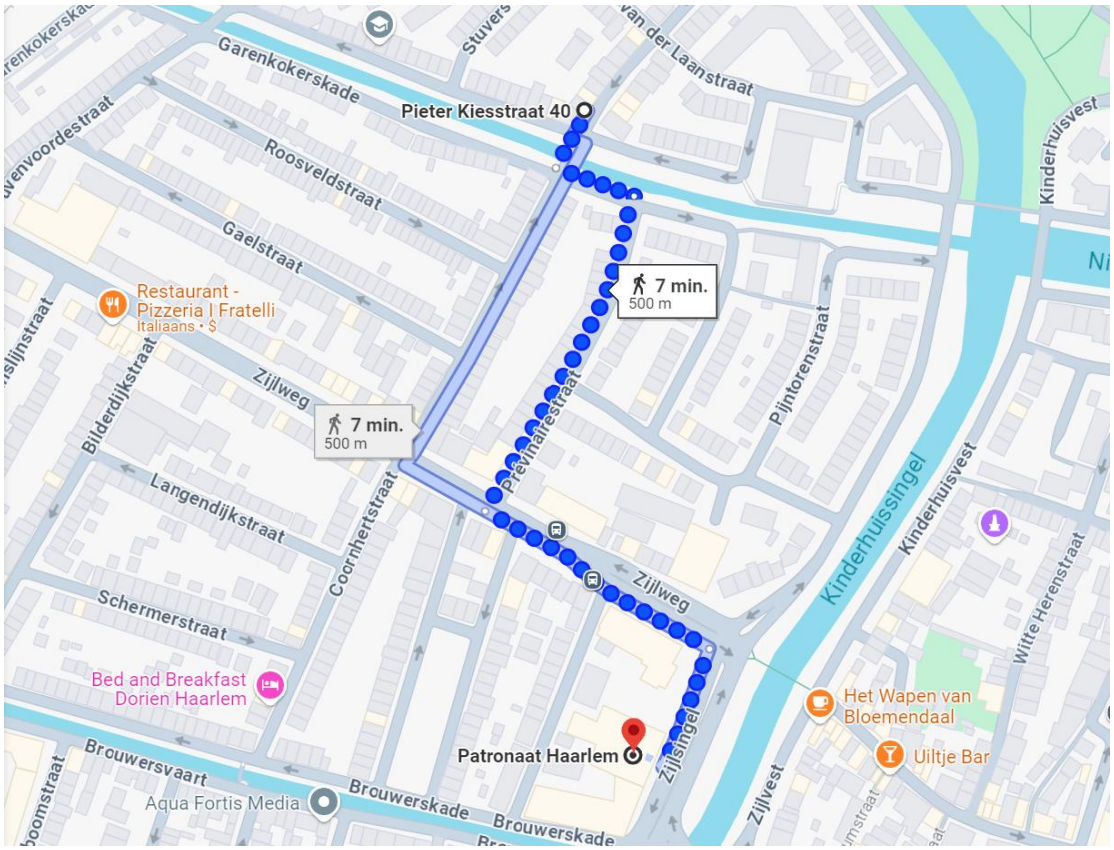

De route via de Previnairestraat naar school. (Google Maps 2024)

1958-1959 3e klas ik zelf

Richting school liep ik meestal alleen. In de winter nam ik oude broodkorstjes mee en strooide die op het talud van de Garenkokerskade. Daar kwamen gigantische zwermen meeuwen op af.
Op de hoek van de Previnairestraat en de Zijlweg was banketbakkerij Elhorst gevestigd. Daar bietste ik wel eens restjes banket of chocola.
Op de Zijlweg versnelde ik de wandeling door van stoep tot stoep te springen. Best een behoorlijke sprong!

27 juni 2024 Zijlweg ziende naar het westen richting Previnairestraat (EA)

Stoepje springen. Foto 27 juni 2024 (EA)

Daarna stak ik over bij een streng betonnen gebouw dat we Sociëteit noemde. Het was voluit de Sociëteit Vereeniging, gebouwd in 1923.
Dan stak ik de Zijlweg over (goed naar links en dan naar rechts kijken) naar de Sierkan.

27 juni 2024 Gebouw Sociëteit Vereeniging uit 1923

De Sierkan

De Sierkan was een melkfabriek die iets voor de Antoniusschool in 1903 in bedrijf kwam. Het complex werd later aangebouwd aan de school met een

laad- en losgedeelte waar ik op weg naar school altijd langs moest lopen. Frits Heeremans, de vriend en later man van Mia was met zijn vader een van de chauffeurs van hun melktransportbedrijf, die de melk bezorgde bij diverse melkboeren.

12 november 2022 Zijlweg, ziende naar het westen. Rechts de Sociëteit, links de plek waar vroeger de Sierkan stond. (EA)

Er hoorde ook een ijssalon bij waar ik voor 5 of 10 cent na school wel eens een ijsje kocht. Anneke Sonnemans, die tegenover ons woonde, werkte in de Sierkan op de salarisadministratie (zie video).

6 november 2022 Anneke Sonnemans op NH nieuws.

https://www.nhnieuws.nl/nieuws/310597/de-verdwenen-stad-melkfabriek-de-sierkan-was-een-begrip-in-haarlem

24 februari 1972. De Sierkan vlak voor de afbraak. (NHA)

De fabriek was op die wijze een echt onderdeel van onze buurt. Mijn broer Simon had bij de Sierkan zelfs zijn eerste vakantiebaantje. In 1972 viel het doek voor het bedrijf dat niet meer kon uitbreiden en naar onder andere Hoorn verhuisde.

2 maart 1972 Het laad- en losgedeelte naast de Antoniusschool. Vensters zijn al geblindeerd. (NHA)

3 maart 1974 Zicht vanaf de Zijlbrug op het braakliggende terrein van De Sierkan. (Foto Eduard Albracht)

Schoolgebouw

De lessen op school waren van 9 tot 12, onderbroken door een speelkwartier. In de middag was er school van 2 tot 4. Tussen de middag liep ik naar huis om doorgaans warm te eten. Het gebouw had op de begane grond een gymzaal met aan de zijkant betonnen palen. Daar was ook de toegang tot de speelplaats waar je de achterkant van de huizen van de Ruijghaverstraat kon zien. Er was ook een trap naar een zijvleugel. Daar zaten de verkenners, waar ik zelf lid van werd in de zesde. Vóór die trap werden de schoolfoto's genomen. Vanaf de vierde klas werden de foto's in het lokaal gemaakt.
Op de eerste verdieping waren 4 lokalen die je bereikte via een brede trap. Halverwege was een beeld van Jezus dat op een sokkel tegen de muur stond. Ik kon daar de eerste twee jaren zonder te bukken onderdoor lopen maar later niet meer. Die lengtegroei gaf een kick!
We liepen niet zomaar naar boven of beneden, nee, we liepen twee aan twee in het gelid op de trappen. Als iemand uit de pas liep moesten we allen weer terug. Dat was heel vervelend als dat gebeurde voor het speelkwartier of voor het naar huis gaan.
Op de tweede verdieping was o.a. het filmlokaal. Het was een feest om daar naar toe te mogen. Ook hier gold dat het feest niet door ging als er op de trappen iets mis ging.

1959-1960 4e klas met meester Pols. Let op oude lessenaars.

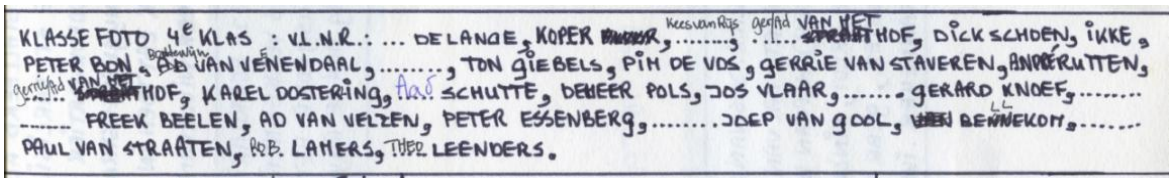

KLASSE FOTO 4e KLAS : V.L.N.R.: ... DE LANGE, KOPER, Kees van Rijs, ..., gerAd VAN HET HOF, DICK SCHOEN, IKKE, PETER BON, Broddewijn VAN VENENDAAL, ..., TON GIEBELS, PIM DE VOS, GERRIE VAN STAVEREN, ANDRÉ RUTTEN, gerriefAd VAN HET HOF, KAREL DOSTERING, Aad SCHUTTE, DE HEER POLS, JOS VLAAR, ... GERARD KNOEF, ... FREEK BEELEN, AD VAN VELZEN, PETER ESSENBERG, ... JOEP VAN GOOL, BELLEKOM, ... PAUL VAN STRAATEN, ROB. LAMERS, THEO LEENDERS.

Twee leerlingen, Joop Bellekom en Rob Lamers, zaten met hun armen over elkaar. Voor de foto moesten we wat losser gaan zitten maar tijdens de gewone lessen zaten we uren stil met...de armen over elkaar. Als je aan de beurt wilde komen hief je je armen in die positie omhoog. Ik heb daardoor waarschijnlijk een beetje een kromme rug gekregen!
In de vierde bleven we veelal met dezelfde leerlingen. Een paar zittenblijvers kwamen erbij. Toch zo'n 32 leerlingen in plaats van 29 in de derde.
Meester Pols was een aardige man. Een van zijn gewoontes was om zijn tong naar beneden te krullen achter zijn onderlip als hij iets op het bord schreef. Wij deden dat achter zijn rug massaal na. Op de klassenfoto is er een leerling die het waagde dat precies te doen op het moment dat de fotograaf de foto nam, Paul van Straaten!

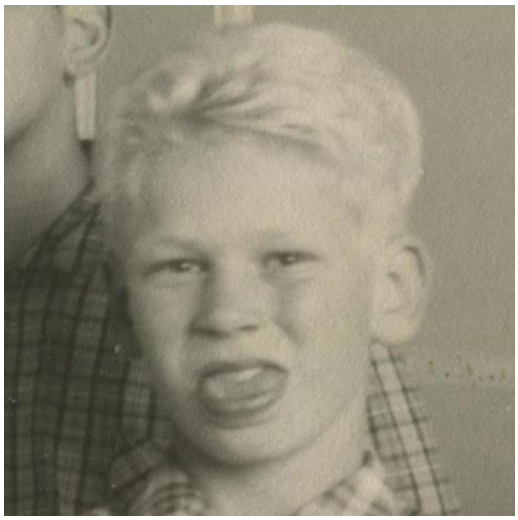

Paul van Straaten doet meester Pols (rechts) na.

Weer nieuwe vrienden dienden zich aan. Naast mij zat Dick Schoen. Zijn ouders hadden een sigarenzaak aan het begin van de Zijlstraat 3 zwart.

1959-1960 Dick Schoen

1959-1960 Joep van Gool

Joep van Gool, die ook op het koor zat woonde wat verder van school.
Zijn ouders hadden drogisterij De Vijzel aan de Kruisweg 35, op de hoek van waar nu het Stationsplein is. Met hem rookte ik voor het eerst sigaretten. Hij had een pakje menthol uit de winkel en in één middag waren we er doorheen.

Meester Versteijnen

In de vijfde klas van 1960 tot 1961 kregen we les van meester Versteijnen. Op deze foto was hij 10 jaar jonger.

1951 Meester H.J.A. Versteijnen

Hij was al meer dan 29 jaar aan de school verbonden en had in 1957 zijn 25 jarig jubileum gevierd. In een artikel in de Nieuwe Haarlemsche Courant werd daar aandacht aan besteed.

Zilveren jubileum H. J. A. Versteijnen

Vijfentwintig jaar onderwijzer aan St.-Antoniusschool

Met een groots feest is dinsdag het feit gevierd, dat de heer H. J. A. Versteynen 25 jaar geleden aan de St. Antoniusschool aan de Zijlsingel te Haarlem kwam. 's Morgens droeg de pastoor Th. Notenboom van de parochie van St. Antonius van Padua in de kerk aan de Nieuwe Groenmarkt een H.Mis op tot intentie van de jubilaris. De gezangen werden verzorgd door de kinderen van de school. Na de H.Mis recipiëerde de feesteling in de pasto recipiëerde de feesteling in de pastorie. Hij werd toegesproken, allereerst door pastoor Notenboom. Deze stelde de heer Versteynen tot voorbeeld aan de jongeren om zijn standvastigheid. Verder prees hij hem in vele bewoordingen om zijn ijver.

Het hoofd der school, de heer C. Willeman, sprak tegen de jubilaris als collega en onderwijzer. Hij legde de nadruk op de bescheidenheid die de heer Versteynen altijd heeft betoond. Hij denkt altijd meer aan anderen dan aan zichzelf. Hij respecteert iedereen, is zeer gemakkelijk in de omgang en is tot alle diensten bereid, aldus de heer Willeman. Als onderwijzer heeft hij als de grootste verdienste, dat hij tegenover de leerlingen is als een vader. Hij treedt niet te streng op, maar hij weet toch ook de afstand van onderwijzer tot leerling te bewaren. Spreker vond de heer Versteijnen in alle opzichten een prettig mens.

De heer F. van Lent feliciteerde de feesteling met zijn jubileum en sloot zich aan bij de woorden van de vorige sprekers. De heer P. Brouwer onderstreepte in zijn huldigingswoord nogmaals, wat zijn voorgangers hadden gezegd.

Niet alleen mondeling ook schriftelijk kwamen de gelukwensen binnen; talrijke kaartjes en telegrammen waren de heer Versteynen gestuurd. 's Middags werd in de gymnastiekzaal van de school het feest gevierd voor de kinderen. Robbie Ruijgrok, een leerling van de klas van de jubilaris, prees in overvloedige bewoordingen de heer Versteynen; vooral voor zijn geduld had hij bewondering. De tweeling Arnold en Adri Merts bood hierna als geschenk een geweldige fruitmand, een artistieke pul met rode en witte bloemen aan. Van de kinderen van het naast de school gelegen St-Josephs-Kinderhuis kreeg de heer Versteynen uit de handen van de heer P.Brouwer eveneens een cadeau aangeboden. Na deze huldiging werd de aanwezigen een gezellig programma voorgeschoteld. Elke klas droeg een of meer stukjes voor. Een goochelaar liet zijn toeschouwers in stomme verbazing over zijn „onbegrijpelijke" vingervlugheid achter. Een „bulkspreker" die zo „heerlijk alles wist van de jubilaris" besloot de middag. In een slotwoord-je dankte de heer Versteynen allen, die hadden meegewerkt om deze dag tot een onvergetelijke dag te maken. Hij hoopte, dat hij nog lang op dezelfde wijze zijn werk zou mogen en kunnen verrichten.

Advertentie

BANDRECORDERS
H. J. MAERTENS N.V.
Nassaustraat 5 - Haarlem - - Tel. 15220
Nieuwe Groenmarkt 2 - Haarlem - Tel. 15228

Italiaans dan

Dinsdagavond hebben wij in de deftige Ridderzaal van het Haarlems stadhuis de polonaise gedanst met de zwartharige Maria Rosa Vial uit Turijn. Maria Rosa is een van de veertien meisjes van de Italiaanse dansgroep Famija Turineisa, die thans op uitnodiging van de Haarlemse Volksfederatie een klein tournee maakt door Kennemerland. De meisjes zullen vanavond met Baskische dansen optreden in het Openluchttheater te Bloemendaal.

Maria Rosa en haar vriendinnen Marilena, Angoletta, Franca, Magdalena, Florissa, Giovanna, Marietta, Rosana, Olympia, Anna Maria, Maria Louisa, Augusta en Sophia werden gisteravond ontvangen door Haarlems burgemeester mr. O. P. F. M. Cremers en zijn echtgenote in de Ridderzaal, waarin de kaarsen op de grote koperen luchters waren ontstoken.

De ontvangst is een heerlijk feest van dans en muziek geworden, want toen de meisjes doo Cremers in waren toege nor G. Tros het gezels eerste burge D. J. A. Gel tees carnava plak caram digd, haalde na Maria M Droito hun

Maria met H

de dag. De r in kleurige zich op eta ter Gracioso klein kort n tenti, uno len, klaterde ten zoldering zaal de sp ziek van ee mont. Op de ziek dansten wiegden m

17 juli 1957 NHC Jubileum meester Versteijnen

Voor ons was hij een al wat oudere man en hij had veel zorgen. Zijn vrouw was ernstig ziek en hij had te maken met een rumoerige klas. Om orde te houden liep hij door het lokaal en boosdoeners hielden beide handen al boven hun hoofd. Plotseling sloeg hij er dan op los. Hij had het vooral gemunt op de gebroeders van het Hof uit de Ruijghaverstraat, die rechts voorin op de eerste bank zaten. Als hij heel kwaad was sloeg hij met een aanwijsstok plat keihard op het schuine bord. Dat was een bord op een ezel in de rechter voorhoek van het lokaal. Dat veroorzaakte een enorme knal waar je oren van tuitten.

Schoolbord op ezel

Op een keer viel daardoor het bord bovenop de broers van het Hof. Die hielden zich de rest van het jaar wel koest.

1959-1960 Gerrie en Ad van het Hof

Dankzij een agenda die ik kreeg van het jaar 1961 hield ik een soort logboek bij waardoor ik een schat aan schoolinformatie kreeg over diverse gebeurtenissen.

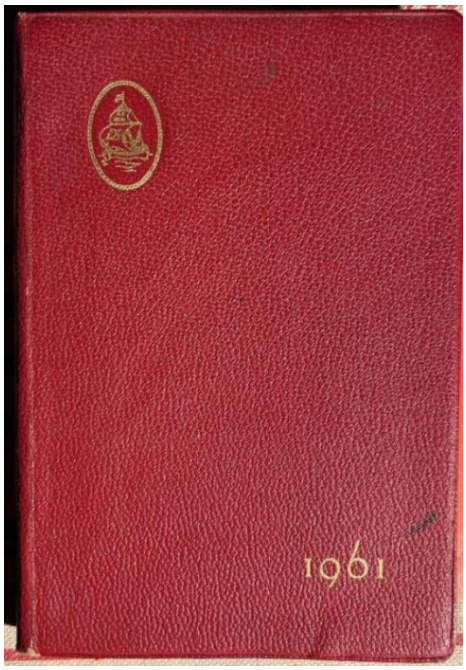

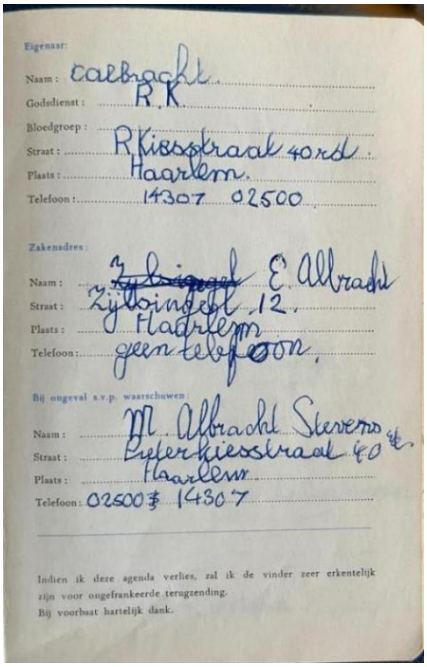

Agenda 1961 met eerste bladzijde. Foto 21 oktober 2024 Albracht archief

Wij hadden, naast taal, rekenen, aardrijkskunde en geschiedenis ook de taak de catechismus uit ons hoofd te leren. Een catechismus (grieks voor onderricht) was een opsomming van de leer van de katholieke kerk waarin al haar dogma's systematisch en voor leken begrijpelijk werden uitgelegd. Omdat die een middel waren bij de catechese, het onderwijzen, werden ze vaak in vraag- en antwoordvorm uitgegeven. In 1920 verscheen de Nederlandse Schoolcatechismus. Deze werd door de Nederlandse bisschoppen verplicht voor de godsdienstles op de katholieke lagere scholen.

In 1964 onthieven de bisschoppen de katholieke lagere scholen van de verplichting tot het gebruik ervan.

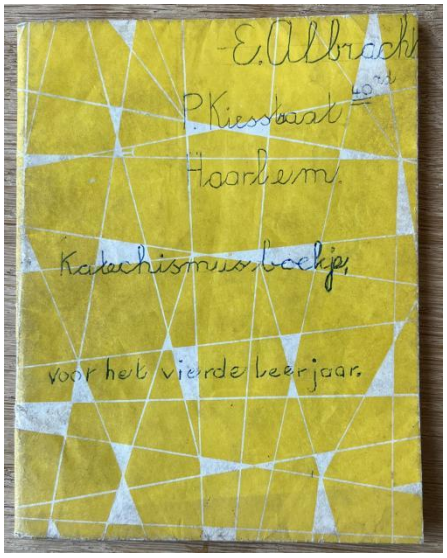

1959-1960 kaft met mijn handschrift

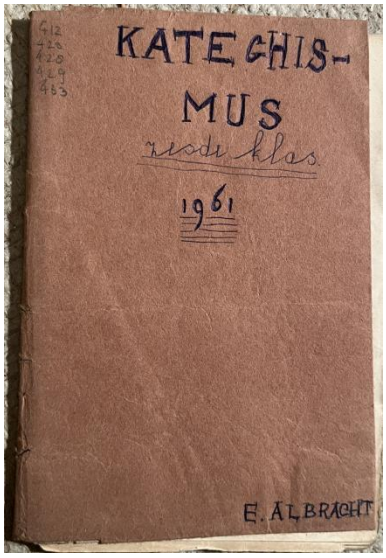

1961-1962 kaft zesde klas

Op school noemden wij het de kattebak! Pater van Schie van de Groenmarktkerk kwam wekelijks in onze klas om het ons aan te leren door het klassikaal opdreunen van de dogma's. Vraag 7 van de eerste les was: "Waar is God?" Antwoord: "God is in de hemel, op aarde en op alle plaatsen: Hij is overal". Als ik dat weer lees moet ik denken aan een sketch van Fons Jansen, een cabaretier die na een baan als nieuwslezer bij het ANP in sketches de katholieke kerk op de hak nam:

"Die man zat de hele les van God is overal. Ik zeg: O ja? Hij zegt: Zeker. Ik zeg: Ook bij ons in de tuin? Welzeker. Ik zeg: Dat kan niet, we hebben geen tuin".

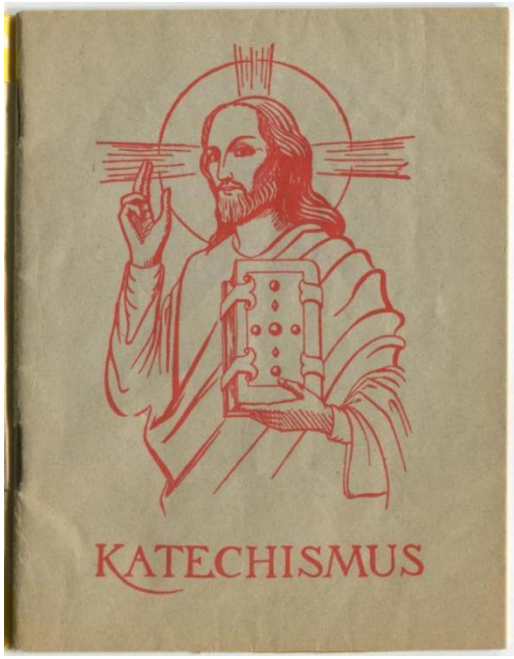

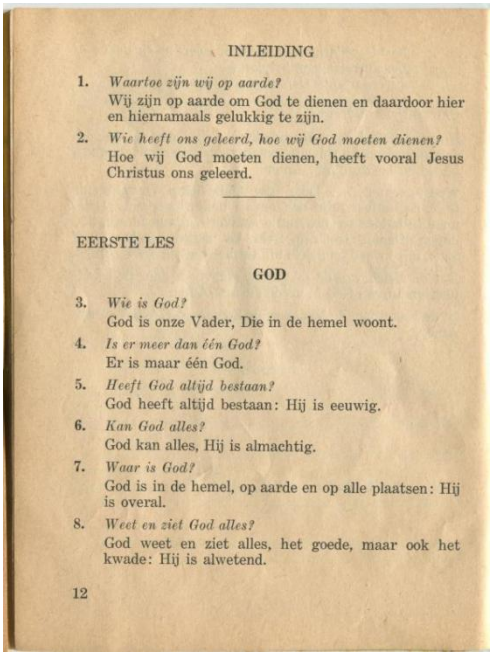

INLEIDING

1. *Waartoe zijn wij op aarde?*
Wij zijn op aarde om God te dienen en daardoor hier en hiernamaals gelukkig te zijn.
2. *Wie heeft ons geleerd, hoe wij God moeten dienen?*
Hoe wij God moeten dienen, heeft vooral Jesus Christus ons geleerd.

EERSTE LES

GOD

3. *Wie is God?*
God is onze Vader, Die in de hemel woont.
4. *Is er meer dan één God?*
Er is maar één God.
5. *Heeft God altijd bestaan?*
God heeft altijd bestaan: Hij is eeuwig.
6. *Kan God alles?*
God kan alles, Hij is almachtig.
7. *Waar is God?*
God is in de hemel, op aarde en op alle plaatsen: Hij is overal.
8. *Weet en ziet God alles?*
God weet en ziet alles, het goede, maar ook het kwade: Hij is alwetend.

12

Mijn katechismus met een k gespeld. Albracht archief

De tweede helft van het jaar verliep voor onze meester heel dramatisch. Op donderdag 2 februari 1961 schreef ik dat de vrouw van de meester zou worden geopereerd. Dat gebeurde de dag erna. Wij kregen toen vrij. Op zaterdag 4 februari hoorden we dat zijn echtgenote was overleden. Ze werd op 9 februari begraven. Ik ging meerdere malen naar de kerk om een mis bij te wonen die opgedragen was aan zijn vrouw, Versteijnen-Bijster.
Op 13 maart 1961 meldde ik dat de meester overspannen was. Hij werd vervangen door meester Pols uit de vierde. Op 23 mei overleed mijn meester...

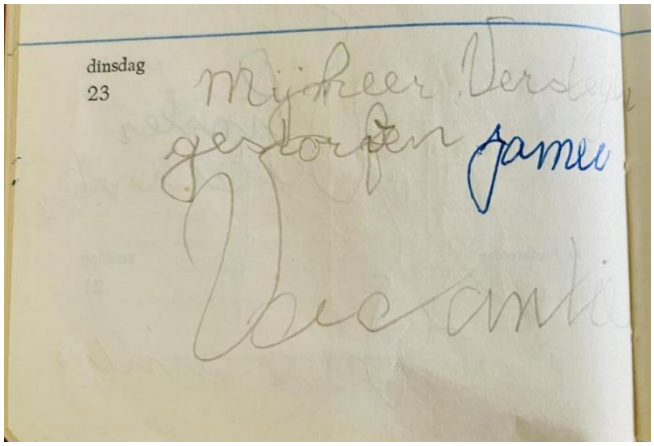

Agenda 1961 Mijnheer Versteijnen gestorven. Jamer (sic)

Sportfondsenbad

Via de lagere school leerde ik ook zwemmen. De lessen waren in het Sportfondsenbad in het Frederikspark waar we vanaf school via de Wilhelminastraat naar toe liepen. In 1993 werd het afgebroken.

1937 Sportfondsenbad

17 februari 2024 Frederikspark op de plek waar het Sportfondsenbad stond. (Foto Eduard Albracht)

Op 3 maart 1961 schreef ik dat ik voor het eerst kon zwemmen . Op 11 december behaalde ik, rijkelijk laat, mijn eerste diploma.

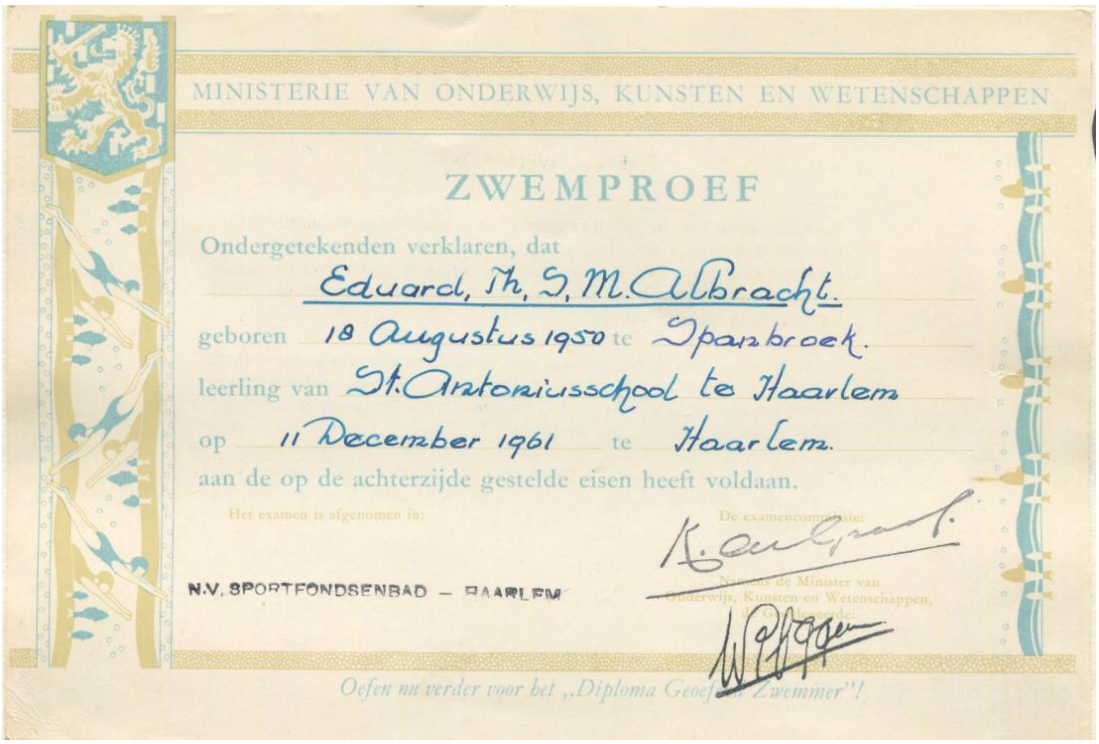

MINISTERIE VAN ONDERWIJS, KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN

ZWEMPROEF

Ondergetekenden verklaren, dat

Eduard, Th. J. M. Albracht.

geboren 18 Augustus 1950 te Spaanbroek.

leerling van St. Antoniusschool te Haarlem

op 11 December 1961 te Haarlem.

aan de op de achterzijde gestelde eisen heeft voldaan.

Het examen is afgenomen in: De examencommissie:

N.V. SPORTFONDSENBAD – HAARLEM

Namens de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, De Inspecteur:

Oefen nu verder voor het „Diploma Geoefend Zwemmer"!

Al in 1956 had ik zwemles in het Stoop's Bad gehad maar dat vond ik op de een of andere manier heel onprettig waardoor het 5 jaar duurde tot het met schoolzwemmen lukte. Daarna ging ik vaak "vrij"zwemmen en leerde al snel duiken vanaf de hoge duikplank. (zie ook het hoofdstuk Mens Sana in Corpere Sano)

Zijlweg

Albracht archief

Sticker uit boek.(Albracht archief)

De looproute naar huis ging over de Zijlsingel en dan linksaf de Zijlweg op maar vaak bleef ik aan de zuidkant lopen. Bij de Hasselaerstraat was op de hoek met de Zijlweg 30 Kantoorboekhandel Sweerts. Mevrouw Sweerts zwaaide daar de scepter. We kochten daar onze pennen, agenda's en mijn eerste Kuifjesboek was daar gekocht. Ze had ook een kleine uitleenbibliotheek waar we gretig gebruik van maakten. De sortering was net even wat anders dan de katholieke bieb op de Nieuwe Gracht.

27 juni 2024 Zijlweg 30 (EA)

In de zeventiger jaren vestigde onze huisarts Karsten zich daar en nu zit er de wijnhandel Grapedistrict.
Op de hoek aan de andere kant zat de apotheek "De Eenhoorn" van Loomeyer waar wij onze medicijnen haalden. Die zaak zit er nu nog! De gevel ziet er exact het zelfde uit als in de vijftiger jaren.

27 juni 2024 De Eenhoorn apotheek (EA)

Vanaf daar liep ik de Pieter Kiesstraat in.

Meneer Willeman

In de zesde klas, schooljaar 1961-1962, hadden we les van het hoofd der school, meneer Willeman. Willeman begon in 1930 na een paar andere aanstellingen op de Antoniusschool en op 34-jarige leeftijd werd hij benoemd tot hoofd.

Meneer C. Willeman

Nieuw hoofd St. Antoniusschool

Tot opvolger van den heer H. L. Scheepers, die om gezondheidsredenen aftreedt, is benoemd tot hoofd van de St. Antoniusschool aan den Zijlsingel de heer J. Willeman, die reeds jaren aan de school werkzaam is.

Woensdag 24 Januari zal het aftredend hoofd, de heer Scheepers, in de gymnastiekzaal der school gehuldigd worden.

13 januari 1934 Willeman benoemd tot hoofd Antoniusschool (NHC)

Toen ik les van hem kreeg was hij inmiddels 61. Hij had een strenge doch vriendelijke uitstraling en een prachtig sierlijk handschrift. In afwijking van het gebruikelijke schoonschrift leerde hij ons een 'e' met een rechte rug. Dat was goed te zien in de eerste en enige lagere schoolagenda die ik maar drie bladzijden heb gebruikt toen. Het is het onderstaande schoonschrift waarbij alleen de e door de meester anders werd aangeleerd!

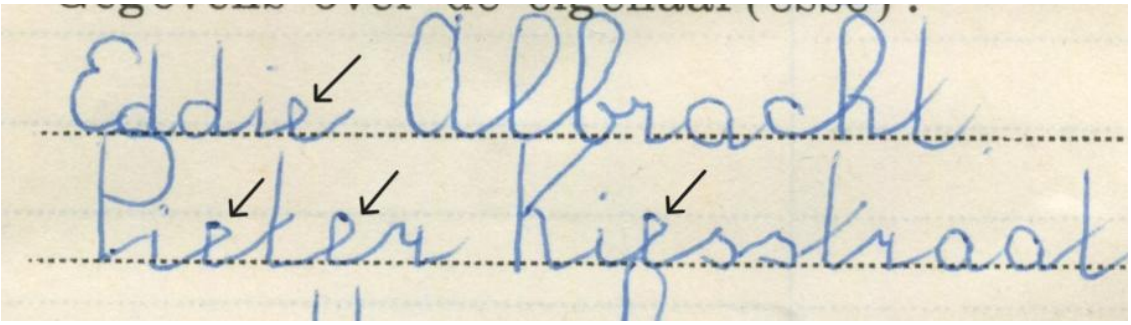

e met rechte rug

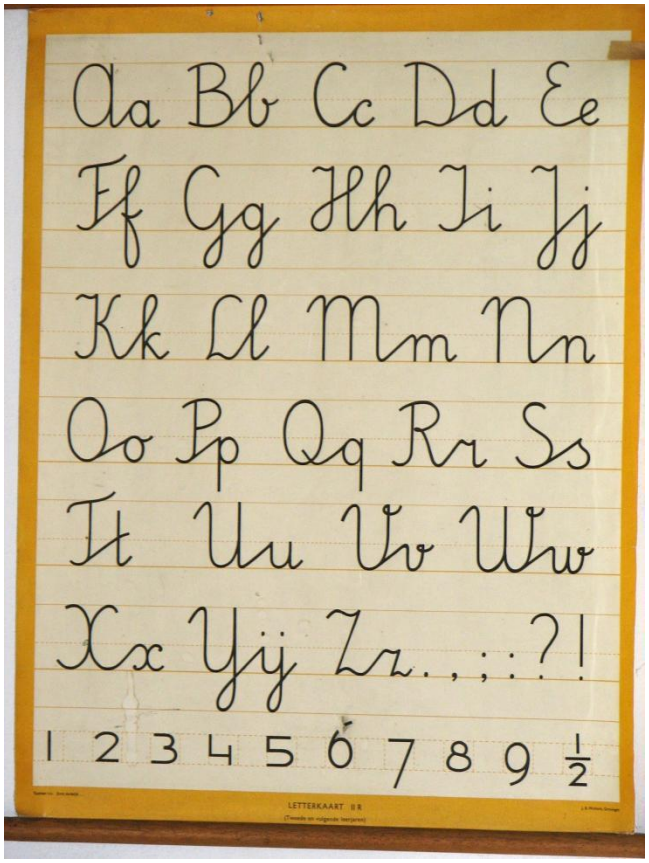

Het schoonschrift van de Antoniusschool; e met ronde rug.

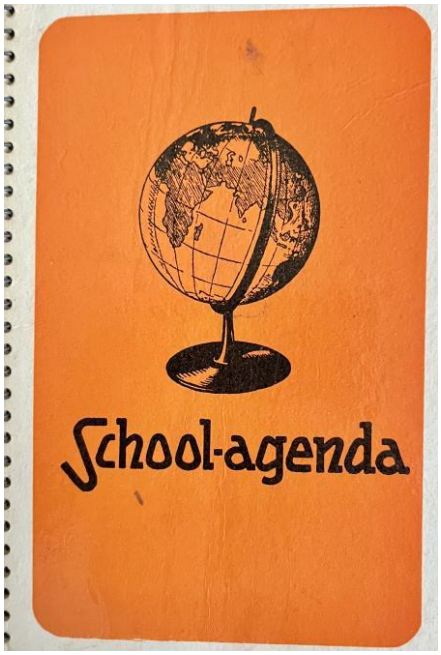

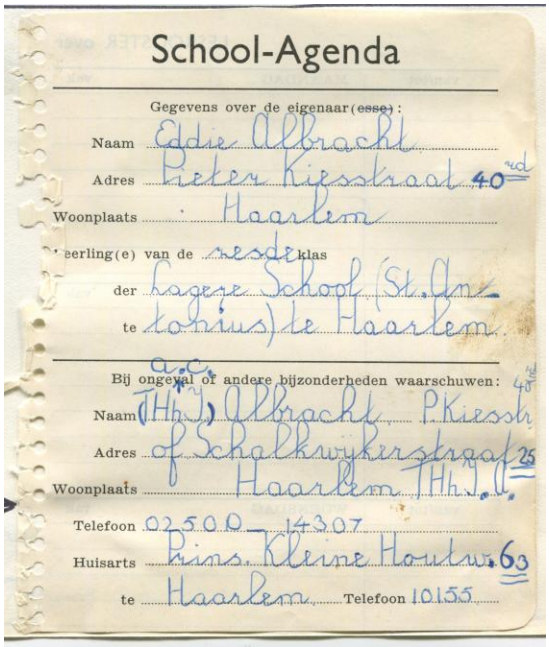

1961-1962

Opvallend is dat ik bij "ongeval of andere bijzonderheden" T.H. h. J. had ingevuld in plaats van Th.H.J., de initialen van vader. Hij zei dat T Tinus betekende en hij heette Thomas Hendricus Jozephus.

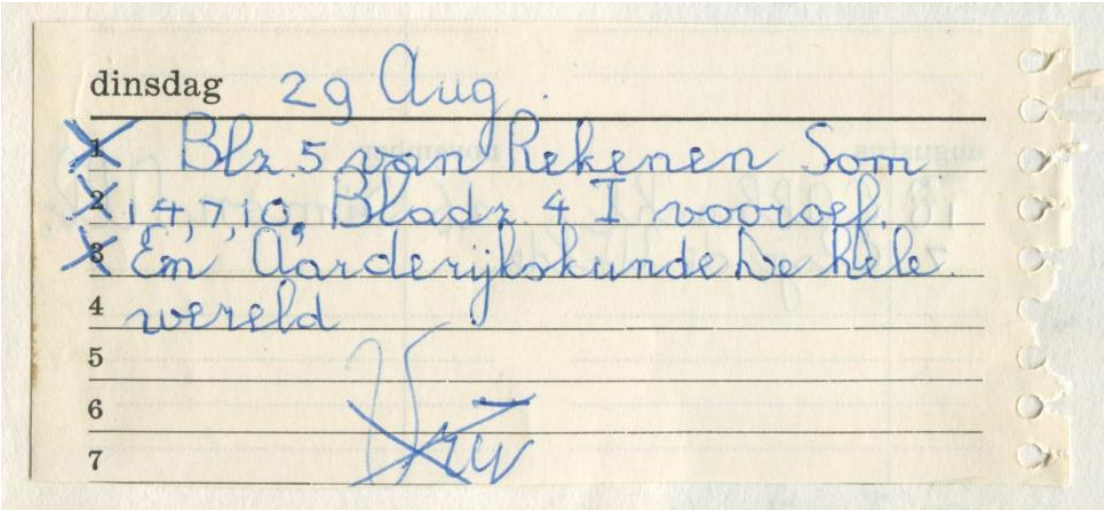

Dinsdag 29 augustus 1961 Eerste huiswerk zesde klas

Het eerste huiswerk dat Willepijp, zoals wij hem noemden, gaf was meteen pittig: *En Aarderijkskunde De hele wereld!* (sic)
Ik gebruikte een boekje uit 1951 om rekenen te leren. Hier een voorbeeld met hoofdrekenen en staartdelingen.

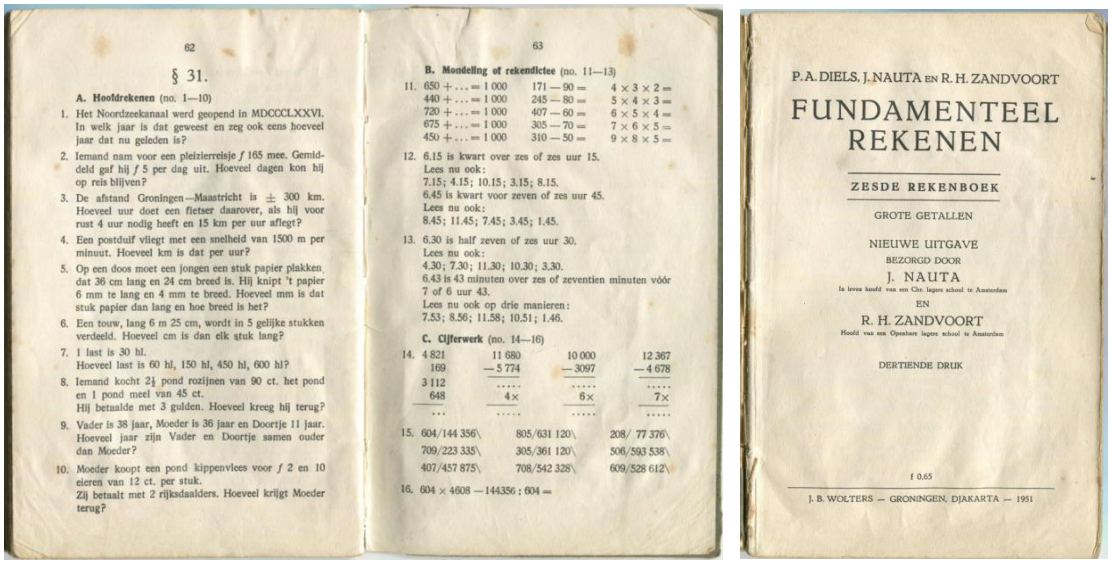

62

§ 31.

A. Hoofdrekenen (no. 1—10)

1. Het Noordzeekanaal werd geopend in MDCCCLXXVI. In welk jaar is dat geweest en zeg ook eens hoeveel jaar dat nu geleden is?
2. Iemand nam voor een pleizierreisje *f* 165 mee. Gemiddeld gaf hij *f* 5 per dag uit. Hoeveel dagen kon hij op reis blijven?
3. De afstand Groningen—Maastricht is ± 300 km. Hoeveel uur doet een fietser daarover, als hij voor rust 4 uur nodig heeft en 15 km per uur aflegt?
4. Een postduif vliegt met een snelheid van 1500 m per minuut. Hoeveel km is dat per uur?
5. Op een doos moet een jongen een stuk papier plakken dat 36 cm lang en 24 cm breed is. Hij knipt 't papier 6 mm te lang en 4 mm te breed. Hoeveel mm is dat stuk papier dan lang en hoe breed is het?
6. Een touw, lang 6 m 25 cm, wordt in 5 gelijke stukken verdeeld. Hoeveel cm is dan elk stuk lang?
7. 1 last is 30 hl.
   Hoeveel last is 60 hl, 150 hl, 450 hl, 600 hl?
8. Iemand kocht 2½ pond rozijnen van 90 ct. het pond en 1 pond meel van 45 ct.
   Hij betaalde met 3 gulden. Hoeveel kreeg hij terug?
9. Vader is 38 jaar, Moeder is 36 jaar en Doortje 11 jaar. Hoeveel jaar zijn Vader en Doortje samen ouder dan Moeder?
10. Moeder koopt een pond kippenvlees voor *f* 2 en 10 eieren van 12 ct. per stuk.
    Zij betaalt met 2 rijksdaalders. Hoeveel krijgt Moeder terug?

63

B. Mondeling of rekendictee (no. 11—13)

11. 650 + ... = 1 000 171 — 90 = 4 × 3 × 2 =
    440 + ... = 1 000 245 — 80 = 5 × 4 × 3 =
    720 + ... = 1 000 407 — 60 = 6 × 5 × 4 =
    675 + ... = 1 000 305 — 70 = 7 × 6 × 5 =
    450 + ... = 1 000 310 — 50 = 9 × 8 × 5 =
12. 6.15 is kwart over zes of zes uur 15.
    Lees nu ook:
    7.15; 4.15; 10.15; 3.15; 8.15.
    6.45 is kwart voor zeven of zes uur 45.
    Lees nu ook:
    8.45; 11.45; 7.45; 3.45; 1.45.
13. 6.30 is half zeven of zes uur 30.
    Lees nu ook:
    4.30; 7.30; 11.30; 10.30; 3.30.
    6.43 is 43 minuten over zes of zeventien minuten vóór 7 of 6 uur 43.
    Lees nu ook op drie manieren:
    7.53; 8.56; 11.58; 10.51; 1.46.

C. Cijferwerk (no. 14—16)

14. 4 821 — 169 — 3 112 — 648 — ...
    11 680 — 5 774 — ..... — 4× — .....
    10 000 — 3097 — ..... — 6× — .....
    12 367 — 4 678 — ..... — 7× — .....
15. 604/144 356\ 709/223 335\ 407/457 875\
    805/631 120\ 305/361 120\ 708/542 328\
    208/ 77 376\ 506/593 538\ 609/528 612\
16. 604 × 4608 — 144356 : 604 =

P. A. DIELS, J. NAUTA EN R. H. ZANDVOORT

FUNDAMENTEEL REKENEN

ZESDE REKENBOEK

GROTE GETALLEN

NIEUWE UITGAVE
BEZORGD DOOR
J. NAUTA
In leven hoofd van een Chr. lagere school te Amsterdam
EN
R. H. ZANDVOORT
Hoofd van een Openbare lagere school te Amsterdam

DERTIENDE DRUK

f 0.65

J. B. WOLTERS — GRONINGEN, DJAKARTA — 1951

Rekenmethode zesde klas Albracht archief

Als je een opdracht goed had uitgevoerd kreeg je vaak een bidprentje met een stichtelijke katholieke boodschap. Ik heb er een aantal bewaard, waaronder de eerste, al te zien aan het begin van dit gedeelte en de laatste vlak voor de grote vakantie.

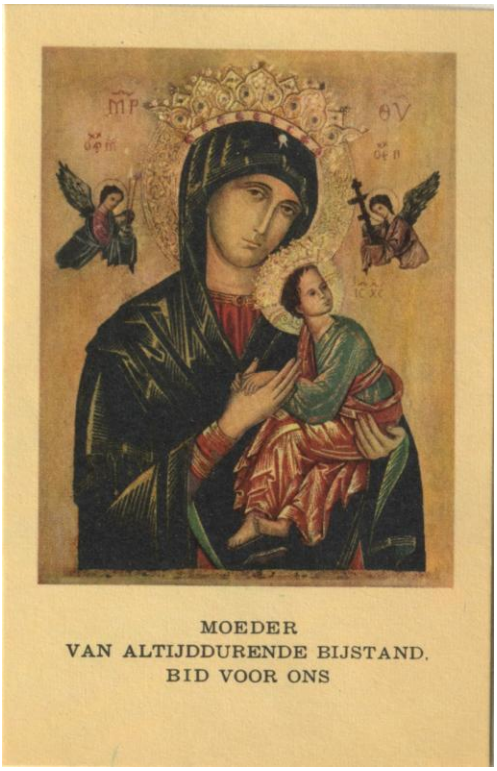

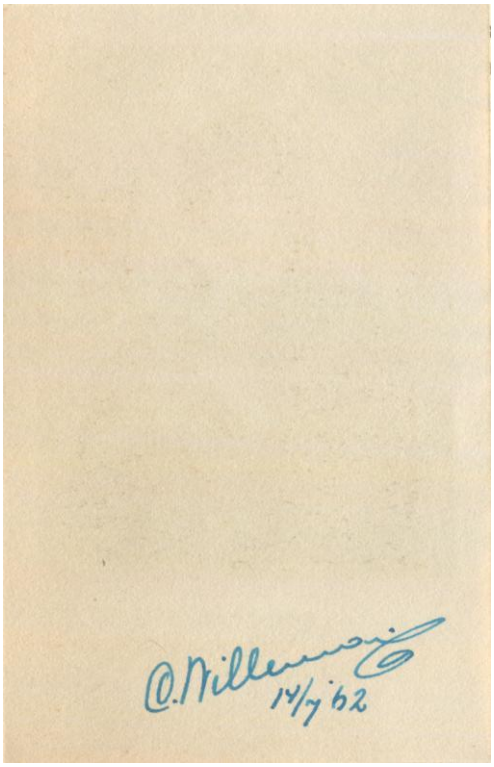

14 juli 1962 Bidprentje C. Willeman

Hij hield ook van voetbal en een apocrief verhaal dat hij vertelde was dat Uruguay in 1950 wereldkampioen was geworden tegen het onverslaanbaar geachte Brazilië omdat de spelers gewend waren te trainen op velden die schuin waren waardoor ze een enorme conditie opbouwden als ze omhoog liepen tijdens een wedstrijd.
Hij stuurde mij ook een kerst- en nieuwjaarskaart met poststempel 2 januari 1962. Zeer attent. Hij schreef er wel bij dat de kaart ook voor Joop en Siem was!

Willeman was vrijgezel en wijdde zijn tijd geheel aan school. Het was gebruikelijk dat in de zesde klas aparte rijen waren voor de schoolsoorten waarvoor de leerlingen geschikt waren. De rij bij het raam was voor de toekomstige gymnasium en HBS leerlingen, de middelste rij voor de MULO

kinderen en de rij aan de gang voor de jongens die naar de Ambachtsschool zouden gaan. De leerlingen van de rij bij het raam kregen ook extra Franse les. Wij moesten dan na het middageten een half uur eerder op school zijn. De methode die werd gebruikt noemden we “Papa fume une pipe”. Ander zinnen waren “Maman coupe le pain”en “Guillaume fume une cigarette de chocolade”. Nergens heb ik iets kunnen vinden over deze methode die toch in het collectieve geheugen zit van mijn generatie. Wellicht was het dit boekje:

Willeman rookte in de klas sigaren. Dat vonden wij lekker ruiken. Hij gaf ook gymnastiek. We moesten dan een rondje door de gymzaal lopen op de maat van een stok, die hij ritmisch op de grond tikte. Hooguit deden we wel eens trefbal. De teams werden gekozen door twee leerlingen die klasgenoten aanwezen. De kneusjes bleven als laatste over.
In de gymzaal was rond 5 december een Sinterklaasfeest voor alle klassen. Meester Willeman ontving de Goedheiligman en gaf hem een boek met namen. In de zesde was ik wel van mijn geloof afgevallen maar het moet voor de lagere klassen toch redelijk shockerend zijn geweest dat er daadwerkelijk kinderen in de zak werden afgevoerd!
Hoogtepunt van het jaar was het schoolreisje. Met bussen van Maarse en Kroon werden alle leerlingen opgehaald. We gingen bij voorbeeld naar Rotterdam of Ouwehands Dierenpark in Rhenen.

Een Leyland Maarse&Kroon bus

April 1962 Bussen voor de school, waarschijnlijk in verband met schoolreisje Antoniusschool. (NHA)

De zesde klas was in alle opzichten een afronding van een levensfase. Zo deden we ook een verkeersexamen vanuit school uitgaande van de Vereeniging voor Veilig Verkeer.

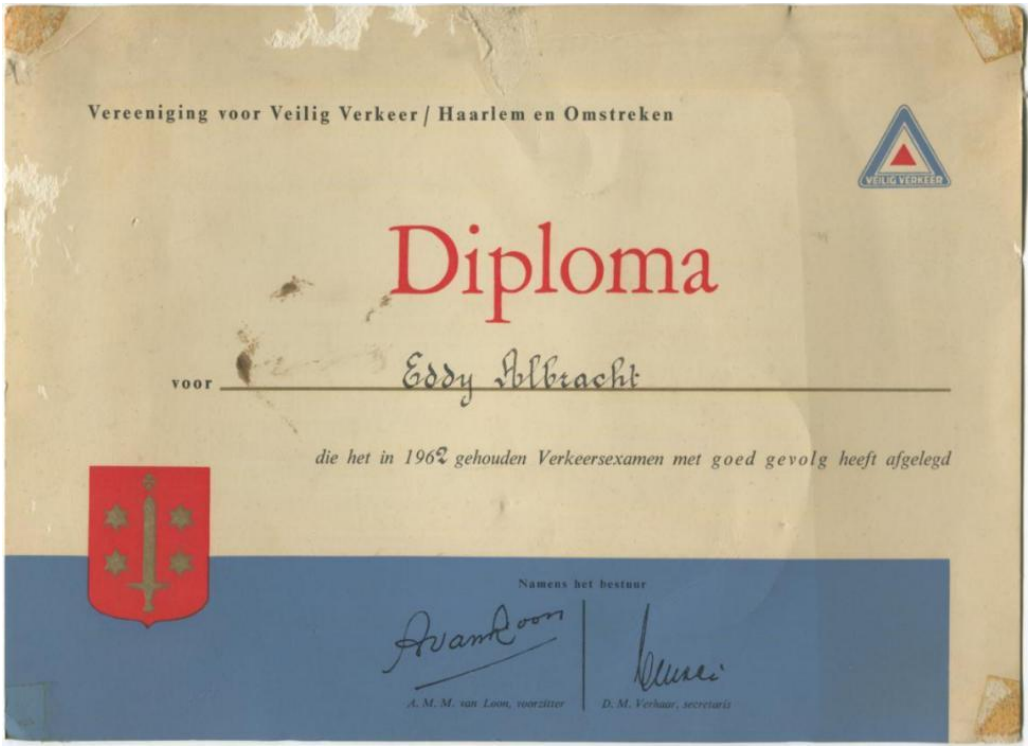

Vereeniging voor Veilig Verkeer / Haarlem en Omstreken

VEILIG VERKEER

Diploma

voor Eddy Albracht

die het in 1962 gehouden Verkeersexamen met goed gevolg heeft afgelegd

Namens het bestuur

A. M. M. van Loon, voorzitter | D. M. Verhaar, secretaris

Ik was zo trots op deze oorkonde dat ik hem ophing aan mijn slaapkamermuur getuige de plakbandresten aan de hoeken!

Aan het eind van het schooljaar kregen we ons eindrapport. Dat heette "Eindoordeel over de vorderingen in de verschillende vakken".

EINDOORDEEL OVER DE VORDERINGEN IN VERSCHILLENDE VAKKEN

GODSDIENST	acht	NATUURKUNDE	negen
LEZEN	zeven	ZINGEN	–
SCHRIJVEN	zeven	TEKENEN	zeven
REKENEN	zeven	LICH. OEFENINGEN	zeven
TAAL	zeven	FRANS	vrij
GESCHIEDENIS	negen	GEDRAG	acht
AARDRIJKSKUNDE	acht	VLIJT	zeven

DE KLASSE ONDERWIJZER, HET HOOFD DER SCHOOL,

DRUKKERIJ J. B. HEMELBOET – BLOEMENDAAL

In het mooie, met vulpen geschreven handschrift schreef meester Willeman de cijfers. Op Frans na alleszins acceptabel. Eigenlijk vond ik het alleen jammer dat ik voor schrijven en tekenen slechts een zeven had. Ik had namelijk altijd een negen tot dan toe. In augustus 1962 werd ik toegelaten tot het Triniteitslyceum. Op 4 januari 1963 stuurde hij nog een keer een Nieuwjaarskaart terwijl ik al op een andere school zat. Heel bijzonder.

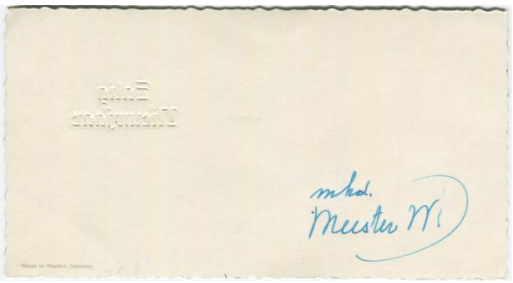

Ik ben nog een keer naar hem toegegaan op school om mijn overgangsrapport te laten zien. Vele jaren later vernam ik dat hij op 8 april 1964, vlak voor zijn pensionering, was overleden...

Heden overleed tot onze diepe droefheid, na gesterkt te zijn door de H. Sacramenten der zieken, onze lieve broer en neef

CORNELIS FRANCISCUS JOSEPH WILLEMAN

op de leeftijd van 64 jaar.

in leven Hoofd van de St. Antoniusschool
Haarlem: H. M. E. Willeman
J. J. M. C. Willeman
Amsterdam: Zuster Heleno
(A. E. A. M. Willeman)
neven en nichten

Haarlem, 8 april 1964
Saenredamstraat 126

De H. Uitvaartdiensten worden aan God opgedragen op zaterdag 11 april a.s. in de parochiekerk van het Allerheiligst Hart van Jezus, Kleverparkweg. De gelezen H. Missen om 7.20 uur en 8 uur, de plechtige H. Mis van Requiem om 10 uur, waarna de begrafenis op het r.-k. kerkhof St. Barbara, Soendaplein te Haarlem.
Vrijdagavond 6.15 uur H. Mis voor de zielerust van de overledene.

Geen bezoek. Geen bloemen. Gaarne gebeden.

C. Willeman overleden

Hoofd Antoniusschool Zijlsingel

HAARLEM, 9 april — Gisteren is na een ziekte van enkele maanden het hoofd van de Antoniusschool aan de Zijlsingel, de heer C. F. J. Willeman overleden. Hij is 64 jaar geworden. Met de heer Willeman is een toegewijd onderwijsman heengegaan, die in zijn bijna 30-jarige Haarlemse loopbaan veel voor het onderwijs heeft gedaan.

Zijn carrière begon hij in 1918 in Eemnes. Daarna was hij achtereenvolgens onderwijzer in Laren en Lageraar. In 1930 werd hij benoemd tot onderwijzer aan de Sint Antoniusschool, waarvan hij vier jaar later met de leiding belast werd. In augustus van dit jaar zou de heer Willeman gepensioneerd worden. Vorig jaar september werd hij ziek. Hij is sindsdien niet meer op „zijn" school teruggeweest.

De begrafenis van de heer Willeman heeft zaterdag plaats op het Barbarakerkhof aan het Soendaplein, na een H. Mis, die om tien uur in de H. Hartkerk in het Kleverpark wordt opgedragen.

8 april 1964 Overlijden Meester Willeman. 9 april 1964 NHC

5
Sursum Corda
(verheft het hart)

Het was druk voor mij in september 1956! Behalve de overstap naar de lagere school en het beginnen met pianoles ging ik ook voor het eerst naar het koor waar Joop ook nog op zat. Simon was aan zijn middelbare school begonnen en was met het koor gestopt. Het mannen- en jongenskoor hoorde bij de Paterskerk.

Paterskerk Nieuwe Groenmarkt

De historie van de kerk ging terug tot 1844. Toen werd aan de Nieuwe Groenmarkt in Haarlem een nieuwe gebedshuis gebouwd ter vervanging van een schuilkerk in de Damsteeg. Het gebouw werd ontworpen door de Vlaamse architect Tilman Francois Suys. De nieuwe kerk in neo-classistische stijl werd gewijd aan de H. Antonius van Padua en werd in de volksmond ook wel Groenmarktkerk genoemd. Tot 1894 was de kerk eigendom van de paters Franciscanen zodat het woord Paterskerk ook werd gebruikt.

19 januari 2024 De Paterskerk aan de Nieuwe Groenmarkt (EA)

In de kerk waren twee galerijen boven elkaar aangebracht naar de eis van de toenmalige Minister van Eredienst waarbij een kerk over 2000 (staan)plaatsten moest kunnen beschikken, zodat niet voortdurend nieuwe kerken gebouwd hoefden te worden. De houten balustrades werden in marmeren motief geschilderd. Behoudens de balkons bij het altaar werden de balustrades later in het wit overgeschilderd.

Frans Frowijn. Zie:

https://www.groenmarktkerk.nl/gebouw-toekomst/gebouw/

Het hoogaltaar was een barokke lust voor het oog. Het was gemaakt van grenenhout en geschilderd in marmerstructuur. Er was een periode dat ik de mis bijwoonde op het rechter balkon boven het altaar met een schitterend uitzicht op alle details.

Still van 360 foto van Frans Frowijn. Rechtsboven de balustrade.

Op 8 juni 2012 maakte ik een video van een nostalgisch fietstochtje met mijn zus Mia naar een aantal voor ons historische plekken. Daar hoorde de Pieter Kiesstraat bij maar ook de kapel van het Triniteitslyceum en de Groenmarktkerk. Ik volgde Mia bij het bekijken van het altaar en het orgel.

8 juni 2012 Mia op het altaar. (Videostill film Eduard Albracht)

Het houten preekgestoelte was ook rijk geornamenteerd. Als ik als kerkganger me eens verveelde, kon ik eindeloos kijken naar alle details. We zaten er met onze schooklas doordeweeks vlak naast.

Preekstoel Paterskerk

Daaronder stond een harmonium waarop soms mijn broer Joop speelde. Als een pater het instrument bespeelde sloeg ik voor hem vaak de partituur om naar de juiste bladzijde. Dat heette registreren. Het was ook de plek waar wij in de ochtendmis van 7 uur na verplicht nuchter te zijn vanaf 12 uur 's nachts wel eens flauw vielen. Ik werd dan naar de tuin achter de pastorie gebracht om weer bij te komen. Dat flauwvallen gebeurde doorgaans als je vanuit een knielpositie opstond. Het hielp ook niet als de priester met de wierookbrander bezig was geweest. Dat werkte bedwelmend terwijl het bedoeld was om ons te zuiveren.
De wierookbrander werd heen en weer gezwaaid om de rook te verspreiden, waarbij de ketting een geluid maakte tegen de brander. De priesters die dat geluid niet op de juiste manier produceerden hadden voor mij afgedaan.

Wierookbrander met ketting

Veertig dagen voor Pasen begon de vastentijd. Ik verzamelde tijdens deze periode alle lekkernijen in een trommeltje en op Paaszondag begon ik met snoepen. Er is een jaar geweest dat ik van Aswoensdag, de eerste dag van de Vasten, tot en met Pasen elke dag naar de kerk ben geweest.

Aan weerszijden van het hoogaltaar was links het al eerder afgebeelde Maria altaar en rechts het Joseph altaar. Dat kwam overeen met de plaats van de vrouwen en de mannen, die in mijn begintijd daar links en rechts van het middenpad in de rijen erachter zaten. In een katholieke kerk was het tot begin jaren 60 gebruikelijk dat mannen en vrouwen gescheiden zaten. Dat gebruik kwam voort uit een oude Romeinse traditie. In Romeinse basilieken was de rechterkant van de kerk gereserveerd voor het senatorium, waar belangrijke mannen en monniken zaten. De linkerkant was voor het matronaeum, waar de zusters en belangrijke vrouwen zaten. Hoewel dit gebruik grotendeels is verdwenen, zijn er nog steeds aanwijzingen te vinden, zoals de plaatsing van vrouwelijke en mannelijke heiligen in de kerk. Zo stond aan de linker kant boven het Maria altaar in een nis de heilige Barbara en aan de rechter kant nog een beeld van Joseph.

St Joseph altaar. Still van 360 foto van Frans Frowijn.

Al wat later zat men door elkaar. Achterin rechts hadden wij eigen plaatsen. Een emaillen bordje met "Albracht" was op de bank geschroefd.

R.K. Kerk H. Antonius, O.F.M., Nieuwe Groenmarkt 12, telef. 11450. Postrekening 329877 (kerkbestuur).
Pastoor: K. J. Notenboom.
Kapelaans: J. P. F. v. d. Wansem; Th. W. M. van Schie; J. G. A. W. Huigens; A. Vrijmoed en W. J. van Buul.
H.H. Missen op zondag: 6.30 uur; 7.30 uur (kindermis); 8.30 uur (Hoogmis); 10, 11 en 12 uur.

Toen ik in 1956 ook nog op het koor ging, leerde ik al snel alle dienstdoende paters. Een paar bleven verbonden aan de parochie tot ik niet meer naar de missen ging in 1965. Pastoor was Notenboom met zijn kapelaans Van Der Walsum, Van Schie, Huigens, Vrijmoed en Van Buul. Kapelaan van Rijn kwam er later ook bij. Zij hadden allen een eigen biechthokje. De priester zat in een gescheiden ruimte en was nauwelijks te zien achter een ruitvormige afscheiding, maar goed te horen.

Het biechten was anoniem maar de paters konden natuurlijk aan je stem horen wie je was en zagen dat door het scherm een beetje. Mijn favoriete priesters waren Van Schie en Huigens. Tijdens het biechten moest je vertellen welke in de ogen van de kerk verkeerde dingen je had gedaan. Het cliché was dat je uit de suikerpot had gesnoept of jaloers was geweest op iemand anders.

De penitentie, de straf, hing af van het aantal vergrijpen. Het bestond uit het bidden van Onze Vaders en Weesgegroetjes, eeuwenoude gebeden die praktisch nooit veranderd waren. Ik kende ze ook in het Frans en later, tijdens mijn studie, vond ik het nog leuk het Onze Vader in het Oudengels uit het hoofd te leren:

Fæder ure þu þe eart on heofonum, *Onze Vader, die in de hemel zijt,*
si þin nama gehalgod. *uw naam worde geheiligd.*
Tobecume þin rice. *Uw rijk kome.*
Gewurþe ðin willa on eorðan swa swa on heofonum. *Uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel.*
Urne gedæghwamlican hlaf syle us todæg. *Geef ons heden ons dagelijks brood.*
And forgyf us ure gyltas *En vergeef ons onze schuld*
swa swa we forgyfað urum gyltendum. *zoals ook wij aan anderen hun schuld vergeven.*
And ne gelæd þu us on costnunge, *En leid ons niet in bekoring,*
ac alys us of yfele. *maar verlos ons van het kwade.*
Soþlice. *Amen*

Mijn voorkeurbiechtvaders gaven de minste penitentie.

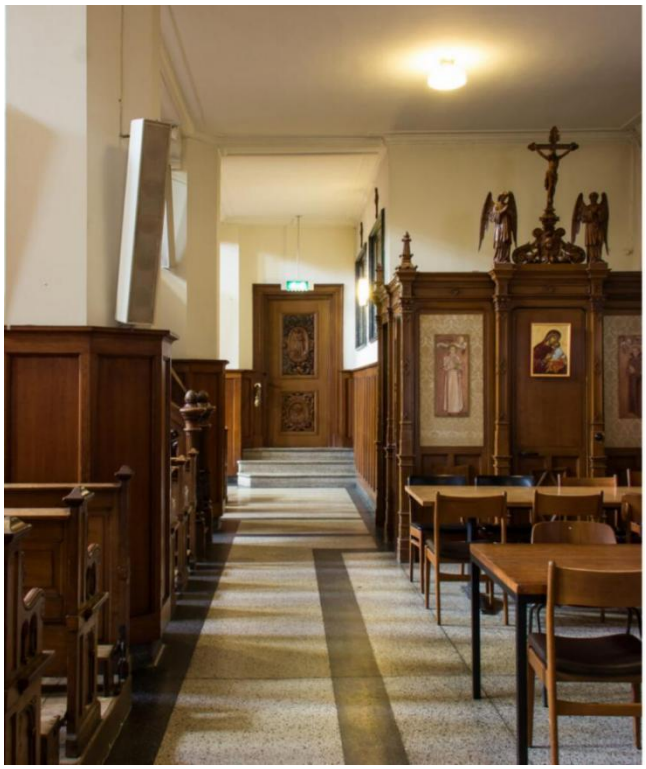

Interieur Paterskerk; rechts een biechtstoel met engelen er bovenop.

In de benedengangen rondom bevonden zich de staties. In deze over het algemeen zeer lichte kerk hingen ze een beetje in het donker. Ze waren al in

1845 geschilderd door Anthonius de Brouwer op linnen en in de loop van een eeuw donkerder geworden door kaars- en wierookwalm.
De 14 staties stellen de martelgang van Jezus voor die hij aflegde van het paleis van Pilatus naar de berg Golgotha, waar hij werd opgehangen. Deze "kruisweg" had de volgende staties:

1. Jezus wordt ter dood veroordeeld
2. Jezus neemt het kruis op zijn schouders
3. Jezus valt voor de eerste maal onder het kruis
4. Jezus ontmoet zijn bedroefde moeder
5. Simon van Cyrene helpt Jezus het kruis dragen
6. Veronica droogt het gelaat van Jezus
7. Jezus valt voor de tweede maal onder het kruis
8. Jezus troost de wenende vrouwen van Jeruzalem
9. Jezus valt voor de derde maal onder het kruis
10. Jezus wordt van zijn kleren beroofd
11. Jezus wordt aan het kruis genageld
12. Jezus sterft aan het kruis
13. Het lichaam van Jezus rust in de armen van zijn moeder
14. Jezus wordt in het graf gelegd

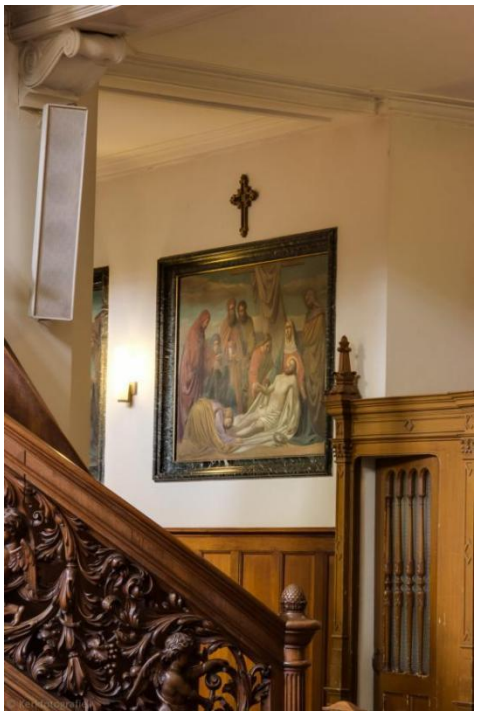
Statie 13, achter de preekstoel

Op Goede Vrijdag liepen de kerkgangers langs de schilderijen. Het koor zong dan bij iedere statie één of meerdere strofen van het Stabat Mater (Stabat Mater Dolorosa, de moeder stond bedroefd). Vele componisten hebben op de tekst een stuk geschreven. Wij deden die van Pergolesi.

Jongenskoor

Mijn hele lagere schooltijd was ik sopraan bij het Paterskerkkoor. Dat heette officieel het parochieel Heren- en Jongenskoor "Benedicamus Domino"(laten we de Heer zegenen). Als vers lid kon ik op Tweede Kerstdag al meedoen aan een H. Mis die werd opgedragen door de neomist, augustijn Jan van Maanen (OESA), blijkens een artikel in de Nieuwe Haarlemsche Courant van 27 december 1956. Een neomist is een pas gewijd priester. Hij was de agens, de voorganger, geassisteerd door de franciscanen pater Huigens, op enig moment later aalmoezenier bij mijn (zee)verkennersgroep en pater van Rijn (OFM). Diaken was pater Hutjens (OESA) die de rector was van het pas opgerichte Mendelcollege!
(O.E.S.A. betekent Ordo Eremitarum Sancti Augustini en O.F.M. staat voor Ordo Fratrum Minorum)

NEOMIST IN DE PATERSKERK GROENMARKT

Pater J. van Maanen O.E.S.A. draagt eerste plechtige H Mis op

Op Tweede Kerstdag heeft pater Vitalis — in de wereld Jan van Maanen O.E.S.A. — zijn eerste plechtige H. Mis opgedragen in de parochiekerk van Sint Antonius van Padua aan de Nieuwe Groenmarkt te Haarlem, uit welke parochie deze „neomist" — zeven jaar geleden naar de Missie van de Paters Augustijnen in Bolivia vertrokken en op 25 april 1954 te Cochabamba aldaar priester gewijd — afkomstig is.

Pater van Maanen, die thans een verlof doorbrengt in Haarlem had reeds tijdens de nachtmis in de Paterskerk geassisteerd bij het uitreiken van de H. Communie. Zijn priesterfeest werd op de Eerste Kerstdag 's middags ingezet met een solemneel lof, waarbij de neomist agens was, geassisteerd door de parochiekapelaan pater R. Huigens O.F.M. en pater B. van Rijn O.F.M. Aan het orgel begeleid door Jan Krouwels voerde het Parochieel Heren- en Jongenskoor „Benedicamus Domino" onder directie van André Kaart het Magnificat van Hendrik Andriessen uit. Voorts werden gezongen „Jesu is een Kinderkijn klein" van Tom de Vries, het oud-Franse kerstlied „Noël" in een bewerking van H. Gevaert, en „Il s'envoie" uit „L'enfance du Christ" van Hector Berlioz. Organist Jan Krouwels speelde het Adagio voor orgel van Mozart.

Bij het opdragen van zijn eerste plechtige H. Mis in de Paterskerk werd pater van Maanen geassisteerd door pastoor Th. Notenboom O.F.M. als presbyter assistens. Diaken was pater drs. V. Hutjens O.E.S.A., en pater W. Maasen O.E.S.A. fungeerde als subdiaken. Pater J. van Schie O.F.M. was ceremoniarius. Op het priesterkoor hadden plaats genomen de oud-provinciaal van de Paters Augustijnen, pater N. de Wit O.E.S.A., prior van het Augustijnenconvent aan de Zijlweg.

De feestpredicatie van pater Hutjens O.E.S.A. had als motief de uitspraak van de H. Paulus over de priesterlijke functie „Wij bekleden het ambt van Godsgezant". Pater Hutjens wees er op, dat het Priesterschap zijn eer en glans ontleent aan God, die de priesters gezonden heeft. Hij wekte de parochianen op tot steun in gebed aan de jonge priester, die straks weer terug zal keren naar het missiegebied in Bolivia.

De missa „Benedicamus Domino" van don Lorenzo Perosi werd uitgevoerd door het parochieel Heren- en Jongenskoor, dat tijdens de H. Mis ook zong „Een Kind is ons geboren", een kerstlied van Jan Mul en het motet „Oh, bone Jesu" van L. Compère. Na de H. Mis werd opnieuw „Noël" gezongen en speelde organist Jan Krouwels het „Noël" van d'Aquin.

's Middags recipieerde pater van Maanen in zijn ouderlijk huis aan de Zijlstraat, waar vele ordebroeders, vrienden en bekenden hem kwamen complimenteren.

Gouden feest in Voorhout

Zuster Franciscanessen jubileren

Zaterdag en zondag wordt plechtig het feit herdacht, dat de Zusters Franciscanessen van Veghel zich vijftig jaar geleden in Voorhout vestigden. In Huize „Sint Agnes" wordt zaterdagavond het feest ingeluid met een „Te Deum" om zeven uur in de kapel. Daarna is er een receptie voor de huisgenoten, waarbij een geschenk zal worden overhandigd.

Zondagochtend om half tien draagt pastoor L. J. Bresser in de kapel de hoogmis op. In het parochiehuis komen daarna de genodigden bijeen op een besloten receptie. Bij die gelegenheid zal het parochiegeschenk worden aangeboden. De algemene receptie wordt om half één gehouden.

Met een plechtig lof, te celebreren door Deken J. P. A. Brinkman uit Noordwijk, wordt het feest 's middags om half vier besloten.

PROF. ZACHARIAS
25 JAAR PRIESTER

27 december 1956 (NHC)

De gedetailleerde informatie over de gezongen stukken waren voor mij zeer interessant. Ik wist dat wij werk zongen van Hendrik Andriessen en Perosi maar welke composities precies wist ik natuurlijk niet meer. Maar de in het krantenartikel genoemde missa Benedicamus Domino van Perosi herkende ik meteen na het beluisteren van een fragment van het Kyrie en het Agnus Dei! Er waren zo'n 75 jongenssopranen en alten en rond de twintig volwassen tenoren en bassen. De sopranen en bassen zaten rechts van het orgel, de alten en tenoren links van het orgel. Bij het zingen gingen we allen staan. De dirigent was André Kaart, die een lokale vermaardheid had. Hij was bij het koor begonnen in 1950. Ook leidde hij "Die Haerlemsche Musyckcamer" en het "Haarlems Jeugdorkest". Mijn broer Joop kreeg van hem zijn eerste pianolessen. Bij zijn verblijf in het herstellingsoord in Boxtel kreeg jongeheer Joop van hem ook een kaart.

André Kaart (NHA)

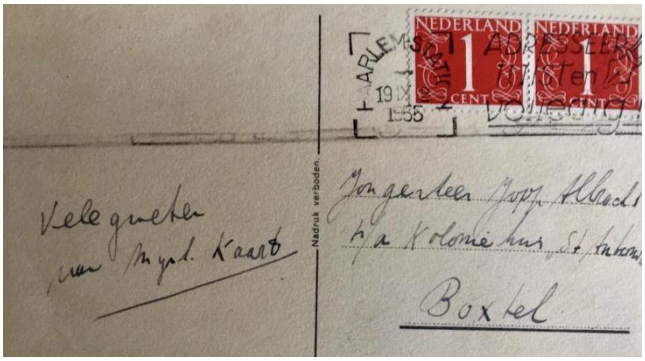

19 september 1957 Kaart aan Joop in Boxtel

De organist was Jan Krouwels, die op jeugdige leeftijd al een grote reputatie had opgebouwd. Na André Kaart werd hij de tweede pianoleraar van Joop. Krouwels woonde in de Alexanderstraat 12, een zijstraat van de Wilhelminastraat, waar ik ook wel eens kwam. Jan was de zoon van C. Krouwels die aan de Koninginneweg 6, vlakbij de Raambrug, een elektrotechnische zaak had.

KROUWELS, electriciteit, Koninginneweg 6, bij de Raambrug, telefoon 14024.

Krouwels, Mej. A. T., kant.bed., Koninginneweg 6
— C. C., electriciën, Koninginneweg 6
— H. P., accountant, Kennemerplein 21
Krouwels Jr., J. A. G., houthandel, Spaarne 47, privé: Jan v. Galenstraat 12
Krouwels, J. J., inspecteur, K. v. Manderstraat 43
— J. A. G., houthand., Jan v. Galenstraat 12
— J. J. M., Alexanderstraat 12

Adresboek Haarlem 1957 (NHA)

Krouwels gaf ook aparte recitals op het Adema orgel van de Antoniuskerk zoals blijkt uit een aankondiging in het Haarlems Dagblad van 11 oktober 1957:

Zondag 13 oktober, Anthoniuskerk, 19.30 uur: De organist Joan Krouwels uit Haarlem bespeelt het Adema-orgel in de Anthoniuskerk. Zijn programma vermeldt werken van Carl Phillip Emanuel Bach, Clérambault, Mozart, Couperin en Vivaldi.

De muziekrecensent van het blad schreef er zelfs een stukje over:

Orgelbespeling door Joan Krouwels

De organist van de Paterskerk aan de Groenmarkt, Joan Krouwels, gaf zondagavond na het Lof een orgelbespeling op het Adema-orgel in die kerk. Het orgel in de Paterskerk bezit ontegenzeggelijk mooie kwaliteiten van intonatie, en rijke onderscheidenheid in registers. Jammer genoeg mist men eits aan de kerk nl. een goede de akoestiek. In dit geval moet ik eigen lijk de dirigent en het koor meer beklagen dan de organist, eerstens om dat de zang te enen male belangrijker is, tweedens omdat de organist in zijn spel geen directe nadelige invloed hiervan ondervinden zal, hetgeen bij de zang wel het geval is. Joan Krouwels toonde zich in de bespeling van zondagavond een bekwaam organist. Zijn spel is exact, terwijl zijn artistieke aspiraties de laaste tijd een duidelijke vlucht hebben genomen. Registratiekeuze en motivische indeling lieten duidelijk uitkomen dat Joan Krouwels op het orgel iets te zeggen heeft. De composities van Carl Ph. E. Bach, Clérambault, Mozart, Couperin en Vivaldi deden het stuk voor stuk zeer goed. Alleen in Mozart had ik mij een grotere registratie-schakering gedacht. Bijzonder fraai was de Dialogue van Couperin, dit keer juist speciaal in registratie. Het vierde concerto van Vivaldi, door J. S. Bach voor orgel bewerkt, muntte uit door de strakke ritmische weergave.

Het was goed gezien van Joan Krouwels het programma beperkt te houden. Dit was precies genoeg voor een orgelbespeling als deze, en overigens meer dan genoeg om kennis te nemen van het bekwame organistschap van Joan Krouwels. J. L.

Hij nam overigens klakkeloos aan dat Jan's voornaam Joan was.
Dankzij deze krantenartikelen krijg ik retrospectief een goede indruk van het repertoire van het koor.

Het Adema orgel werd vanaf 1911 door de firma P.J. Adema & Zn gebouwd. Het verving het eerste orgel van de Paterskerk. Op het patroonsfeest van Antonius van Padua, 13 juni 1913, werd het in gebruik genomen. In 1952 werd het orgel gerestaureerd.

Het Adema orgel. Vanaf hier gezien zat ik links van het orgel.

Het koor zat aan weerszijden van het orgel; de sopranen en bassen aan de rechter kant, de alten en de tenoren aan de linkerkant. We liepen er naartoe over een trap aan de zijkant van de hoofdingang en op de galerij beschikten we over koorbanken. In die tijd heb ik mijn naam in een van de banken gekrast en op meerdere plekken mijn initialen. Tijdens een Albracht familiedag heeft mijn broer Siem daar een foto van genomen.

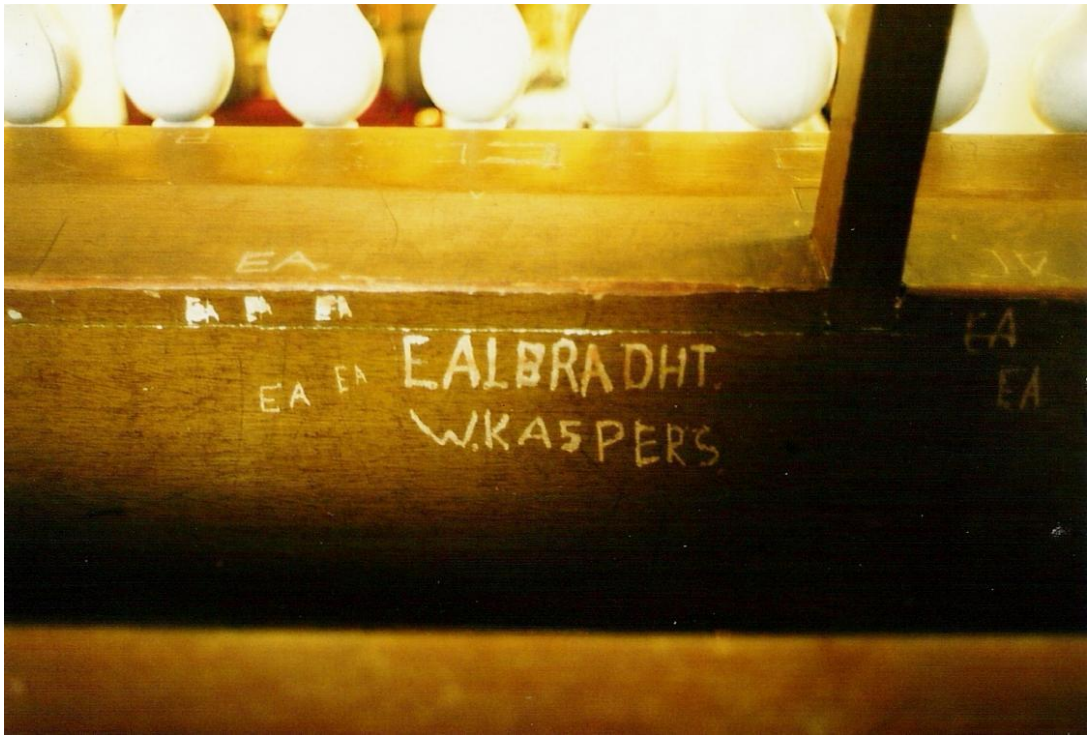

4 juni 1995 Mijn "tag" en die van Wim Kaspers. (Foto Simon Albracht)

Vanaf het koor hadden we een magistraal uitzicht op het hele interieur.

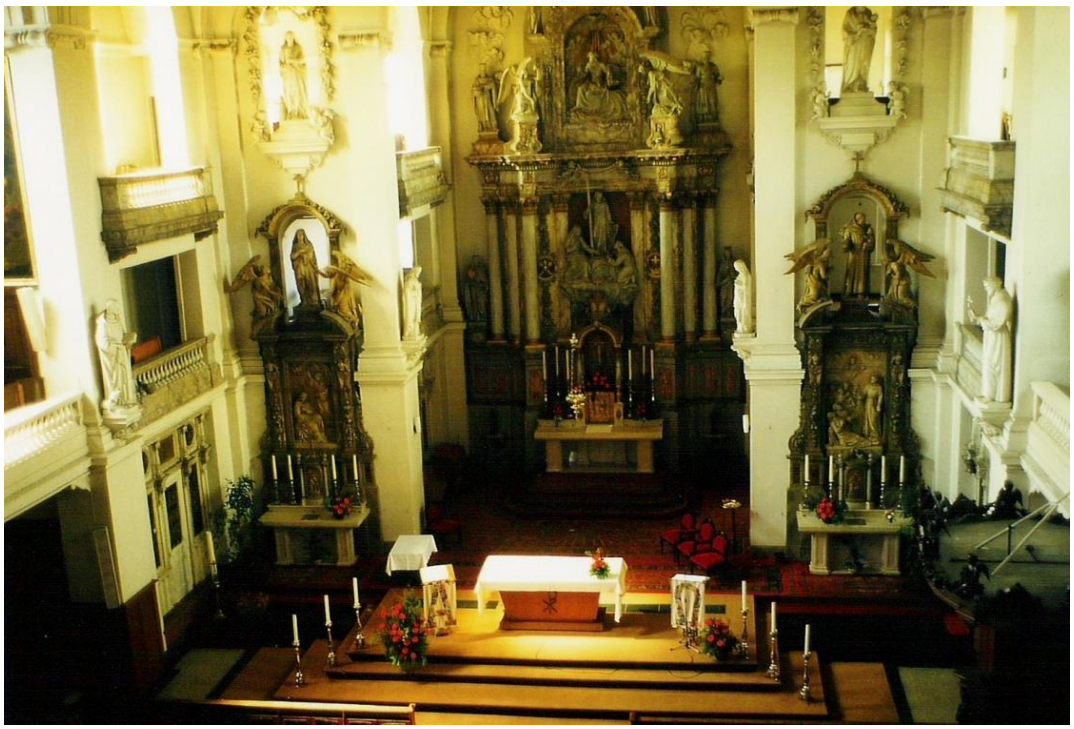
4 juni 1995 Interieur Paterskerk vanaf het koor. (Foto Simon Albracht)

Zelfs het uitzicht op het plafond was intrigerend. Er waren wat ronde elementen met een zon, iets dat op een wijzerplaat leek en een paar mysterieuze letters. Op de wat saaiere momenten keek ik daar graag naar.

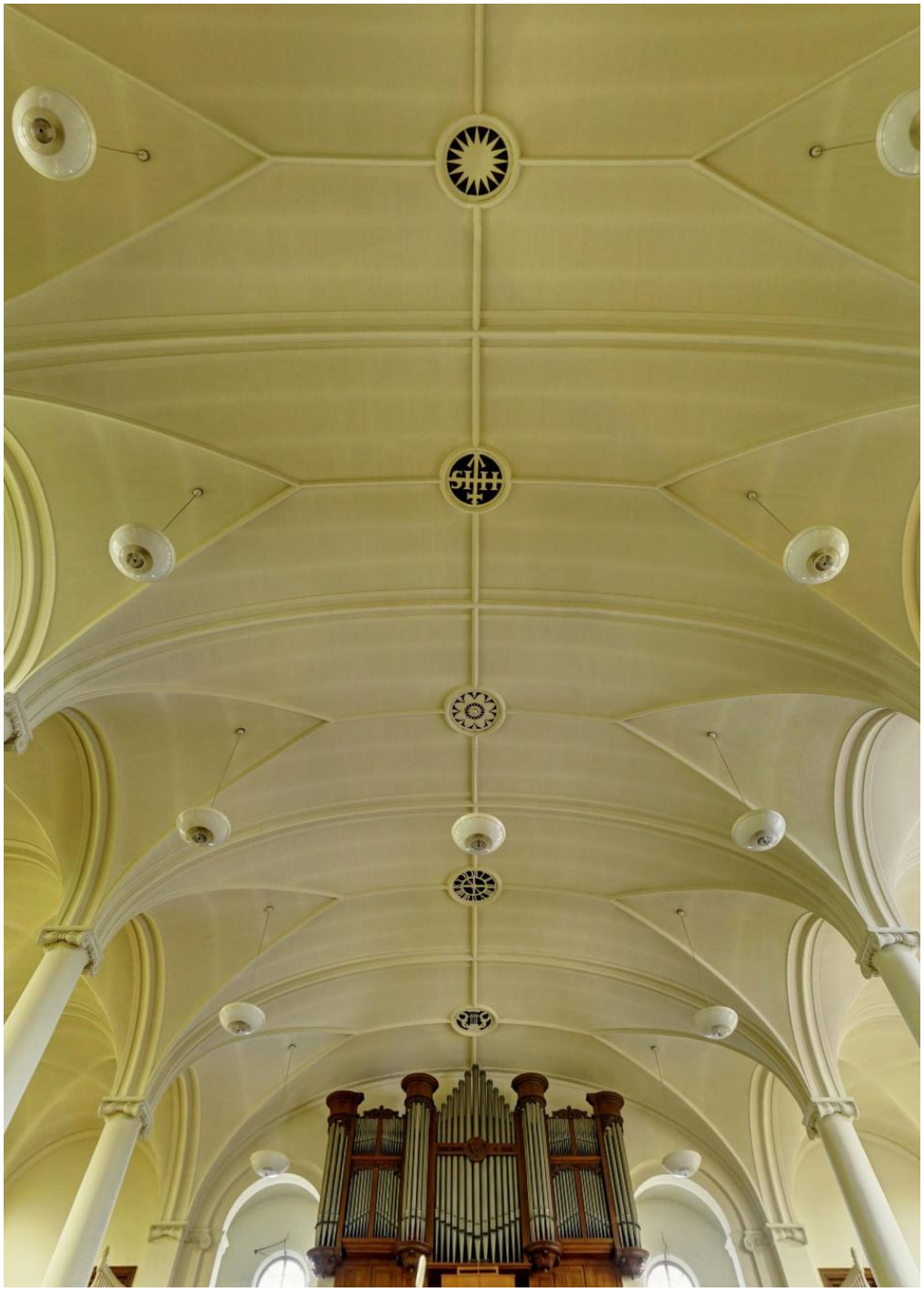

Plafond Paterskerk met IHS in rozet

De mysterieuze letters IHS vormen een oud christelijk monogram en zijn de eerste drie letters van de Griekse naam van Jezus, ΙΗΣΟΥΣ. In het latijn is dat IHS. In de middeleeuwen kreeg het ook de betekenis van *Iesus Hominum Salvator* ('Jezus Redder van de mensen').

Behalve allerlei missen zongen we ook liederen uit een zangbundel, die speciaal vervaardigd was voor de Paterskerk. Die bevatte Latijnse en Nederlandse gezangen voor diverse gelegenheden. Mijn exemplaar was behoorlijk beduimeld, wellicht een boekje dat ook door vader en moeder was gebruikt.

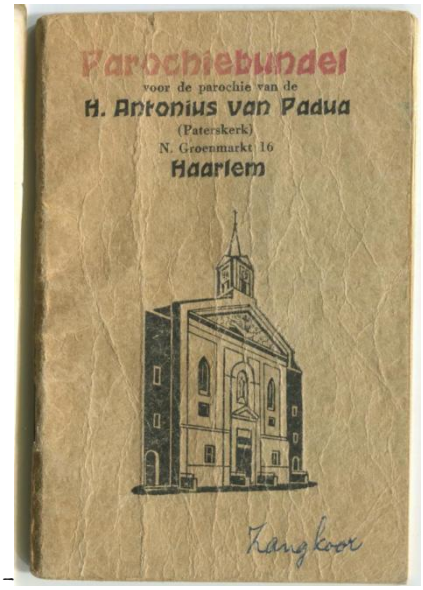

Schutblad en eerste bladzijde Parochiebundel Albracht archief.

Inhoud

LATIJNSE GEZANGEN

I TER ERE VAN HET H. SACRAMENT

		bladz.
7	Adoremus	13
1	Adoro te	7
4	Ave verum	10
8	Ecce panis	14
3	O salutaris Hostia	10
5	Pange lingua	11
9	Rex clementissime	15
6	Tantum ergo	12
2	Verbum supernum	9
10	Vers en antwoord na de Sacraments-gezangen	15

II TER ERE VAN DE H. MAAGD MARIA

11	Alma Redemptoris Mater	16
15	Ave Maria	19
12	Ave regina caelorum	17
16	Magnificat	20
13	Regina caeli	18
17	Salve Mater misericordiae	21
14	Salve regina	18

III VERSCHILLENDE GEZANGEN

27	Attende Domine	36
23	Christus vincit	32
19	Credo	23
18	Gloria	22
22	Laudate Dominum	31
24	Miserere	33
25	Parce Domine	36
26	Rorate caeli	36
21	Te Deum laudamus	27
20	Veni Creator	25

NEDERLANDSE GEZANGEN

I ADVENTSLIEDEREN

28	O Heiland eeuwen reeds verwacht	37
29	O Heiland open wijd de poort	38

3

Inhoudsopgave Parochiebundel Albracht archief.

Ik mocht ook wel eens registreren bij organist Krouwels, waarbij ik, net als bij het harmonium onder de preekstoel, de partituur omsloeg op het juiste moment. Ook bediende ik wel eens de registers door middel van trekknoppen.

Een van de vaste combinaties was **Tutti** (of Groot Plenum) . Daarmee werden alle registers aangezet. Dit was mijn favoriete instelling!

8 juni 2012 Tutti! Videostill uit film Eduard Albracht

8 juni 2012 Mia aan de nieuwe speeltafel van het Adema orgel, zonder trekknoppen. (Videostill uit film Eduard Albracht)

Simon en Joop registreerden ook vaak. Simon herinnerde zich dat hij ook een keer aanwezig was bij het stemmen van het orgel. Ook wist hij te melden dat de speeltafel, die toen beschikte over trekknoppen, in zijn tijd onder de orgelpijpen stond. Met spiegels was het altaar te zien zodat de organist contact had met de voortgang van de viering. Later werd de tafel naar voren verplaatst. Daar stond ooit André Kaart te dirigeren. Zowel Simon, Joop als ik hielden er een liefde aan over voor orgelmuziek.
Tijdens de familiedag speelde Joop ook nog even op het orgel, dankzij de toevallig aanwezige Peter Truijens, die ik goed kende van de zeeverkenners. Een onvergetelijk moment.

4 juni 1995 Joop speelt orgel. Neef Sten Albracht met Kim, dochter Fabienne Albracht, Peter Truijens (bewogen), ik. (Foto Simon Albracht)

Op 13 oktober 1958 stond in de Nieuwe Haarlemsche Courant dat er zelfs twee tenoren pauselijk waren onderscheiden.

MAANDAG 13 OKTOBER 1958

Koorzangers — *pauselijk* — onderscheiden

De heren P. van der Berg en W. van der Vlugt, beiden lid van de tenorenvleugel van het kerkkoor „Benedicamus Domino" van de Paterskerk aan de Nieuwe Groenmarkt, herdachten zondag het feit, dat zij respectievelijk 45 en 40 jaar geleden de eerste schreden op het pad van de kerkzang zetten. De plechtige Hoogmis werd tot hun intentie opgedragen door de zoon van jubilaris Van der Vlugt, kapelaan F. van der Vlugt met assistentie van pastoor K. Notenboom, diaken, en pater S. van Rijn, subdiaken.

Het parochiële zangkoor zong o.l.v. zijn dirigent André Kaart met begeleiding van de organist Jan Krouwels de mis „L'homme désarmé" van de Haarlemse componist Jan Mul en na de mis het motet „O bone Jesu" van de 15e eeuwse meester Loyset Compère. Na afloop van de plechtigheid werd tijdens een feestelijk ontbijt in de Picassozaal van het Triniteitslyceum door pastoor Notenboom aan de heer W. v. d. Vlugt de pauselijke onderscheiding „Pro ecclesia et Pontifice" uitgereikt. (de heer Van der Berg, die wegens ziekte niet aanwezig kon zijn, ontving dezelfde onderscheiding enige weken geleden in het ziekenhuis St. Joannes de Deo.)

Pastoor Notenboom legde in zijn toespraak het accent op „qui bene cantat bis orat". Niet de technek van het zuiver treffen der intervallen alleen is belangrijk. Van groter waarde is vaak de intentie die een zanger tot „kerkzanger" stempelt. Namens het kerkbestuur sprak de heer Kimman, terwijl vice-voorzitter, de heer Vermeulen in een geestige speech de dank van het koor vertolkte. De jubilaris mocht verder nog felicitaties in ontvangst nemen van afgevaardigden van de Haarlemse Korenbond, St. Gregoriusvereniging en Koor Katholiek Haarlem.

We zongen toen onder meer werk van de Haarlemse componist Jan Mul. Ons koor trad ook op in andere kerken hetgeen betekent dat het een zekere vermaardheid had. Zo waren we volgens het Haarlems Dagblad op 25 september 1957 in de protestantse Emmanuelkerk in de Van Egmondstraat 5 om te zingen bij een bijeenkomst in het kader van de nationale reclasseringsdag. Op het programma stonden werken van Herman Strategier en Hendrik Andriessen. Alle jongens zaten op de Antoniusschool en de volwassenen waren ouders en kerkgangers uit de omgeving. zoals meneer van Goor, slager uit de Jacobijnenstraat, meneer den Nijs, eerst onderwijzer van de Antoniusschool, meneer Alles, vader van koorleden en meneer Bus, ouder van een van de jongens.

De repetitieruimte van het koor was aan de Zoetestraat, achter de kerk. Daar liep ik meestal naar toe van uit huis. De route die ik nam was niet per sé de kortste maar wel de leukste omdat er twee stegen, de Vogelkoopsteeg en de Slagerspoort, in zaten. Op de hoek van de Vogelkoopsteeg en de Zijlstraat was ijssalon La Venezia van de familie Zardus, een van de vier "Italianen" in de binnenstad. Ze hadden verrukkelijk ijs in de zomer. In de winter was de zaak gesloten; meneer Zardus verbleef dan met zijn familie in zijn geboorteland Italië voor een welverdiende rust.
In de Vogelkoopsteeg stond ook een pand met "Onbewoonbaar Verklaarde Woning". Daar waren er in de vijftiger jaren wel meer van in de stad.

4 oktober 2024 Hoek Nassaulaan-Slagerspoort. (Foto Eduard Albracht)

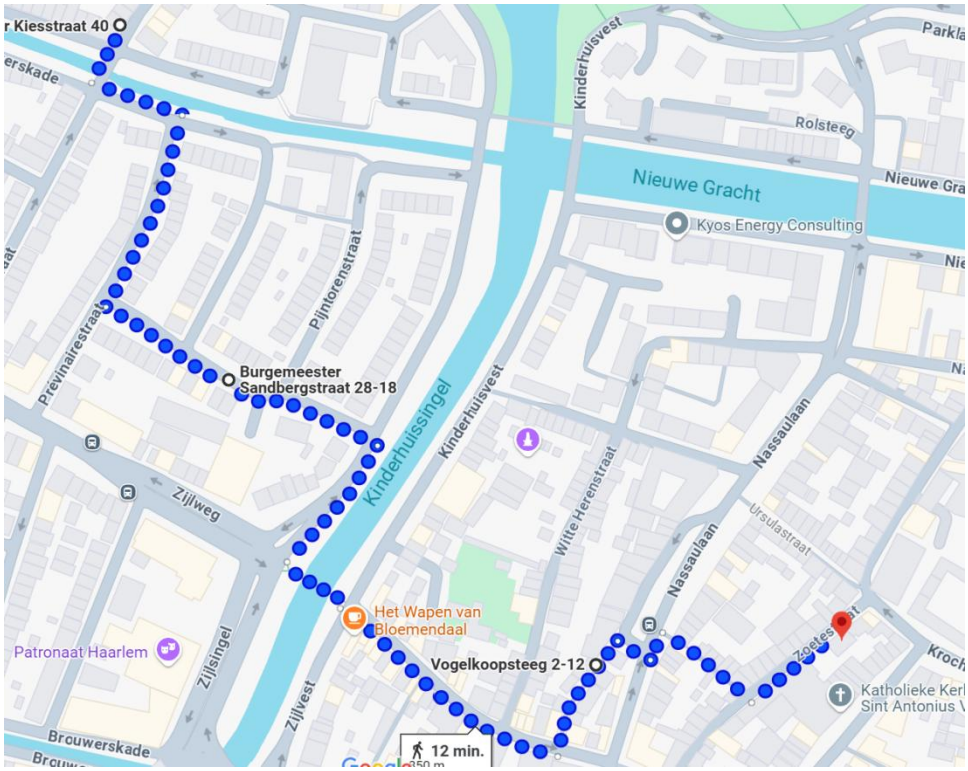

Route van huis naar koorrepetitie.

Het pand in de Zoetestraat had aan de noordzijde van de ingang de repetitieruimte.

19 januari 2024 Zoetestraat 5. Rechtsboven toren Paterskerk.

Vanuit daar kon je binnendoor de kerk in komen.
Meneer Kaart had op een ezel een grote muziekpartituur waar de koorknapen op stoeltjes voor zaten. Wij oefenden aanvankelijk apart met de bassen tot er een generale repetitie was, vaak in de kerk gehouden.

Heel mooi vond ik het zingen van Gregoriaanse muziek, die al ontstaan was in de 9e eeuw A.D. Kenmerkend was de monofonie, de eenstemmigheid, de beperkte omvang in toonhoogte en het ontbreken van begeleiding. Het notenschrift was ook anders, maar goed te volgen.

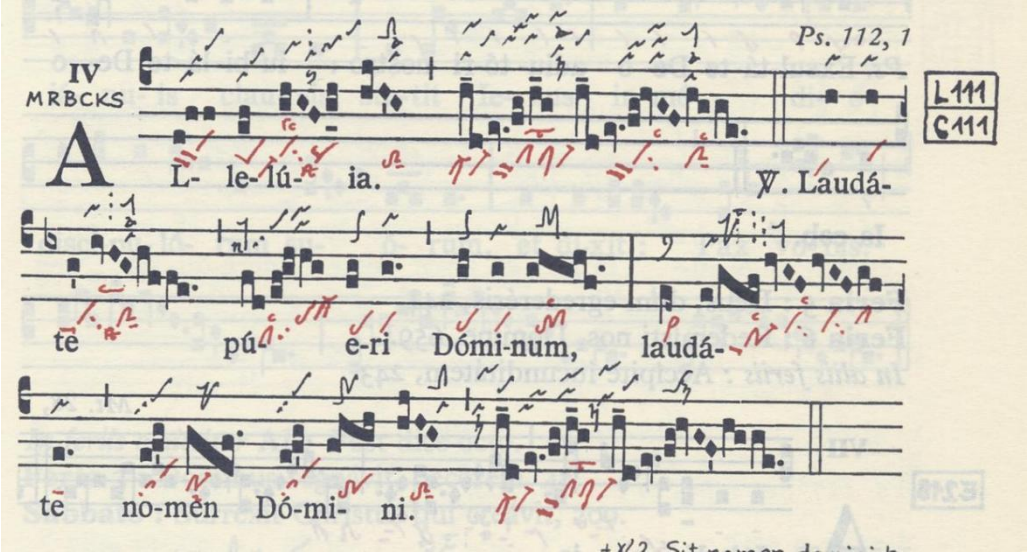

Gregoriaans notenschrift

Als de Paterskerk niet vol zat, waardoor de natuurlijke galm in de kerk op zijn mooist was, klonk het letterlijk goddelijk.
André Kaart was een meester in het ons aanleren van de nuances van de muziek. Pianissimo (zachter) en crescendo (geleidelijk steeds harder) gaf hij aan met respectievelijk zijn vinger verticaal voor zijn mond en het langzaam heffen van beide handen.

Still van 360 foto van Frans Frowijn. De kerk ziende naar het koor.

Het uiteindelijke resultaat lieten we natuurlijk op de bovenste galerij van de kerk horen, aan weerszijden van het orgel. Dat was op zondag tijdens de

Hoogmis en het Lof om 19 uur. Volgens de katholieke leer werd het brood tijdens de consecratie getranssubstantieerd in het Lichaam van Christus (Corpus Christi). Een gelovige katholiek aanbad dus in zijn/haar optiek niet het stukje brood in de monstrans, maar Jezus zelf.Tijdens het Lof werd alleen de in de Hoogmis geconsacreerde hostie in een monstrans getoond.

Monstrans met hostie

Wij zongen dan het Tantum Ergo of het Ave Verum. Twee keer op een dag was best een grote opgave maar dat hadden we er voor over.
Absoluut hoogtepunt van het jaar was de Nachtmis op 25 december om 12 uur middernacht. Voor mij als lagere schoolleerling was dat zeer enerverend. De kerk was dan geheel afgeladen met ca. 2000 mensen. Die brachten wat warmte mee want er was geen verwarming! Afgezien van de nodige kerstliederen zongen wij twee jaar in successie de Missa Brevis van Mozart, KV 275. Een mis bestond doorgaans uit 6 delen. Het Kyrië, Gloria, Credo, Sanctus, Benedictus en Agnus Dei. Bij de eerste uitvoering deden we het Credo nog niet omdat het anders te moeilijk werd. Zeker van het Kyrië, waarschijnlijk omdat het het eerste gedeelte was, ken ik nu nog elke noot. Tijdens de tweede uitvoering het jaar erop was er naast de orgelbegeleiding van Jan Krouwels ook een vioolkwartet aanwezig.
Een ander hoogtepunt was Eerste Paasdag. Wij zongen dan het Hallelujah uit de Messiah van Händel in de Duitstalige versie. Voor de sopranen was halverwege het stuk de stijgende zang van A (2x) naar D, E, Fis, en G een apotheotische ervaring:

Herr den Herrn, auf immer und ewig, hallelujah 2x
der Welten Gott, auf immer und ewig, hallelujah 2x

Koorreisje

Zo'n 75 koorjongens gingen elk jaar met een paar bussen een dagje op reis. De begeleiding bestond uit een paar paters, dirigent Kaart en een paar

tenoren. Ik ken er nog een aantal van naam maar lang niet allemaal. Daarom heb ik een selectie gemaakt met details van de groepsfoto.

30 augustus 1959 Koorreisje

Vincent Bende links, Adriaan Stut, Peter Bon, meneer Kaart

Adriaan Stut woonde schuin tegenover ons. Zijn vader werkte bij "De Spaarnestad" en vervoerde, aanvankelijk met paard en wagen, grote rollen papier met een diameter van wel een meter. Zijn opa had een boerderij aan de Zijlweg Zijweg, vlak ten westen van de spoorlijn Haarlem-Aerdenhout.

V.l.n.r. Ikzelf, meneer den Nijs, Peter van der Vooren, x, x, Jan Bosman, Peter Bosman en ? Commandeur.

Meneer den Nijs was een strenge tenor, Jan en Peter Bosman woonden bij mij om de hoek aan de Garenkokerskade, ? Commandeur was zoon van de eigenaar van de toko aan de Gedempte Oude Gracht. Peter was de broer van Louis van der Vooren en later via de zeeverkenners een goede vriend.
Ik droeg een jasje waar ik allang was uitgegroeid. De mouwen waren inmiddels veel te kort. Het was mijn Eerste Heilige Communiejasje!

26 mei 1957

30 augustus 1959

De broertjes Bus en Louis van der Vooren met bril, daarnaast weer twee broers

De gebroeders Bus hadden rood haar.

Naast Pater Van Wansum Jan Koehorst en Peter Straathof van de Zijlweg 69. Daarboven twee broers Van Veenendaal.

Jan Koehorst was later hoofd van een basisschool en voorzitter van volleybalclub Allides, waar ik ook speelde.

Jos Vlaar, Joep van Gool, Hans Beelen, Peter (?) den Nijs

Jos was de zoon van banketbakker Vlaar, een bekende zaak aan de Ged. Oude Gracht, tegenover het Postkantoor. Joep hoorde zoals al eerder vermeld, bij drogisterij "De Vijzel", Hans Beelen uit de Nic. Van Der Laanstraat was de broer van Freek en later ook verkenner bij de Spoeveltroep. Peter den Nijs was een van de zonen van tenor Den Nijs, die vroeger ook onderwijzer was op de Antoniusschool.

Onderste rij: Herman Jansen (uit Siem's 5e klas), x, Han Berghuis, Peter Essenberg; schuin boven Herman: Albert Scholz; bovenste rij: x, Job Pronk, x.

Albert Scholz zat ook op het Triniteislyceum en woonde later, gelijk met ons, heel lang in de Overste den Oudenlaan Aerdenhout. Han Berghuis uit de Pieter Kiesstraat was net als Peter Essenberg ook lid van de verkenners. Job Pronk werd later een goede vriend van mij via de zeeverkenners.

V.l.n.r. : Menno Sonnemans, Joop Albracht, x, Knape (?). Jos Ooms, Roelofsen, Pater Huigens, Floor Gras (?)

Menno was de aangenomen zoon van onze overburen, Joop was mijn broer, Jos Ooms woonde in de Burg. Sandbergstraat en trouwde later met de zus van Jeroen Dirkse, (?) Roelofsen zat op de verkenners waar pater Huigens aalmoezenier van werd. Rechts staat waarschijnlijk Floor Gras, een vriend van Joop.

V.l.n.r.: Onder Hans den Nijs, Boudewijn van Veenendaal, x, Gerard Knoef. Daarboven x, Hans Alles, Peter Celie, x.

Hans met wit overhemd was ook een van de zonen van meneer den Nijs. Boudewijn, die zijn tong uitstak, was een van mijn klasgenoten evenals Gerard Knoef. Hans Alles was later ook lid van de (zee)verkenners.

V.l.n.r. : André Vet, Paul Kaspers, Theo Koster, x, x, Hans van Lieshout

André, uit de Coltermanstraat, was een zoon van schilder Vet, die vroeger tot de kennissenkring van mijn ouders behoorde. Paul Kaspers woonde in de Burg. Sandbergstraat en was goed bevriend met Joop. Zowel André als Paul werden wat later goede vrienden van mij. Theo zat vanaf 1961 in mijn patrouille op de verkenners en Hans van Lieshout was ook klasgenoot en goede vriend uit de Pieter Kiesstraat.
Het kerkgebouw was in veel opzichten erg nabij. Het was maar 12 minuten lopen van ons huis en we konden de toren vanuit onze voorkamer zien. Op mijn slaapkamer had ik een nog beter zicht.

19 augustus 1974 Mijn pentekening van de Paterskerk rechts, voor de St Bavo.

Ik maakte in 1974 vanaf het dak van het zijraam waar ik vaak zat om te studeren als het mooi weer was een pentekening (die in een ander hoofdstuk ook te zien zal zijn) waarop de positie ten opzichte van de Grote Kerk goed te zien is. Vanaf de toren van de Grote Kerk is die positie vanuit een ander perspectief ook goed te observeren. Tegenwoordig zijn de bomen van de Garenkokerskade zo groot dat ons huis schuil gaat maar op een foto uit 1976 kan het worden waargenomen.

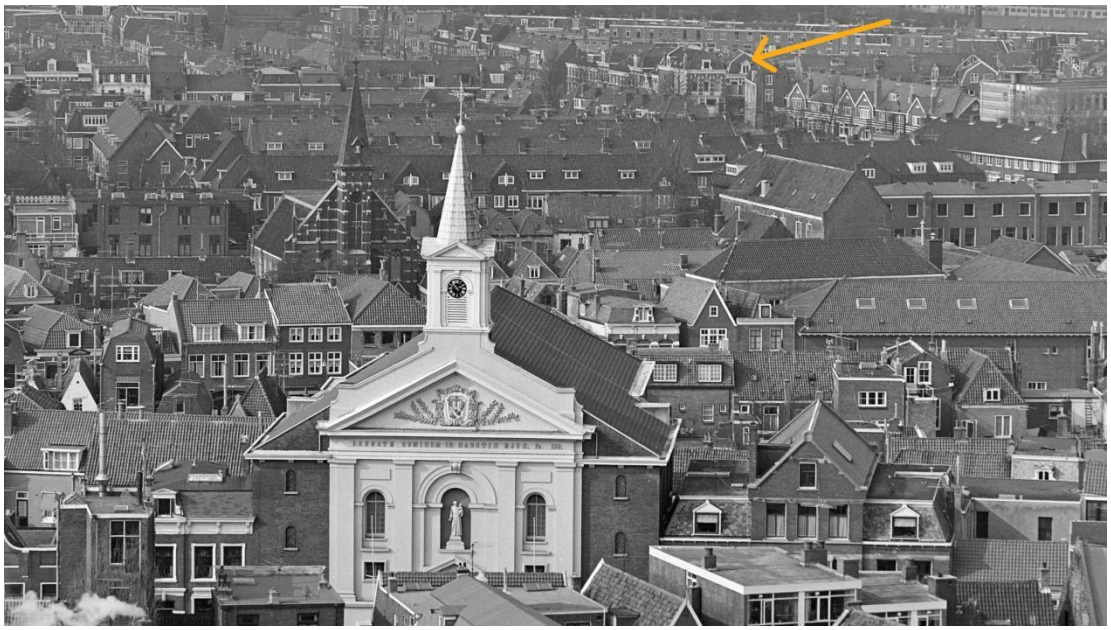

28 april 1976 Foto vanaf de toren van de Grote Kerk. Ons huis zichtbaar (oranje pijl) (NHA)

1858 Foto van Haarlem (NHA) 24 augustus 2024 (EA)

Het is fascinerend om de verschillen te zien tussen de foto van 1858, de foto uit 1976 en mijn eigen foto van augustus 2024. In 1858 was er nog geen sprake van onze buurt!

Wiener Sängerknaben

Wij hadden wel eens een logé. Dat was een jongen van een wereldberoemd koor dat regelmatig naar Haarlem kwam. In de parochie werd dan een beroep gedaan op de parochianen om onderdak te verlenen. De "Wiener Sängerknaben" was een jongenskoor uit Wenen, een voortzetting van de traditie van de jongenskoren die aan het hof waren verbonden in de late middeleeuwen. Er werden slechts sopranen en alten toegelaten, en zodra een zanger de baard in de keel kreeg verliet hij het koor. Ze traden door heel Europa op.

Wiener Sängerknaben zongen en acteerden in Haarlem

Vergelijken wij het optreden van de beroemde Wiener Sängerknaben, gisterenavond in de gemeentelijke concertzaal, met dat van enkele jaren geleden, dan valt de vergelijking ontegenzeggelijk in het voordeel van het laatste uit. Dat de jongens geleerd wordt nooit te zingen, is vanzelfsprekend. Toch hebben wij van menig vroeger optreden een onaangenaam bijsmaakje bewaard, vanwege hun soms geaffecteerd zingen. Eerlijk gezegd, hadden wij ook van de uitvoering op maandagavond geen grote verwachtingen. Het is echter anders uitgekomen. De huidige muzikale leider Gerhard Track, bleek er een frisse opvatting inzake zingen op na te houden. Een tweede voordeel was de goede programmakeuze. Dit keer waren er nu eens niet de geijkte succesnummertjes als Wiegeliederen en andere sentimenteel gevooisde gezangen. Hoewel de moeilijkheid blijft om voor een jongenskoor een orgineel programma te vinden, voldeden de transcripties van de klassieke werken uitstekend. Het was een lust om te luisteren naar het vierstemmige motet Jubilate Deo van Giovanni Gabrieli, Una kora van Vittoria en Ascendit Deus van Palestrina. Alles klonk kristalzuiver en bovenal uiterst muzikaal. Het Ave Verum van Mozart, Regina coeli van Brahms en Pueri concinite van Johann Ritter v. Herbeck waren even subliem van klank. Wel hadden wij gaarne in de drie eerstgenoemde motetten hier en daar een iets rustiger tempo willen horen en tevens een minder drukke directie van Gerhard Track.

Dat de knapen muzikantenbloed hebben, bewezen zij in de éénacter van Franz Schubert's „Vrolijke streken". Op komische wijze werd weergegeven hoe het er in 1812, dus tijdens het verblijf van Schubert, soms op het instituut van Sängerknaben in Wenen toeging. Er werd lustig gezongen en gespeeld, met een ontwapenende flair en acteertalent.

Na de pauze volgden enkele volksliedjes waarna twee werken van Johann Strausz, de Pizzicatopolka en de wals An der schönen blauwen Donau meer als succesnummers het programma afsloten. Men kan natuurlijk bedenkingen maken tegen de koorbewerking van de Pizzicatopolka. De uitvoering hiervan, evenals van de wals An der schönen blauwen Donau, was echter zo geraffineerd muzikaal dat bedenkingen niet eens aan de orde kwamen.

Het succes was bijzonder groot, en een toegift in de vorm van het Afrikaanse liedje „Mijn Sarie Marijs" bleef niet uit.

JAN LAARVELD.

Rijwiel-groothandel aan het Spaarne geopend

Het groothandelbedrijf in rijwielen en schaatsen van de heer A. J. Balk, dat reeds 33 jaar in Heemstede en Leiden gevestigd is, heeft zich nu uitgebreid naar Haarlem. Aan het Spaarne 57, achter een schone voorgevel, die uit het jaar 1732 stamt, verbergt zich een ruimte van 450 vierkante meter, die over drie etages ordelijk en efficient verdeeld is.

Gisteren had de opening plaats van het pand, dat vroeger een patriciërshuis is geweest. Vanaf februari heeft men het gebouw, dat voor kort een logement was, geheel moeten restaureren. Beneden is de eigenlijke zaak gekomen, waar de bezoekers ontvangen kunnen worden. Op de tweede verdieping is een lunchroom ingericht en een ruimte voor de materialen, terwijl op de derde verdieping plaats is voor montage en de schaatsenopslagplaats is geprojecteerd.

Talloze tuilen bloemen en felicitaties kwamen de ganse dag binnen. De heer Balk bezit thans eenzelfde firma te Leiden, een rubberzaak in Heemstede en het bedrijf te Haarlem. Het laatste is uitsluitend afgestemd op de verkoop(en grosse) van rijwielen en bromfietsonderdelen.

27 september 1955 (NHC)

Ze droegen een soort matrozenpakje dat wij in iets andere vorm ook hadden. Het koor bestaat nog steeds.

Wiener Sängerknaben Getty images

In 1962 ben ik van het koor afgegaan. De Paterskerk heb ik nog regelmatig bezocht tot 1965. Ik zat toen doorgaans achterin op de eerste galerij. Toen de H. Mis in het Nederlands werd uitgevoerd en er "beatmissen" kwamen met gitaar en drums ben ik gestopt.

André Kaart

André Kaart was in 1962 twaalfeneenhalf jaar dirigent van het koor en bleef daarna heel lang een belangrijke musicus in Haarlem en omgeving.

André Kaart gehuldigd

HAARLEM, 1 okt. — Het zangkoor van de paterskerk aan de Groenmarkt heeft gisteren de gelegenheid benut om zijn dirigent, André Kaart, te huldigen, omdat hij nu twaalfeneenhalf jaar het het koor dirigeert. Tijdens de plechtige hoogmis, die pastoor K. Notenboom met assistentie opdroeg, zong het koor een mis van Jan Mul. Na afloop verenigden de zangers zich rond de ontbijttafel in Berkenrode, waar pastoor Notenboom woorden van gelukwens en waardering sprak en de heer Kaart bedankte voor het vele muzikale werk, dat hij voor de parochie verzet. Hij overhandigde hem een Engelse klok als geschenk. Mevrouw Kaart werd met een boeket bloemen verrast.
een boekt bloemen verrast.

1 oktober 1962 (NHC)

Omdat hij zo'n belangrijke rol speelde in mijn muzikale opvoeding raakte ik ook geïnteresseerd in zijn verleden. Ik vond een kinderinterview over zijn oorlogsherinneringen. Die waren een beetje verweven met onze familiegeschiedenis. In de oorlog woonden mijn ouders in de Kamperstraat, een zijstraat van de Kampersingel. Mijn vader werkte als chauffeur bij een wasfabriek, de Eerste Haarlemsche Stoomwasserij zoals eerder is beschreven. Na lezing van het gesprek wordt de verwevenheid duidelijk.

Kinderen van de Bos en Vaart School in Haarlem stelden de musicus wat vragen in het kader van "In mijn buurt". Hij vertelde ze over het bombardement op de Amsterdamse buurt, het oppakken van zijn joodse bovenburen en de beruchte Sinterklaasrazzia waar hij ternauwernood aan ontkwam.

Waar was u toen de oorlog begon?

'Ik woonde op de Kampersingel. Ik was dertien en zat nog op de lagere school. Op een dag liep ik naar school en kwam ik een onderwijzer tegen. Die zei tegen mij: blijf vandaag maar thuis. Toen was de oorlog begonnen. Zo'n twintig meter van ons huis kwam de Ortskommandant te wonen, een soort burgemeester van de Duitsers. Ondertussen zaten er Engelse piloten ondergedoken bij onze buren. Weer een huis verder was een wasfabriek. De eigenaar van die fabriek heulde een beetje met de Duitsers. (**daar werkte mijn vader toen!)**
Boven ons woonde mijnheer Oudhuis. Die had een Joods echtpaar in huis, de familie Roos. Meneer Roos gaf Franse conversatieles – ik ben nog weleens bij hem geweest om Frans te oefenen. Op een dag zijn ze verraden en kwam de SD ze halen. Ze probeerden te vluchten maar de Duitsers klommen bij ons in de tuin. Toen is de hele familie meegenomen – ik zie die vrachtwagen nog steeds voor me. We hebben pas later, na de oorlog, gehoord dat joden naar vernietigingskampen gingen. In de oorlog zeiden ze tegen ons dat deze mensen werden afgevoerd naar werkkampen.'

U speelde orgel vertelde u, hadden de Duitsers daar last van?

'Nee ze hadden daar geen last van. De meeste Duitsers waren juist heel muzikaal. Die hielden erg van klassieke muziek.
In de meimaand mocht ik spelen tijdens 'het lof', dat is een katholieke gebedsdienst, in de Spaarnekerk. Op een dag vlogen er Engelse vliegtuigen over. Ze waren van plan om de treinremise te bombarderen maar ze vergisten zich. De bommen vielen op de Amsterdamse buurt. Iedereen vluchtte de kerk uit maar ik bleef spelen. Ik weet niet waarom ik dat deed. Ik dacht alleen maar: ik moet doorspelen.'

Was u bang in de oorlog?

'In het laatste jaar van de oorlog was ik achttien. Dat is een gevaarlijke leeftijd omdat je dan opgepakt kan worden voor de 'Arbeitseinsatz'. Omdat ik dat niet wilde, heb ik me 's nachts verstopt. Eerst sliep ik boven de schuifdeuren. We hadden daar een luikje gemaakt en dan kroop ik naar binnen. Als ik erin zat werd daar een schilderijtje voor gehangen. Maar op een gegeven moment vonden we dat ook te gevaarlijk worden. En toen heb ik een poos geslapen in een grote centrifuge in de wasfabriek van de buurman, die eigenlijk een beetje voor de Duitsers was. Hij had blijkbaar toch met mij te doen. Op Sinterklaasavond wilde ik voor een keer niet in de wasfabriek slapen; ik wilde gewoon Sinterklaas vieren. Maar mijn moeder zei: je gaat toch. Dat was heel wijs van haar. Want diezelfde nacht vond de beruchte Sinterklaasrazzia plaats. Die Duitsers waren heel leip. Ze wisten dat veel families het feest vierden en veel mannen daarbij zouden zijn. Ze hebben die nacht 1200 mannen opgepakt.'

André Kaart, geïnterviewd door leerlingen Bos en Vaart school

André overleed op de gezegende leeftijd van 95.

Enige en algemene kennisgeving

Mijn lief is heen, mijn hart is zwaar.

Op 23 juli is overleden onze unieke

Andreas Petrus Maria Kaart
André

19 december 1926 Haarlem 23 juli 2022

Dirigent
Ridder in de Orde van Oranje-Nassau
Ontvanger van de Jos de Klerkprijs 1973

Echtgenote
Kinderen en kleinkind

Het afscheid zal in besloten kring plaatsvinden.

Postadres: Hazepaterslaan 62, 2012 HT Haarlem

6
Festina lente
(haastige spoed is zelden goed))

28 maart 1957 | Haarlem's Dagblad | pagina 19

Van tram gevallen. Een zeventienjarig meisje is woensdagochtend omstreeks acht uur in de Tempeliersstraat te Haarlem van een tram van de N.Z.H. gevallen en met een voet onder een van de wielen gekomen. Zij wilde op de reeds rijdende tram springen, heeft waarschijnlijk het evenwicht verloren en is gevallen. Het meisje is opgenomen in de Mariastichting.

vereniging. Ook zullen enige films worden vertoond.

— **Van tram gevallen.** Een zeventienjarig meisje is woensdagochtend omstreeks acht uur in de Tempeliersstraat te Haarlem van een tram van de N.Z.H. gevallen en met een voet onder een van de wielen gekomen. Zij wilde op de reeds rijdende tram springen, heeft waarschijnlijk het evenwicht verloren en is gevallen. Het meisje is opgenomen in de Mariastichting.

Verkeersongevallen in Haarlem

Tengevolge van de zware regelval, die de wegen bijzonder glad maakte, zijn gisteren in Haarlem 22 verkeersongevallen door de politie aangetekend. In de tempeliersstraat kreeg een zeventienjarig meisje 's morgens om acht uur een zware verwonding aan haar linkervoet, toen zij op een rijdende tram wilde springen, haar evenwicht verloor en met haar been onder een der wielen kwam. Het meisje werd in de Mariastichting opgenomen.

Om half vier stak een 82-jarige Zand-

sloot belandde. Met twee kraanwagens kon men de truck met oplegger na veel moeite op de kant krijgen. Er gebeurden geen persoonlijke ongelukken.

Om kwart voor negen gisteravond moest de verkeerspolitie uitrukken naar de Amsterdamsevaart nabij de Nagtzaamstraat, waar een 49-jarige wielrijdster uit Haarlem geen voorrang had verleend aan een op de Amsterdamse vaart in zuidelijke richting rijdende personenauto. De wielrijdster kwam van de Nagtzaamstraat en wilde in oostelijke richting de vaart opslaan. Zij kwam door de aanrijding te vallen en klaagde over pijn in de rug. Zij werd naar het Marine-hospitaal te Overveen

Verkeersongeluk Tempelierstraat

Dat zeventienjarig meisje was mijn zus Flavia. Het verhaal gaat dat ze te laat was omdat het zadel van haar fiets te hoog stond. Woensdag 27 maart 1957 was een grijze dag met druilerige neerslag. Ze was in de ochtend op weg naar haar studie in Amsterdam waar ze op de kweekschool aan de Lauriergracht zat. De Tempeliersstraat was toen een knooppunt van tram- en buslijnen. De

N.Z.H. (Noord-Zuid-Hollandsche Vervoer Maatschappij) had er zijn kantoor. De tramlijn Zandvoort - Amsterdam werd opgeheven op 1 september 1957, slechts vijf maanden na Flavia's ongeluk...

1957 Tempeliersstraat ziende naar het Houtplein. (NHA)

1957 Mijn potloodtekening voor Mia

1957 Mia

Vlak daarvoor had ik om een andere reden een tekening gemaakt van een tram voor Mia die dat nodig had voor een jubilerende non van ziekenhuis de Mariastichting, waar Mia werkte als medisch analiste.
Flavia belandde in dat ziekenhuis met ernstig voetletsel. Bij het op de tram springen kwam haar rechter voet onder een tramwiel en werd voor de helft afgesneden.

26 mei 1957 Flavia en ik, op mijn eerste H. Communie

In alle opzichten was het een afschuwelijk voorval maar voor een zeventienjarige in de bloei van haar leven een ongeluk met grote invloed op de rest van haar bestaan. Ze kreeg gelukkig veel bezoek, onder meer van mij en haar vriendinnen, zoals Ceryne.

1957 Flavia met Ceryne en andere vriendin

In 1959 kreeg Flavia van de NZH na lang aandringen van mijn moeder nog een Gazelle rijwiel met trommelremmen, hoewel de maatschappij geen schuld had aan het ongeluk.

NOORD-ZUID-HOLLANDSCHE VERVOER MAATSCHAPPIJ N.V.

TELEFOON 02500 - 38940 POSTREKENING 8436

BANKIER: DE TWENTSCHE BANK N.V.
POSTBUS 514

Aan Mevrouw A.C.Albracht-Stevens

Pieter Kiesstraat 40 rd.

H a a r l e m.

UW KENMERK: UW BRIEF D.D.: ONS KENMERK: SCH/H/4296/T

HAARLEM, 21 februari 1959.
LEIDSEVAART 396

ONDERWERP: bevestiging onderhoud.

Zoals wij U toezegden hebben wij onze gedachten laten gaan over het onderhoud hetwelk wij op 19 januari j.l. met U mochten hebben.

Wij stelden U er van in kennis dat er naar ons oordeel geen sprake is van verantwoordelijkheid van de zijde van onze Maatschappij en/of haar personeel voor het aan Uw dochter Flavia op 27 maart 1957 overkomen ongeval, hetgeen door U werd erkend.

Het is ons echter aangenaam U, onverplicht en als tegemoetkoming in de huidige moeilijkheden, ten behoeve van Flavia een Gazelle rijwiel met trommelremmen en versnellingsnaaf en met alle toebehoren aan te bieden.

U en Uw dochter kunnen de fiets zelf kiezen bij de rijwielhandelaar George van Wijk aan het Zandvoorterpad in Overveen; de heer van Wijk hebben wij ingelicht.

Met de beste wensen, in het bijzonder voor Uw dochter, tekenen wij,

hoogachtend,
Noord-Zuid-Hollandsche
Vervoer Maatschappij N.V.
De Directie,

BIJLAGE(N):
DICT.: HD.
TYP: RH.
COLL.: 4

No. 31017

21 februari 1959 brief NZH (Albracht Archief)

7
Domus Dulcis Domus
(eigen haard is goud waard)

Pieter Kiesstraat 40 rood

Ons huis was een pand met lijstgevel uit 1895 in neoclassicistische stijl aan de Pieter Kiesstraat 40 rood, gelegen in het Garenkokerskwartier vlakbij het oude centrum van de stad. Rood betekende een bovenwoning, zwart een benedenwoning. De gevel had drie traveeën, glas-in-lood bovenramen bekroond door drie bogen met decoratieve negblokken. De ramen werden als het ware verbonden door een witte spekband, die over de gehele breedte van de gevel liep. Tussen de ramen waren iets hoger dan de vensterbank vier spekbanden. Het mansardedak had een dakkapel met vleugelstukken en een fronton. Aan de zuidkant was een kleine dakkapel met plat dak, waar ik later vaak op zat met een schitterend uitzicht over het centrum. Aan de andere zijde was een steekraampje net als aan de voorkant. De kroonlijst had vier fraaie consoles in het verticale verlengde van de traveeën.
In 2016 werd het pand beschreven in een bestemmingsplan van de gemeente Haarlem. De beschrijving wijkt behoorlijk af van mijn persoonlijke interpretatie!

"Het pand werd rond 1895 gerealiseerd in neorenaissancestijl en kreeg in 1930 de nog bestaande winkelpui, e.e.a. naar ontwerp van architect H.G. Scholten. Er zijn twee volledige bouwlagen en een mansardedak met de nok haaks op de voorgevel en een dekking met gesmoorde kruispannen. Op het voorste dakvlak een versoberde houten dakkapel met klauwstukken. Drie-assige voorgevel van baksteen in kruisverband, met wit gepleisterde speklagen en wenkbrauwbogen bij de venster op de verdieping. Hierboven segmentbogen met gepleisterde geboorte- en sluitstenen en een rijk uitgevoerd hoofdstel met architraaflijst, fries met casementen en ene kroonlijst op geprofileerde consoles. De vensters hebben houten kozijnen en schuiframen met enkelruits (bij de linker helft nog de originele Tschuiframen). De eerste bouwlaag wordt over de volle breedte ingenomen door een gepleisterde winkelpui in zakelijke stijl, met vlakke hoekpilasters, en een iets naar voren tredend bovendeel met vensterreeks (met enkelruits glas-in-loodramen), voorzien van een ondiepe luifel. De pui is geheel symmetrisch opgezet, met in het midden een driezijdig etalagevenster met enkelruits ramen, en uiterst links en rechts ondiepe portieken met originele paneeldeuren met dekstukken. In de portieken hardstenen stoeptredes en dorpels. Het voormalige winkelpand is van belang vanwege de gaafheid van hoofdvorm en detaillering, de bijzondere stijlkenmerken, als typisch voorbeeld van winkelwoonhuisarchitectuur uit de tijd rond 1900-1930 en als beeldbepalend en

toonaangevend onderdeel van het straatbeeld van de Pieter Kiesstraat, in het bijzonder voor het beeld aan de straatentree".

Zie ook:

https://gemeentebestuur.haarlem.nl/bestuurlijke-stukken/2016270941-3-Bijlage-A-Bestemmingsplan-Garenkokerskwartier-2.pdf

12 oktober 1972 Uitzicht op Haarlem vanaf zijdakkapel 40 rood. (Foto Eduard Albracht)

Door latere aanpassingen, zoals het aanbrengen van een "nieuwe" winkelpui uit de dertiger jaren (de gemeente denkt hier anders over), de verwijdering van het fronton en, misschien nog wel het ergste, het weghalen in de jaren 2010 van de glas-in-loodramen is er weinig overgebleven van de charme van de gevel. Dat geldt overigens ook voor het ernaast gelegen nr 38, waarvan de dakkapel in de jaren tachtig is vervangen door een door glas afgesloten loggia. Jammer dat 40 rood niet een monumentenstatus heeft gekregen.

De volgende foto's geven een beeld van de veranderingen. De situatie van 2011 was ook belabberd vanwege de potsierlijke roedeverdeling. Op de foto uit 2024 is die verdeling verbeterd maar zijn de glas in lood ramen verwijderd en vervangen door veel te grote bovenramen die niet harmoniëren met de witte speklagen.

14 mei 1967 (Albracht archief)

13 februari 2011 fronton dakkapel weg. Glas in lood nog aanwezig. (foto Eduard Albracht)

11 november 2024 glas in lood weg. (foto Eduard Albracht)

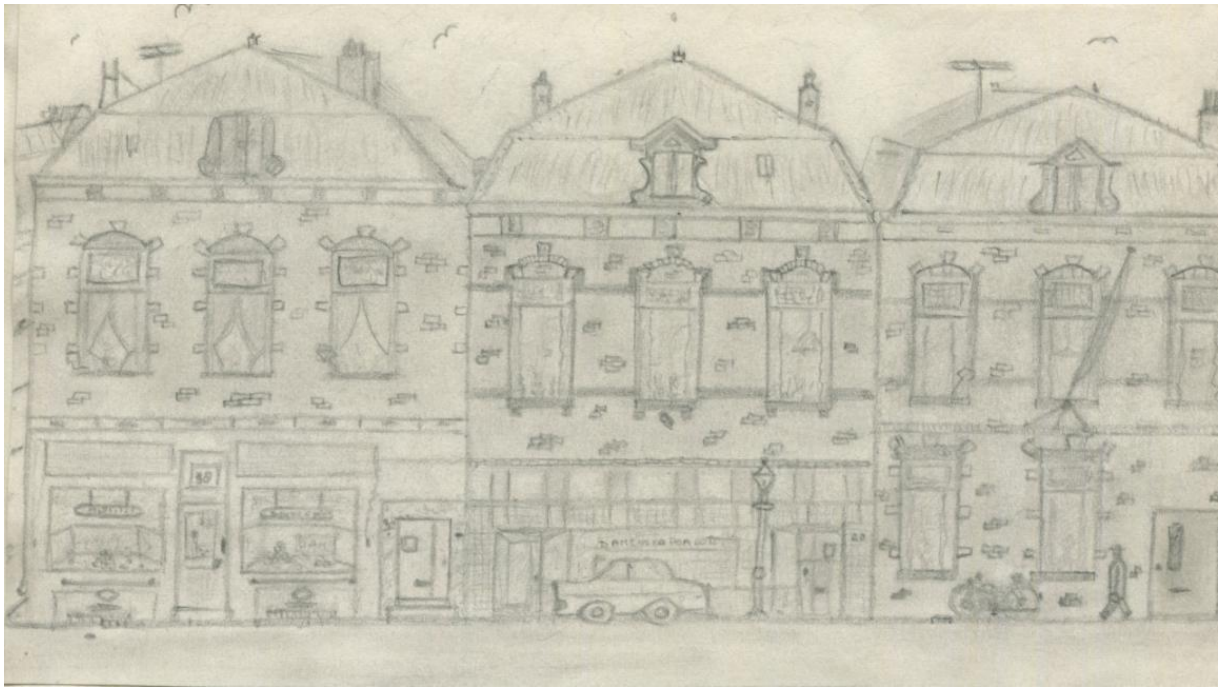

September 1963. Tekening van mij in het Schetsboek van het Triniteitslyceum. Tekenopdracht van leraar Dijkman. Pieter Kiestraat 40 rd. Links nummer 38 kruidenier Homoet, rechts nummer 42 met motor voor de deur buren Schweitzer.

11 november 2024 Nr 38 en 40. 38 nu met door glas afgesloten loggia. (Foto Eduard Albracht)

Onze straat was van oudsher een winkelstraat met daartussen woonhuizen. De meeste winkels hadden bovenwoningen als er drie verdiepingen aanwezig waren. De wijk was vernoemd naar burgemeesters van Haarlem.

Pieter Janszoon Kies

In het "Biographisch woordenboek der Nederlanden Deel 10" uit 1868 van de hand van A.J. van der Aa vond ik een prachtige beknopte levensbeschrijving van Pieter Kies:

"Pieter Janszoon Kies deed zich reeds in 1566 aldaar kennen, toen hij bij de plundering van het Minderbroederskloster zorg droeg dat de boeken geborgen werden. In het volgende jaar gevangen geraakt zijnde, werd hij beschuldigd de hand te hebben gehad in het plunderen van voornoemd klooster, alsook dat hij de predikant Jan Arendszoon ter stad in en uitgeleid had, en dat hij de wapenen tegen de wethouderschap gedragen had. Op den 6den Junij 1567 ondervraagd wordende, beriep hij zich op zijn burgerregt, volgens hetwelk hij verstond dat de schout tegen hem bewijzen moest, en hij ongehouden was op ondervragingen te antwoorden. Naar de gevangenis terug gevoerd, wist hij den stokbewaarder en onderschout, Dirk van Breemen, om te koopen en te ontsnappen, ten gevolge waarvan hij op den 20sten September, op halsstraffe van terug keeren, gebannen werd. Hij hield zich tot 1572 buiten 's lands op en keerde toen bij de verandering zaken, met andere ballingen weder, zich geheel aan de zaak der vrijheid toewijdende. Zoo was hij tegenwoordig bij het omslaan van Enkhuizen en werd hij, met Johan Colterman en Gerrit van Berkerode, door den prins van Oranje gemagtigd om Haarlem op zijne zijde te brengen. Hierin op den 3den Julij 1572 wèl slagende, werd hij dadelijk tot burgemeester der stad gekozen en woonde hij als zoodanig de belegering door de Spanjaarden bij. Na den val der stad werd hij gevangen genomen en ontving in den kerker het berigt van Bossu's nederlaag en gevangenneming op de Zuiderzee. Kies werd daarop op zijn woord ontslagen om met Verdugo te Amsterdam te handelen over de uitwisseling der gevangenen. Na het mislukken daarvan keerde hij terug en werd hij door Alva, met andere gevangenen, ter galge gewezen en daarvoor naar Amsterdam gevoerd. Verdugo en de overige Spaansche bevelhebbers, vreezende dat de Nederlanders weer wraak zouden nemen en de in hunnen magt zich bevindende Spanjaarden een gelijk lot zouden doen ondergaan, kantten zich hier tegen ten gevolge waarvan Kies zijne vrijheid verkreeg door uitwisseling tegen Jonker Lieve van Weldam. In 1577 op nieuw tot burgemeester van Haarlem aangesteld, bekleedde hij die betrekking vervolgens nog tienmaal. Bij het oproer te Haarlem in 1578 wist hij de ongeregeldheden door zijne achtbaarheid, zelfs met levensgevaar voor te komen. In 1594 is zijn naam voor het laatst op de lijst der regering van Haarlem vermeld; misschien is hij toen overleden. Zijne afbeelding ziet het licht. Zijne zinspreuk was: Kies het beste. Hij was gehuwd met Brecht Engberts Proosten of Ramp, wier heldenmoed beleid en huwelijksliefde wij op haar artikel vermelden zullen".

Pieter Janz Kies; Cornelis Cornelisz. van Haarlem, 1596. **(Rijksmuseum)**

Zijn overlijdensjaar was waarschijnlijk 1597.

Winkeliers

In de jaren 50 was de straat nog steeds een winkelstraat. Onder ons was de muziekwinkel van meneer Geutjes. Hij had een bril en loensde een beetje.

9 oktober 1959 Haarlem's Dagblad reclame Johnny Geutjes

Hij verkocht onder meer accordeons maar voor oud en nieuw ook vuurwerk. Op Nieuwjaarsdag stak hij in mijn herinnering de totale voorraad niet verkocht vuurwerk af.
Op de hoek op nummer 38 was kruidenierswinkel Homoet. Een snelle boodschap was daar ideaal, te meer omdat je als kind een hartje of een schuimpje kreeg. Op het hartje stond een korte tekst, zoals BEMIN, SNOES, PRINSES, HELP. De schuimpjes met een Mariafiguur waren favoriet omdat je dan telkens eerst het hoofd kon afbijten!

Hartjes

Schuimpjes met Mariafiguur

Bij Homoet werden de suiker, het zout en andere losse grutterswaren uit een bak geschept en gewogen met een weegschaal die met losse gewichtjes in balans werd gebracht. Mijn moeder was er niet altijd van overtuigd dat het wegen eerlijk gebeurde. Ons werd op het hart gedrukt goed op te letten bij het gegoochel met gewichtjes. Op een gegeven moment verscheen er een nieuwe weegschaal van het merk Berkel waarbij het gewicht kon worden afgelezen op een wijzerplaat. De kruidenierswaren werden in een bruin zakje gedaan.

Berkel weegschaal

Boodschappenzakje Homoet uit 1955 Albracht archief

In de Garenkoker van mei 2021, een wijkkrant van het Garenkokerskwartier, stond een alleraardigst artikel over onze kruidenier Homoet met een verhaal over de etalage in de oorlog. Er was een foto bij van circa 1931 waarop ook een deel van ons huis te zien was.
Kennelijk bezaten ze al een automobiel. Ook in onze tijd (van 1951 tot 1976) hadden ze aanvankelijk als een van de weinigen nog steeds een auto. Het betrof een blauwgrijze DKW bestelauto, waarvan ik het geluid nog steeds zou herkennen omdat er een drietakt motor in zat met een karakteristiek pruttelend geluid. Vanaf ons bovenraam kon ik hem goed zien bij het in- en uitladen van kruidenierssspullen.

DKW 1000 Universal S

Ca. 1931 Mevrouw en meneer Homoet De Garenkoker 2021)

Zodra er een nieuw model op de markt kwam werd de oude DKW ingeruild! Meneer Homoet rookte in de zaak vaak een sigaar, die hij tijdens zijn handelingen niet uit de mond nam. Mevrouw Homoet droeg altijd een schort.

Er waren twee melkboeren die moesten strijden om onze gunst. Ze lagen even ver van ons huis. Op de hoek van de Nicolaas van der Laanstraat was Melkinrichting Stut die in onze begintijd met een kar langs de deuren ging. Op de kar stond een melkbus met een kraantje waaruit niet gepasteuriseerde melk kwam. Met een maatbeker werd de juiste hoeveelheid getapt.

Verse rauwe melk aan de deur (Wikipedia)

De flessen die op de kar stonden bevatten veelal karnemelk en waren afgesloten met zilverpapier. Wij spaarden het zilverpapier ten behoeve van de missie. Missie was het geheel van activiteiten die uitgingen van de Rooms-Katholieke Kerk tot verbreiding van het evangelie in woord, sacrament en daad te midden van niet-christelijke volkeren. Het papier werd netjes gladgestreken en in een doos opgestapeld.

Over de brug zat melkboer Daalhuizen, eveneens een katholieke parochiegenoot waar we onze boodschappen in de jaren 60 deden, omdat Stut was gestopt en melkboer Zwetsloot het had overgenomen. Banketbakkers waren er ook in de straat, waaronder de man van tante An, oom Theo op nummer 12.

Ca. 1953 Theo Welman met Ted en Olga (Welman archief)

Verder was er op de hoek met de Zijlweg groentewinkel Sassen, op nummer 2A de prachtige elektriciteitszaak van De Boer voor lampen, draden, buizen, stopcontacten en niet te vergeten miniatuurstekkers die vooral Simon aanschafte. Kruidenier Demmers op nummer 5 was een goede bekende omdat het gezin ook hoorde tot onze parochie. Op nummer 29 was bakkerij Kemp. Weduwe A. Kemp zette de bakkerij van haar man voort. Op 11 november, Sint Maarten, kregen we na het zingen van de nodige liedjes altijd heerlijke koekrestjes. Op nummer 31 zw woonde meneer van Hoesel, die blind was. Hij was klein van stuk en we hielpen hem wel eens met oversteken als dat noodzakelijk was. Op 12 september 1957 overleed ook nog een 3-jarig kind van hem.
Op nummer 81, 79, 77 en 75 was melkinrichting „Hafam"gevestigd, waar de heer J.Tammes de scepter zwaaide. Hafam was een acroniem van Haarlemsche Fabriek van Melkproducten en was in 1948 gefuseerd met melkfabriek De Sierkan aan de Zijlweg. De HAFAM leverde niet rechtstreeks

aan de consumenten maar aan melkhandelaren. Toch vroegen ze in advertenties wel eens naar de mening van de klant over hun producten.

In elke goed geregelde zaak behooren de gebruikers grooten invloed te hebben.
De zaak is er toch op de allereerste plaats voor de gebruikers.
Daarom ontvangt de N.V. Haarlemsche Fabriek van Melkproducten „HAFAM,' gaarne voorstellen, wenken, op- en aanmerkingen en adressen van nieuwe klanten, van de gebruikers van hare **betere** melk, room Yoghurt en gortepap.
Aan Uwe brieven wordt altijd de grootste aandacht, geschonken.
„HAFAM"
Pieter Kiesstraat 79-81. Telef. 10187.

25 april 1925 NHC advertentie HAFAM

De gevel had een verhoogd betonnen plateau waarop de te laden melkbussen stonden. De vrachtwagens konden langszij rijden zodat het laden werd vergemakkelijkt. Het plateau is nu het balkon van de woning aldaar. Ik stond daar vaak te kijken naar de hardwerkende vrachtrijders, waaronder ook Frits Heeremans, de toekomstige man van mijn zus Mia.

27 juni 2024 Pieter Kiesstraat 75-81 met losvloer/balkon

Aan de kant van de Johan van Vlietstraat liep de Pieter Kiesstraat rechtdoor naar de Kinderhuissingel. Tot de oorlog maakte de straat hier een bocht naar het zuidoosten min of meer zoals in de huidige situatie maar liep verder via

de Pieter Kiesbrug over de Kinderhuissingelgracht naar het Kenaupark. De brug werd in 1940 afgebroken.

Ca. 1900 Zicht op de Pieter Kiesbrug ziende naar het westen. Rechts het Kenaupark. (NHA)

1938 Pieter Kiesbrug vlak voor de afbraak ziende naar de Pieter Kiesstraat (Pinterest)

In mijn tijd was aan de zuidoostzijde een perkje met een grote bloembak waar ik vaak speelde. Vanwege de toename van het verkeer werd de onveilige kruising verlegd. Het perkje werd verplaatst naar de noordwestzijde waar nu, geheel verscholen in het groen, de bloembak nog steeds aanwezig is.

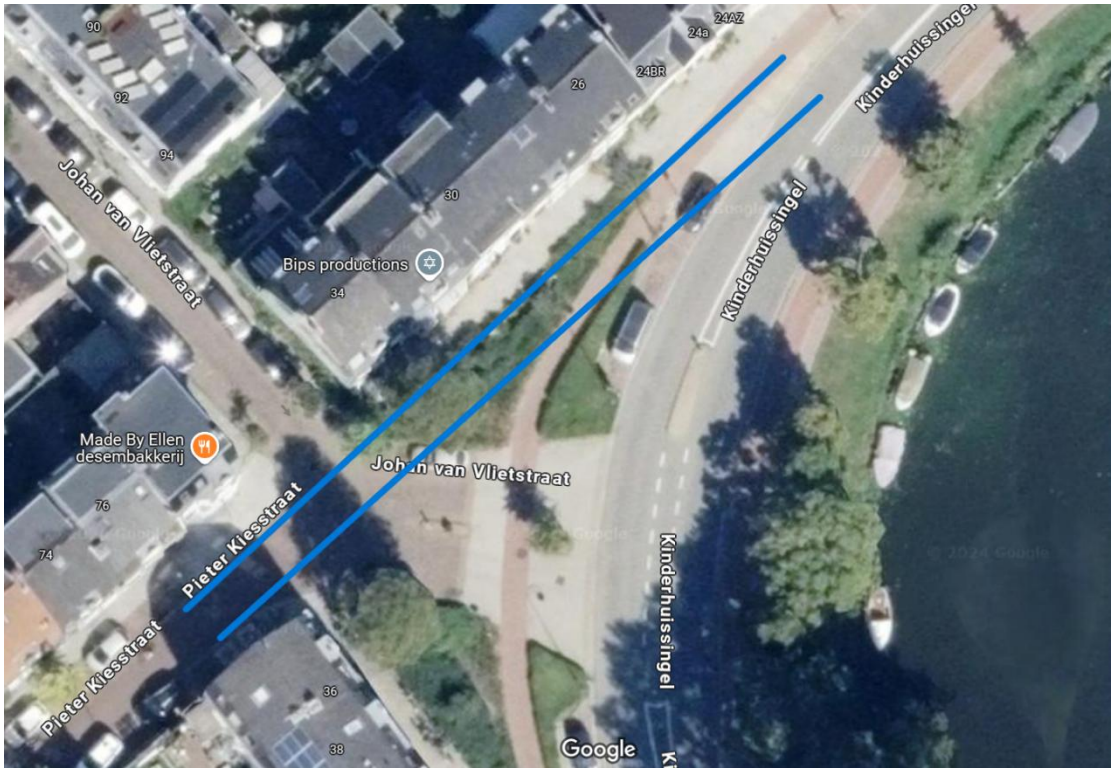

Jaren vijftig: De straat liep tussen de blauwe lijnen.

27 juni 2024 Kinderhuissingel hoek Pieter Kiestraat/Johan van Vlietstraat. Op de voorgrond de betonnen bloembak. (Foto Eduard Albracht)

Moeder was heel secuur met haar keuze van de kleine middenstand, hetgeen ook te maken had met religie. Voor aardappelen ging ze naar Van Deursen aan de Gedempte Oude Gracht, voor vlees aanvankelijk naar Van Goor op de hoek van de Jacobijnenstraat en later naar Broekhof in de Kruisstraat. Slagerij Stolwijk uit onze straat bezocht ze maar sporadisch.

Adresboek

Uit 1957 is deze bladzijde uit het adresboek van Haarlem, op volgorde van straatbewoners per nummer.

De Keystraat

3 M. Dijkstra
5 K. Dekker
7 A. van der Wal
9 A. Dweelaard
11 E. Koning
13 W. de Vries
15 C. Piers
15 G. van Delden
2zw E. Vooges
2rd A. Belder
4zw L. Kolijn
4rd G. Verburg
6zw M. Schulze
6rd J. Hartman
8zw C. Gerritsen
8rd Fam. Heijerman
8rd B. van Gelderen
8Azw J. Koehorst
8Ard Mej. C. Lijnzaad
8Ard Mej. C. v. Es
10zw Mevr. J. Jansen
10rd J. van den Bosch

Kiesstraat, Pieter

(Zijlweg—
Kinderhuissingel)
1 „Woltex"
1rd H. Kloot
3 S. Koel
5 J. Demmers
7 J. Berghuis
9 Mej. E. Verbrugge
9 Wed. M. Röder
9 Mej. B. Deelen
11zw J. Stam
11rd E. Bischot
11rd S. van den Berg
13 W. Kuiper
15 P. Kloos
15 P. Snoeks
17 E. du Mont
19 S. Stolwijk
19A C. van Vreeden
21 H. Machielse
23 H. van der Vlugt
23rd H. Mos
25 B. Lasker
25 C. Schutter
25 G. van der Molen
27 K. Heussner
27 Mevr. M. Servaas
27 H. van den Braak
29zw Wed. A. Kemp
29rd W. de Groot
29rd G. Schippers
29rd S. Stolwijk
31zw T. van Hoesel
31rd K. de Vries
33 N.V. Maas
33 Hrl. Stoomverffabr. N.V.
33 Wed. C. Graalman
35rd B. Dik
35rd H. Smink
37 S. Oost
37 J. Kamphuis
39zw G. Straathof
39rd C. Cassee
39rd H. Köhler
39rd D. van Veen
41 G. Breemouer
47zw P. Sonnemans
47rd Mej. G. Uittenbosch
47rd F. Uittenbosch
49zw J. Stut
49rd G. Buijs
51zw W. de Wilde
51rd C. Terol
53zw F. Zebregs
53rd B. Radsma
53rd G. Slieker
55 C. Kroone
55 C. Kluitenburg
57zw Mevr. M. Hamstra
57zw O. Moll
57zw E. Meijerink
57rd J. Vervelde
59zw Mevr. G. Boelsma
59rd F. van den Berg

Kiesstraat, Pieter

59rd Wed. v. Hemert
61 Mej. C. Selzer
61 H. Wijnands
63zw J. van Lieshout
63rd P. van Vliet
63rd Mevr. E. Eldering
65zw G. Scheffer
65rd J. Heerens
67zw D. Elznga
67rd P. Jordan
67rd Wed. D. Jalink
69 Mej. M. Siebe
69 L. van der Vooren
71 A. van den Broek
73Ard T. Vestering
73Brd A. Jansen
73Brd J. Onverzaagt
79rd J. Tammes

2 Wed. A. Soellaart
2Azw J. Sipkes
2Azw J. de Boer
2B J. Zweet
2Brd B. van Wolde
2Brd Mevr. H. Goos
4 T. Schaap
6 R. Teeuwen
8 J. Kuiper
10zw P. Dekker
10rd C. Waalewijn
12rd W. Kluijskens
12rd A. de Bont
12rd Mej. A. Willers
14zw H. Smalbil
14rd Fam. Visser
16 C. Smits
18 Dames Boon
20zw Wed. C. Schulpzand
20rd Wed. E. Wensing
22 J. Wensing
24zw A. Betlem
4rd C. Huizing
26 B. Jansen
26 C. Caljouw
28 P. Bleijswijk
28 P. Daalhuizen
30 Fam. Lutterman
32 H. Hollander
34 G. Houtkamp
34 W. van Nieuwland
36 P. Warmerdam
38zw E. Homoet
38rd Mej. D. Beksvoort
38rd D. Middelkoop
38rd Fam. Richters
40zw J. Geutjes
40rd T. Albracht
42 Mej. G. Vrijburg
42 J. Schweitzer
44 Wed. J. Ferwerda
44 Mej. K. Meerman
44 Fam. Witkamp
46 H. van der Linde
46 Wed. F. Visser
48 A. Maela
48 J. van der Wal
48 Fam. Stuut
50zw P. van der Pot
50rd H. Leijh
52 C. Gerritsen
52zw P. Gaartman
52rd A. ter Metz
54zw W. Stut
54rd G. Koelemeijer
54rd W. Peper
54rd Fam. Capaan
56zw A. van Beusichem
56zw Wed. C. Ponder
56zw P. Botellho
56rd J. van der Wijst
58zw M. v. Apeldoorn
58rd Mej. M. Drinkenburg
58rd Mej. T. Nienhuis
58rd C. van der Hulst
60 J. v. d. Wateren
62 J. Vermaas
64zw L. van Vliet
64rd M. de Wit
66zw H. Brakel
66rd M. v. d. Kroft
68 F. Höppener
68 Wed. J. Gustenhoven

Kiesstraat, Pieter

70 P. Postuma
72 Mej. H. Lensing
72 Wed. J. de Graaff
74 Mej. M. v. d. Meer
74 Mej. A. Stolwijk
74 Wed. E. de Nobel
76 P. van der Stad
78 J. van Ommeren
78 H. Vreeswijk

Kievitstraat

(Sperwerstraat—
Meeuwenstraat)
3 Wed. J. Dekker
5 D. van Tongeren
7 Wed. G. Bossen
7 J. de Jong
9 K. Feller
11 Mej. J. Tijdink
11 G. de Leede
17 J. Wiessner
19 J. Comanne
19 A. Wielandt
21 F. Heesemans
23 Mevr. Groenewout
23 Mevr. v. Heuven van Staereling
25 Fam. Bosman

4 P. Huisman
6 B. Buitenweg
8 J. van Barneveld
10 J. Tin
12 J. Alkema
14 W. Persoon
16 G. Kraaijenbrink
18 S. Damen
20 H. Hartman
22 Mej. F. Bijl
22 J. van der Wateren
24 J. van Mil
24 W. Emke
26 F. Witteman
30 C. van Herk
34 H. Wolthuizen
36 G. de Mik
36 J. Vermolen
40 J. Zeijlemaker
42 Wed. L. Jüch
42 C. Anten
44 M. Isaaks
46 Mej. E. Hermanus
46 Wed. V. de Witt
48 J. Endert
50 Wed. F. Goossens
50 J.van Zuijlen
52 J. Kok

Kinderhuissingel

(Zijlsingel—
Schotersingel)
2 Hoenderdos N.V.
2 W. Schreuder
2B E. Klooster
2C H. Ton
6A Fa. S. Pool & Zn.
8 Fam. Nellissen
10 C. Nobel
10 Wed. D. v. d. Welde
12 N. Logemann
14 Fa. M. H. Kaaks
16 L. van der Weele
18 M. Jansen
18 Wed. M. de Boer
20 E. Moorhoff
20 Wed. S. v. Prooijen
20 T. Verhoef
20 H. Sweers
22 Mej. J. Reydon
22 T. Steensma
22 Mej. A. Overbeek
24 Fa. S. Pool & Zn.
24 G. Pool
24Azw H. Schaken
24Ard Wed. B. Entzinger
24Brd Wed. L. v. Donselaar
28 G. Fortgens
28 C. Groeneweg

De meeste inwoners in de straat hadden een beroep en toenmaals werden die in het adressenboek vermeld bij de alfabetische namenlijst. Bijna iedereen met een beroep heb ik verzameld, op volgorde van straatnummer, even en oneven. De connectie met mij heb ik erbij gezet. Per zijstraat een Google Maps afbeelding met de perceelnummers:

Pieter Kiesstraat van Zijlweg tot Gaelstraat 1 tot 15

00 Sassen's Fruithuis Zijlweg 45rd, hoek Pieter Kiesstraat
01 rd H. Kloot, manufacturier; veranderde zijn naam uit voordehandliggende redenen
01 zw H.Kloot, later Cluistra, TEXTIELHANDEL „WOLTEX", dames en herenmodes
02 b J. Zweet, slager
02A zw J. de Boer, radiohandelaar, de goudmijn voor snoeren en stekkers
04 T. Schaap, filiaalhouder
05 J.M. Demmers, kruidenier, ook bekend van de parochie

11 november 2024. Pand kruidenier Demmers op nummer 5

06 R. Teeuwen, sigarenwinkel, opa van mijn schoolvriend Karel Oosterling

1957 Pieter Kiesstraat 6 en 8 hoek Gaelstraat met sigarettenautomaat (foto NHA)

07 J. Berghuis, organist, zoon Han Berghuis van de verkenners en het koor
08 J. Kuiper, winkelier
10 rd C. Waalewijn, loodgieter- electriciën, bevriend met zijn zoon
10 zw P. Dekker, rijwielhandelaar
11 rd E. Bischot, machine bankwerker
11 rd S.G. van den Berg, rijksambtenaar
11 zw J. Stam, groentekoopman
11 zw J. Stam, laboratorium assistent
12 rd A. de Bont, autosloper
12 rd J.G.M. Kluijskens-Albracht, winkelierster, mijn tante
12 rd W.J. Kluijskens, broodbakker woonde eerst op nummer 16.

11 november 2024 Nummer 12, eerst banketbakkerij van mijn oom Theo Welman, in 1957 W.J. Kluijskens, de tweede man van mijn tante An.

13 W.Kuiper, poelier
14 rd A. Visser, chauffeur
14 rd A. van Dyck, dieselmonteur

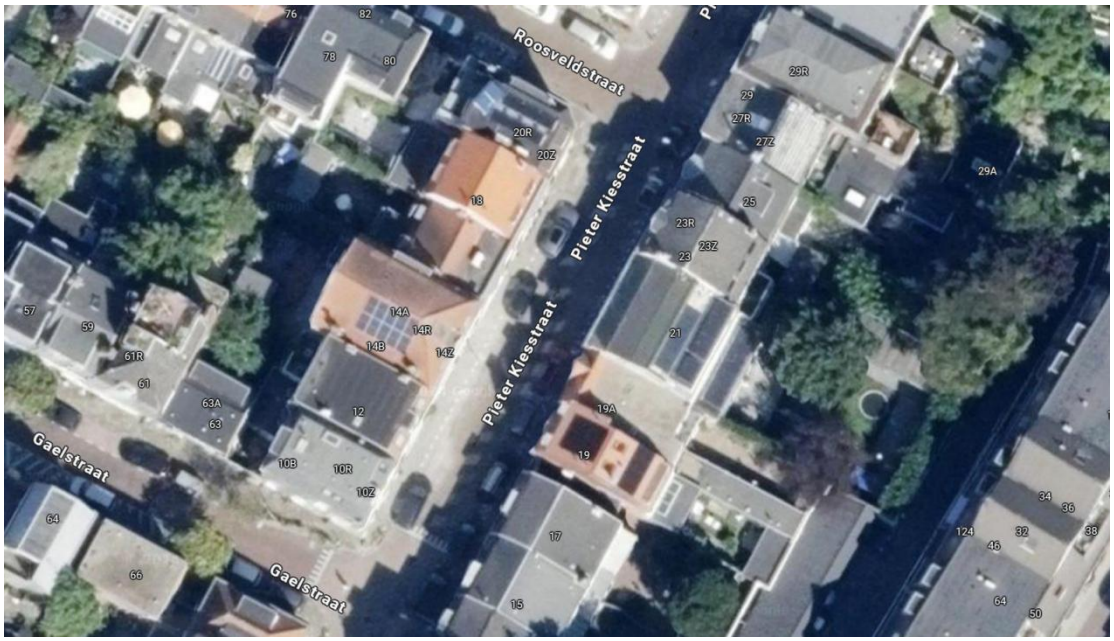

Pieter Kiesstraat van Gaelstraat tot Roosveldstraat

15 P. Kloos, assistent calculator
15 P. Snoeks, meterhersteller
16 C.B.A. Smits, bankbediende
18 Mej. A. C.Boon, telefoniste
19 S. Stolwijk, slager

Circa 1962 Pieter Kiesstraat 19 modelslager S. Stolwijk. (Foto buurtcoöperatie duurzaam Garenkokerskwartier)

21 H. Machielse, assuradeur
22 J. Wensing, smederij, haarden en kachels, huishoudelijke artikelen, hoek Roosveldstraat

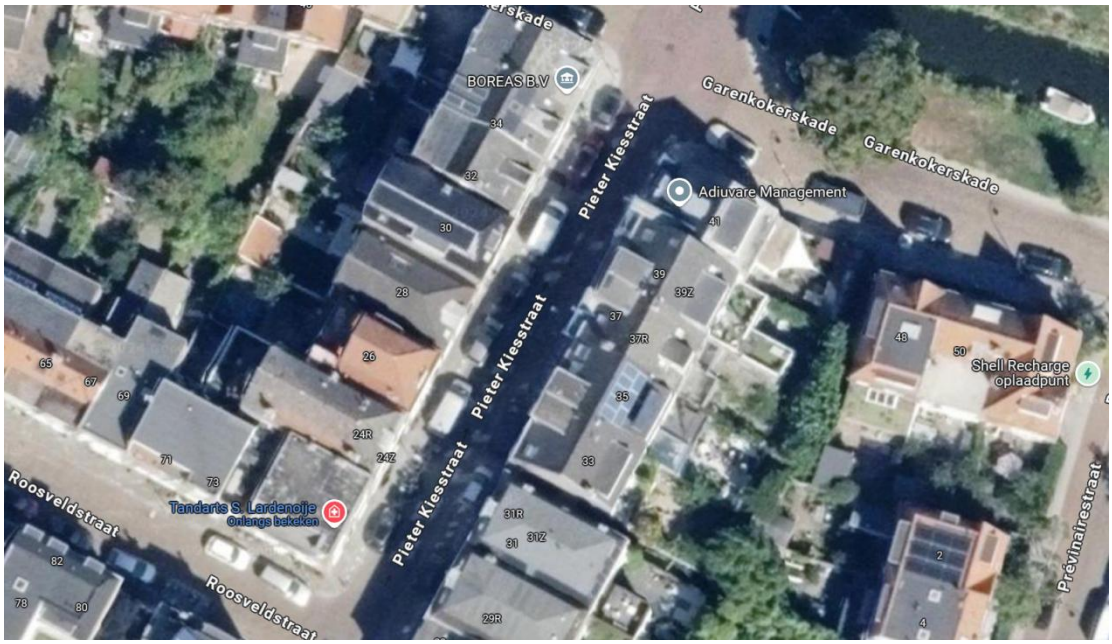

Pieter Kiesstraat van Roosveldstraat tot Garenkokerskade

23 H.N. van der Vlugt, monteur
23 rd H.B. Mos, gemeente ambtenaar
24 rd C. Huizing, controleur
24 rd J. Huizing, timmerman

24 zw .J. Betlem, automonteur
25 B. Lasker, landarbeider
25 G.W. van der Molen, besteller
26 C. Caljouw, agent van politie
27 K.L. Heussner, kellner
28 P. Daalhuizen, melkhandelaar, na 1960 onze melkboer, zoon Jos zat op de zeeverkenners
28 P. W. Bleijswijk, groentehandelaar
29 Weduwe A. Kemp, broodbakker, goed voor lekkers op St Maarten

11 november 2024 Pieter Kiesstraat 29, bakker (EA)

29 rd S.P. Stolwijk, kwartiermeester
29 rd G. Schippers, offsetdrukker
30 J.C. Lutterman, kleermaker
30 J.T. Lutterman, kleermaker
31 rd K. de Vries, winkelier
31 zw T.J. van Hoesel, kantoorbediende, blinde met rood witte stok
32 H. Hollander, loodgieter
33 Maas N.V., verfhandel
33 Haarlemse Stoomverffabriek, Maas' Verfhuis

8 januari 1960 Haarlems Dagblad

34 W. J. van Nieuwland, zetter
34 G.A, Houtkamp, timmerman
35 rd B.H. Dik, afdelingschef
35 rd H. A. J., laborant
36 P. T. Warmerdam, bloemist-winkelier, hoek Garenkokerskade

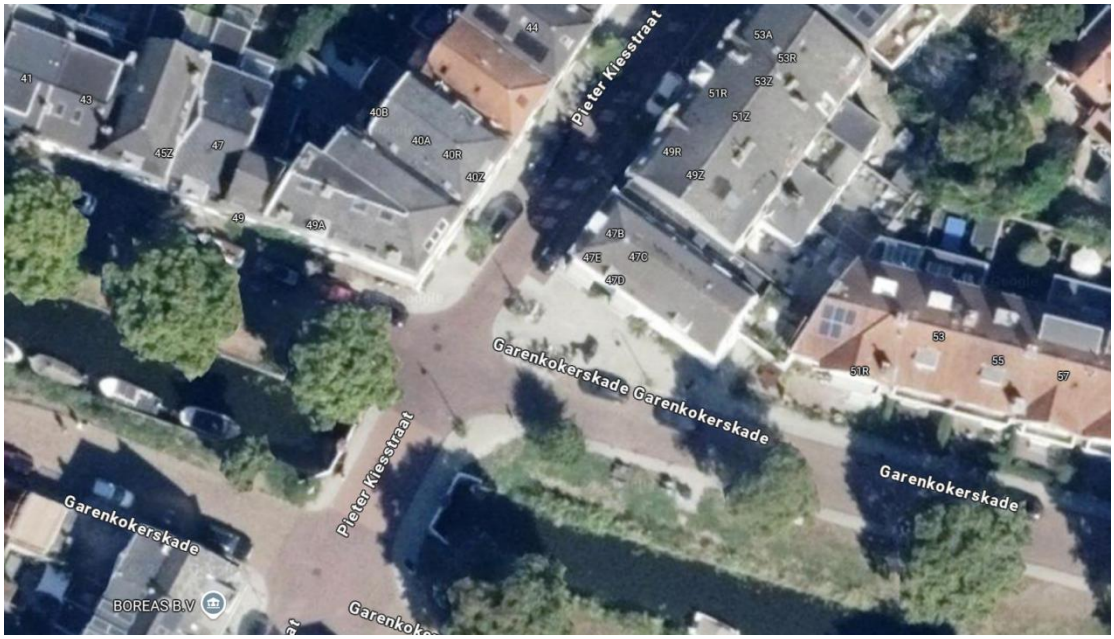

Pieter Kiesstraat Garenkokerskade en ons huis

Circa 1972 Garenkokersbrug met mijn moeder vanaf raam Sonnemans nr 47 rd ziende naar het zuidwesten

37 S. Oost, fabrieksarbeider
38 zw E. Homoet, kruidenier
39 rd D. van Veen, timmerman
39 rd H. C. Köhler, soldeerder
39 zw C.S. Straathof, slager, Gerrie was vriend van mijn broer Joop

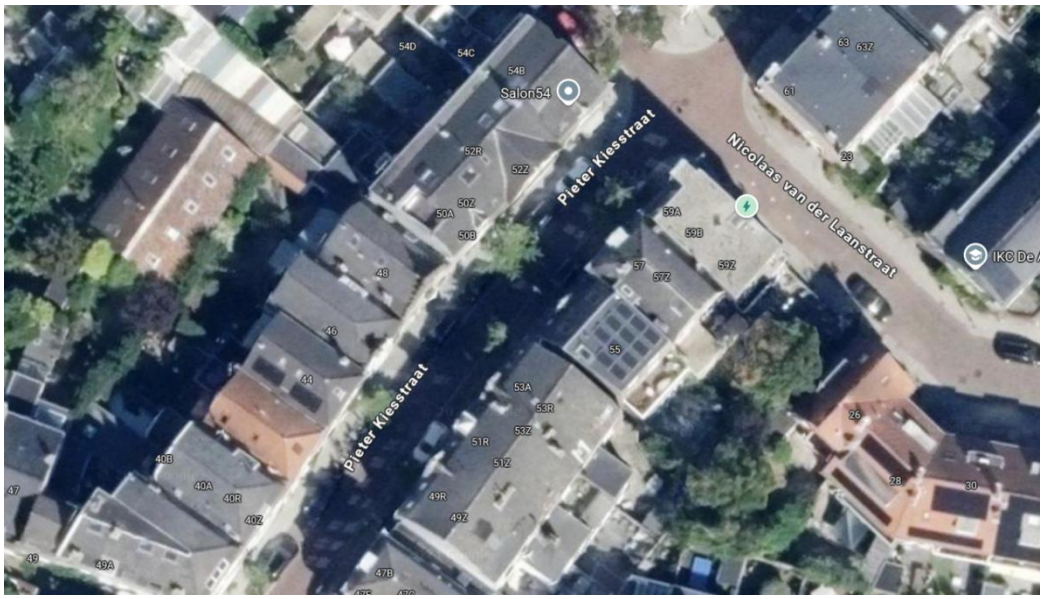

Pieter Kiesstraat van ons huis tot Nicolaas van der Laanstraat

40 rd T.H.J. Albracht, kantoorbediende, mijn vader

1957 rijbewijsfoto vader

40 zw J. Geutjes, muziekleraar, onze benedenbuurman
41 G. Breemouer, timmerman en aannemer
42 J.C. Schweitzer, bankemployé
42 Mej. G. J. Vrijburg, chef-verkoopster

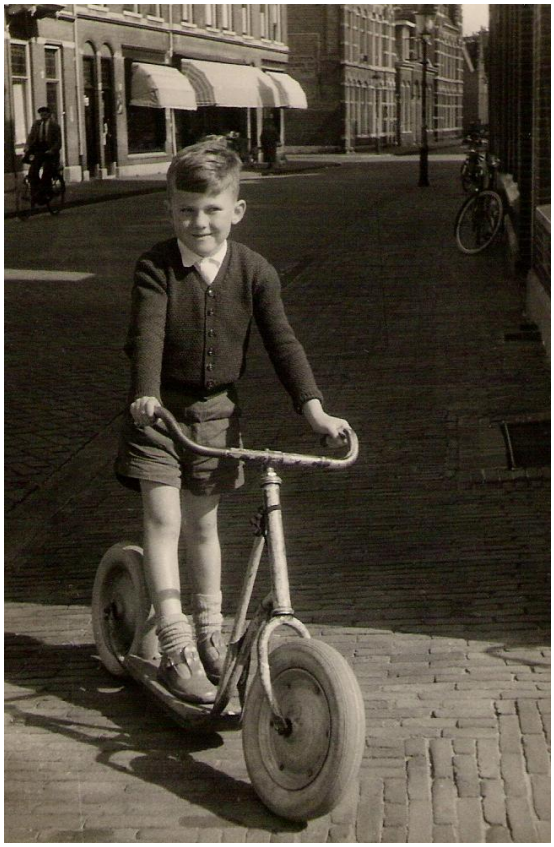

Circa 1958 Ik voor nummer 47.

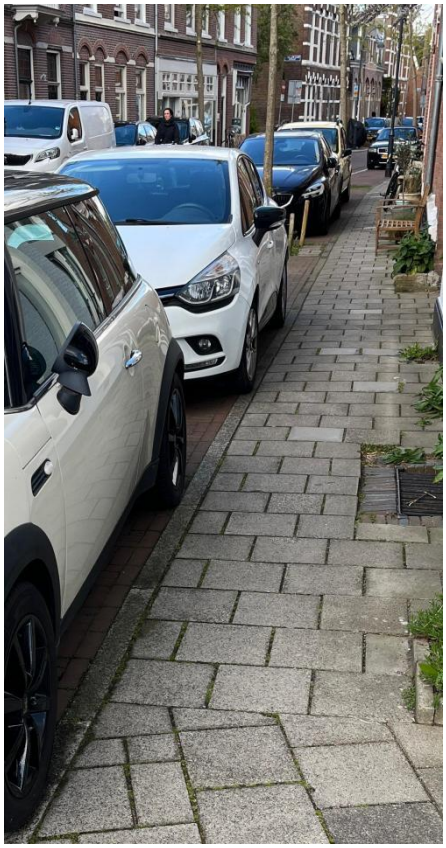

20 april 2026 zelfde plek, hoek Garenkokerskade

20 januari 1985 Pieter Kiesstraat 38 en 40 vanaf ijsvloer Garenkokerskade (foto Eduard Albracht)

46 H. van der Linde, instructiebew. (?)
47 rd F. Uittenbosch "Oma" voor ons, tegenover 40 rd
47 rd Mej. G Uittenbosch., sorteerster
47 rd Mej. J.C. Uittenbosch, kinderverzorgster
47 zw P. J. Sonnemans, timmerman-aannemer, overbuurman
48 A. Maela, kantoorbediende
49 rd C.J.M. Buijs, matroos
49 rd G. J. A. Buijs, fabrieksarbeider
49 zw J. Stut transporteur, kinderen Adriaan en Agatha
50 rd J. Leyh, ajourwerker-plisseerder
50 zw P. van der Pot, sigarenwinkel, vader van Ronald, zeeverkenners
51 rd C. Terol, coupeur
51 zw W. de Wilde, ambtenaar, vader van mijn beste vriend Wim
52 C. Gerritsen, groentehandel
52 rd A. E, ter Metz, kantoorbediende
53 zw F.C.A. Zebregs, ambtenaar
54 rd W. Peper, controleur
54 zw W. J. J. Stut, melkslijter, onze eerste melkboer

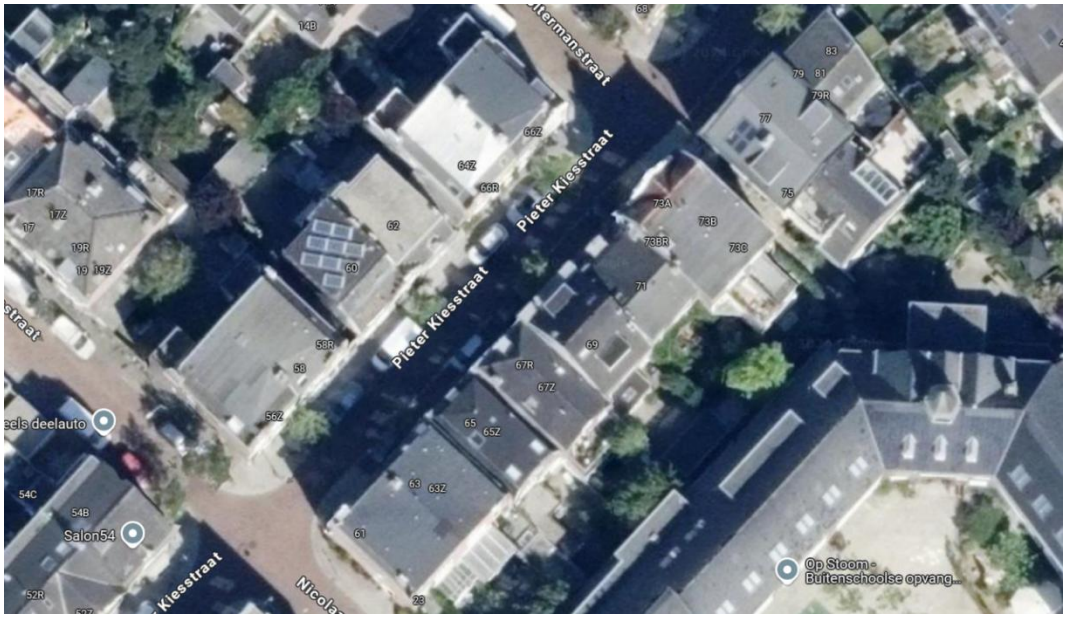

Pieter Kiesstraat van Nicolaas van der Laanstraat tot Coltermanstraat

55 C. F. A. Kluitenburg, masseur
57 rd J. H. W. Vervelde, corveër
57 zw O.L. Moll, stafemployé
58 rd C. P. J. van der Hulst, vrachtrijder
58 zw M. van Apeldoorn, electriciën
60 J.H. van der Wateren, brandstoffenhandel
61 H. R. Wijnands, magazijnbediende
62 J. Vermaas, kantoorbediende

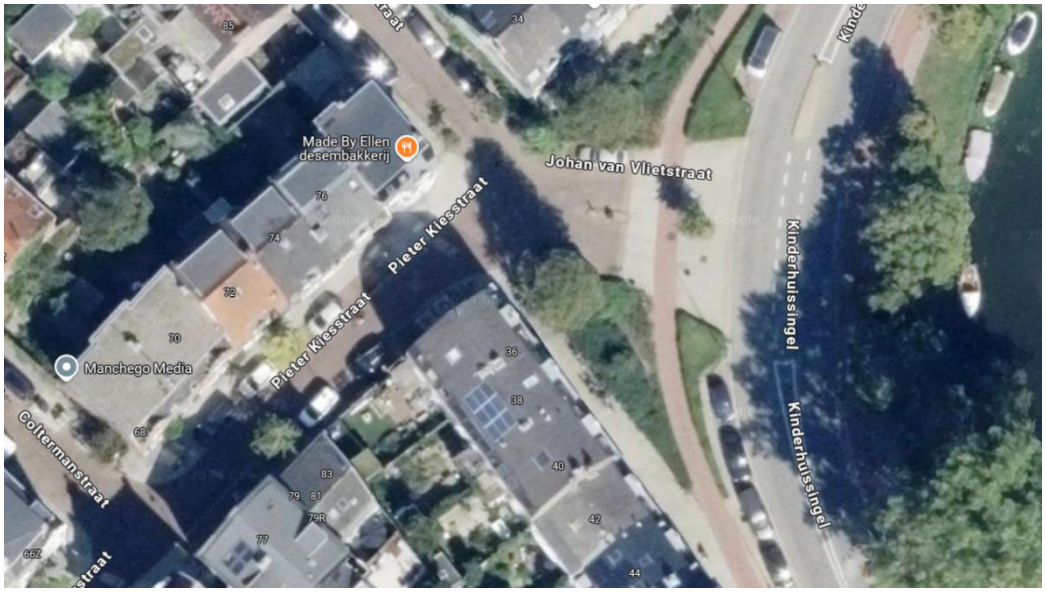

Pieter Kiesstraat van Coltermanstraat tot Kinderhuissingel

63 zw J. van Lieshout, expeditiechef, zoon Hans was mijn vriend
64 rd M. de Wit, zetter
64 zw L.Van Vliet, chauffeur

65 zw G. R. Scheffer, typograaf
66 rd M. van der Kroft, metselaar
67 rd P. J. Jordan, emballeur (inpakker)
69 L. A. van der Vooren, kleermaker
70 Mej. A. J. S. Posthuma, telegrafiste
71 A. F. J. van den Broek, onderwijzer
72 Mej. H. G. M. Lensing, verpleegster
73 Brd J. Onversaagt, zaalknecht
73 Th. M. Vestering, boekdrukker
74 Mej. A. Stolwijk, kraamverzorgster
76 P. van der Stad, elektriciën
78 H. M. Vreeswijk, automonteur
79 rd J. Tammes, directeur

Er waren rond de 30 winkels in de straat. De beroepen van de overige inwoners lieten een beeld zien van middenstanders en vaklieden. De nummers die ontbreken zijn inwoners zonder beroep.

Straatnummerraadsel

De nummers 43 en 45 bestaan niet. Dat komt omdat nummer 43 de ruimte innam van de nieuwe weg, de Garenkokerskade, aan de zuidzijde van de Garenkokersvaart bij het aanleggen van een nieuw buurtgedeelte bij de Prévinairestraat en werd afgebroken. In 1924, werd de vaart, voordien ook wel Kerfsloot of de Delft genoemd omdat het een verbinding tussen de stadsgrachten en de Delft was, een stukje verlegd, behalve bij de al aanwezige Garenkokersbrug. Vlak daarna werd aan de noordzijde ook het pand nr 45 afgebroken. Als dat niet gebeurd was hadden wij in ons huis nooit zo'n riant uitzicht gehad!

1924 Garenkokerskade bij Pieter Kiesstraat (NHA)

1924 Panden Pieter Kiesstraat 45 en 47. Detail van foto hierboven.

19 augustus 2020 Rechts de achterkant van Pieter Kiesstraat 47 (EA)

Op een prent van A. Miolee uit 1915 is links pand nr 43 nog te zien voor de afbraak ten behoeve van de aanleg van de zuidelijke Garenkokerskade.

1915 Garenkokerskade tussen de Kinderhuissingel en de Pieter Kiesstraat, ziende naar het westen. Nummer 43 bij blauwe pijl. Tekening in zwart krijt door A.Miolée (NHA)

In het al eerder aangehaalde bestemmingsplan uit 2016 werd op een kaart met kleuren aangegeven welke constructies het waard zijn te behouden; rood is zelfs monumentenstatus. In mijn jeugd kon ik niet bevroeden dat de huishoudschool Mons Aurea een monument zou worden. Het verknoeide ons speellandje en het gebouw vonden we ook foeilelijk!

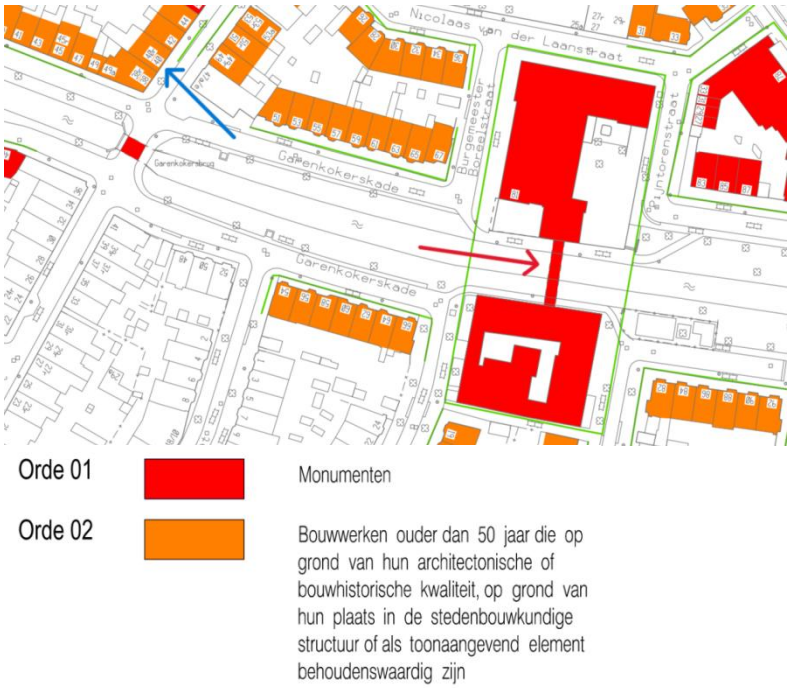

2016 Rood rijks- en gemeentelijke monumenten, oranje overige waardevolle gebouwen; blauwe pijl ons huis, rode pijl Mons Aurea. Uit bijlage A Bestemmingsplan Garenkokerskwartier gemeente Haarlem

Nadat ik in maart 1976 het huis verliet en me met Marijke Jongert, mijn kersverse echtgenote, vestigde in de Coornhertstraat 25, een pand van onze overburen Coby en Piet Sonnemans, woonde mijn moeder nog tot medio 1977 op het adres 40 rood. Wij hadden drie piano's die toen het huis uit moesten worden gehaald. De firma Koot van de Zijlweg 57 regelde dit waarbij zo te zien het fronton beschadigd zou kunnen zijn. Op de gevel waren nog de letters Geerling Coiffures te zien, de kapperszaak van Ton Geerling die na het verdwijnen van Geutjes daar gevestigd was tot een verhuizing naar de Zijlweg 54.

Juli 1977 Verhuizing piano's (foto's Joop Albracht)

Pieter Kiesstraat 40 bewoners zwart (vanaf 1923) en rood (vanaf 1900) 1895-1977

In de beschikbare adresboeken van Haarlem, te bekijken op https://nha.courant.nu/periodicals/ABH, heb ik de bewoners vanaf 1895, het jaar van voltooiing van het pand, opgesomd tot de verhuizing in 1977 van mijn moeder. Ik was het jaar ervoor verhuisd.

1895 J. Veen, koetsier 40 (geen toevoeging)
1897 J. Veen, reparateur van koper-, zink- en blikwerken 40
1898 J. Veen, koetsier 40; Giliam, geb. Raimund (mevr. Wed. JH) (rood?)
1900 T.G. Boon 40 rood
1901 H. Bitter, commies H.IJ. S. M. 40 rood
1901 T.G. Boon 40 rood
1901 H.W. Hermse, commies H.IJ. S. M. 40 rood
1901 J. Veen, koetsier 40 rood
1902 H.W. Hermse, commies H.IJ. S. M. 40
1902 J.Veen, koetsier 40 rood
1903 Mej. J.L. Droste, onderwijzeres 40 rood
1903 H.W. Hermse, commies H.IJ. S. M. 40
1903 Mej. C. Vermeer, onderwijzeres 40 rood
1904 Mej. J.L. Droste, onderwijzeres 40 rood
1904 J.C. Tuin, muziekonderwijzer 40
1905 Mej. A.W. du Buy, boekhoudster 40 rood
1905 J.C. Tuin, muziekonderwijzer 40
1905 Wed. T.H. Vermeer 40 rood
1907 J.C. Tuin, muziekonderwijzer 40
1907 Mej. A.W. du Buy, boekhoudster 40 rood
1907 Mej. C. Vermeer, onderwijzeres 40 rood
1907 J. van de Tholl, kantoorbediende 40 rood
1907 Wed. T.H. Vermeer 40 rood
1908 R. G. G.Riegen, le Luitenant Kwartiermeester 40 rood (10e Regiment Infanterie)
1908 J.C. Tuin, muziekonderwijzer 40
1908 Mej. C. Vermeer, onderwijzeres 40 rood
1908 Wed. T.H. Vermeer 40 rood
1909 J.A. van Aanholt 40 rood
1909 J.C. Tuin, muziekonderwijzer 40
1910 J.A. van Aanholt, gepens. Kapitein 40 rood
1910 J.C. Tuin, muziekonderwijzer 40
1910 Mej. C. Vermeer, onderwijzeres 40 rood
1911 Zelfde als 1910
1912 Zelfde als 1910
1913 J.A. van Aanholt, gepens. Kapitein 40 rood
1913 J.C. Tuin, muziekonderwijzer 40

1914 Wed. J.H. van Aanholt 40 rood
1914 J.C. Tuin, muziekonderwijzer 40
1917 Wed. J.H. van Aanholt 40 rood
1917 J.C. Tuin, muziekonderwijzer 40
1917 W. Boeda 40
1917 Mej. Th. M. Kemna, onderwijzeres 40 rood
1917 J. Veen 40
1917 Wed. J. Veen, werkster 40
1921Wed. W. Boeda 40
1921 Wed. F.J. Martens 40
1921 J.C. Tuin, muziekonderwijzer 40
1921 J. Veen 40
1923 O. Bakkelo, klerk 40 rood
1923 J. Franken, loodgieter 40 rood
1923 K. van der Ham 40 **zwart**
1926 R. de Bruin, assuradeur 40 rood

1929 Aalsmeer's Bloemenhuis Pieter Kiesstraat 40 (archief Fam. Riegen)

1931 P. Th. Warmerdam, aardappelenhandelaar 40 tel. 14735
1934 P. Kramer, 40
1936 Aalsmeer's Bloemenhuis (P.Th. Warmerdam) 40 zwart tel 14735
1936 E. van de Velde, kantoorbediende, 40 rood
1939 M.W. Reimersma, 40 rood
1942 D. Olij, zuivelarbeider, 40 rood
1942 C. Plus, 40 zwart
1946 D. Olij, zuivelarbeider, 40 rood

1946 “Lectura” J.W.H. Braam, leesbibliotheek, boek- en papierhandel 40 zwart (ook Keizerstraat 8)
1949 J.W.H. Braam, leesbibliotheek, boek- en papierhandel 40
1953 T.H.J. Albracht, kantoorbediende 40 rood
1953 B.J. de Mol, boekhandel, 40 zwart
1957 T.H.J. Albracht, kantoorbediende, 40 rood
1957 J.T. Geutjes, muziekleraar 40 zwart
1960 T.H.J. Albracht, kantoorbediende, 40 rood
1960 J.T. Geutjes, muziekleraar
1966 T.H.J. Albracht, kantoorbediende, 40 rood
1966 A.E. Geerling, kapper 40 zwart

Strand

Ik fietste nog niet in mijn eentje naar Bloemendaal aan Zee maar ging doorgaans met mijn broers mee. Voor zover ik me herinner ging vader af en toe ook mee maar mijn moeder had ik nog nooit zien fietsen! We hadden nog geen zonnebrand zodat het voorkwam dat als we wat langer in de zon waren onze huid verbrandde. Het was heel gewoon om na een paar dagen te vervellen. Op je rug trok je dan af een toe een velletje eraf. Vanaf de Pieter Kiesstraat fietsten we via de Garenkokerskade, Duvenvoordestraat en Zijlweg naar de Bloemendaalseweg waar we rechtsaf sloegen. Over het spoor gingen we bij het politiebureau (nu Albert Heijn) linksaf de Tetterodeweg op. Dat was al behoorlijk trappen omdat die weg het duin op liep. Via de Spoorlaan bereikten we de Zeeweg. Vader wees dan op een vlak stuk duin aan de noordkant en zei dat daar in de toekomst een weg zou komen.
Bij de Erebegraafplaats leken we er al te zijn maar dan kwam er nog een hele grote bocht.

Jaren 50. Zeeweg ter hoogte van de Haarlemse Watertoren, genomen in westelijke richting. (NHA)

Terug fietsen was het eerste stuk een waar genoegen. De weg liep omlaag. Aan de zuidzijde was een veldje met een ronde verharde cirkel met middenin een plateau. Daar waren vaak hobbyisten bezig met kleine gemotoriseerde vliegtuigjes die in rondjes aan een lijn rondvlogen.
Verderop moesten we een paar keer klimmen. Ter hoogte van de Watertoren was een fonteintje waar we even onze dorst konden lessen. Bij de Brouwerskolkweg moest ik pas echt afzien. Iets voorbij de Prins Bernhardbrug over de spoorlijn moesten we steil klimmen. De beloning daarvoor liet niet lang op zich wachten. Een afdaling van maar liefst 8 procent! Simon zei dat een vriend van hem, Peter Versteege, zoon van een rijwielhandelaar op de hoek van de Duvenvoordestraat en de Zijlweg, wel eens 40 kilometer per uur had gehaald bij de afdaling! Hij kon dat weten omdat de fiets een futuristische snelheidsmeter had. Het was een rond ding dat op het stuur bevestigd was.

Snelheidsmeter

8
Vanitas
(ijdelheid)

Kapper

We gingen vroeger regelmatig naar de kapper. Deze herenkapper, P.J. Aalders, zat op de hoek van de Jacobijnenstraat en de Nobelstraat.

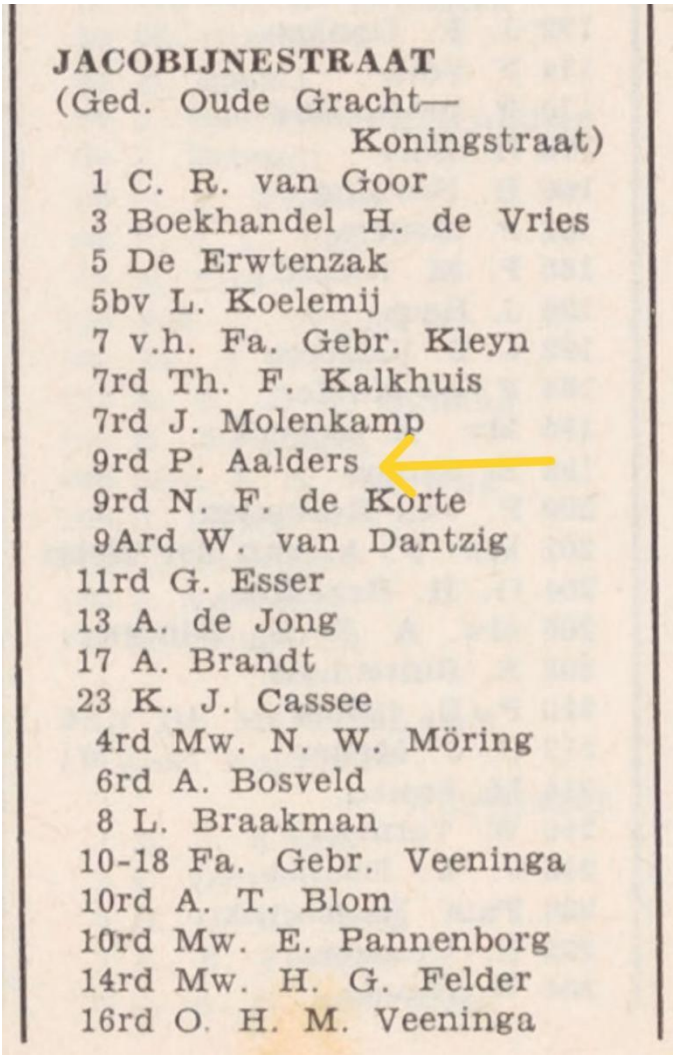

JACOBIJNESTRAAT
(Ged. Oude Gracht—
Koningstraat)
1 C. R. van Goor
3 Boekhandel H. de Vries
5 De Erwtenzak
5bv L. Koelemij
7 v.h. Fa. Gebr. Kleyn
7rd Th. F. Kalkhuis
7rd J. Molenkamp
9rd P. Aalders
9rd N. F. de Korte
9Ard W. van Dantzig
11rd G. Esser
13 A. de Jong
17 A. Brandt
23 K. J. Cassee
4rd Mw. N. W. Möring
6rd A. Bosveld
8 L. Braakman
10-18 Fa. Gebr. Veeninga
10rd A. T. Blom
10rd Mw. E. Pannenborg
14rd Mw. H. G. Felder
16rd O. H. M. Veeninga

1960 Adresboek Haarlem. (NHA)

In de spiegel waavoor je bij het knippen werd geplaatst kon je het opschrift op de ruit lezen, hezenkapper las ik altijd maar die Z was een R met een sierlijke krul. Daarachter op de gevel aan de overkant was het bordje Nobelstraat, door mij uitgesproken als Nóbelstraat.

13 september 2024 Nobelstraat (foto Eduard Albracht)

De kapper werkte met zijn zoon en een werknemer uit Duitsland in de zaak. Ik weet nog dat die bij een bezoek aan zijn vaderland bij een ongeluk op de Duitse autobahn om het leven was gekomen.
We moesten altijd vragen om het model "gedekt", wat inhield dat de zij- en achterkant vrij kort was maar bovenop half lang. Al naar gelang de mode werd de voorkant schuin afgeknipt of was het haar op het voorhoofd recht gecoiffeerd.

10 september 1955. De schuine variant bij mij en Joop. Mia in het midden.

Een keer ging ik toen ik een jaar of negen was met mijn moeder naar Glatz, een duurdere kapper op de Oude Groenmarkt 24, die bij mij een gekrulde lok

aanbracht in de stijl van Bill Haley, de zanger van Rock around the Clock. In de volksmond werd dat ook wel een spuuglok genoemd.

1957 Bill Haley. (A.P.)

Ik bekeek het resultaat uitgebreid in de spiegelende ruiten van de straat en was zo trots als een pauw. Toch heb ik daarna nooit mijn haar achterover gekamd of brylcreem gebruikt. Dat hoorde meer bij wat wij nozems noemden.

Glasz—Bakker, Mw. H. P., Oranjeplein 25
Glatz, J. J., kapper, Oude Groenmarkt 24zw
Glazemaker, A. W., Wichersstraat 16
— Mw. G., controleuse, Wichersstraat 16
— J. E., rijwielhandelaar, Barendsestraat 7
— S. G., chef kok gr. vaart, Weverstraat 3
Glazemaker—Dijkstra, Mw. G., Weverstraat 3
Glazenborg, B., loodgieter, N. Tuindorpslaan 55
— B., inspecteur, N. Tuindorpslaan 55
Glazenburg, H., directeur N.V., Spaarnelaan 34

1969 Adresboek Haarlem, NHA

Mijn laatste knipbeurt was in juni 1966 toen ik ging liften naar Zuid Frankrijk en er betrouwbaar moest uitzien. Mijn pasfoto was nog met “lang haar” waardoor bij controle er extra werd gekeken of ik het wel was!

TERWIJL DE ZEEVERKENNERS IN NAARDEN HUN KAMP HIELDEN. BEGAVEN FRANS V.D. LUCHT EN IK ONS OPWEG NAAR ANTIBES A/D CÔTE D'AZUR, AL-WAAR DE FAM. V/D VOOREN HUN TENT HAD OPGESLAGEN.

HOUDER:
(Naam, voornamen, geboorteplaats, geboortedatum en woonplaats)
Albracht
Eduard Thomas Simon Maria
m 18Aug50 Spanbroek
Haarlem
Nationaliteit: NEDERLANDSE
KINDEREN:
(Naam, voornamen, geboorteplaats, geboortedatum en geslacht)
2

Nr A 221815 *
Deze kaart is geldig tot: 25 SEP. 1966
Handtekening van de houder:
Afgegeven op 25 JULI 1966
door de Burgemeester van Haarlem
namens deze
Handtekening
Leges f 1.50
GEMEENTE HAARLEM
3

IDENTITEITSBEWIJS VAKANTIE. SPECIAAL MET HET OOG OP HET LIFTEN HAD IK MIJN HAAR LATEN KORTWIEKEN. DAT LEVERDE NOG AL EENS MOEILIJKHE-DEN OP MET DE POLITIE N.L. OP DE FOTO HAD IK NOG „LANG" HAAR!

25 juli 1966. Tekst uit 1971 in mijn Memorie album.

Sindsdien heb ik tot op heden geen kapper meer bezocht. Eerst knipte ik het zelf, wat met lang haar niet moeilijk was en later hielp Marijke me altijd bij het kortwieken van de achterkant. Een groot dilemma was het toen de Beatles bakkebaarden lieten staan en ik als 16- jarige nog te weinig baardgroei had. Ik liet toen langs mijn oren haar groeien en bij kritische gelegenheden (feestjes?) plakte ik die haarpluk vast met lijm. Hoezo ijdelheid!

Hippe kleding

In de tweede helft van de jaren zestig kon je je steeds meer onderscheiden van het "gewone volk" door het dragen van hippe kleding. Het begon met jassen waarvan de kraag omhoog kon blijven staan.
Daarna schafte ik met mijn vrienden een legeroutfit aan bij dumpzaak Den Hollander op de Bakenessergracht 41. Het betrof een versleten legerjack, inclusief een vechtpetje en de bijbehorende pukkel die heel onpraktisch als schooltas dienst deed. Het was te doen gebruikelijk op de pukkel de popgroepen te kalken die je goed vond. Bij mij waren dat natuurlijk de Beatles. Nog vaag zichtbaar is een van hun songtitels: "Help".

14 juni 2024 Mijn vechtpet.

The Beatles en Help op pukkel

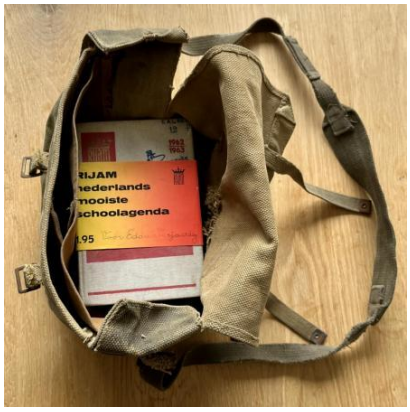

Pukkel met schoolagenda

Dumpgoederen

Army Dump, Kampervest 1, ☎ 10874, na 18 uur 020-244075
Hollander, P. den, Bakenessergracht 41 zw., ☎ 18085
Lap, Lou, Kl. Houtstr. 7, ☎ 17170

1966 Adresboek Haarlem.

Een oud ziekenfondsbrilletje zonder glas completeerde het geheel.

20 juli 2024. Mijn ziekenfondsbril zonder glas.

6 oktober 1966. Ik met legerjack bij Flavia. (Foto Flavia Albracht)

15 maart 2024. Ik draag hetzelfde legerjack. Thuis. (Foto Marijke Albracht)

In 1966 wist ik ook een Byrds zonnebrilletje op de kop te tikken, genoemd naar de Amerikaanse popgroep The Byrds. Het had rechthoekige smalle glazen in een goudkleurig montuur. De zanger Roger McGuinn was een grote fan van de Beatles en vice versa. Wat later hadden de Beatles ook dergelijke brillen.

George Harrison met Byrdsbril

20 juli 2024 Mijn Byrds zonnebril

The Byrds met tweede van rechts Roger McGuinn (Getty Images)

18 augustus 1999. Op mijn 49ste verjaardag thuis.

Die bril speelde nog een rol bij het verkrijgen van een fiets van mijn zus Flavia toen ze op reis ging naar Afrika. Zij kreeg de zonnebril, ik haar gazellefiets!

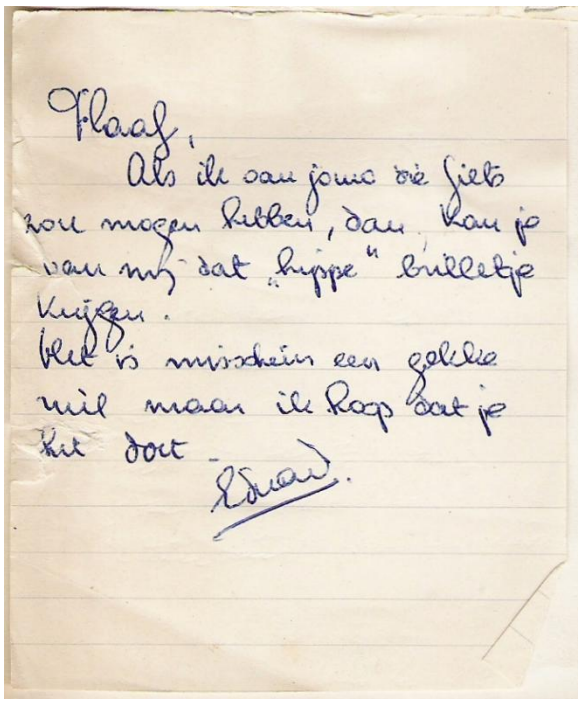
Flaaf,
Als ik aan jouw die fiets zou mogen hebben, dan kan je van mij dat „hippe" brilletje krijgen.
Het is misschien een gekke ruil maar ik hoop dat je het doet.
Edwin.

1966 Het ruilbriefje bril fiets. **Bell bottombroek (lightinthebox)**

Daarna kwamen de coltruien, heupbroeken en wijde pijpen. Op mijn middelbare school was ik de eerste met zo'n bell bottombroek van Roy Rodgers. Later kwamen de witte ribfluwelen jasjes erbij in de Provostijl, gevolgd door bloemrijke overhemden met lange boorden.
Dat gedoe met kleding was overigens van alle tijden; denk aan de onmogelijke wespentaille korsetten van begin vorige eeuw voor de vrouwen. Mijn broer Simon droeg in de jaren vijftig een spijkerbroek die hij tot mijn verbijstering alleen liggend op bed kon aantrekken omdat het textiel zo strak zat. In die tijd was het ook mode om met een Lee spijkerbroek aan eerst te zwemmen zodat de pasvorm naar het scheen zich vormde naar je postuur. Bukken was niet meer mogelijk. Dat gold voor mijn strakke heupbroek ook. Die scheurde op een naad wel eens uit op ongelegen momenten.

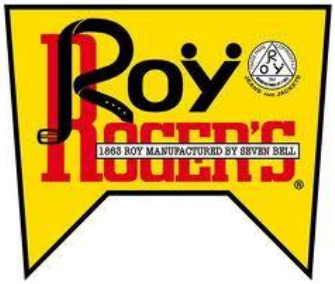

(Wikipedia)

9

Homo Ludens

(spelende mens)

Speelgoed

Zoals elk kind groeide ik op met speelgoed, zij het in bescheiden mate. Eerst speelde ik met de blikken autootjes van mijn broers en op een gegeven moment kreeg ik zelf speelgoed. Alle speciale cadeaus van Sinterklaas of voor mijn verjaardag heb ik bewaard. Slechts twee objecten had ik verloren; een graafmachine met een prachtige schijnwerper op het dak die echt zand kon scheppen en een mooie revolver die ik op "Het Landje", een braakliggend gedeelte van de Garenkokerskade waar nu Mons Aurea staat, kwijt raakte. Daar rouwde ik toentertijd lang om.

Graafmachine van metaal en een revolver.

Ca. 1955 Het braakliggende terrein bij de Garenkokerskade ter hoogte van de Pijntorenstraat. Op de achtergrond de Oudkatholieke Kerk. (NHA)

Straatleven

De straat was bij droog weer ons speelplaats. Niet alleen de Pieter Kiesstraat maar ook de Garenkokerskade (bal in de plomp), de Prévinairestraat (straatvoetbal) en het braakliggende Mons Aurea terrein. Er waren nog heel weinig auto's waardoor er veel meer ruimte was. Ik liep ook vaak naar de Witte Herenstraat 36 waar speeltuin Het Paradijsje gevestigd was, genoemd naar het daar aanwezige tuinhuis dat gebruikt werd door de vereniging Teisterbant waar Godfried Bomans en mijn latere collega Harry Prenen lid van waren. Je kon daar super schommelen waarbij je de illusie had dat je tot de dakgoot van de omliggende huizen kwam. Op diezelfde plek staan de schommels nu nog steeds in een moderner uitvoering.

4 oktober 2024 Schommel Paradijsje (foto's Eduard Albracht)

4 oktober 2024 Ingang van Het paradijsje Witte Herenstraat

Er waren ook activiteiten die seizoensgebonden waren. Zo hadden we een vliegertijd, een priktoltijd en een knikkertijd. Het priktollen was een van mijn lievelingsspelletjes. Dat deden we bij voorkeur op de brede stoep voor Sonnemans, onze overburen aan de Garenkokerskade.

1963 Garenkokerskade. Onze fietsen en putje links onder (zie pijl). Lantaarn aan gevel. (Albracht archief)

Als er geen plaats was in het trapgat, waar twee fietsen aan haken aan de leuning hingen, stonden ze buiten voor de muur op de hoek. Het was precies de stoep waar wij priktolden en knikkerden.
Er waren verschillende slagen waarmee je de tol kon laten draaien op de tegels. Je had de jongensslag, de meisjesslag, de indianenslag en maaien. Maaien was risicovol voor de ramen in de buurt aangezien je de tol een zwiep door de lucht naar voren gaf zodat hij een paar meter verder ging draaien. Mikte je niet goed dan kon iets anders geraakt worden! Het doel was de priktol van de tegenstander te raken en soms te doorklieven door de techniek van “beuken”.
Bij het knikkeren speelde het putje een belangrijke rol . Het was de bedoeling net als bij golf de knikker in een ondiep gaatje van de het putdeksel te laten rollen. Knikkers hadden verschillende afmetingen. De transparante glazen

knikkers waren de mooiste. Stuiters waren de wat grotere exemplaren. In een Ringers chocoladedoos bewaarde ik ze met de mooiste in een klein Schimmelpenninck sigarendoosje.

De bijzondere knikkers en stuiters. Foto 22 februari 2024.

Een leuk spelletje was het gooien met een balletje dat we op de jaarlijkse Luilakmarkt hadden gekocht of met een oude tennisbal. We probeerden dan het naambord van de Garenkokerskade te raken hetgeen een leuk "plong" geluid gaf. We gooiden ook wel eens verkeerd zodat we het glas van de muurlantaarn braken. Mevrouw Sonnemans was dan des duivels. Gelukkig

was er nog geen groot raam vlak boven het bord. Dat kwam pas begin jaren zestig.

Zomer 1967. Bord Garenkokerskade met ons huis op de achtergrond. Mijn moeder bij de voordeur. (Albracht Archief, foto vaker gebruikt)

Tijdens de vliegertijd bouwde Simon zelf een vlieger. Met behulp van twee bamboestokken, vliegertouw en vliegerpapier in een aantrekkelijke kleur werd de constructie gemaakt. Ook maakte hij zelf een haspel om het vliegertouw mee op te winden. De staart van de vlieger was een belangrijk onderdeel. Als de staart te licht was ging de vlieger duiken. Dat ging in het ergste geval ten koste van een tv antenne of nog erger, ten koste van de vlieger!

Heel leuk was het maken van een briefje dat je aan de vliegerlijn bevestigde en dat door de wind langs het touw omhoog schoof. Natuurlijk probeerde ik zelf ook vliegers te maken maar die doken voortdurend of raakten verstrikt in waslijnen of schoorstenen.
De straat was ook ons sportveld. In de Prévinairestraat was ter hoogte van de Burg. Sandbergstraat een blinde muur van garage Kimman aan de Zijlweg. Er stonden twee bomen bij de muur die ideaal waren om de doelen te vormen.

27 juni 2024 Prévinairestraat. Rechts van boomstam het noordelijk doel. (EA)

Zowat elke dag speelde ik daar met de buurtjongens zoals de broers Koster die daar op de hoek woonden. Mijn specialiteit was met een curve linksbenig op het noordelijke goal te schieten vanaf een straatsteen waar een stukje uit was.

9 maart 1961. Ik in de Prévinairestraat voor de blinde muur van Kimman.

Een straatfotograaf nam een foto van mij in de buurt van het voetbalgedeelte. Ik had een befje aan (een los kraagje) dat scheef zat, een trui gebreid door moeder en een speldje van een fiets. Wat een tijden!

In ons gedeelte van de buurt ten noorden van de Garenkokerskade was er nog gasverlichting op straat. Om de zoveel tijd kwamen er gemeentewerkers met een ladder om de gaskousjes te vervangen. De lantaarnpalen hadden uitsteeksels aan de bovenkant zodat de ladder er makkelijk tegenaan kon staan.

Lantaarnpaal ter hoogte van Pieter Kiesstraat 19. (Foto buurtcoöperatie duurzaam Garenkokerskwartier)

De doosjes waar de gaskousjes in zaten gooiden de werklieden vaak op straat. Wij gebruikten die om miniatuurlampjes of paperclips in op te bergen.
Als we een oude fietsband hadden was het de kunst die om een van de uitsteeksels bovenin de paal te werpen.

Circa 1958 Lantaarnpaal in Pieter Kiesstraat. Links Nic. vd Laanstraat. (Foto Albracht archief)

Graffito

Een schokkende ervaring bij garage Kimman was een keer door mij zelf veroorzaakt. Niet wetende wat het was tekende ik met stoepkrijt naast de ingang van de garage een hakenkruis. Wat een hakenkruis inhield wist ik niet op 11-jarige leeftijd maar na het aanbrengen van deze graffito avant la lettre werd ik achtervolgd door een van de monteurs de Pieter Kiesstraat in en werd gepakt. Ik moest met een sopje de tekening verwijderen.

1982 Zijlweg 35: Garage Kimman, op de hoek van de Prévinairestraat, ziende naar het noordwesten. Hakenkruis naast ingang op 13 juni 2024 digitaal getekend. (NHA)

Fietsen

Fietsen was ook een kunst op zich. Ik had aanvankelijk een damesfiets met lage instap die van een van mijn zussen was. Op de trappers zaten houten blokken zodat de fiets als je nog klein was kon worden gebruikt. Al je gegroeid was werden de blokken eraf gehaald. Het waren perfecte fietsen om een surplace te doen. De terugtraprem gecombineerd met de lage zit en het grote voorwiel zorgden er voor dat ik wel een paar minuten met de voeten van de grond op een plaats in evenwicht kon blijven staan. Deze fiets versierde ik ook altijd met vlaggetjes van Esso die ik van vader kreeg. De touwtjes liepen van de voorwielnaaf tot het stuur. Op dat stuur had ik een toeter van rubber.

14 juni 2024. Tweetonige toeter van mijn fiets. (Foto's Eduard Albracht)

De spaken zaten vol met bierviltjes en melkfles doppen, die van dun aluminiumfolie waren gemaakt. Als je ze dubbel vouwde om de spaak van je wiel had je een kekke versiering. De bierviltjes klemde je tussen de spaakverbindingen.
Op mijn twaalfde verjaardag kreeg ik een prachtig opgeknapte tweedehands fiets met een blauw frame. Zo trots als een pauw ging ik nog in pyjama maar met sokken en schoenen en het hoedje van moeder op de foto in de gang van ons huis boven. Ik leunde tegen de deurstijl van de zogenoemde zijkamer.

Model 1955 fiets van Gazelle

18 augustus 1962 cadeau herenfiets

Hoelahoep

Eind 50'er jaren waaide er een rage over vanuit de Verenigde Staten, de hoelahoep. Wij lieten er een maken bij elektriciteitszaak De Boer uit de Pieter Kiesstraat. Een kunststof elektrabuis werd door verhitting gebogen en met een sok (verbindingsstukje) werden de uiteinden verbonden, waardoor een hoepel ontstond.

Elektra sok

Die verbinding ging wel eens los. Met het vlammetje van een aansteker tegen de sok was dat na een beetje smelten snel opgelost.

27 juni 2024 De dubbele pui van De Boer Pieter Kiesstraat 2 en 4. (EA)

Na veel oefenen kon ik de hoepel van mijn middel naar mijn nek laten gaan en naar beneden tot rond mijn knieën.

Kattekwaad

Rond oudjaar werd er altijd een hoop kattenkwaad uitgehaald. De hoek Garenkokerskade/Pieter Kiesstraat was dan een soort drukke hangplek, mede veroorzaakt door de muziekwinkel van Geutjes die onder ons op de begane grond 40 zwart gevestigd was. Geutjes verkocht namelijk vuurwerk. Rond middernacht was het niet verstandig met een auto door de straat te rijden. Ten eerste werden er veel rotjes onder de voertuigen gemikt maar de auto's werden ook massaal "gejonast". De vering werd hierbij goed getest. Vaak ging de zandkist, die gebruikt werd om bij vorst de brug over de Garenkokerskade stroef te maken, in zijn geheel de plomp in.

27 juni 2024 Hier stond de zandkist (EA)

Broer Siem maakte overigens zijn eigen vuurwerk. Als scheikundige in spé wist hij hoe het moest. Tenminste dat hoopten we. Gelukkig is er nooit een ongeluk mee geweest. Ik begon natuurlijk met sterretjes, die naar we dachten koudvuur verspreidden. Vuur kan niet koud zijn dus als je het brandende stokje met je duimen aanraakte had je meteen een blaar! Maar je kon er makkelijk met je hand overheen. Later had ik het liefst strijkers die je kon aansteken door het rotje langs het strijkvlak van een lucifersdoosje te halen. Ander populair vuurwerk waren gillende keukenmeiden en voetzoekers. Het was inderdaad de bedoeling dat dit vuurwerk laag over de weg ging om onder andere meisjes te doen schrikken.
Op 1 januari overdag kwam het slotstuk van de activiteiten: Geutjes stak bij ons voor de deur alle overgebleven vuurwerk af!

Garenkokerskade

De Garenkokerskade had een talud van gras. Daarlangs stonden lage hekjes. Ideaal speelgoed: in evenwicht zover mogelijk als een koorddanser eroverheen lopen. Op deze foto is het hekje te zien dat langs de hele kade liep. Op de foto van 14 mei 1967 zijn moeder met haar kleinzoon Frits te zien.

De stoep bestond uit klinkers. Wat ik ook wel deed was de klinkers loshalen en een dammetje bouwen in de sloot. Heel wat stenen verdwenen zo uit de stoep.

27 juni 2024 Garenkokerskade plek die ik dempte. (EA)

Behalve in evenwicht op hekjes lopen gebruikte ik ook hogere tuinhekken als rekstok. Ik wist precies waar ze waren. Die op de hoek van de Prévinairestraat en de Garenkokerskade was de door mij meest gebruikte. Het lag op de route van en naar school.

27 juni 2024 Achter de struik was de "rekstok". (EA)

Steppen was ook mijn lust en mijn leven. Onze autoped, zoals we een step toen noemden, was al heel oud en dat was te zien. Er zaten geen spatborden,

rem of handvatten op. De lak was gebutst en de buizen van het ondergedeelte waren verroest. In de garage van mijn vader zijn die nog een keer gelast.

Ca. 1951 Joop, Simon, Flavia

Ca. 1958 Ik op autoped (foto al vaker gebruikt!)

De foto hierboven van mij op de autoped werd circa 1958 genomen in de Pieter Kiesstraat hoek Garenkokerskade door een straatfotograaf. Die maakte foto's met een grotere resolutie dan de kiekjes die wij namen met de Agfa box. De lantaarn op de achtergrond gebruikte ik eerder voor de illustratie van een lantaarnpaal.

Ik stepte als linksbenige met mijn rechter voet op de autoped en maakte vaart met mijn linker been. Daarbij moest mijn enkelbotje aan de binnenkant (malleolus medialis) het vaak ontgelden omdat die tegen de as van het achterwiel aankwam. Het ontbreken van een rem loste ik op door met mijn voet op de achterband te drukken. De autoped versierde ik met vlaggetjes die ik van de zaak van vader kreeg, meestal met Esso of Shell erop. De touwtjes liepen aan weerszijden van het stuur naar de voorvork.

Betaald voetbal

Ik vond straatvoetbal heel erg leuk en vanaf 1959 volgde ik ook het Nederlands Elftal. Vanaf 1963 raakte ik ook geïnteresseerd in het bezoeken van voetbalwedstrijden in de omgeving. Er waren 3 semi-profclubs in Haarlem, HFC Haarlem, EDO (Eendracht Doet Overwinnen) en RCH (Racing Club Haarlem). Dat deed ik samen met 2 vrienden van Joop, André en Paul, die ook mijn vrienden werden. Beiden waren 3 tot 4 jaar ouder dan ik dus vond moeder het wel goed dat ik met ze mee ging. André Vet woonde in de Coltermanstraat en zijn vader en moeder waren bekenden van mijn ouders.

Zijn vader had een schildersbedrijf en zijn moeder kwam uit de Mascini familie die in deze regio woonde. De zaak is al jaren gesloten maar het bord op de gevel is nog steeds aanwezig. Zie ook:

https://www.gevelreclames.nl/Overzicht.historische.gevelreclames.in.Haarlem.htm)

30 december 2023 Coltermanstraat 2 G.W. Vet (foto Eduard Albracht)

Paul Kaspers woonde in de Burg. Sandbergstraat 6.

4 oktober 2024 Burgemeester Sandbergstraat 6

Minstens 2 seizoenen, van 1963 tot 1965, volgde ik de competitie op de voet. Ik was primair een supporter van Haarlem. Als ze een uitwedstrijd hadden

gingen we naar EDO of RCH. EDO speelde vlakbij het Haarlemstadion maar RCH speelde op het Heemsteeds sportpark. Vanaf 1965 veranderde de clubnaam dan ook in Racing Club Heemstede.
Je had toen de eredivisie en daaronder de eerste en 2 tweede divisies. De drie Haarlemse clubs speelden in de tweede divisie A.
Op zondag fietsten we gezamelijk volgens een min of meer vaste route naar Haarlem-Noord vanaf de Coltermanstraat. Dat was via de Kinderhuissingel, Schotersingel, Van Ostadestraat, Kleverparkweg, Velserstraat, Marnixstraat, Zaanenlaan, Mercuriusstraat, Orionweg, Planetenlaan.
Het stadion van Haarlem bood ruimte aan 13000 toeschouwers maar dat getal werd zelden gehaald. We stonden doorgaans achter het doel aan de zuid-oostzijde. Als je tegen de boarding stond kon je rustig even met de keeper praten. Ik weet nog dat keeper Vader (nergens op internet te vinden) een bal liet glippen, waardoor onze club met 1-0 achter kwam te staan zich tegen ons verontschuldigde door te zeggen dat het de beste kon overkomen.
In het elftal zaten onder andere Fred Jaski, Gerrit Peijs, Beer Wentink en Henk Angenent. Peijs speelde na wat omzwervingen eind zestiger jaren ook weer bij Haarlem. De foto hieronder geeft een goede indruk van het toen nog onoverdekte stadion.

1 juni 1969 Gerrit Peijs bij kampioenswedstrijd naar eredivisie (fotocollectie Anefo)

Beer Wentink was een rasechte Haarlemmer, die ik later vaak tegenkwam op weg naar het Mendelcollege. Hij speelde van 1963 tot 1978 onafgebroken bij Haarlem!

9 maart 1975 Beer wordt gehuldigd bij wedstrijd tegen PSV. (Anefo foto)

Het meest bijgebleven is een bekerwedstrijd van Haarlem tegen Feyenoord in het seizoen 1962-1963. Het stadion was zo goed als uitverkocht en we stonden op onze vertrouwde plekken achter het doel aan de zuid-oost kant. Cor van der Gijp van Feyenoord scoorde. Bij Haarlem speelde Henk Angenent in de spits. Henk had toen al iets te veel gewicht. Haarlem verloor. Deze wedstrijd is nergens terug te vinden! Maar ik heb mijn herinneringen...

1956 Cor van der Gijp

1956 Henk Angenent

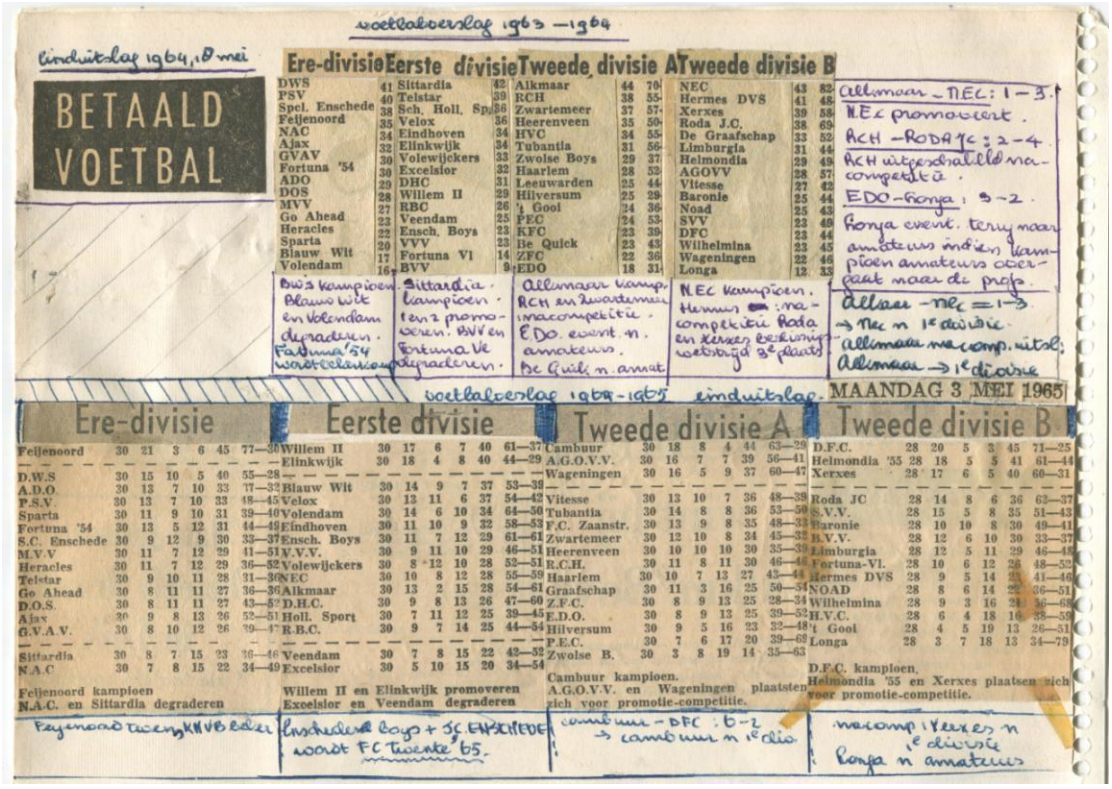

voetbaloverlaag 1963 – 1964

Einduitslag 1964, 18 mei

BETAALD VOETBAL

Ere-divisie		Eerste divisie		Tweede divisie A		Tweede divisie B	
DWS	41	Sittardia	42	Alkmaar	44	76	NEC	43	82
PSV	40	Telstar	39	RCH	38	55	Hermes DVS	41	48
Spel. Enschede	38	Sch. Holl. Sp.	36	Zwartemeer	37	57	Xerxes	39	58
Feijenoord	35	Velox	36	Heerenveen	35	50	Roda J.C.	38	69
NAC	34	Eindhoven	34	HVC	34	55	De Graafschap	33	52
Ajax	30	Elinkwijk	34	Tubantia	31	56	Limburgia	31	44
GVAV	30	Volewijckers	33	Zwolse Boys	29	37	Helmondia	29	48
Fortuna '54	30	Excelsior	32	Haarlem	28	52	AGOVV	28	57
ADO	29	DHC	31	Leeuwarden	25	44	Vitesse	27	42
DOS	28	Willem II	29	Hilversum	25	29	Baronie	25	44
MVV	27	RBC	26	't Gool	24	36	Noad	25	43
Go Ahead	23	Veendam	25	FEC	24	53	SVV	23	48
Heracles	22	Ensch. Boys	23	KFC	23	39	DFC	23	44
Sparta	20	VVV	23	Be Quick	23	43	Wilhelmina	23	45
Blauw Wit	17	Fortuna Vl	14	ZFC	22	36	Wageningen	22	46
Volendam	16	BVV	9	EDO	18	31	Longa	12	33

Allmaar – NEC: 1 – 3.
NEC promoveert.
RCH – RODA JC: 2 – 4.
RCH uitgeschakeld na-competitie.
EDO – Longa: 5 – 2.
Longa event. terug naar amateurs indien kampioen amateurs overgaat naar de prof.
Allmaar – NEC = 1 – 3
→ NEC n 1e divisie
Allmaar na comp. uitsl.
Allmaar → 1e divisie

DWS kampioen. Blauw Wit en Volendam degraderen. Fortuna '54 wordt beslissingswedstrijd

Sittardia kampioen. Ten 2 promoveren. BVV en Fortuna Vl degraderen.

Allmaar kamp. RCH en Zwartemeer in nacompetitie. EDO event. n. amateurs. De Quick n. amat.

NEC kampioen. Hermes en Xerxes na-competitie. Roda en Xerxes beslissingswedstrijd 3e plaats

voetbaloverlaag 1964 – 1965 einduitslag. MAANDAG 3 MEI 1965

Ere-divisie								Eerste divisie								Tweede divisie A								Tweede divisie B							
Feijenoord	30	21	3	6	45	77	30	Willem II	30	17	6	7	40	61	37	Cambuur	30	18	8	4	44	63	29	D.F.C.	28	20	5	3	45	71	25
								Elinkwijk	30	18	4	8	40	44	29	A.G.O.V.V.	30	16	7	7	39	56	41	Helmondia '55	28	18	5	5	41	61	44
D.W.S	30	15	10	5	40	55	28									Wageningen	30	16	5	9	37	60	47	Xerxes	28	17	6	5	40	60	31
A.D.O.	30	13	7	10	33	77	32	Blauw Wit	30	14	9	7	37	53	39																
P.S.V.	30	13	7	10	33	48	45	Velox	30	13	11	6	37	54	42	Vitesse	30	13	10	7	36	48	39	Roda JC	28	14	8	6	36	62	37
Sparta	30	11	9	10	31	39	40	Volendam	30	14	6	10	34	64	50	Tubantia	30	14	8	8	36	53	50	S.V.V.	28	15	5	8	35	51	43
Fortuna '54	30	13	5	12	31	44	49	Eindhoven	30	11	10	9	32	58	53	F.C. Zaanstr.	30	13	9	8	35	48	33	Baronie	28	10	10	8	30	49	41
S.C. Enschede	30	9	12	9	30	33	37	Ensch. Boys	30	11	7	12	29	61	61	Zwartemeer	30	12	10	8	34	45	32	B.V.V.	28	12	6	10	30	33	37
M.V.V	30	11	7	12	29	41	51	V.V.V.	30	9	11	10	29	46	51	Heerenveen	30	10	10	10	30	35	39	Limburgia	28	12	5	11	29	46	48
Heracles	30	11	7	12	29	36	52	Volewijckers	30	8	12	10	28	52	51	R.C.H.	30	11	8	11	30	46	46	Fortuna-Vl.	28	10	6	12	26	48	52
Telstar	30	9	10	11	28	31	36	NEC	30	10	8	12	28	55	59	Haarlem	30	10	7	13	27	43	44	Hermes DVS	28	9	5	14	23	41	46
Go Ahead	30	8	11	11	27	36	36	Alkmaar	30	13	2	15	28	54	61	Graafschap	30	11	3	16	25	50	54	NOAD	28	8	6	14	22	36	51
D.O.S.	30	8	11	11	27	43	52	D.H.C.	30	9	8	13	26	47	60	Z.F.C.	30	8	9	13	25	28	34	Wilhelmina	28	9	3	16	21	36	68
Ajax	30	9	8	13	26	52	51	Holl. Sport	30	7	11	12	25	39	45	E.D.O.	30	8	9	13	25	39	52	H.V.C.	28	6	4	18	16	38	59
G.V.A.V.	30	8	10	12	26	39	47	R.B.C.	30	9	7	14	25	44	54	Hilversum	30	9	5	16	23	32	48	't Gool	28	4	5	19	13	26	51
																F.E.C.	30	7	6	17	20	39	68	Longa	28	3	7	18	13	34	79
Sittardia	30	8	7	15	23	36	46	Veendam	30	7	8	15	22	42	52	Zwolse B.	30	3	8	19	14	35	63								
N.A.C	30	7	8	15	22	34	49	Excelsior	30	5	10	15	20	34	54																

Feijenoord kampioen
N.A.C. en Sittardia degraderen

Willem II en Elinkwijk promoveren
Excelsior en Veendam degraderen

Cambuur kampioen.
A.G.O.V.V. en Wageningen plaatsten zich voor promotie-competitie.

D.F.C. kampioen.
Helmondia '55 en Xerxes plaatsen zich voor promotie-competitie.

Feijenoord tweemaal KNVB beker

Ensch. Boys + SC Enschede wordt FC Twente '65.

Cambuur – DFC: 6 – 2
→ Cambuur n 1e divisie

na comp. Xerxes n 1e divisie
Longa n amateurs

Einduitslag 1963-1964 en 1964-1965. Bladzijde uit mijn plakboek

Op de terugweg gingen we vaak naar een snackbar in Haarlem-Noord om een patatje-met te eten. Daarna kletsten we bij in de Coltermanstraat en luisterden naar de uitslagen, die werden voorgelezen door Frits van Turenhout. Als geen ander sprak hij de 0-0 stand uit met een aangedikte “1”.

Luchtreclame

Bij een strakblauwe lucht en weinig wind genoot ik vanaf het dak van mijn slaapkamer vaak van vliegtuigjes, die met paraffine-olie en rook van de motoren een witte wolkenstreep maakten. Ze tekenden dan de namen van Hunter en Roxy, twee destijds zeer bekende sigarettenmerken. Een zo’n letter kon wel 1 kilometer hoog zijn. Als ze klaar waren begon de eerst gemaakte letter al weer te verwaaien. Als het sigarettenmerk Lexington moest worden gemaakt was het zeer kunstig van de piloot om de X perfect te krijgen. Bij dit woord ging het vaak mis omdat de L al verdwenen was als de N nog gemaakt moest worden. Toch was het een zeer effectieve reclame want ik weet die merken nu nog!

Texas, 17 september 2016 (U.S. Air Force photo/Senior Airman Kyle E. Gese) en Smily. (videostill)

Watersport

Ik zeilde en kanoëde veel. Met de kano kon je vanaf de Mooie Nel gemakkelijk tot de brug over de Garenkokerskade komen.

1967 Garenkokerskade; ik in kano (foto Peter Bosman)

Ik bij Garenkokersbrug

Bekeuring

Op 23 december 1966 was ik op weg naar het HK van de zeeverkenners en reed op de fiets mijn vaste route: Zijlstraat, Grote Markt, Klokhuisplein, Spaarne, Gravenstenenbrug, Spaarnwouderstraat. Toen ik een stukje de Zijlstraat in reed, waar eenrichtingsverkeer was, schoot me te binnen dat ik over de Nassaulaan zou gaan langs Louis van der Vooren. Ik keerde na een paar meter om en voordat ik de Nassaulaan had bereikt werd ik door een agent aangehouden. Ik kreeg een boete van vijf gulden. Ik vond dat zo flauw dat ik het nu nog weet.

Serie B № 037956
VOORKOMING VAN STRAFVERVOLGING
als bedoeld in art. 74bis van het Wetboek van Strafrecht, terzake van de door U op ondervermelde datum gepleegde overtreding, vermeld onder nr. 120 van de bijlage van het Besluit transactie in handen der politie 1959.
z.o.z.
Bedrag VIJF GULDEN
Categorie ~~voetganger~~ ~~twee- of driewielig~~ rijwiel zonder hulpmotor
Datum overtreding (Handtekening)
23.12.66

1965 Links de Zijlstraat; eenrichtingsverkeer.

Zeeverkenners Dorus Rijkers

In 1961 werd ik lid van de verkennersgroep St Tarcisius, die achter mijn lagere school huisde in de Ruyghaverstraat. Na twee jaar verhuisde de groep naar de Koralensteeg 5, waar we fuseerden met de zeeverkennerstroep Dorus Rijkers. Ik was daar tot 1975 lid als zeeverkenner, bootsman, stuurman en uiteindelijk schipper. Het gebouw waar wij in huisden heeft me altijd geïntrigeerd.

10
Praetorium
(hoofdkwartier)

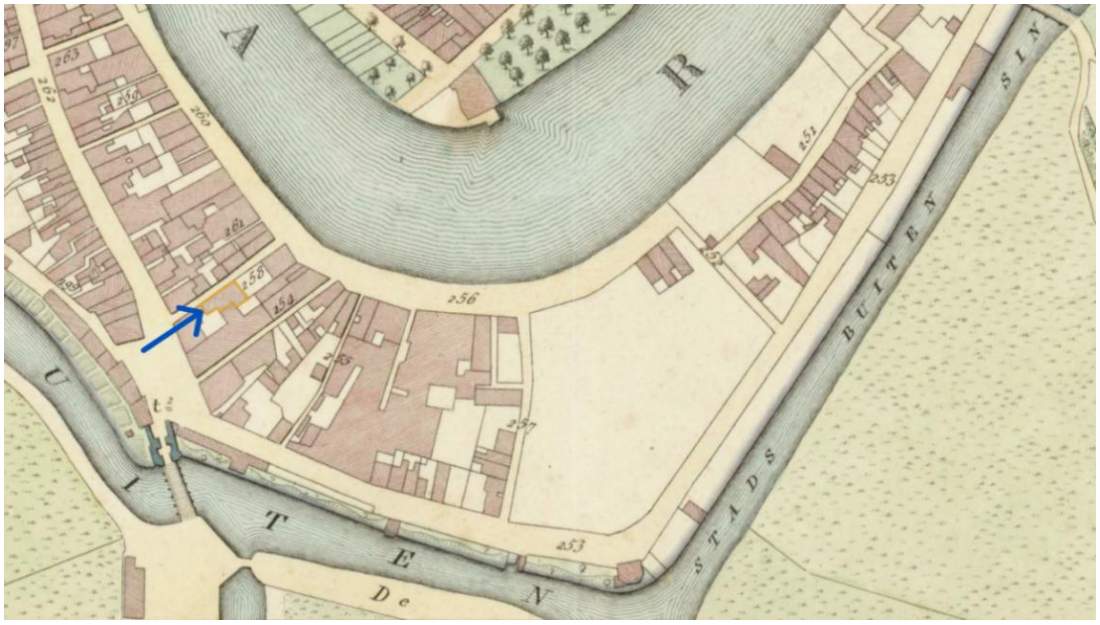

1829 KAART DER STAD HAARLEM VERVAARDIGD NAAR DE KADASTRALE METING IN HET JAAR 1822. [kartografisch dokument] [door] F.J.Nautz ; W.C.van Baarsel. (NHA)

Het gebouw aan de Koralensteeg (bij blauwe pijl en gele omkadering in 1822) leek aan de buitenkant een bouwval maar was binnenin goed doortimmerd. Het was oorspronkelijk een pakhuis uit waarschijnlijk de 17e eeuw, dat, enig in zijn soort in Haarlem, met de lange kant aan de straat stond. De meeste pakhuizen werden gebouwd met de smalle kant aan de weg. De gevel had twee langwerpige deuren van verschillende lengte op de eerste verdieping waardoor met een takel goederen konden worden geladen of gelost.

Circa 1967. Koralensteeg 5. (Gemeentelijke monumenten Haarlem) https://www.monumenten.nl/monument/1007019900

Op mijn foto hieronder is links een ontlastingsboog te zien die breder is dan het raam eronder. De boog zorgde ervoor dat het gewicht van de muur boven het venster ontlast werd. Waarschijnlijk betrof het een hoge ingang voor paarden, die later is dichtgemetseld. Door het strijklicht op de gevel zijn de afwijkende metselpatronen te onderscheiden.

1 november 2021 Koralensteeg 5 en 7. Links brede ontlastingsboog. (Foto Eduard Albracht)

In de maand mei van 2025 kreeg ik een uitnodiging van de Dorus Rijkers om op 8 juni, eerste Pinksterdag, een zeilmiddag mee te maken met aansluitend een borrel. Dat leek me ontzettend leuk dus ik schreef mij in.

Beste leden en oud leden van de Dorus & Doortje Rijkers,

Ons lijkt het leuk om een ouderwetse zeilmiddag te organiseren op de Nel. Het lijkt ons gaaf om dit met leden en oud leden te doen.
Eerste pinksterdag 8 juni 2025 willen wij dit laten plaatsvinden.

Wat is het idee? Lekker zeilen (wedstrijdje?) borrelen en genieten van het mooie plekje op het eiland.
Dit alles onder het genot van een hapje en een drankje. Om 13:00 uur gaan we verzamelen.

Wil jij daar bij zijn schrijf je in op onderstaande link. Kosten van de dag €10,- euro p.p.
(Inbegrepen koffie, thee, limonade en wat lekkers)

Klik op deze link!

Zijn we iemand vergeten, laat het ons weten! Via de mail.

Reactie graag voor 1 mei 2025

Uitnodiging zeilmiddag

Vlak voor de bewuste datum was de weersverwachting dermate slecht dat werd besloten die middag alleen een borrel op het HK te houden. Ik kwam daar onder meer in gesprek met Alex Vermeulen en Fons Frensen, twee voormalige zeeverkenners uit de tijd dat ik schipper was. Het HK werd op dat moment gerestaureerd omdat de balken bij de aansluiting op de muren vergaan waren.

25 april 2025 HK in de steigers. (EA)

Fons vertelde me dat het mooi zou zijn als er deskundig werd gekeken naar de ouderdom van die balken. Ik wees hem op de mogelijkheid van dendrochronologisch onderzoek en beloofde dat ik contact zou op nemen met de stadsarcheoloog van Haarlem, Anja van Zalinge, die ik goed ken, niet in de laatste plaats omdat zij leerlinge was van het Mendelcollege waar ik haar als docent Engels in de klas had gehad.
Nog geen week later, op 14 juni, sprak ik Anja tijdens de Dag van de Archeologie en legde haar de zaak voor. Op haar advies liet ik voor Maarten Enderman, bouwhistoricus van de gemeente Haarlem, een briefje achter. Nog geen twee dagen later mailde hij dat hij graag een onderzoek wilde uitvoeren. Op donderdag 24 juli hadden we een afspraak, samen met de huidige schipper, Pieter van der Pot, bij de Koralensteeg.

Dendrochronologie

Wat Maarten ging doen was het nemen van houtmonsters uit diverse balken om de ouderdom te bepalen. Dendrochronologie berust op het verschijnsel dat bomen in droge en natte jaren, of in koude en warme, ringen van een verschillende breedte vormen. In de loop van de jaren ontstaat er in het hout daardoor een patroon van dikkere en dunnere jaarringen. Dit patroon kan worden vastgesteld door een doorsnee van

het hout onder de microscoop te leggen en de breedte van iedere jaarring nauwkeurig op te meten. Bomen worden in een bepaalde regio aan overeenkomstige klimaatomstandigheden blootgesteld, en als ze tot dezelfde soort behoren reageren ze daar op vergelijkbare manier op, zodat bij deze bomen de opeenvolging van dikkere en dunnere jaarringen in grote lijnen overeenkomt.

24 juli 2025 Maarten in actie bij eerste boring. (Foto's Eduard Albracht)

Het eerste houtmonster uit een eiken balk op de benedenverdieping

Pieter van der Pot en Maarten Enderman bij los houten balkdeel

Maarten stuurde op 8 september zijn bevindingen naar mij:

"De resultaten zijn helaas niet zo helder als ik gehoopt had. Het oudste hout betreft de eiken balk die gemaakt is van een boom die tussen 1541 en 1561 in West-Duistsland is gekapt. Ik vermoed dat de balk is hergebruikt aangezien de drie balken van grenenhout allemaal jonger dateren. Het hout is afkomstig uit West-Zweden. Helaas bleek het niet mogelijk een veldatum voor de dennen vast te stellen. De dateringen zijn daarom gebaseerd op de laatst gemeten ring omdat niet bekend is hoeveel hout er ontbreekt. Daaruit volgt dat de grenen balken na 1623 zijn geplaatst. In combinatie met de 'architectuur' van de voorgevel zou de bouw van het pakhuis in het tweede kwart van de zeventiende eeuw kunnen worden gedateerd. Ik had vanwege het profiel van de afgezaagde console en de console onder de meest noordelijke balk verwacht dat de datering vroeger zou zijn, ergens in de tweede helft van de zestiende eeuw. Omdat in de afgezaagde console ook een pengat zit, denk ik nu dat ook deze zijn hergebruikt.
Het is jammer dat er niet een mooie harde datering uit het onderzoek is gekomen. Wie weet is de technologie over een aantal jaren weer zoveel verder dat dat met monsters van de bakstenen of mortel kan".

27 juli 2025 Koralensteeg 5 en 7 met hersteld metselwerk. (EA)

Koralensteeg

De Koralensteeg was in 1963 aan de kant van de Spaarnwouderstraat nog een echte steeg. Voordien liep de nauwe steeg helemaal door tot de Houtmarkt aan het Spaarne. De kant met de even huisnummers bestond uit krotten, die in 1929 werden geruimd omdat er gemeentelijke plannen waren om de stad vanaf Amsterdam te ontsluiten door van de Koralensteeg een brede weg te maken met bij het Spaarne een grote brug naar De Koudenhorn. Het plan werd afgeblazen.Toen wij er kwamen met onze groep was er al een groot gedeelte afgebroken achter dit huis aan de Spaarnwouderstraat.

1970 Spaarnwouderstraat 91-93 hoek Koralensteeg, ziende naar het noordwesten. (NHA)

1929 Houtmarkt / hoek Koralensteeg, ziende naar het oosten. Huizen worden gesloopt voor de bouw van een brug over het Spaarne. (NHA)

Het algemene aanzien was slordig en armoedig. Er was een autosloperij gevestigd: “De Poort”. Op nummer 1 was Van Rumpt & Zoon, een bedrijf dat handelde in scooters, motoren en bromfietsen. Bij een uitbreiding kwam nummer 3 erbij. Het Wachtschip werd nr 5. Ik vond maar één keer in de historie vanaf 1898 de vermelding nr 5. In 1962 had Van Rumpt volgens een advertentie daar zijn werkplaats. De zeeverkenners zaten zeker op de eerste verdieping.

Dit jaar geen show te Amsterdam in de R.A.I., maar wel in Haarlem.

Uitnodiging

tot het bijwonen van onze show, te houden op zaterdag 24 maart en zondag 25 maart, Gebouw Krelagehuis, Leidsevaart 8, Haarlem.

Bezichtiging van onze uitgebreide collectie

MOTOREN, SCOOTERS, BROMFIETSEN, MELK/GROENTETRUCKS

Op deze show kunt U zien WAT Uw eigen handelaar voor U moet bestellen.

VRIJE TOEGANG.

Demonstratiemodellen aanwezig.

Openingsuren van 10 tot 21.30 uur.

SCOOTER-, MOTORRIJWIEL- EN BROMFIETSBEDRIJF

FR. P. VAN RUMPT & ZOON

Vakkundige reparatie-inrichting

HAARLEM - TELEFOON 1 31 27

Kantoor en Showroom: **Spaarnwouderstraat 103-105**

Werkplaats: **Koralensteeg 5**

23 maart 1962 NHC. Van Rumpt, werkplaats Koralensteeg 5

1970 Autohandel “De Poort”. Tegenover het wachtschip Koralensteeg (NHA)

1929 Koralensteeg, hoek Houtmarkt, ziende naar het oosten met de toren van de R.K. kerk van de H. Johannes de Doper, Amsterdamstraat. (NHA)

5 januari 2019 Koralensteeg, hoek Houtmarkt, ziende naar het oosten met de toren van de R.K. kerk van de H. Johannes de Doper, Amsterdamstraat. (Foto Eduard Albracht)

Het gebouw was aan de binnenkant met allerlei details tot een echt wachtschip gemaakt. De grote ruimte aan de voorkant op de eerste verdieping had in elke hoek een afgescheiden kamertje voor de vier bakken

(patrouilles) met wat meubilair en stoelen. De buitenkant van het kamertje was blauw geschilderd en de bakshokken hadden patrijspoorten als raampjes. Mijn bak, de Zeearenden, zat aan de voorkant in de zuid-oosthoek. Op een van de balken is in de huidige situatie nog een restje blauwe verf te zien.

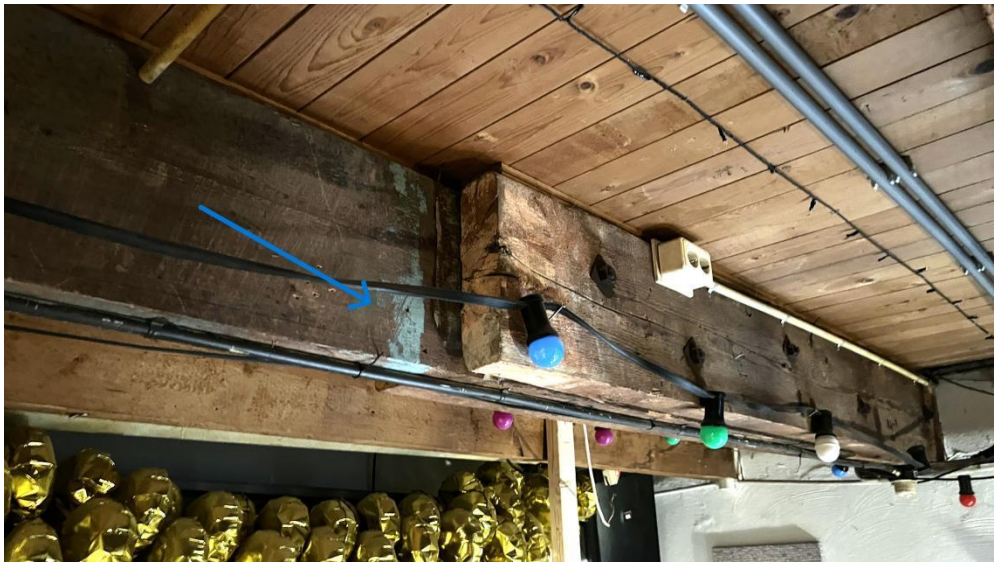

8 juni 2025 Resten blauwe verf (zie blauwe pijl) (foto Eduard Albracht)

Perceel nr 7 was van de nabij gelegen slagerij Bonkerk aan de Spaarnwouderstraat 95. Het vormde een geheel met het historische pand en werd later bij nummer 5 getrokken. Op het moment van schrijven (19 juni 2025) wordt het pand gerestaureerd. De draagbalken op de eerste verdieping zijn aan de kopse kant vergaan.

8 juni 2025 Nog niet herstelde draagbalken eerste verdieping Koralensteeg 5. (foto Eduard Albracht)

8 juni 2025 Herstelde balken aan de Koralensteegzijde. (Foto Eduard Albracht)

Van 1963 tot 1975 was het een gebouw waar ik minimaal 2 keer per week vertoefde...

11

Regina
(koningin)

Kermis

Op de Gedempte Oude Gracht en de Nassaulaan was altijd de kermis in Haarlem, vanaf Koninginnedag 30 april tot 5 mei.Voor mij was dat maar 5 minuten lopen vanaf huis. Ik beleefde daar hoogte- en dieptepunten. Hoogtepunten waren het bedienen van een grijpautomaat, teminste als het lukte iets te grijpen. Het ging dan om prullaria want de dure voorwerpen zoals horloges kon je nooit aan de haak slaan. De botsauto's waren evenals de draaimolens zeer gewild. Dieptepunt was een keer bij de Cakewalk op de Nassaulaan, een attractie waarbij het de bedoeling was op een loopplank te gaan lopen die door middel van krukassen zowel heen en weer als op en neer werd bewogen. Ook waren er draaischijven die tegengesteld draaiden.Na het betalen van één gulden, toentertijd een behoorlijk bedrag, kon ik naar binnen. Overmand door het overweldigende schouwspel wist ik niet waar ik naar toe moest lopen en verliet na enige tijd zonder iets te doen de tent. Gelukkig was mijn broer Joop buiten om mij te troosten...

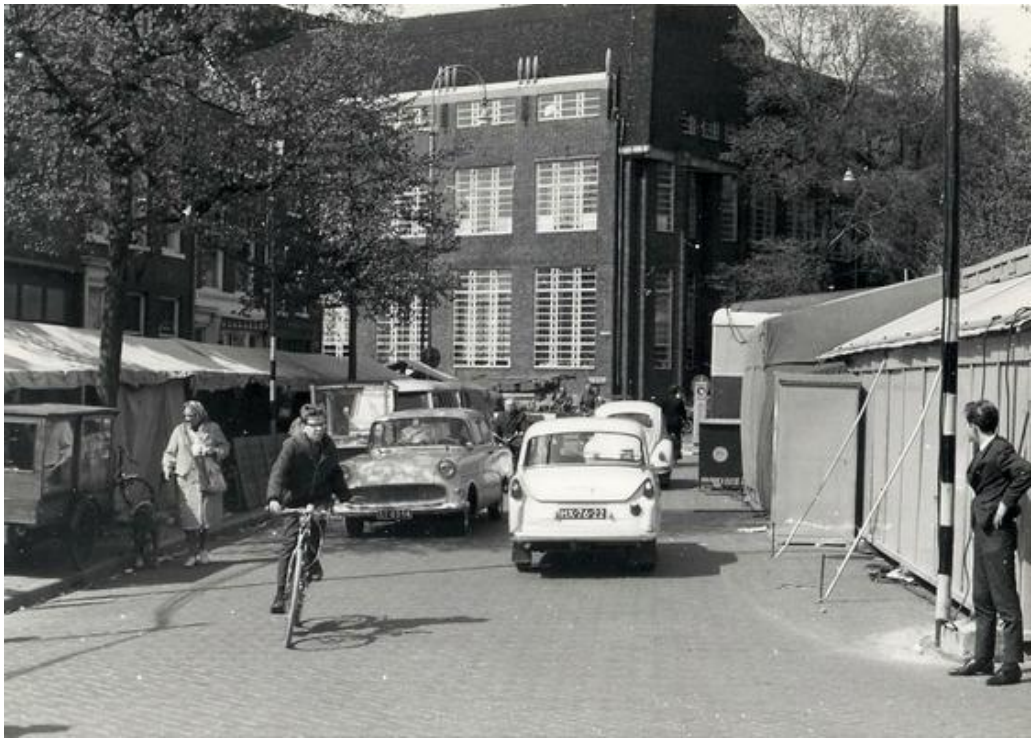

1964 Verkeer langs de kermis. Op de achtergrond het Postkantoor op de hoek met de Raaks (NHA)

De Gedempte Oude Gracht was toen een tweerichtings verkeersader. Het verkeer, inclusief auto's, werd op het gedeelte Raaks/Verwulft aan de westkant langs de attracties geleid. Het is goed voor te stellen dat het gemeentebestuur besloot de kermis geleidelijk te verplaatsen naar de Grote Markt.

1968 Gedempte Oude Gracht tijdens de kermis ziende naar het zuidwesten. (NHA)

30 april 1958 Kermis op de Gedempte Oude Gracht ter hoogte van de Zuiderstraat (NHA)

Koningin Juliana bezoekt Haarlem

Ter gelegenheid van hun zilveren huwelijksfeest bezocht het koninklijk paar met hun kinderen op woensdag 9 mei 1962 de hoofdstad van Noord-Holland. Een achteraf historische dag omdat The Beatles toen hun eerste platencontract met Parlophone tekenden, nadat Brian Epstein George Martin overtuigde de band te contracteren zonder ze ooit te hebben gezien. Daar had niemand toen natuurlijk weet van! Ik ging naar de Van Eedenstraat waar de rijtoer zou langskomen. Of ik alleen was gegaan weet ik niet meer maar wel dat ik op het moment surprême een goed zicht had op de koninklijke familie.

DINSDAG 8 MEI 1962

Programma koninklijk bezoek aan Haarlem

HAARLEM, 8 mei — Het programma voor het bezoek van het koninklijk gezin aan Haarlem als hoofdstad van de provincie Noordholland is als volgt. Voor de aankomst in Haarlem worden het koninklijk paar en de vier prinsessen door de commissaris der koningin, dr. M. J. Prinsen, om 10 uur begroet op Schiphol. Vandaar vertrekt men naar Haarlem via de Schipholweg en Rustenburgerlaan. Om 10.25 uur komt het gezelschap bij het Provinciehuis aan de Dreef aan, waar de officiële ontvangst geschiedt door het college van Gedeputeerde Staten. Om 11 uur, nadat Haarlemse Bloemenmeisjes de koninklijke gasten bloemen hebben aangeboden, begint het defilé, waarin de provincie zich zal presenteren.

Het defilé wordt opgesteld aan de Heemsteedse Dreef, van daaraf volgt het de route: Blauwe Brug, Middenlaan, Vijverlaan. Kleine Houtweg, Paviljoenslaan, Dreef, Houtplein, Gasthuissingel, Kleine Houtstraat, Ged. Oude Gracht, Raaks.

Om 14.10 begint de rijtoer van het koninklijk gezin door Haarlem. De tocht gaat langs de volgende route: Dreef, Houtplein. Grote Houtstraat, Grote Markt, Zijlstraat, Nassaulaan, Nassauplein, Zijhuizen, Parklaan, Kruisweg, Kennemerplein, Frans Halsplein, Schoterweg, Gen. Cronjéstraat, Kloosterstraat, Kleverlaan, Velserstraat, Kleverparkweg, Van Ostadestraat, Schotersingel, Kinderhuissingel, Zijlsingel, Raaksbrug, Zijlvest, Wilhelminastraat, Wilsonsplein, Raamsingel, Van Eedenstraat, Lorentzplein, Jordensstraat, Florapark, Dreef.

Bezoek Koninklijk Gezin

De NHC van dinsdag 8 mei 1962

14 mei 2024 Positie van waaruit ik keek op 9 mei 1962 (foto Eduard Albracht)

Ik zat nog op de lagere school met een vrije woensdagmiddag. Het koninklijk paar werd eerst op het Provinciehuis onthaald. Vanaf 14.10 uur vertrok de stoet vanaf de Dreef. Ik had dus ruimschoots de tijd om te gaan kijken.

9 mei 1962 Koninklijk bezoek aan Haarlem. In de Mercury Monterey Convertible op de voorgrond Koningin Juliana en Prins Bernhard, daarachter de auto met de prinsessen op het Houtplein, ziende naar het zuiden. (NHA)

Als frequente bezoeker van de auto RAI en een slaapkamermuur vol met afbeeldingen van automobielen had ik natuurlijk meer belangstelling voor de mooi glimmende Mercury dan voor de inzittenden.

12
Camera Obscura
(donkere kamer)

Bioscopen

"**A**ls Rembrandt Minerva onder haar Roxy". Die ontdeugende zin deed bij ons de ronde in Haarlem om de bioscopen aan te duiden. Voor de Lido, Frans Hals, Studio en Luxor hadden we geen zinnetje. 7 bioscopen dus maar liefst in Haarlem en Heemstede met een enkele grote zaal. Cinema Palace was de grootste en de oudste. In 1915 was de opening in het pand aan de Grote Houtstraat waar voordien garage Jan Inpijn was gevestigd.

1971 Bladzijde uit mijn Memorie album plakboek.

1952 Lido Theater met de film "Domani è un altro giorno" (Léonide Moguy).

1965 Rembrandt Theater. Vrouwenjacht in Beiroet (Le Spie Uccidono a Beirut, Luciano Martino)

Het was toen nog gebruikelijk dat veel filmtitels in het Nederlands werden vertaald. “Spionnen doden in Beiroet”, de oorspronkelijke titel, werd met “Vrouwenjacht” wat aantrekkelijker gemaakt. Soms leverde het schitterende

vertalingen op; zo werd “The fearless Vampire Killers van Roman Polanski in 1967: “Met jouw tanden in mijn nek”!

1962 Luxor theater. “Romance a la Carte” (1962 Delbert Mann)

2008 Cinema Palace, een jaar voor sluiting, met de film "The Curious Case of Benjamin Button" (David Fincher)

Zaal Cinema Palace met gordijn

De zaal van Cinema Palace was een plaatje. Het bovenstaande beeld staat nog op mijn ogen gegrift. In afwachting van het begin van de film werden de lampen langzaam gedimd en ging het gordijn statig naar boven open.

Boys Town

De eerste film die ik me kan herinneren was een vertoning van Boys Town in de repetitieruimte van het koor van de Paterskerk aan de Zoetestraat (in het hoofdstuk Sursum Corda wordt daar aandacht aan besteed). Een pater sticht een stadje voor jonge criminelen en probeert ze op de goede weg te helpen. Mickey Rooney speelde een tiener die een moord had gepleegd en uiteindelijk op het goede pad werd gebracht. Nu zouden we dat stichtelijk en sentimenteel hebben gevonden maar als zevenjarige jongen vond ik het zeer indrukwekkend en zielig, vooral toen Rooney bij een bokswedstrijd in elkaar werd geslagen.

Spencer Tracy als father Flanagan met Mickey Rooney als Whitey Marsh

Destijds werd de film in Nederland uitgebracht onder de titel *Jongensstad*. Het scenario was gebaseerd op het leven en werk van pastoor Edward J. Flanagan, de oprichter van Boys Town, een 'stad' voor kansarme, verwaarloosde jongens. MGM was aanvankelijk sceptisch en liet de film maanden op de plank liggen. Louis B. Mayer, het hoofd van de studio, zei zelfs dat de film wel moest mislukken omdat er geen seks in zat. Spencer Tracy en Mickey Rooney wisten Mayer echter te overtuigen de film toch uit te brengen en dat bleek terecht: *Boys Town* brak alle records in de bioscoop en behaalde twee Oscars.

Van de talloze films die ik tot 1970 heb gezien zijn The Bridge on the River Kwai (1957) met Alec Guinness, Ben Hur (1959) met Charton Heston, Psycho (1959) van Alfred Hitchcock, Exodus (1960), Spartacus (1960), West Side Story (1961), The Guns of Navarone (1961), The Longest Day (1962), Mutiny on the Bounty (1962) met Marlon Brando, Dr No (1962) met Sean Connery, Lawrence of Arabia (1962 met Peter O'Toole en Omar Sharif, Mondo Cane (1962) zie hieronder, It's a Mad Mad Mad Mad World (1963) , Als Twee Druppels Water (1963) van Fons Rademakers, The Man from Rio 1964) met Jean Paul Belmondo, Goldfinger (1964), Africa Addio (1964) zie hieronder, A Hard Day's Night (1964), Help (1965), Those Magnificient Men in their Flying Machines (1965) met Terry Thomas , Don Camillo in Rusland (1965) met Fernandel, The Chase (1966) met Marlon Brando en Robert Redford, Blow Up (1966) van Antonioni, Dracula: Prince of Darkness (1965) met Christopher Lee en Peter Cushing, The Fearless Vampire Killers (1967) en Rosemary's Baby (1968) van Roman Polanski, Yellow Submarine (1968), Easy Rider (1969) met Peter Fonda, Dennis Hopper en Jack Nicholson, Midnight Cowboy (1969) met Jon Voight, Butch Cassidy and the Sundance Kid (1969) met Robert Redford en Paul Newman de meest memorabele. Afgezien van de jaartallen herinnerde ik mij deze films, inclusief acteurs en regisseurs, uit het hoofd.

West Side Story

Deze film kwam in Nederland begin maart 1962 uit en was al snel, net als in Amerika, een sensatie. Ik zag hem voor het eerst in het najaar van 1962 en de musical maakte een onuitwisbare indruk, mede door de geweldige muziek die gecomponeerd was door Leonard Bernstein.

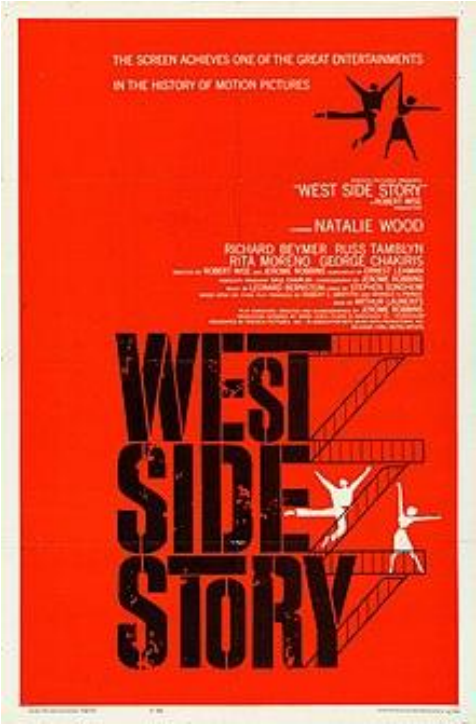

Film affiche

Twee straatbendes strijden in Manhattan om de macht in de straten. Aan de ene kant staan de Jets van Riff en aan de andere de Sharks van Bernardo. De Jets bestaan uit blanke migrantenkinderen en the Sharks zijn van Puerto Ricaanse afkomst. Regelmatig zijn er gevechten.

George Chakiris midden als Bernardo van de Sharks

Russ Tamblyn links als Riff van de Jets

Politie-inspecteur Schrank en wijkagent Krupke hebben hun handen vol om de orde te herstellen. De Jets willen de Sharks eens en voor altijd uitschakelen in een groot gevecht en besluiten ze uit te dagen op neutraal terrein, een dansfeest in de gymzaal. Riff vraagt zijn vriend Tony om de uitdaging over te brengen. Tony, die uit de bende is getreden, heeft hier aanvankelijk geen zin in, maar laat zich toch overhalen, omdat hij het gevoel heeft dat er iets groots gaat gebeuren in zijn leven. Tony wordt verliefd op Maria, die in het kamp zit van de Sharks.

Richard Beymer als Tony en Nathalie Wood als Maria

Mondo Cane en Africa Addio

De meest verontrustende rolprenten waren de films Mondo Cane en Africa Addio, twee documentaires over Afrika na de dekolonisatie. Destijds werden films gekeurd op leeftijdscategorie. Er was een Centrale Commissie voor de Filmkeuring (kortweg CCF) maar ook was er de Katholieke Film Centrale (KFC), die nog veel strenger was. De KFC verzorgde van 1929 tot 1968 een eigen katholieke filmkeuring. Het was voor pubers natuurlijk stoer om films te bezoeken waar je te jong voor was. Dat begon onschuldig bij bijvoorbeeld West Side Story die ik als 12- jarige in Cinema Palace bezocht, terwijl de KFC 14 jaar en ouder had voorgeschreven. Laat staan Mondo Cane die het predicaat "strikt volw." kreeg! De truc was je een beetje ouder voor te doen door kleding en houding. Het hielp ook als je vrienden had die een paar jaar ouder waren. En die had ik!

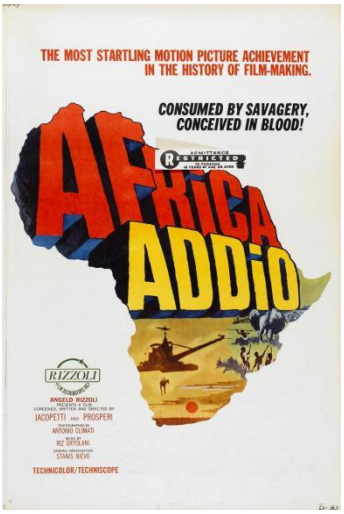

Filmaffiches

een rusthuis.

Agenda voor Haarlem en omgeving

Films

CINEMA PALACE: West Side Story, 14 jaar. Dagelijks 2 en 8 uur.

FRANS HALS: Inspekteur Gorilla slaat erop los, 14 jaar. 2, 7 en 9.15 uur. Zondag: 2, 4.30, 7 en 9.15 uur. Dinsdag 2 en 8 uur.

LIDO: Sodom en Gomorra, 14 jaar. Dagelijks 2 en 8 uur.

LUXOR: Mondo Cane, strikt volw. 2, 7 en 9.15 uur. Zondag: 2, 4.15, 7 en 9.15 uur.

REMBRANDT: Taras Bulba, 14 jaar. 2, 7 en 9.15 uur. Zondag: 2, 4.15, 7 en 9.15 uur.

ROXY, t/m zo.: Doorbraak, 14 jaar. Ma. t/m do.: De vloek van Frankenstein, volw. 2.30, 7 en 9.15 uur. Zondag: 2, 4.15, 7 en 9.15 uur.

STUDIO: De smaak van honing, 18 jaar. 2.15, 7 en 9.15 uur. Zondag: 2, 4.15, 7 en 9.15 uur.

MINERVA. Za. en zo. 7 en 9.15 uur: Het spook van de opera, 14 jaar. Zo. 2 en 4.15 uur, di. 3.30 uur en wo. 2.30 uur: Hey, let's twist, alle leeftijden. Ma. en di. 8.15 uur: De dolle generaal, 14 jaar. Do. 8.15 uur: Misdaad achter het voetlicht, 14 jaar.

van Monte Doyle. Regie: Richard Flink. In de hoofdrollen: Lia Dorana, Pim Dekkers en John Lanting.

Minerva Theater. 2.30 uur: N.J.G. Toneelgroep „Spelenderwijs" met „Opgeruimd staat netjes".

Zondag 28 april.

Stadsschouwburg. 8 uur: Nieuw Rotterdams Toneel met „De revisor" van N. Gogol. Regie: Peter Scharoff. In de hoofdrollen: Coba Kelling, Bernard Droog, Coen Flink en Richard Flink.

Dinsdag 30 april.

Stadsschouwburg. 8 uur: J. J. Cremer met „Gerrit Witse".

Woensdag 1 mei.

Stadsschouwburg. 8 uur: Nederlandse Comedie met „De Botteriken" van C. Goldoni. Regie: Georges Vitaly. In de hoofdrollen: Joan Remmelts, Mary Dresselhuys en Allard van der Scheer.

Donderdag 2 mei.

Stadsschouwburg. 8 uur: Nederlandse Comedie met „De Botteriken" van C. Goldoni. Regie: Georges Vitaly. In de hoofdrollen: Joan Remmelts, Mary Dresselhuys en Allard van der Scheer.

26 april 1963 Nieuwe Haarlemsche Courant films en filmkeuring.

Mondo Cane was een Italiaanse documentaire uit 1962 geregisseerd door Paolo Cavara en Gualtiero Jacopetti. De film bestond uit sensationele beelden die bedoeld waren om de kijkers te choqueren en verrassen. Hoewel de film door zijn beelden als heel controversieel in Amerika werd gezien kreeg hij toch een Oscarnominatie (in de categorie beste muziek, oorspronkelijk nummer) voor het nummer 'More'.
Africa Addio was de opvolger gemaakt in 1964 en uitgebracht in 1966. Africa Addio volgde een aantal nieuwe staten op het Afrikaanse continent direct na de dekolonisatie. De film heb ik onlangs weer gezien en ik kan me goed voorstellen hoe schokkend ik toen veel scenes vond, vooral het rijden van een Jeep over een stoffige weg bezaaid met skeletten.

13

Lyceum Ssiae Trinitatis

(Lyceum van de Allerheiligste Drievuldigheid)

Aan het einde van mijn lagere schooltijd deed ik op 13 juni 1962 toelatingsexamen voor het Triniteitslyceum in het gebouw aan de Zijlweg in Haarlem. Aangezien mijn beide broers naar deze voor ons dichtstbijzijnde school gingen lag het voor de hand dat ik na de lagere school ook naar het Trini ging. Het examen bestond uit vier vakken: Rekenen, Nederlands, Aardrijkskunde en Geschiedenis.

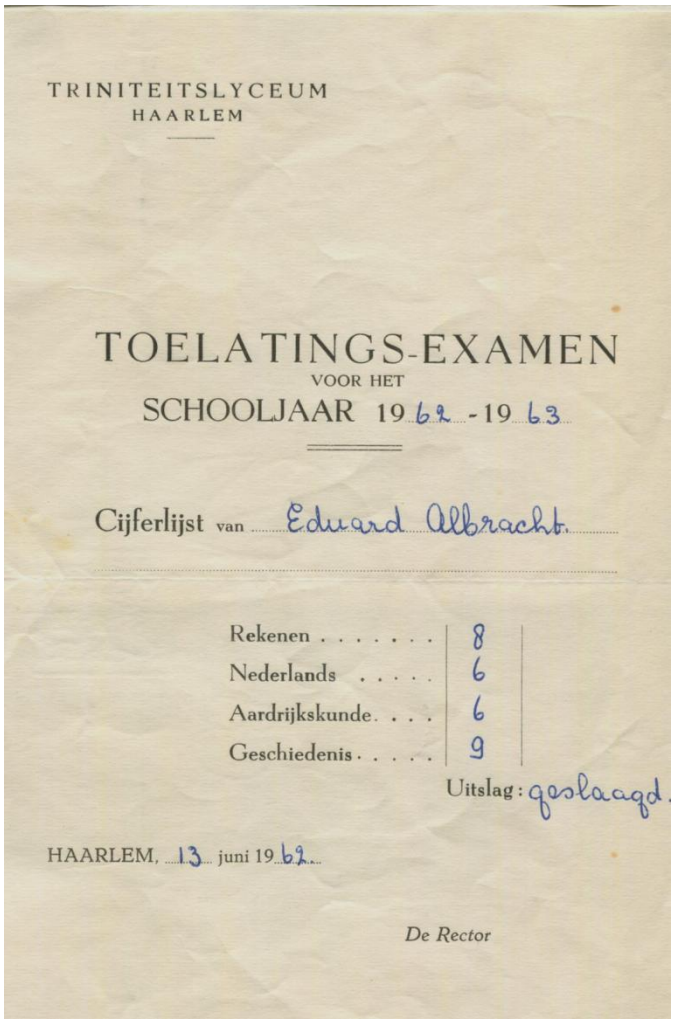

TRINITEITSLYCEUM
HAARLEM

TOELATINGS-EXAMEN
VOOR HET
SCHOOLJAAR 1962-1963

Cijferlijst van Eduard Albracht

Rekenen	8
Nederlands	6
Aardrijkskunde	6
Geschiedenis	9

Uitslag: geslaagd.

HAARLEM, 13 juni 1962

De Rector

Mijn cijfers weken af van mijn eindrapport van de lagere school. Daar had ik een 7 voor rekenen en taal. Geschiedenis was hetzelfde maar voor Aardrijkskunde had ik een 8. Een voorbode van wat zou komen?

Mijn oudste broer Simon had al eindexamen gedaan in 1961. In Tolle Lege (Neem, Lees!), het schoolblad van het lyceum vermeldde alle geslaagden.

De redactie van Tolle Lege wenst hen, die aan het eind van het vorig schooljaar met goed succes hun eindexamen hebben afgelegd, van ganser harte proficiat, en hoopt, dat zij het ver mogen brengen in het leven. Tevens hoopt zij, dat zij spoedig in het voetspoor mag treden van hen, wier namen thans volgen:

GYMNASIUM A:

J. Bader,
P. van Bueren
J. van Dril
P. Hogerheijde
G. Lipmann
D. den Nieuwenboer
P. Preenen
P. van Rooijen
F. Schoone
J. Schoorl
J. Smolenaars
Th. Schouten
M. Weijers

GYMNASIUM B:

Th. Bellm
W. van Gessel
W. Krijnen
M. Pöttker

H.B.S. A:

R. Al
A. Beuger
H. van der Bruggen
F. Dellenbag
B. Dicker
W. Derksen
M. Ellis
R. Goemans
W. Goemans
J. Gramberg
M. de Groot
P. de Groot
Th. de Haas
J. van Heems
A. Henzen
J. Hesseling
W. Juffermans
M. van der Klauw
A. Mascini
H. Moné
R. van Pampus
A. Rutte
G. van der Vlugt
H. de Vreede
J. Warmerdam

H.B.S. B:

J. Aders
S. Albracht
P. Bestebroer
L. Bijvoet
G. Braam
P. Bulters
H. Bunnik
F. van Coeverden
H. Fransen
R. Geijsen
Th. van Goor
J. Goossens
R. Greeuw
Th. Haver
H. van Hout
P. Huijgen
P. Knip
H. Haverkamp
F. van der Kolk
Th. Kolstee
J. Kronenburg
N. van der Meer
W. van Noort
J. Nooij
B. Nijhuis
J. van der Peet
P. Rooijmans
F. Snel
O. van Uden
A. Verdonkschot
R. Völker
H. de Vreede
P. Willemse
L. Zandstra

Mijn een na oudste broer Joop zat in 4 gymnasium waardoor ik slechts twee jaar samen met hem op school zat. Ik maakte zelfs mee dat hij terwijl ik nog op school zat docent muziek was gedurende een jaar!

Knipsel uit een Tolle Lege in mijn plakboek

Geschiedenis

Het Triniteitslyceum was een rooms-katholiek lyceum, gesticht door paters Augustijnen en gevestigd aan de Zijlweg in Haarlem. Het werd officieel geopend op 12 april 1923 maar was al gestart in 1922 en was toen nog gelegen in Overveen, gemeente Bloemendaal, tot de grenswijziging van 1 mei 1927. In mijn tijd ging de postcorrespondentie nog altijd via Overveen.

1925 Triniteitslyceum (Noord Hollands Archief). Gevel met de letters Lyceum Sanctissimae (SsMAE) Trinitatis, Lyceum van de Allerheiligste Drievuldigheid (NHA)

1925 LYCEUM SsMAE TRINITATIS, detail; vlaggenmast werpt schaduw op een van de A's.

De school sloot in 1988 haar deuren en het gebouw werd in het voorjaar van 1998 gesloopt, om plaats te maken voor het Nova College.

In 1998 wist oud-leerling Joost Mulder een letter van de tekst boven de ingang te bemachtigen. Een steen met de letter A erop...

24 maart 1998 Afbraak Triniteitslyceum. (Foto Eduard Albracht)

24 maart 1998 Afbraak "Nieuwbouw" gedeelte uit 1962
(foto Eduard Albracht)

Wat bleef staan waren het broederhuis, de kantine en de daar achter gelegen kapel. Die werd gebruikt als opslag van het daarnaast gelegen uitvaartcentrum. Op 8 juni 2012 kon ik het interieur van de kapel bekijken. Samen met mijn zus Mia maakte ik een nostalgisch fietstochtje door Haarlem. Aangezien ze bij het uitvaartcentrum werkzaam was geweest mochten we de kapel van binnen bekijken.

8 juni 2012 Wijwaterbakje kapel. (Foto's Eduard Albracht)

6 juni 2012 muurversiering kapel

Het exterieur heeft nog steeds een paar kenmerkende details die aan de kapel doen denken, zoals een klokkentoren, een Trinitatis medaillon en een kruis onder de nok van het dak.

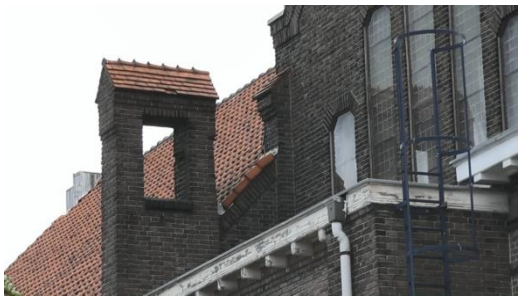

In oktober 2021 werd de kapel omgetoverd tot een expositieruimte. Yarden, het uitvaartcentrum, had de ruimte niet meer nodig voor opslag.

11 oktober 2021 De voormalige gebedsruimte van het Triniteitslyceum is omgetoverd tot een kunstgalerie. (Foto united photos/ paul vreeker)

Dankzij deze transformatie is de kapelruimte weer goed te zien. Hier bracht ik tijdens de schoolmis elke week een uur door.

Augustijnen

Het Triniteitslyceum stond lange tijd onder leiding van paters Augustijnen, die hun scholen niet alleen als onderwijsinstellingen 'sec' opvatten, maar ook als pastoraal werkterrein. Door religieuzen geleide scholen, vonden ze, zouden meer aandacht kunnen geven aan de individuele leerling en de gezinnen waar ze uit kwamen. Begonnen in Eindhoven met het Gymnasium Augustinianum, behartigden in 1965 een belangrijk aantal Nederlandse Augustijnen het management van zes middelbare scholen: in Eindhoven, het Thomascollege in Venlo, twee in Haarlem (waar vanuit het Triniteitslyceum in de jaren 1950 ook het Mendelcollege ontstond, waar ik van 1975 tot 2010 docent was). In Amsterdam-Noord werd het Waterlantcollege gesticht en in Schiedam het Liduinalyceum. Kenmerkend, ook op de scholen, was de openheid naar niet-augustijnen, in dit geval de docenten. Op het Augustinianum bestond al vanaf het begin van de vorige eeuw, een tijd waarin religieuzen nog een streng gesloten kring vormden, ruim 70% van het onderwijzend personeel uit niet-ordeleden.

Schoolleven

Het Triniteitslyceum kende een bloeiend schoolleven. Centraal stond jarenlang een schoolvereniging die de naam Apostolaatsgemeenschap (AG) droeg en die verantwoordelijk was voor kerst- en paasvieringen, een jaarlijkse nachtelijke pelgrimage te voet en op de fiets naar de bedevaartsplaats Onze Lieve Vrouwe ter Nood in Heiloo, fancy-fairs voor goede doelen, bouwkampen in Frankrijk, maar ook voor dansavonden en community-singings. Er was een jaarlijkse toneeluitvoering en de school had een eigen voetbalvereniging onder de naam SV Alliance '22 en een hockeyvereniging onder de naam MHC Alliance. In de jaren zestig vond er jaarlijks een interscolaire sportontmoeting tussen de zes Augustijner middelbare scholen plaats. In de tweede helft van de jaren zestig, was in de kapel van het klooster de Jongerenkerk Haarlem gevestigd, een initiatief van pater Simon van Beurden o.e.s.a., die in die periode op zaterdagavond honderden jongeren uit heel Haarlem trok.
De eerste rector in Haarlem was pater Vlaar o.e.s.a., die model heeft gestaan voor "rector Boddens" in het boek Pieter Bas. De bekende oud-leerling Godfried Bomans schreef dit boek in zijn schooljaren samen met medeleerling en illustrator Harry Prenen. Bomans schreef ook in zijn verhalenbundel Beminde gelovigen over Vlaar, die preekte tijdens de jaarlijkse, nachtelijke bedevaart van de school naar Heiloo. Harry Prenen was later nog een collega van mij op het Mendelcollege.

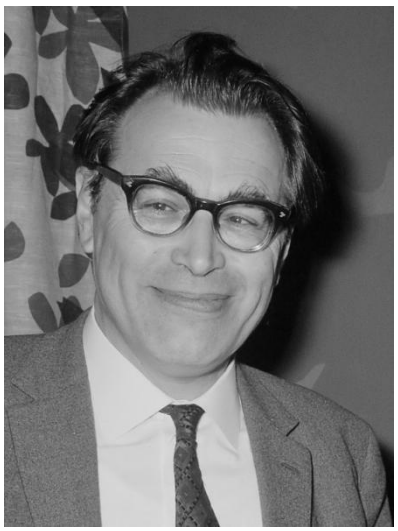
Godfried Bomans

Harry Prenen

Tijdens de oorlogsjaren werd de school door de Duitsers als kazerne gebruikt. De latere conrector pater L. Reijkers, een historicus, redde na de bevrijding de Duitse archieven tot en met hele uniformen, waarmee hij aanschouwelijk onderwijs gaf. Een andere leraar die behoorde tot de oude garde van het lerarencorps en die buiten de school bekendheid kreeg door het vervaardigen van een eigen wiskundemethode voor het middelbaar onderwijs was C.J. Alders (Cor). Andere bekende oud-leraren van de school waren de

neerlandicus Kees Fens, pater Leopold Verhagen o.e.s.a., classica Ria Bekkers en docent Engels Lucien Rens.
Fens, die van 1959 tot 1964 op het Trini werkte, schreef onder meer voor de Tijd en de Volkskrant literaire kritieken en had ook een sportcolumn. In het lerarenelftal was hij keeper.

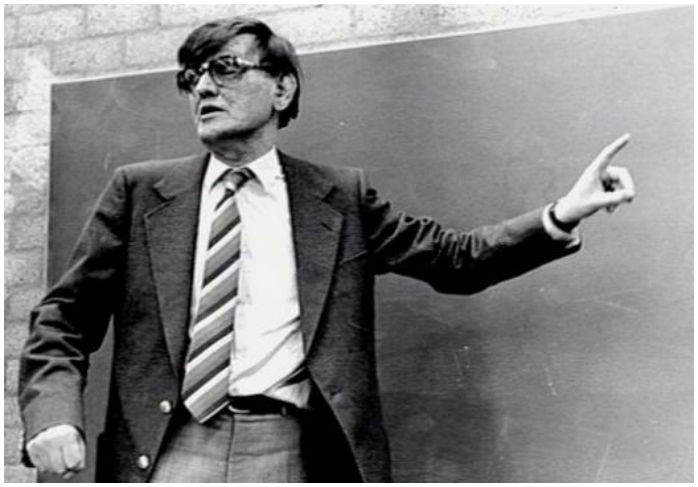
Kees Fens

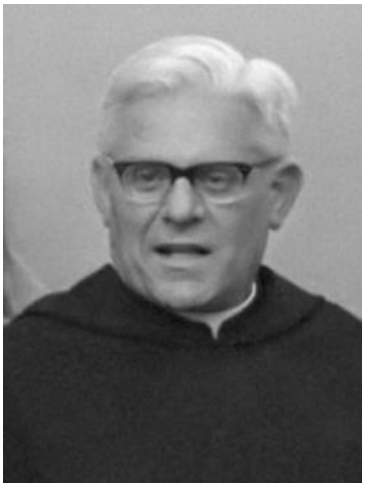
Leopold Verhagen

Pater Leopold Verhagen verwierf landelijke bekendheid door zijn ludieke dagsluitingen voor de Katholieke Radio Omroep televisie tussen 1953 en 1967.

2 september 1964 Ria de Bruijn

Dr. Rens

In de jaren 60 werd de classica Ria de Bruijn de eerste vrouwelijke docent. Na haar huwelijk heette ze Beckers. Ze zou later naam maken als fractieleider van de PPR en GroenLinks.
De oud-onderwijsminister van Suriname Lucien Rens gaf in de jaren zestig Engels. Ik had les van hem in de brugklas en in de eindexamenklas.
Lucien Leo Eduard Rens (Paramaribo, 18 januari 1907 – 6 oktober 1995) behaalde in 1928 een onderwijsakte Engels en enkele jaren later was hij onderwijzer op een RK lagere school in Paramaribo. In 1953 promoveerde hij

cum laude aan de Universiteit van Amsterdam op het proefschrift 'The historical and social background of Surinam's Negro-English'. In 1955 werd hij minister van Onderwijs en Volksontwikkeling. Een jaar later trad hij af vanwege gezondheidsredenen en vertrok naar Nederland. Rens overleed in 1995 op 88-jarige leeftijd en werd begraven op het RK Kerkhof St. Urbanus in Bovenkerk.
Toen de school in 1962 40 jaar bestond, precies tijdens mijn eerste lesjaar, werd na 40.000 lesuren een groots afscheid gevierd van misschien wel de meest legendarische en geliefde leraar Engels (van het eerste uur) Nicolaas Cornelis (Kiek) Andriessen, broer van de musici Willem Andriessen en Hendrik Andriessen en beeldhouwer Mari Andriessen. Volgens mijn zwager Piet Jongert, die hem nog meemaakte als docent, kon Kiek totaal geen orde houden!

Zijlweg

In de omgeving van het Trini waren grote veranderingen rond 1963. De grootste operatie was de aanleg van de Westelijke Randweg, Ik was bij de aanleg vaak te vinden, zeker als er walsen bezig waren om het asfalt te egaliseren.

1963 Triniteitslyceum en Westelijke Randweg in aanleg ziende naar het zuid oosten (NHA)

Omdat we vaste lokalen hadden en ik in de raamrij zat, had ik een mooi uitzicht op het kruispunt in aanleg. Ook zag ik schuin achter mij nummer 192, Villa de Olifant. Het werd in 1931 gebouwd in opdracht van de familie Droste, chocoladeproducenten. Het ontwerp was van architect Guus Sevenhuijsen, ook bekend van zijn Montesorrischool aan de Churchilllaan en een rijtje huizen in de Julianastraat. Hij liet zich inspireren door het silhouet van een berg in Tirol, de Rodellaspitze. De Haarlemmers vonden het ontwerp van het Rodella gedoopte woonhuis echter meer weg hebben van een olifant en zo

werd de villa in de volksmond De Olifant genoemd. De familie Droste bewoonde de villa van 1931 tot 1973. Omdat de onontkoombaar geachte modernisering van het pand te duur beloofde te gaan worden, besloten de erven Droste in 1973 tot verkoop van het perceel en opstallen over te gaan. Ondanks felle protesten van buurtbewoners en andere Haarlemmers werd de villa in 1974 met de grond gelijk gemaakt, om plaats te maken voor een appartementencomplex.

8 november 1973 Zijlweg 192 De Olifant (NHA)

30 december 2025 Apartementen op de plek van de Olifant. (Foto EA)

Het enige dat is overgebleven is de stenen muur aan de straatkant. Het complex heeft wel een mooie gevelsteen aan het er naast gelegen Krokuspad.

23 juni 2024 Gevelsteen op plek Villa Droste aan het Krokuspad. Michaëla Bijlsma en Eric Coolen (Foto Eduard Albracht)

Naast de Olifant stond Hotel-Pension "Beatrix", waar nu Het Nederlands Bijbelgenootschap is gevestigd.

22 december 1984 Zijlweg 196-198 met links boom en rechts Bijvoet (NHA)

30 december 2025 Zijlweg nr 198 met links dezelfde boom. (EA)

Meer naar het westen was de bloembollenkwekerij van P. Bijvoet en Co. Dat gebouw stond recht tegenover de lokalen van het Trini. De familie Bijvoet had al sinds 1828 een bloemkwekerij en verhuisde door uitbreiding in 1880 naar onder andere Zijlweg 80, toen nog in Overveen gelegen. Later werd dat na annexatie door de gemeente Haarlem nummer 204.

18 september 1991 Vlak voor de sloop van 200 en 204 (NHA)

22 juli 2024 Uitrit Brandweer en Ambulance Zijlweg. Rechts huis van Bijvoet. (Foto Eduard Albracht)

Bijvoet

De gronden van de kwekerij liepen naar het zuiden helemaal door tot de Brouwersvaart. Bij Bijvoet ben ik met mijn vriend Jeroen Dirkse wel eens betrapt op het plukken van bloemen. Jeroen had een zelf gebouwde kano, van het type dat we hadden gemaakt bij de zeeverkenners. Wij maakten een keer een tochtje vanaf het HK aan de Koralensteeg naar de Nieuwe Gracht, Kinderhuissingel en Brouwersvaart. In een van de zijslootjes legden we even aan bij de bloeiende bloembolvelden en dachten onze moeders een plezier te doen met een verse bos bloemen. We werden helaas gesnapt door een van de werknemers, die snel een straf voor ons had bedacht. We moesten blootsvoets naar het politiebureau in Overveen, destijds gelegen naast de spoorlijn Haarlem-Zandvoort (nu Albert Heijn). Daar was het de bedoeling dat we vertelden wat we gedaan hadden. We dienden een schuldbekentenis te schrijven en er een politiestempel op te laten zetten. Na deze vernedering liepen we terug naar Bijvoet en kregen onze schoenen en kano weer terug. Vanaf het raam van mijn lokaal moest ik daar nog vaak aan terug denken.

1963 Uitzicht vanuit mijn lokaal op de hoofdingang van Bijvoet

Klassenfoto 1963-1964 klas 2A zie https://triniteitslyceum.nl/
Geheel rechts met Beatlehaar sta ik.

30 december 2025 Twee onder een kap woning 212 en 214 (EA)

Het enige huis dat er nu nog staat was in mijn middelbare schooltijd een twee onder een kap, 212 en 214. Het uitzicht hierop vanuit mijn positie in de klas was het beste. Marijke speelde daar wel eens met klasgenootje Chantal Bijvoet, dochter van de bloemenkweker.
Ik mijmerde tijdens de lessen, als ik dan mensen zag lopen buiten, over de vrijheid die ze hadden, terwijl ik daar opgesloten zat tijdens een of andere

saaie les. Geen wonder dat ik afgezien van de eerste en de vijfde klas, de rest van de schooljaren, doubleerde...

18 september 1991 Zijlweg 200, 204 (vlak voor sloop), 212 en 214 (NHA)

30 december 2025 Zijlweg ziende naar de Westelijke Randweg (EA)

14

Mens sana in corpore sano

(een gezonde geest in een gezond lichaam)

Ik groeide op zonder lid te zijn van een pure sportclub. Ik vond zwemmen, toen ik eenmaal een diploma had, heel leuk. Ik ging in de zomer naar de Houtvaart waar je een ma-woe-vrij of di-do-za abonnement kon hebben. Vooral in het voorjaar was het steenkoud maar wel gezond. Het Stoop's Bad in Overveen was een goed alternatief. Vooral in het binnenbad hoefde je het niet koud te krijgen. Op de lagere school hadden we zwemlessen in het Sportfondsenbad waar we vanuit school gezamelijk naar toe liepen. Naast zwemmen voetbalde ik dagelijks op straat met mijn vrienden. Later bij de zeeverkenners kwamen daar zeilen en roeien bij. Op de middelbare school speelde ik veel basketbal en volleybal. Pas begin 70er jaren ging ik tennissen en volleyballen.

Zwembad De Houtvaart

De Houtvaart werd gebouwd in 1927 met beton in kubistische stijl. Het zwembad werd voorzien van water door een waterbassin boven de ingang. Dit water werd over de platte daken van de verkleedruimten geleid om op te warmen. Het zwembad was compleet symmetrisch gebouwd, met een vrouwendeel en een mannendeel. Beide delen konden met elkaar verbonden worden door het verwijderen van houten waterschotten. Hierdoor was het bad geschikt voor trainingen van zwemploegen. Het zwembad is nog steeds in gebruik en in vrijwel originele staat. Het is sinds 1999 een rijksmonument.

1927 Het splinternieuwe zwembad De Houtvaart (NHA)

25 april 2026 De Houtvaart Foto (Eduard Albracht)

Stoop's Bad

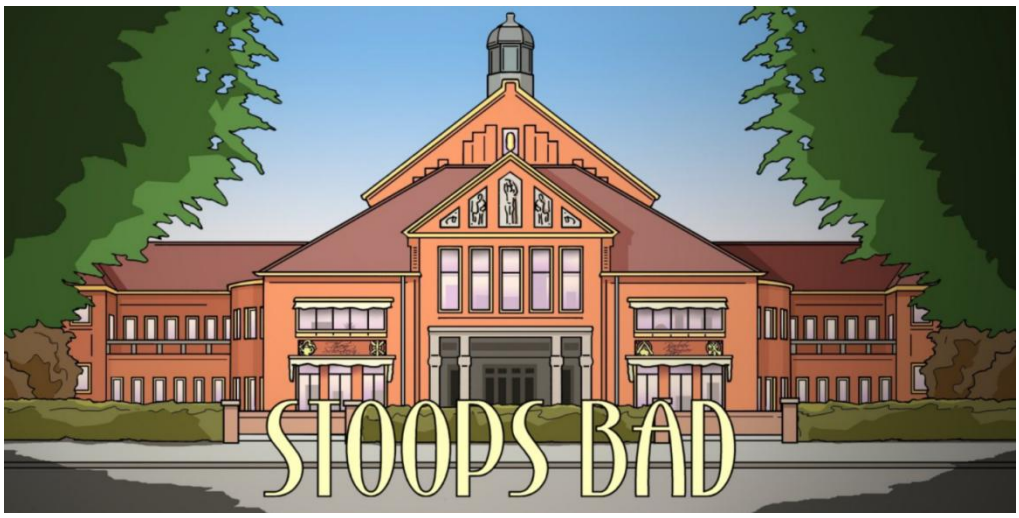

2021 Illustratie Eric J. Coolen

Stoop's Bad (de spelling Stoops Bad wordt ook gebruikt) uit 1916 werd in opdracht van ir. Adriaan Stoop ontworpen door architect Eduard Cuypers. Eduards oom, Pierre Cuypers, ontwierp o.a. het Rijksmuseum en het Amsterdamse centraal station. Eduard ontwierp ook het Kennemerlyceum vlak bij het Stoop's Bad. Adriaan Stoop was een Nederlands mijnbouwkundige, pionier in de olie-industrie en ondernemer. Hij werd een rijk man en vestigde zich in Bloemendaal. Stoop financierde niet alleen een school maar ook het zwembad. Het complex bestond uit meerdere rijksmonumenten. In 1935 werd het tot dan toe grootste buitenbad van Nederland geopend, een ontwerp van de mij wel bekende Gerard Holt, die het Mendelcollege ontwierp. In 1990 werd het zwembad gesloten en

geschonken aan de gemeente. Sinds 1996 staat het gebouw
als rijksmonument op de monumentenlijst. Het buitenbad werd geheel afgebroken. Het hoofdgebouw werd in 1997 gekocht en omgebouwd tot appartementen. De originele ingang werd gerestaureerd.

10 augustus 1992 Entree Stoop's Bad (Rijksdienst voor het cultureel erfgoed)

Vanaf 1962 tot 1975 heb ik daar wekelijks gezwommen, eerst als onderdeel van de gymlessen op het Triniteitslyceum en later op vrijdag tijdens het wekenlijkse zwemuur van Scouting Haarlem. Zo werd ik een echte "waterrat". Daarvoor, rond 1956 had ik er korte tijd mijn eerste zwemlessen maar dat stond me als kind enorm tegen.
Het gebouw straalde historie uit. Als je binnenkwam kocht je eerst een toegangskaartje.

Mijn bewaarde kaartje voor het verenigingsuur Scouting

Door een draaideurconstructie, die maar een kant op kon draaien en die een tikkend geluid gaf, bereikte je de toegangstrappen. De ene ging naar de zwemzaal en de andere naar de perrons.

Bovenaan de trap was een ruimte waar ook enige clubs een vitrine hadden, zoals NVA, Simon's club en HVGB (Heerlijk Verkwikt Gezonde Beweging). Tot mijn schande moet ik bekennen dat het bord met deze afkorting, dat boven op de vitrine stond, in de zestiger jaren in mijn slaapkamer belandde. Toen ik ging verhuizen heb ik het stiekem weer terugbezorgd...
Bij de scouting verzamelden we wel vaker borden, Van toeristische ANWB platen tot verkeersborden. Sommige zijn nog te bewonderen in de Koralensteeg nr 5....

11 maart 1973 HVGB bord boven stoel (EA)

Na deze ruimte te hebben doorkruist was het zoeken naar een verkleedhokje. Die waren zowel ter hoogte van het zwembad als een verdieping hoger. Als er geen plaats meer was, moest je gebruik maken van wisselcabines, die gelegen waren in een koude zaal tussen het warme binnenbad en het buitenbad. De akoestiek was belabberd. Elk tikje klonk als een kanonschot. Je kleding hing je op aan een metaaldraadconstructie met onderaan een bakje voor je schoeisel. Als je pech had was er niet eens een bakje en moesten je schoenen aan twee haken onderaan hangen met je sokken in de schoenen gepropt.

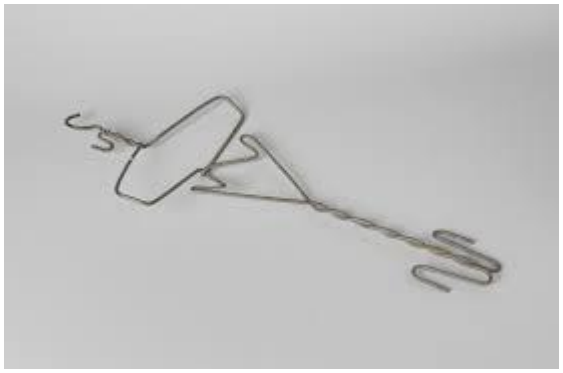

1939 Kleerhanger voor zwembad

Het binnenbad, waar het altijd warm was en waar het niet zelden stonk naar chloor, kon worden omgetoverd tot een 25 meterbad met 5 banen door het monteren van een houten brug, gedragen door stalen buizen vlak bij het ondiepe gedeelte. Als er vrij zwemmen was vond ik het leuk om daar onderdoor te zwemmen. Op onderstaande foto is de constructie goed te zien.

26 maart 1977 De tweede zwemmarathon van scouting Haarlem. (C. De Boer)

Bij baan 3 zijn drie Doortje Rijkers zwemsters te zien, waaronder Margreet Scholten en Cathy van Diepen.
Aan de diepe kant van het zwembad vond de start plaats. Ook daar was met hout en staal de gebogen vorm van het zwembad recht gemaakt. Op deze foto

zijn op het droge tussen baan 2 en 3 Marjan Tromp en Martin Riegen te zien van de Dorus Rijkerstroep.

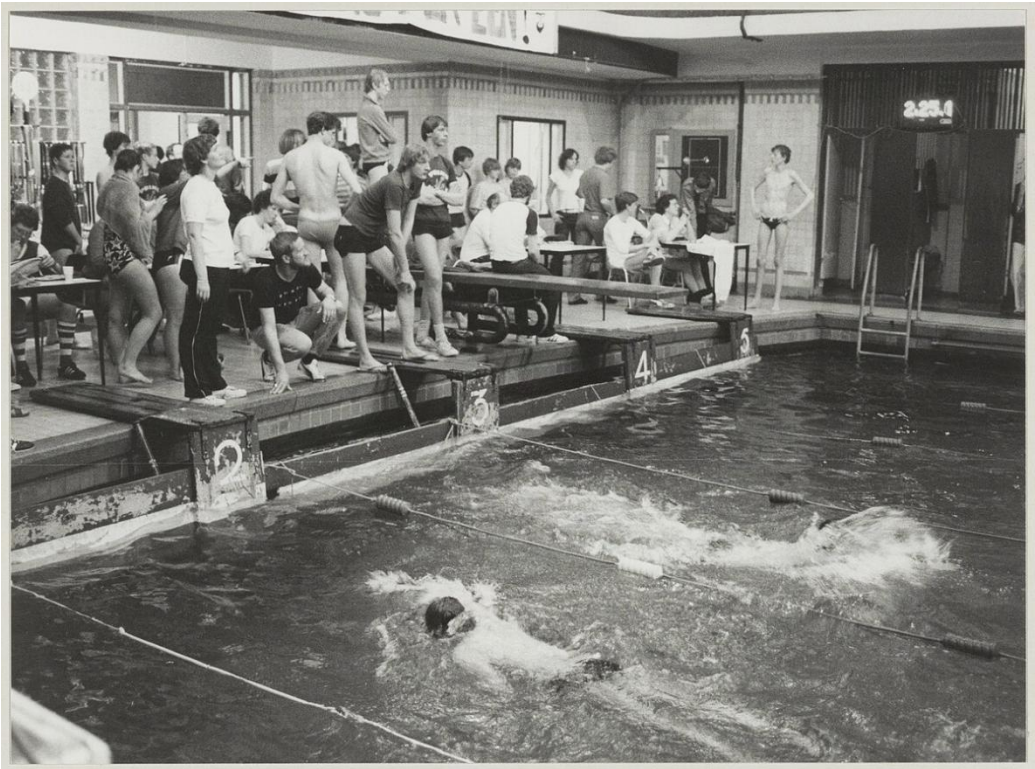

1981 Zwemmarathon van scouting Haarlem. (Foto C. de Boer)

De zwemzaal zag er imposant uit. Er waren meerdere teksten te zien. Langs de perrons was te lezen dat het gevaarlijk was vanaf daar in het zwembad te duiken. Toch heb ik dat mensen wel zien doen.

"Levensgevaarlijk en streng verboden van het balcon af te springen of te duiken".

Onder de prachtige gebogen dakconstructie aan de diepe kant van het bad stond: b*aden en zwemmen naer waerheyt bewaert den mensch voor naerheyt.*

Stoop's Bad ingebruik genomen in 1924, opgeknapt in 1984. (Foto C. de Boer)

Tussen de twee spreuken was een klok met arabische cijfers binnen een zonnerozet.

1923 Afbeelding uit 'Stoop's bad Bloemendaal: Kort historisch overzicht van het ontstaan en de ontwikkeling van bad- en zweminrichtingen'.

In het uit 1923 stammende boekje "Stoop's bad Bloemendaal: Kort historisch overzicht van het ontstaan en de ontwikkeling van bad- en zweminrichtingen", geschreven door de architect Eduard Cuypers, staat een afbeelding van de springtoren, die er oorspronkelijk was en twee duikplanken. In mijn tijd stond er een "hoge" aan de linkerkant en een "lage" aan de rechterkant. Die positie was levensgevaarlijk, omdat je van de hoge duikplank vlak langs het perron van het diepe kon duiken. Dat was natuurlijk super stoer tot het wel eens fout ging. De lage duikplank was vanaf de hoge ook een mikpunt; de truc was om er vanaf de hoge vlak onder te duiken. De lage plank op zijn beurt was vlakbij het perron aan de andere kant. Ik sprong vaak richting perron en greep dan zonder onder water te komen de rand. Dat was ook niet van gevaar ontbloot. Natuurlijk kwam ik de kant op door me met twee handen op te drukken en met twee voeten naast elkaar op het perron te springen.

De hoge plank werd later afgebroken. Van de lage duikplank kon je heerlijk met een aanloop en een stevige afzet heel ver duiken en zoveel mogelijk spetters en golven teweeg brengen. Alleen jammer dat tijdens het scoutinguurtje de baan wel eens was afgezet met een lijn, omdat daar training voor diploma's en insignes was. Overigens haalde ik zo het insigne zwemmen en reddend zwemmen. Bij dat laatste insigne moest je gekleed een zware pop van de bodem van het zwembad halen en een baantje trekken met de pop voor je, het "hoofd"ondersteunend.

Reddingspop van 1 meter

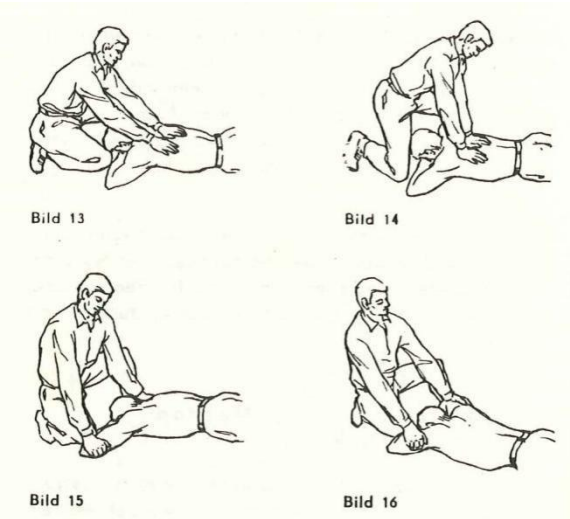

Holger Nielsen methode

Er hoorde ook een reanimatiecursus bij. Mond-op-mondbeademing werd nog niet toegepast maar wel de methode die door de Deense atleet Holger Nielsen (schermer, schutter, handballer) was ontwikkeld, waarbij de drenkeling op de buik lag met het hoofd op de handen. De hulpverlener knielde bij het hoofd, oefende druk uit op de schouderbladen (uitademing) en trok vervolgens de armen omhoog (inademing).

1923 Afbeelding uit Stoop's Bad Bloemendaal. Overzicht van bassin met douchekamers en spuiters langs de rand.

Aan de ondiepe kant waren de douches. Er stond een beeldje met aan weerszijden twee spuitmonden. In de zestiger jaren kon je er water uit laten komen door bij de buizen die bij de spuiters aan de rand van het bad onder water zaten, het uiteinde dicht te houden. Dat was een vast ritueel. De douches waren over het algemeen kokend heet. We stonden er soms wel een half uur onder, zeker na in het ijskoude buitenbad te hebben gezwommen. Het beeldje was van een naakte jongen. Dat was vanzelfsprekend ook interessant. In 1982 stond de toen 73-jarige J.A. Langelaan bij het beeldje dat R. Zeiseniss uit Düsseldorf in 1922 van hem maakte. Het Haarlems Dagblad van 12 juni 1982 besteedde er aandacht aan.

1982 J.A. Langelaan bij het beeldje. (Foto C. de Boer)

Na het zwemmen konden we voor een schappelijke prijs wat "snaai" kopen in het winkeltje onder het balkon.

1986 Stoops Bad ziende naar het diepe met winkeltje, na renovatie

Populair waren de dropveters, negerzoenen en chips. Negerzoenen, tegenwoordig chocozoenen genoemd, waren heerlijke chocolade vormen met schuim van binnen.

Chocozoenen

Bij het buitenbad kwam je via een lange trap naar beneden. Voor je het beton kon betreden moest je door een voetenbad om zo het zwembad schoon te houden.

1 september 1935 trap vanuit binnenbad naar buitenbad met voetenbad. Still uit amateurfilm Wouter Kuyck

https://peertube.beeldengeluid.nl/w/h3xTeEpxeMLLvgp6qUr1PX

Het buitenbad van architect Holt had een aantal modernistische elementen die wel geslaagd waren. Er was een terras met een trap naar een verhoogd platform waar een stilistische klok was aangebracht.

1953 Buitenbad met terras en klok op plateau

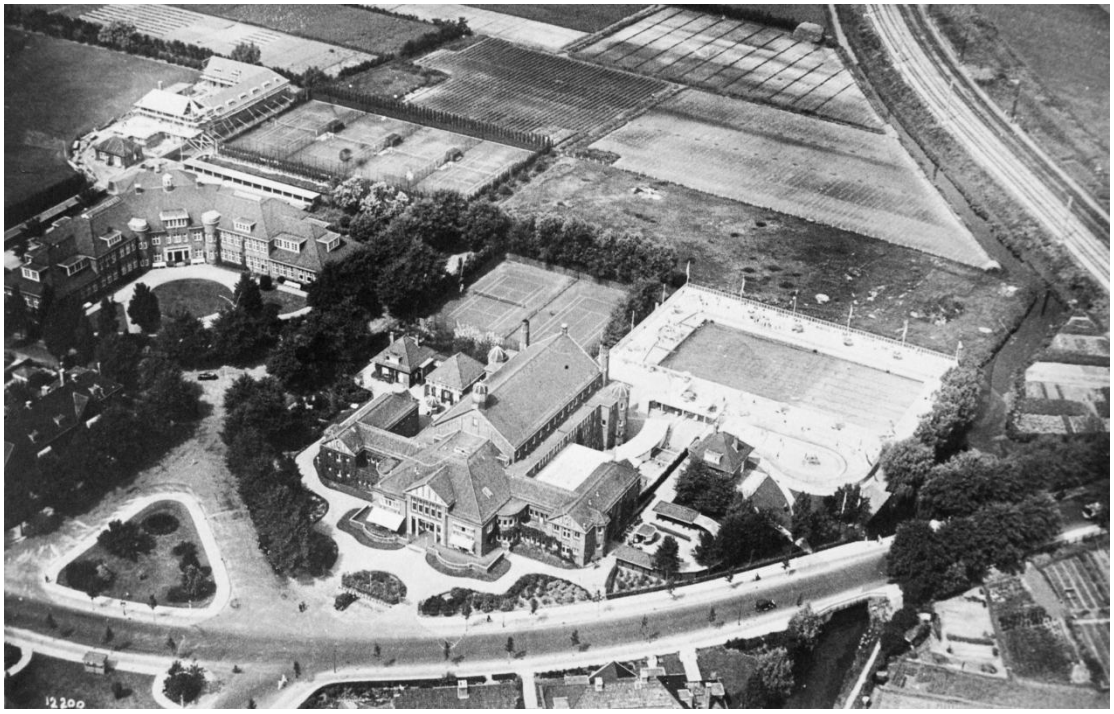

Ca. 1935 Luchtfoto van het Adriaan Stoopplein en omgeving. In het midden Stoop's Bad met buitenbad. Links het Kennemer Lyceum. (NHA)

Het schijnt dat Holt aanvankelijk zonneterrassen van zand wilde hebben maar begrijpelijkerwijs werd dat anders uitgevoerd; in plaats daarvan werd het terras van beton en bovendien in twee niveau's aangelegd. Dat zorgde voor de nodige misstappen en schaafwonden. De badmeesters letten er ook goed op dat niemand hard liep. Levensgevaarlijk!

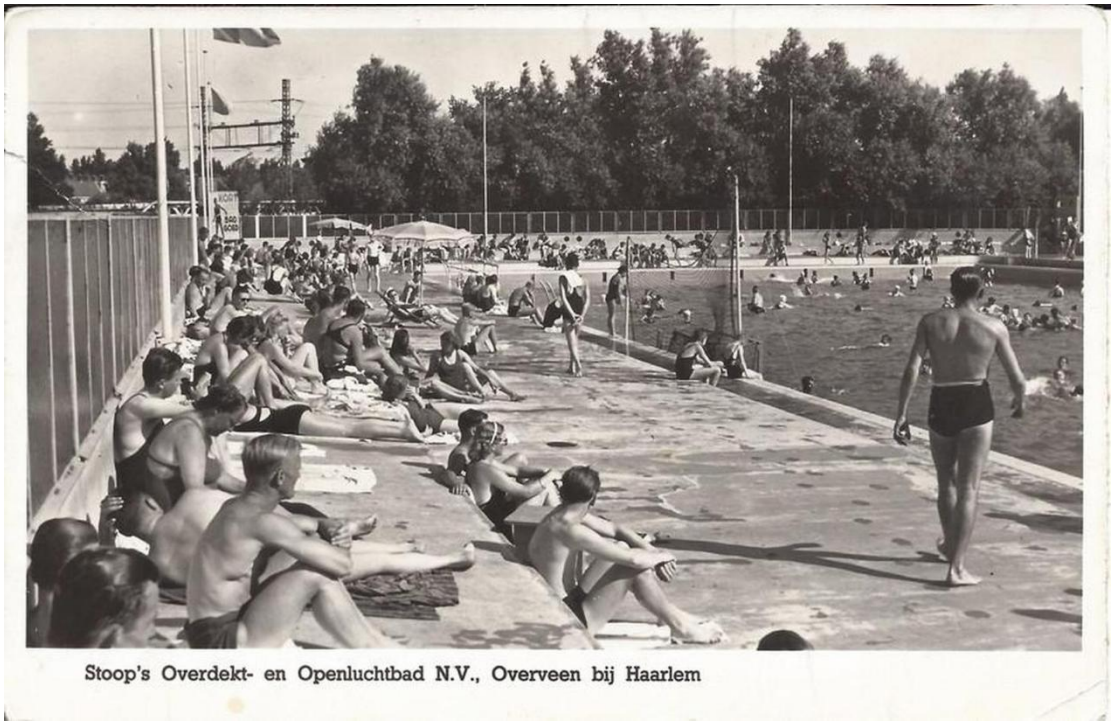

Terras met niveauverschil

Nogal gevaarlijk was ook hier de springplankconstructie.

1966 Constructie middenin met hoge. Twee middelhoge planken verwijderd.

Er waren maar liefst vijf duikplanken. Twee lage aan weerszijden van de hoge en nóg twee halfhoge planken bij de constructie.
Waaghalzen sprongen van de hoge naar de middelhoge plank en daarna het water in. Op de foto uit 1966 zijn ze uit veiligheid verwijderd, maar op een videostill uit 1935 waren ze er nog.

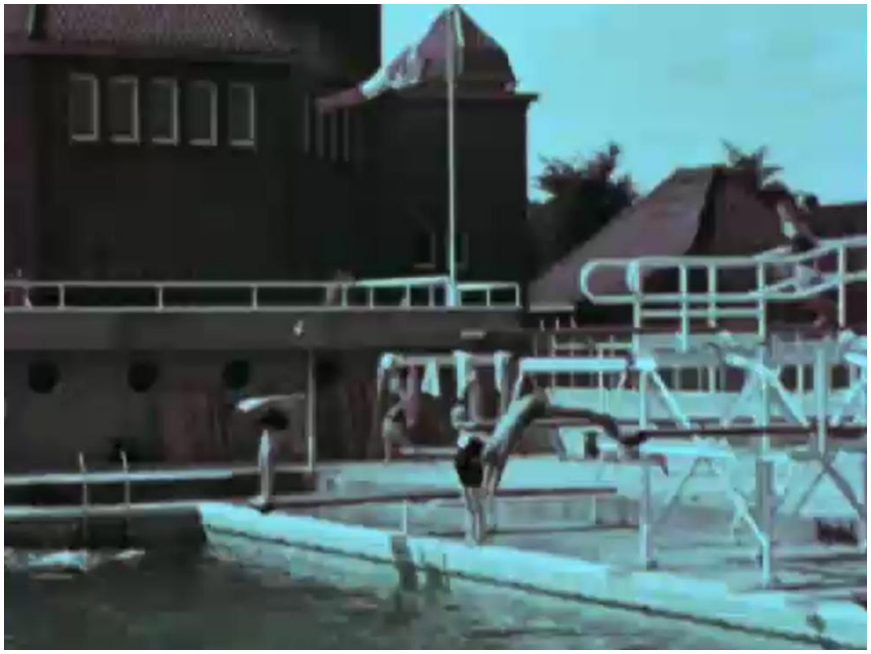

1 september 1935 Duikplanken buitenbad Stoop still uit amateurfilm Wouter Kuyck

Het pierenbad had een mooie fontein en was ideaal voor kleine kinderen.

1953 Pierenbad buitenbad Stoop (NHA)

In voor- en najaar was het in het buitenbad steenkoud. Dat was ik wel gewend bij de Houtvaart maar hier was een heerlijk alternatief. Na het passeren van het pierenbad snel de hoge trap op en door de wisselcabines naar het binnenbad, waar het snikheet was! Een soort sauna ervaring!

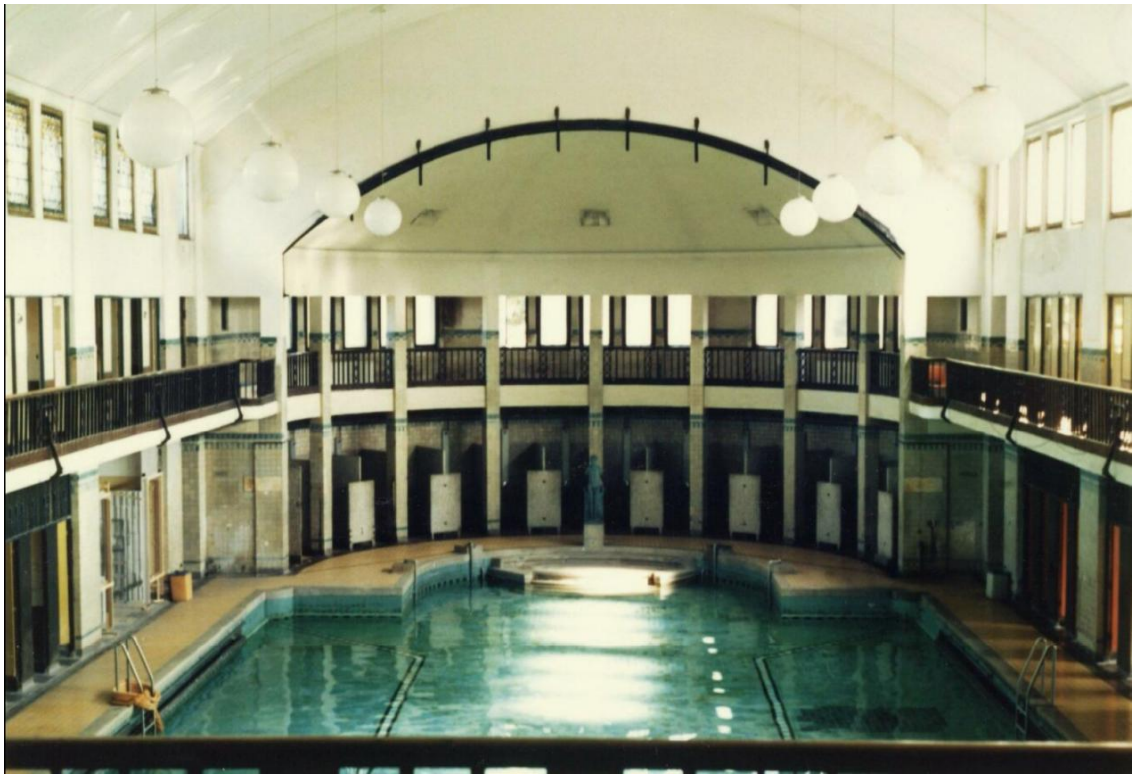

1986 Stoop's Binnenbad ziende naar het ondiepe na renovatie.

Van zowel mijn dochter Fabienne, mijn broer Simon als mijn zus Flavia heb ik een foto bij de lage duikplank in het binnenbad bij het behalen van een diploma of voor een training. Zo'n 38 jaar zat ertussen.

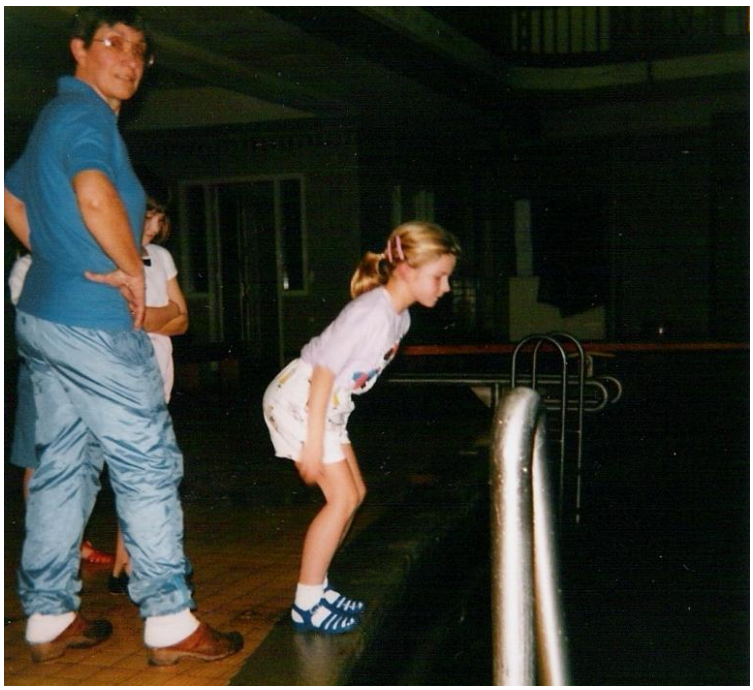

15 december 1988 Fabienne gaat springen. (Foto Eduard Albracht)

Ca. 1952 Simon achter de duikplank links. (Albracht archief)

Flavia en Mia waren ook vaak in het Stoop's Bad te vinden. Ik weet nu nog dat ik als vijfjarige op de rug van Mia in het buitenbad een stukje meezwom! Van Joop weet ik het eigenlijk niet. Fabienne werd later ook een "waterrat".

Ca. 1953 Flavia (op de duikplank derde van links met zwarte strepen op haar jurk) bij het behalen van haar 4e diploma (AA)

Na het eerste en tweede diploma (basis en gekleed zwemmen) volgden derde en vierde diploma's die veel zwaardere eisen stelden. Bij het 4e diploma moesten ze bijvoorbeeld:
Langer gekleed zwemmen (soms wel 100 meter of meer),
Onder water zwemmen en een voorwerp ophalen (zoals die al eerder genoemde pop opvissen),
Kleren aanhouden die nóg zwaarder werden (jurken, lange rokken, blouses).

Zwemwedstrijd

Mijn oudste broer Simon was een goede zwemmer. Hij kwam zelfs voor in uitslagenverslagen van zwemwedstrijden. Hij was lid van de zwemvereniging Nil Volentibus Arduum (N.V.A) en nam deel aan wedstrijden in Haarlem en omgeving. Hij trainde in het Stoop's bad en de wedstrijden waren soms ook in het Sportfondsenbad. NVA was, hoe kan het ook anders, een katholieke vereniging die opgericht was in 1947.

Raket uit Delft nam de leiding in zwemvierkamp

In de eerste ontmoeting van de zwemvierkamp, die zondagmiddag door DWT in het Sportfondsenbad in Haarlem werd gehouden, heeft Raket uit Delft de leiding genomen. Een uitgebreid programma werd op vlotte wijze afgewerkt. Een wel zeer spannende strijd werd geleverd in de estafette 5 x 66 2/3 meter vrije slag heren tussen DWT en Raket, waarin de strijd onbeslist bleef.

15 december 1958 Haarlems Dagblad

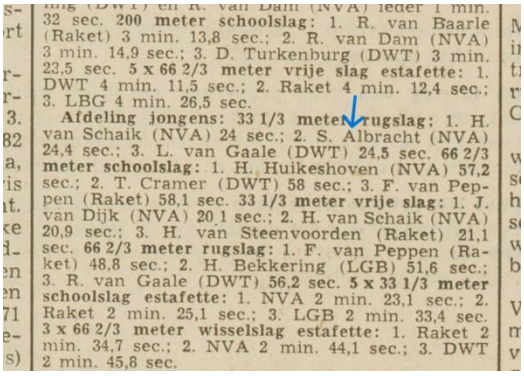

32 sec. **200 meter schoolslag:** 1. R. van Baarle (Raket) 3 min. 13,8 sec.; 2. R. van Dam (NVA) 3 min. 14,9 sec.; 3. D. Turkenburg (DWT) 3 min. 22,5 sec. **5 x 66 2/3 meter vrije slag estafette:** 1. DWT 4 min. 11,5 sec.; 2. Raket 4 min. 12,4 sec.; 3. LBG 4 min. 26,5 sec.

Afdeling jongens: 33 1/3 meter rugslag: 1. H. van Schaik (NVA) 24 sec.; 2. S. Albracht (NVA) 24,4 sec.; 3. L. van Gaale (DWT) 24,5 sec. **66 2/3 meter schoolslag:** 1. H. Huikeshoven (NVA) 57,2 sec.; 2. T. Cramer (DWT) 58 sec.; 3. F. van Peppen (Raket) 58,1 sec. **33 1/3 meter vrije slag:** 1. J. van Dijk (NVA) 20,1 sec.; 2. H. van Schaik (NVA) 20,9 sec.; 3. H. van Steenvoorden (Raket) 21,1 sec. **66 2/3 meter rugslag:** 1. F. van Peppen (Raket) 48,8 sec.; 2. H. Bekkering (LGB) 51,6 sec.; 3. R. van Gaale (DWT) 56,2 sec. **5 x 33 1/3 meter schoolslag estafette:** 1. NVA 2 min. 23,1 sec.; 2. Raket 2 min. 25,1 sec.; 3. LGB 2 min. 33,4 sec. **3 x 66 2/3 meter wisselslag estafette:** 1. Raket 2 min. 34,7 sec.; 2. NVA 2 min. 44,1 sec.; 3. DWT 2 min. 45,8 sec.

Blauwe pijl: S. Albracht (NVA)

Medici

Vader kreeg in 1939 hersenvliesontsteking, dat ze toen nekkramp noemden en werd opgenomen in de Mariastichting, moeder werd regelmatig opgenomen vanwege haar slechte geestelijke toestand, Flavia kreeg haar voetongeluk in 1957, Mia werkte in de Mariastichting en ik verbleef er in 1959, 1967 (meningitis) en 1968 (bijna fatale bloeding).

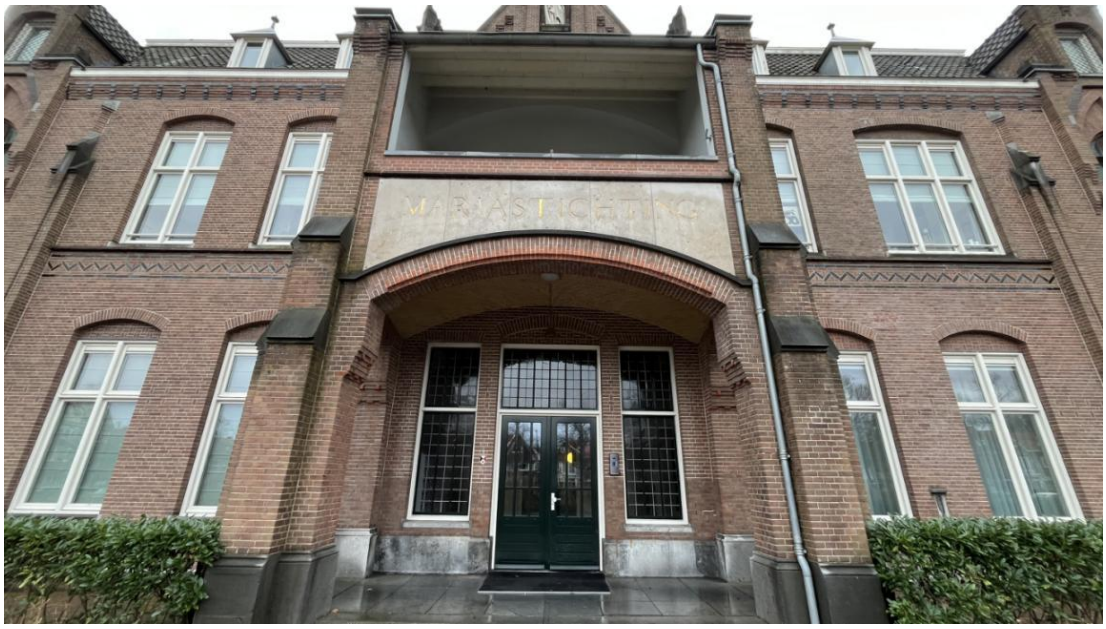

24 januari 2025 Mariastichting (foto Eduard Albracht)

Kortom, we waren vertrouwd met de medische zorg. De artsen die onze familie behandelden waren bijna kind aan huis. Zeker hadden we onze huisarts Prinz vaak over de vloer. Hij kon uitstekend met moeder overweg. Dr J. H.A.M. Prinz woonde aan de Kleine Houtweg 63.

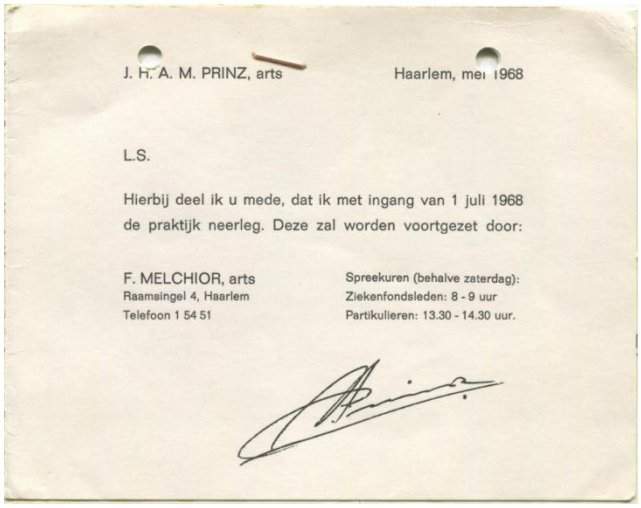

J. H. A. M. PRINZ, arts Haarlem, mei 1968

L.S.

Hierbij deel ik u mede, dat ik met ingang van 1 juli 1968 de praktijk neerleg. Deze zal worden voortgezet door:

F. MELCHIOR, arts
Raamsingel 4, Haarlem
Telefoon 1 54 51

Spreekuren (behalve zaterdag):
Ziekenfondsleden: 8 - 9 uur
Particulieren: 13.30 - 14.30 uur.

Hij werd toen hij in mei 1968 met pensioen ging opgevolgd door Melchior, die aan de Raamsingel 4 zijn praktijk had. Een vervelende hautaine man. Gelukkig opende een jonge kerel, Maatman, een praktijk aan de Zijlweg 64, vlakbij ons huis. Met hem hadden we goede ervaringen. Mij hielp hij prima met de behandeling van hooikoorts.

24 januari 2025 Kleine Houtweg 63. Praktijk dokter Prinz. (EA)

In de Mariastichting waren het Th. J. van Vloten, die mij in 1953 behandelde inzake galbulten, Van Rijn, chirurg, die mij in 1959 opereerde, Dr Botter, dermatoloog, die vaders problemen met zijn open scheenbeenwonden wist te bestrijden, de kinderspecialist mevrouw Grootenboer, Dr van Aubel verloskunde en gynaecologie, L.J.M Uiterwaal, zenuw- en zielsziekten, die moeder behandelde voor psychische klachten, net als J.J. Schreuder neuroloog.

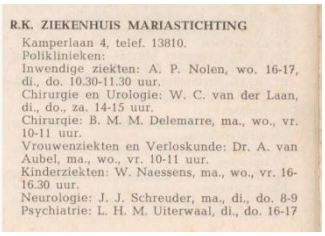

R.K. ZIEKENHUIS MARIASTICHTING
Kamperlaan 4, telef. 13810.
Poliklinieken:
Inwendige ziekten: A. P. Nolen, wo. 16-17, di., do. 10.30-11.30 uur.
Chirurgie en Urologie: W. C. van der Laan, di., do., za. 14-15 uur.
Chirurqie: B. M. M. Delemarre, ma., wo., vr. 10-11 uur.
Vrouwenziekten en Verloskunde: Dr. A. van Aubel, ma., wo., vr. 10-11 uur.
Kinderziekten: W. Naessens, ma., wo., vr. 16-16.30 uur.
Neurologie: J. J. Schreuder, ma., di., do. 8-9
Psychiatrie: L. H. M. Uiterwaal, di., do. 16-17

15
Imagines
(afbeeldingen)

Grote Kerk

Wij hadden een mooi uitzicht op de Grote Kerk vanuit de huiskamer, omdat in het verlengde van de zichtsas de Garenkokerskade liep.

1 augustus 1962 Detail van mijn tekening huiskamer met Grote Kerk

1963 Zicht vanuit Pieter Kiesstraat 40 rd (AA)

In de avond konden we in het donker goed de verlichte wijzers van de klok zien. In de loop der jaren werd het zicht op de kerk door de groei van de bomen steeds meer belemmerd. Op een makelaarsfoto 60 jaar later is dat goed te zien.

2023 Makelaarsfoto (VK makelaars)

Ca. 1963 Mijn eerste schets vanuit Pieter Kiesstraat 40

De kerk werd een geliefd onderwerp om te tekenen of schetsen. Niet alleen vanuit het perspectief vanuit ons huis maar later ook gemaakt naar het voorbeeld van etsen, schilderijen en foto's.

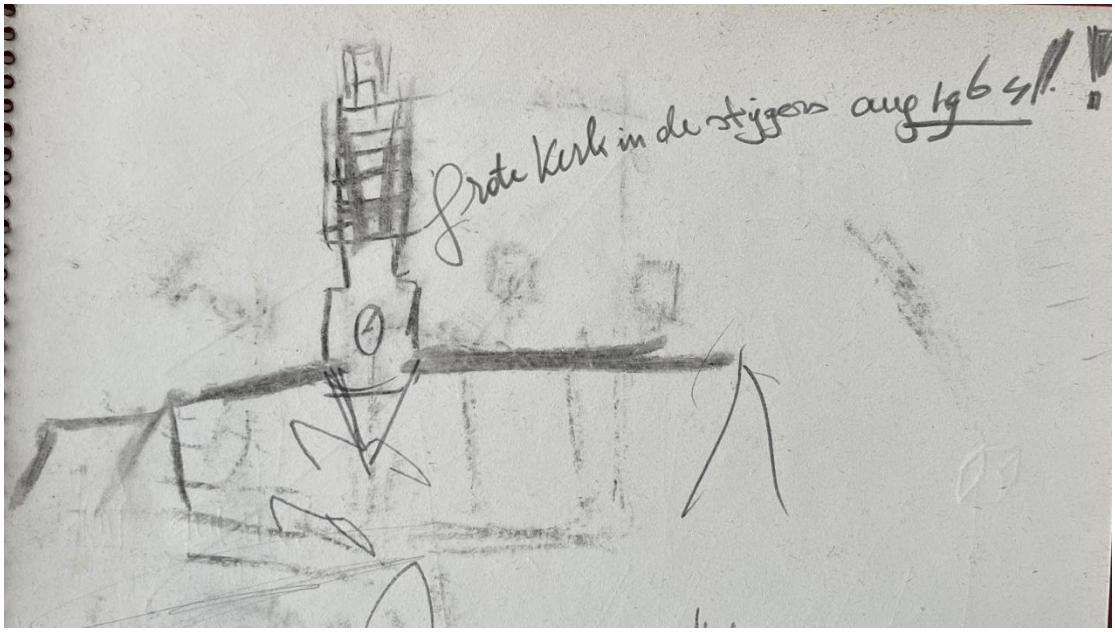

Augustus 1964 Toren Grote Kerk in de steigers

Tussen 1963 en 1968 werd de dakruiter van de Grote Kerk gerestaureerd. De houten toren werd voorzien van een nieuwe loodbedekking. De klok werd verplaatst naar een trans lager en werd weer in zijn oorspronkelijke luister hersteld. De verlichting van de wijzers moest het veld ruimen.

1968 De voltooide toren met klok trans lager (pentekening van mij naar een prent uit De Volkskrant) en een foto uit ca. 1935 (NHA)

Op 24 augustus 2024 beklom ik zelf de toren en nam deze foto's. Inmiddels was alles weer een keer gerestaureerd.

Toen ik verhuisde naar de kamer van mijn zus Mia in 1965, klom ik vaak door een klein zijraam het dak op en ging bovenop een kleine dakkapel zitten. Dat was niet gevaarlijk want het huis ernaast was er aan vastgebouwd. Het uitzicht was adembenemend. Een deel van mijn studie heb ik op dat dakje gedaan!

11 november 2024 Pieter Kiesstraat 38 en 40. Rode Pijl dakkapelletje. (EA)

12 oktober 1972 Uitzicht vanaf dak zijkamer. (Foto Eduard Albracht)

19 augustus 1974 Mijn schets vanaf de zelfde plek (al eerder gebruikt).

Uit die tijd stamt ook mijn tekening van het Slepershoofd, De Waag , de Damstraat en de Grote Kerk op de achtergrond naar een schets uit vervlogen tijden. De ets heb ik niet meer kunnen terugvinden (Google Lens gebruikt en A.I.). Links van de tredmolen was de monding van De Beek te zien, een door Haarlem stromend water dat verbonden was met de Brouwerskolk via de Brouwersvaart, de Raaks en overwelfd in de stad tot het Spaarne.

Ca 18e eeuw Zicht op de Damstraat vanaf Spaarne. Mijn pentekening (17 februari 1974)

Nog vele malen zou de Grote Kerk onderwerp zijn van mijn foto's en tekeningen.

3 maart 1974 Zelf ontwikkelde foto in kader mediaproject lerarenopleiding

De laatste keer tot nu toe dat ik een tekening van de Grote Kerk maakte was in 2017. Ik was aan het oppassen bij kleindochters Lilou en Fie. Met Lilou ging ik tekenen. In mijn geval een tekening naar een foto.

29 januari 2017

16

Cornucopia
(hoorn des overvloeds)

Logboeken

Op 1 januari 1970 begon ik met een dagelijkse logboeknotitie in een zakagenda die ik van mijn moeder had gekregen. Eerst vulde ik na een paar dagen wat in, vatte wat bezigheden samen en noteerde afspraken.

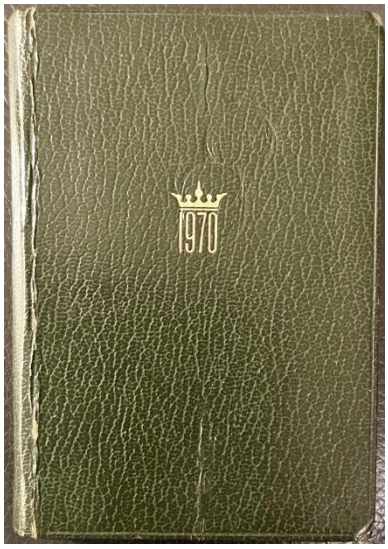

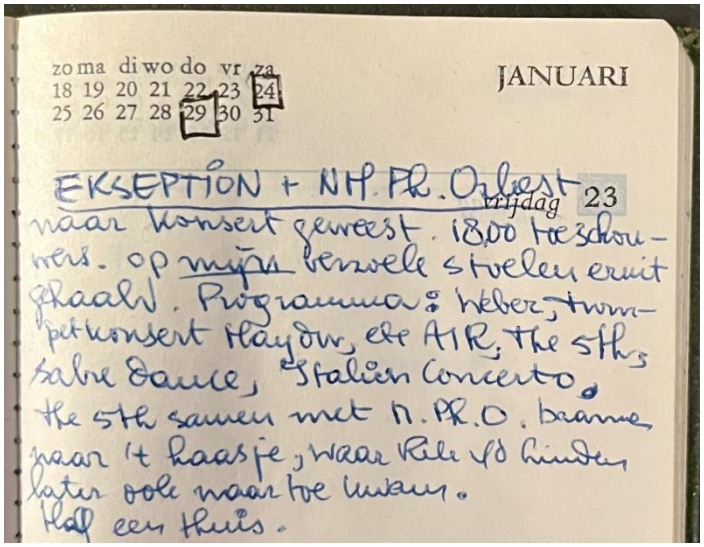

1970 Eerste logboek en 23 januari Ekseption. (Foto 6 april 2026 Eduard Albracht)

Halverwege het jaar hield ik praktisch elke dag bij. In de loop der jaren werd het logboek groter. Aanvankelijk waren de zaterdag en zondag op 1 bladzijde afgedrukt maar uiteindelijk gebruikte ik een volledige dagagenda. Tot op de dag van vandaag heb ik dat bijgehouden. Het kostte aanvankelijk een paar minuten om een dag samen te vatten. Tegenwoordig doe ik er 20 minuten over omdat ik een nauwkeuriger verslag maak.
Ik ging in navolging van mijn zus Flavia ook plakboeken bijhouden met foto's, treinkaartjes, toegangsbewijzen, folders en wat dies meer zij. In 2005 stopte ik daarmee omdat toen digitale mogelijkheden zich aandienden.

2005 Eerste blad van laatste plakboek

Op dat eerste blad stond altijd een nieuwjaarskaart van mijn zus Flavia, in dit laatste geval een citaat uit “Oden” van de Portugese dichter Ricardo Reis (Fernando Pessoa).

Dit uittreksel van mijn geïllustreerde memoires zijn eigenlijk een plakboek in een modern jasje met iets meer tekst erbij. De maand januari van 1970 wordt het laatste dat ik beschrijf. Zo’n beetje elke dag is vanaf dat moment te reconstrueren middels die plakboeken, logboeken, foto’s en vanaf 1976 films en video’s. Een cornucopia!

55 logboeken, dag voor dag, ruim 20.000 dagen.

35 plakboeken met duizenden foto’s, bioscoopkaartjes, programmaboekjes, krantenknipsels en reisbrochures.

Ekseption

Op 23 januari 1970 bezocht ik een schooljeugdconcert van Ekseption met het Noord-Hollands Philharmonisch Orkest, onder leiding van vaste dirigent Henri Arends, die ik kende van klassieke uitvoeringen.

Ekseption met tweede van links Rick van der Linden

Ekseption was een band met Rick van der Linden, die ik van het Triniteitslyceum kende. Daar deed hij altijd met onder anderen mijn broer Joop, mee aan het pianoconcours op school. Ze hadden de zelfde leeftijd en na het eindexamen ging hij net als Joop naar het conservatorium, Rick in Den Haag en Joop in Amsterdam. In tegenstelling met Joop, speelde Rick ook jazz en was geïnteresseerd in popmuziek.
Ekseption ontstond in 1967 uit het Haarlemse schoolbandje The Jokers, dat in 1958 was opgericht. De groep veranderde wel eens van naam en bezetting. In 1967 werd dat The Ekseption. Ze hadden toen hun eerste singletje uitgebracht. Rickie/Rik/Rick was net bij de groep gekomen.

11 april 1967 The Ekseption in het programma Fanclub met rechts staande Rick.

„The Ekseption" voor de televisie

Een der meest bekende beatgroepen uit Kennemerland, de jazz- en beatformation „The Ekseption" — de laatste tijd bij de tieners vooral in het nieuws door een eerste grammofoonplaat „Talk about tomorrow" — ,zal dinsdag 11 april voor de VARA-televisie optreden in het programma „Fanclub." „The Ekseption" (voorheen „Jokers" en „Incrowd") is in deze omgeving vooral populair geworden door de regelmatige medewerking aan de dansavonden van de Beverwijkse A.B.C.-club. De samenstelling van de groep bestaat uit Hans Alta, bas; Huib van Kampen, leadgitaar; Rein van der Broek, trompet; Rob Kruisman, sax, gitaar, fluit, congo en zang; Tim Griek, drums en Ricky van der Linden, orgel.

In augustus 1968 won Ekseption, zonder The, de eerste prijs op het Loosdrecht Jazz Concours en raakte daarmee landelijk bekend, te meer daar het op concours de televisie werd uitgezonden. De bezetting was toen naast toetsenist Rick, Rein van den Broek, trompet (als sinds The Jokers van de partij), Huib van Kampen, gitaar en tenorsaxofoon, Rob Kruisman, saxofoon, fluit en zang, Cor Dekker, basgitaar en Peter de Leeuwe, drums.

richten, een expositie-interieur. | door hun romantische gevoelens serieus

Twee hoogste plaatsen voor Haarlemse groepen

(Van onze correspondent)

LOOSDRECHT. — Het elfde jazzconcert in Loosdrecht is wat de eerste plaats betreft een dubbele Haarlemse aangelegenheid geworden. De jury kende zowel Ekseption (moderne jazz) als Quintet Joop Cavé (avant-garde) het hoogste aantal punten toe, namelijk 40.5. Voor Ekseption betekende dit een eerste prijs en voor Joop Cavé de dit jaar voor het eerst ingezette ereprijs. De G. Oskar Benton Bluesgroep uit Haarlem eindigde met 40.6 punten op de derde plaats. De Haarlemse prestatie is des te groter, als men de algemene opmerking van de jury in aanmerking neemt, dat het gehalte dit jaar zeer hoog was, en zelfs hoger dan de afgelopen jaren.

Voor het eerst won in Loosdrecht een popgroep het concours. Ekseption bracht voor de jury ondermeer een zeer spectaculair nummer van Art Blakey, waarbij plotseling alle blaasinstrumenten, saxofoon en trompet, vervangen worden door slaginstrumenten.

Het quintet Joop Cavé bracht onder andere eigen composities van Wim Essed. Tweeënveertig punten ging naar de Mark Town Syncopators uit Breda, die zeer goede solo's weggaven.

The Jazz Relations in de moderne jazz kregen 36.6 punten. In de free jazz behaalde Ethernal Three 37.3 pnten. In de oude stijl verwierf de Green River Jazz Band 39 punten.

Maandag 19 augustus 1968 HD

Hoewel ze een jazzconcours wonnen, besloot de band onder aanvoering van toetsenist Rick kort daarna om klassieke werken te gaan combineren met rock en jazz, zoals ook The Nice in 1968 had gedaan met Bernstein's "America" uit de West Side Story, een mix met fragmenten uit Dvořáks Symfonie van de Nieuwe Wereld . Keith Emerson, de toetsenist, speelde net als Rick virtuoos piano. De eerste grote hit van Ekseption was een bewerking van Beethovens Vijfde Symfonie met citaten uit de Mondschein Sonate. Hiermee begon een succesrijke periode van vijf jaar, waarin de band door heel Europa toerde en

onder meer speelde in het Olympia in Parijs, de Philharmonie in Hamburg en het Palladium in Londen. Met zijn arrangementen van klassieke werken van onder meer Bach, Albinoni, Beethoven, Mozart, Tsjaikovski en Chatsjatoerjan was hij voor een groot deel verantwoordelijk voor het geheel nieuwe, eigen en energieke geluid van de band. Ook met Rhapsody in Blue (naar Gershwin) en Air (naar Bach) had de groep succes. Air stond in 1969 twee weken op de eerste plaats in de Hilversum 3 Top 30. Ekseptions eerste album, Ekseption, werd uitgegeven in 1969. Ekseptions vaste bezetting bestond begin 1970 uit Rein van den Broek, Rick van der Linden, Cor Dekker, Dick Remelink en Peter de Leeuwe.

Jeugdconcert N.Ph.O. met Ekseption

(Van onze stadsredactie)

HAARLEM — Het Noordhollands Philharmonisch Orkest zal op vrijdagavond 23 januari samen met de Haarlemse formatie Ekseption een concert geven in het Concertgebouw. Dirigent is Henri Arends. Solisten zijn Rein van de Broek, trompet, en Rik van der Linden, piano, van Ekseption.

De samenwerking is het gevolg van het zoeken naar nieuwe vormen voor de jeugdconcerten. De belangstelling voor deze concerten was in het seizoen 1968/69 zeer teleurstellend. Daarom ook heeft de sectie muziek van de kunstcommissie voor voortgezet onderwijs dit seizoen nog geen concerten georganiseerd. Met de muziekdocenten van de scholen voor voortgezet onderwijs in Haarlem, Bloemendaal en Heemstede zal op 7 februari een bespreking worden gehouden over het te voeren beleid.

Het gezamenlijke concert van N.Ph.O en Ekseption is bedoeld als een experiment en in principe alleen bestemd voor leerlingen van het voortgezet onderwijs. Als er plaatsen over blijven, zijn echter ook andere belangstellenden bij dit jeugdconcert van harte welkom.

Uitgevoerd zullen worden: 1. Trompetconcert in Es gr. t. allegro-andante-finale: allegro van Joseph Haydn; 2. Pianoconcert nr. 3 van Ludwig van Beethoven; 3. Suite no 3 in D-dur van J. S. Bach met als bijdrage van Ekseption „Air"; 4. Clavecymbelconcert: Italian Concerto van J. S. Bach (Ekseption); 5. drie delen uit het Gayaneh-ballet van Aram Katchaturian met Ekseption in de sabeldans; 6. Symfonie no. 5 in c.kl.t. Op. 67, allegro conbrio (met Ekseption) van Ludwig van Beethoven.

Verhuizing warenmarkt

(Van onze stadsredactie)

HAARLEM. — In het verslag over wethouder Van Liemts beschouwingen ten aanzien van de verkeersontwikkelingen in de Haarlemse binnenstad, gisteren gepubliceerd, werd vermeld, dat de warenmarkt waarschijnlijk naar het plein tussen Doelen en parkeergarage zal verhuizen. In hoeverre dit waarschijnlijk is, zal echter afhangen van de mogelijkheden tot verplaatsing, die momenteel nog in volle gang is.

HD donderdag 15 januari 1970 Aankondiging.

Dat was op 23 januari de bezetting in het Haarlemse Concertgebouw (tegenwoordig Phil geheten), waarbij ik ook nog een rol speelde. Omdat bij veel popconcerten het publiek stond in plaats van op stoelen te zitten, adviseerde ik telefonisch de organisatoren om de stoelen uit de grote zaal te verwijderen. Tot mijn verbazing deden ze dat ook nog! Veel meer scholieren konden zo worden toegelaten, hoewel bijna iedereen niet stond maar braaf in kleermakerszit op de grond zat. Het concert van Ekseption met het Noord-Hollands Philharmonisch Orkest werd een groot succes, al hoewel er werd gekletst tijdens de stukken die het NPhO zonder Ekseption speelde. Op een foto van persbureau de Boer ben ik zelf op de grond zittend zichtbaar. (zie gele cirkel)

23 januari. Grote zaal Concertgebouw Haarlem. Ik in gele cirkel. (Beeldbank de Boer)

ZATERDAG 24 JANUARI 1970 HAARLEMS DAGBLAD — OPRECHTE HAARLEMSCHE COURANT

Experiment in Haarlemse Concertgebouw

N.Ph.O. in klassiek programma met popgroep „Ekseption"

Kloof tussen klassiek en popmuziek te breed

EIGEN TERREIN

ROEMLOOS

Geanimeerde discussie over democratisering universiteit

PROCES TEGEN

„Totaal v maanden

Actie in Schalkwijk

Belangstelling voor Montessori-kleuterklas

ADVERTENTIE

OTAX 323130

VOORHEEN 12345

24 januari 1970 Verslag in Haarlems Dagblad

Na afloop ging ik naar het café Het Haasje op de Riviervischmarkt, vlakbij het Concertgebouw. Rick kwam daar later ook naartoe.

25 april 2026 ‘t Haasje (nu restaurant Dané), vlakbij het Concertgebouw (nu Phil). (Foto Eduard Albracht)

Fontes
(bronnen)

EA (Eduard Albracht)
AA (Albracht Archief)
Welman Archief
NHC (Nieuwe Haarlemsche Courant)
De Volkskrant
HD (Haarlems Dagblad)
NRC Handelsblad
Tolle Lege archief Eduard Albracht
Tee-el archief Eduard Albracht
Hitweek
Muziek Expres
Triniteitslyceum.nl
NHA (Noord Hollands Archief)
Beeldbank De Boer
Wikipedia
Google Street View
Wijkkrant De Garenkoker
Peter Bosman Archief

Wim Helversteijn Sint Antonius van Padua honderdvijftig jaar Groenmarktkerk te Haarlem 1994

Fr Eduard de Graaf O.F.M. Honderd Jaren geschiedenis der parochiekerk van den H. Antoniuskerk van Padua te Haarlem 1944

Biographisch woordenboek der Nederlanden. Deel 10
(1862) –A.J. van der Aa

Stoop's bad Bloemendaal: Kort historisch overzicht van het ontstaan en de ontwikkeling van bad- en zweminrichtingen

2022 Albracht Familie Kroniek Eduard Albracht deel 1 tweede herziene druk
2023 Albracht Familie Kroniek Eduard Albracht deel 2

2024 MIJN GEÏLLUSTREERDE MEMOIRES DEEL 1 1950-1955
2025 MIJN GEÏLLUSTREERDE MEMOIRES DEEL 2 1956-1960
2025 MIJN GEÏLLUSTREERDE MEMOIRES DEEL 3 1961-1962
2025 MIJN GEÏLLUSTREERDE MEMOIRES DEEL 4 1963-1965
2026 MIJN GEÏLLUSTREERDE MEMOIRES DEEL 5 1966-1970

https://nha.courant.nu/issue/NHC/1961-10-03/edition
https://www.delpher.nl/nl/tijdschriften
https://hdl.handle.net/21.12102/AA716FD359A545E983F45BBD24027C12
http://orgelsnoordholland.50webs.com/orgels_haarlem_antoniusvanpaduakerk.htm
https://www.muziekbus.nl/muziek/Pijporgel.html
https://inmijnbuurt.org/verhalen/ik-dacht-alleen-maar-ik-moet-doorspelen/
https://nha.courant.nu/issue/NHC/1960-10-05/edition/null/page/5?query=
https://www.e-periodica.ch/cntmng?pid=ahh-001%3A1958%3A62%3A%3A1005
https://desnellevisser.nl/achtergrond-historie
https://www.uitintiel.nl/cultuur-item/flipje/
https://www.archieven.nl/nl/zoeken?mivast=0&mizig=210&miadt=236&miaet=1&micode=1083&minr=1021377&miview=inv2
http://www.aviacrash.nl/paginas/hugo%20de%20groot.htm
http://www.aviacrash.nl/paginas/kwikstaart.htm
https://www.topotijdreis.nl/
http://nmld.locaalspoor.nl/nl/object/1955
https://www.landmarkscout.com/schnellbootbunker-2-widerstandsnest-77-festung-ijmuiden-the-netherlands/
https://www.youtube.com/watch?v=AOx_tTQlEfY&ab_channel=APArchive
https://www.scoutmuseum.nl/Uniform/uni.htm
https://nl.wikipedia.org/wiki/Fenklup
https://wiki.3rail.nl/index.php/Bouwserie_E_10/110
https://bioscoopgeschiedenis.com/bioscoopgeschiedenis-en-techniek-2/de-filmkeuring/
https://nl.wikipedia.org/wiki/Hans_Brinker_of_de_zilveren_schaatsen
https://nl.wikipedia.org/wiki/Catechismus
http://www.tigch.nl/fonsjansen/schooljongen.htm
https://www.kerkengek.nl/de-profeten-de-paterskerk/
https://www.groenmarktkerk.nl/gebouw-toekomst/gebouw/
https://nl.wikipedia.org/wiki/Lof_(plechtigheid)
http://orgelsnoordholland.50webs.com/orgels_haarlem_antoniusvanpaduakerk.htm
https://www.dbnl.org/tekst/laan005lett01_01/laan005lett01_01_3801.php
https://gemeentebestuur.haarlem.nl/bestuurlijke-stukken/2016270941-3-Bijlage-A-Bestemmingsplan-Garenkokerskwartier-2.pdf
https://vkmakelaars.nl/project/pieter-kiesstraat-40a-haarlem/
https://hanslcv.wordpress.com/2014/11/02/163-melk-en-boter/
https://debrug.ipabo.nl/websites/voorzienigheid/VZ_60_69.html
https://nl.scoutwiki.org/
https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_gemeentelijke_monumenten_in_Haarlem_(I-O)

https://nl.scoutwiki.org/Zeilnummer
https://nl.wikipedia.org/wiki/Dorus_Rijkers
https://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/rce-mediabank/?mode=gallery&view=horizontal&q=stoop%27s&rows=25&page=2&sort=order_s_objectnummer%20asc
https://zoeken.beeldengeluid.nl/program/urn:vme:default:program:2101608050034963231
https://www.loc.gov/everyday-mysteries/motor-vehicles-aeronautics-astronautics/item/how-do-skywriting-and-skytyping-work/#:~:text=One%20of%20the%20first%20skywriters,is%20needed%20for%20the%20letters.
https://hetstoomgenootschap.nl/
https://ilibrariana.wordpress.com/2012/01/05/voorgeschiedenis-van-r-k-ziekenhuis-de-mariastichting/
https:/ /lightinthebox.com
https://it.wikipedia.org/wiki/Roy_Roger%27s
https://www.gevelreclames.nl/Overzicht.historische.gevelreclames.in.Haarlem.htm
https://sro.nl/zwembad-de-houtvaart/
https://nl.wikipedia.org/wiki/Stoops_Bad
https://rijksmonumenten.nl/monument/449516/stoops-bad-hoofdgebouw/overveen/#&gid=1&pid=6
https://www.delpher.nl/nl/boeken/view?identifier=MMKB02:000124831:00030&query=stoop%27s+bad&coll=boeken
https://historianet.nl/techniek/scheepvaart/zeelieden-stierven-van-schrik-als-ze-de-vliegende-hollander-zagen
http://arquivopessoa.net/textos/2968

Copyright © 2026 Eduard Albracht Productions Aerdenhout